

KONGSBERG

.....
ÅRSRAPPORT OG
BÆREKRAFTRAPPORT

2014

“KONGSBERG har i 2014 totalt sett hatt et godt år med
god inntjening og kontantstrøm,
vekst i driftsinntektene, samt rekordhøy ordreinngang”

INNHold – ÅRSRAPPORT OG BÆREKRAFTRAPPORT 2014

Omslag Hovedtall 2014

1 Innledning

2 Extreme performance for extreme conditions

4 Konsernsjef Walter Qvam

6 Dette er KONGSBERG

8 Årsberetning, årsregnskap og noter

9 Kort oppsummering forretningsområdene

10 Årsberetning 2014

25 Regnskap og noter, innhold

26 Årsregnskap og noter – Konsernet

73 Årsregnskap og noter – Kongsberg Gruppen ASA

83 Erklæring til årsregnskap

84 Revisjonsberetning

86 Virksomhetsstyring

87 Styrets redegjørelse om foretaksstyring

88 Policy – Kongsberg Gruppen

89 Vedtekter – Kongsberg Gruppen

90 Styrets redegjørelse knyttet til norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse

100 Aksjonærinformasjon

101 Aksjer og forholdet til aksjeeierne

104 Bærekraftrapport

104 Innholdsfortegnelse

106 Innledning

118 Bærekraftig innovasjon

123 Hva har vi oppnådd?

131 Styringssystemer og nøkkeltall

148 Finanskalender og kontaktinformasjon

HOVEDTALL

2014 2013 2012 2011 2010 2009 2008 2007 2006 2005

Omsetning

Driftsinntekter	16 613	16 323	15 652	15 128	15 497	13 816	11 056	8 306	6 720	5 791
Ordreinnngang	22 097	15 043	14 605	15 016	13 584	17 605	14 635	14 338	7 672	5 683
Ordreserver	21 020	15 687	16 523	17 839	17 759	19 892	16 692	12 646	6 472	5 416
Ordreinnngang/driftsinntekter	1,3	0,9	0,9	1,0	0,9	1,4	1,5	1,5	1	0,9

Resultat

Driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer (EBITDA)	2 060	2 142	2 294	2 385	2 485	1 619	1 319	1 560	627	536
Driftsresultat før amortisering (EBITA)	1 718	1 797	1 971	2 123	2 216	1 376	1 122	796	464	378
Driftsresultat (EBIT)	1 258	1 659	1 840	2 026	2 113	1 263	1 038	1 346	448	371
Ordinært resultat før skatt (EBT)	1 285	1 644	1 809	1 991	2 097	1 169	861	685	390	314
Årsresultat	880	1 225	1 304	1 418	1 500	828	587	490	252	262

Lønnsomhet

EBITDA %	12,4	13,1	14,7	15,8	16,0	11,7	11,9	18,8	9,3	9,3
EBITA %	10,3	11,0	12,6	14,0	14,3	10,0	10,1	9,6	6,9	6,5
EBIT %	7,6	10,2	11,8	13,4	13,6	9,1	9,4	16,2	6,7	6,4

Balanse

Egenkapital	6 282	6 657	6 274	5 484	4 881	3 726	1 894	2 758	1 684	1 505
Egenkapital %	31	38	39	35	35	30	15	30	23	23
Netto rentebærende gjeld	(3 551)	(1 935)	(1 198)	(2 191)	(1 813)	(634)	1 439	(242)	294	282
Arbeidskapital	3 274	3 319	3 528	2 250	1 957	1 183	(217)	1 425	1 249	1 325

Medarbeidere

Antall medarbeidere totalt	7 726	7 493	7 259	6 681	5 681	5 423	5 243	4 205	3 560
Antall rapporterte skader/millioner timer (H2-verdi)	4,7	3,7	1,5	1,7	6,3	5,5	3,5		
Antall fraværsdager/millioner timer (F-verdi)	45,3	15,6	13,6	1,1	22,3	58,2	5,6		

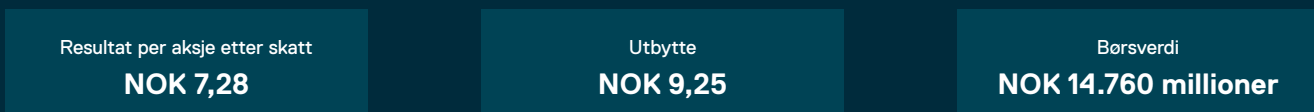
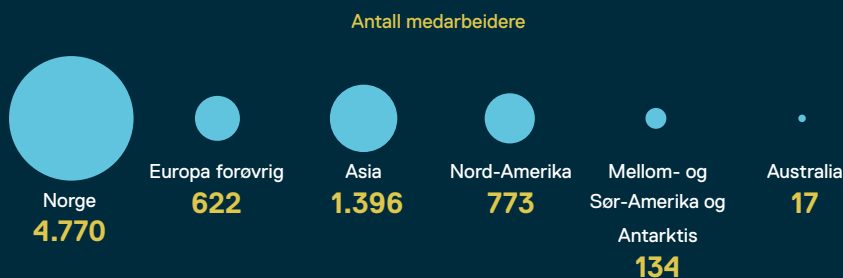
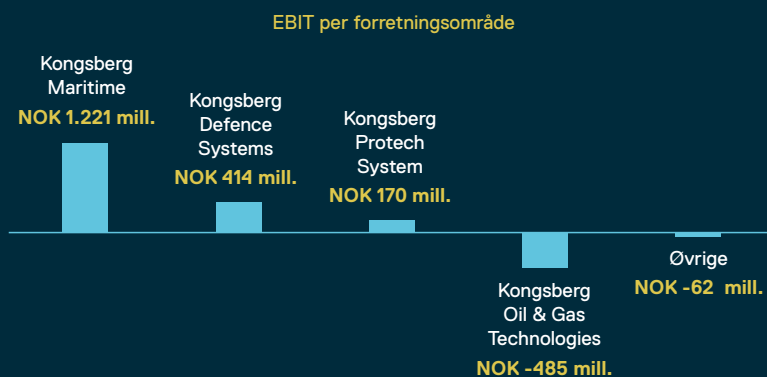
Miljø

Energibruk (GWh)	123,7	127,0	114,7	108,9	103,2	100,0	74,4
Utslipp av CO ₂ (tonn)	26 006	25 294	19 579	22 747	20 005	12 980	7 801
Avfall (tonn)	1 788	1 935	1 784	1 622	1 772	1 473	1 256
Vann (m ³)	176 743	115 968					

Eiernes verdier

Børsverdi	14 760	15 300	14 940	13 920	15 960	10 590	9 840	10 170	5 250	3 720
Resultat per aksje etter skatt (EPS) i NOK	7,28	10,24	10,91	11,83	12,46	6,83	4,86	4,04	2,08	1,80
P/E i NOK	16,77	12,49	11,46	9,82	10,64	12,92	16,87	20,96	21,08	17,24
Utbytte i NOK	9,25	5,25	3,75	3,75	3,75	2,00	1,38	1,25	0,63	0,54

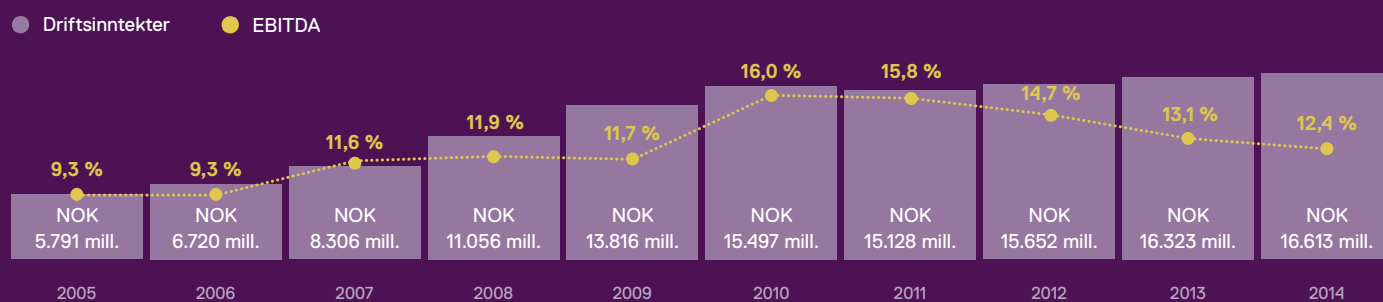
- 1 Innledning
- 8 Årsberetning, årsregnskap og noter
- 86 Virksomhetsstyring
- 100 Aksjonærinformasjon
- 104 Bærekraftrapport
- 148 Finanskalender og kontaktinformasjon

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

KONGSBERG GRUPPEN

Kongsberg Gruppen (KONGSBERG) er et internasjonalt teknologikonsern som leverer avanserte og pålitelige teknologiske løsninger som bidrar til sikkerhet, trygghet og effektivitet i komplekse operasjoner og under ekstreme forhold. KONGSBERG samarbeider med globale kunder innenfor forsvars-, maritim-, olje og gass- og romfartsindustrien.

KONGSBERG GRUPPEN

Kongsberg Maritime

- Offshore
- Merchant Marine
- Subsea
- Emerging Business

Kongsberg Defence Systems

- Missile Systems
- Naval Systems
- Integrated Defence Systems
- Aerostructures
- Defence Communications
- Space & Surveillance

Kongsberg Protech Systems

Kongsberg Oil & Gas Technologies

EXTREME PERFORMANCE FOR EXTREME CONDITIONS

KONGSBERG utvikler og leverer avanserte systemer og teknologier for bruk under ekstreme forhold. Våre løsninger sikrer effektivitet, sikkerhet og høy ytelse i operasjoner fra store havdyp til det ytre rom. KONGSBERG har som mål å ivareta og øke interessentenes verdier gjennom å drive lønnsom, vekstorientert industriell utvikling i et langsiktig og internasjonalt perspektiv.

Visjon

WORLD CLASS – through people, technology and dedication

Vi har en sterk, verdibasert kultur som driver vår virksomhets prestasjoner. Vår felles visjon minner oss om vår retning, og er hva vi strekker oss etter.

Ambisjoner

KONGSBERG skal være en ledende industrigruppering med verdensledende posisjoner og med en proaktiv vekstagenda. KONGSBERG skal stå for en bærekraftig utvikling hvor det er god balanse mellom økonomiske resultater, verdiskaping og samfunns- og miljøansvar. Vi skal utvikle verdiøkende løsninger for våre kunder innen teknologiintensive nøkkelindustrier. Vi skal videreutvikle førsteklasses kompetansemiljøer for å levere ledende systemer, produkter og tjenester i våre internasjonale markedssegmenter. Vi legger vekt på at de strategiske og forretningsmessige valg som tas i konsernet skal være forankret i et bærekraftig perspektiv.

- Vår ambisjon er å vokse i gjennomsnitt 10 prosent per år over en femårs periode, hvorav omtrent halvparten organisk
- Vi skal ha en "tosifret" EBITA-margin
- Vi har ambisjon om å oppnå en årlig kostnadsforbedring innen utgangen av 2016 på NOK 1 milliard, for å øke aksjonæravkastningen og forbedre vår konkurranseevne
- Vi har et mål om over tid å ha en avkastning på sysselsatt kapital som er på nivå med historisk avkastning – nye prosjekter vil bli evaluert mot en avkastning på 10–15 prosent avhengig av prosjektets risiko

Våre verdier

Determined

(bestemt, beslutsom, målrettet)

Vi er kjent for vårt pågangsmot og utholdenhet. Vi gjør alltid vårt beste for å imøtekomme våre kunders forventninger. Vi setter oss ambisiøse mål og drives fremover gjennom tydelighet og kontinuerlig fokus.

**Det vi starter, fullfører vi.
 Vi gir oss ikke.**

Innovative

(nyskapende, innovativ)

Å alltid yte bedre er en viktig del av hvem vi er. Vi kjennetegnes av kontinuerlig innovasjon, og vi iverksetter forbedringer i alle deler av vår drift – fra våre produkter, via våre arbeidsprosesser til hvordan kunden opplever oss.

Vi er urokkelige/ubøyelige i vår jakt på forbedringer, nye ideer og nye løsninger.

Collaborative

(samarbeidsvillig, nettverksorientert)

Samarbeid er en grunnleggende del av vår virksomhet. Vi utveksler ideer med kolleger, leverandører og samarbeidspartnere, og vi samarbeider tett med våre kunder. Vi arbeider som team, vi deler kunnskap og vi verdsetter felles suksess – til nytte for både våre kunder og vår egen konkurransekraft.

Vi samarbeider som enkeltpersoner og som organisasjon.

Reliable

(pålitelig, til å stole på)

Våre kunder og samarbeidspartnere kan stole på at KONGSBERG leverer – alltid. Å arbeide med KONGSBERG betyr å arbeide med pålitelige personer, et pålitelig selskap og pålitelige produkter. KONGSBERG er en ansvarlig organisasjon som preges av integritet og med respekt for helse, miljø og sikkerhet.

Vi er pålitelige personer. Vi er ansvarlige samfunnsborgere.

KONGSERNSJEF WALTER QVAM

Kjære medaksjonærer! 2014 var året vi skrev enda et viktig kapittel i teknologiselskapet KONGSBERGs historie. 200-årsjubileet har vært et år for å hedre og anerkjenne reisen til et av verdens eldste teknologiselskaper, men i enda større grad et år for å se fremover mot de mulighetene som ligger foran oss. Ved utgangen av jubileumsåret har vi tatt fatt på de neste 200 årene av vår historie. Vi kan se tilbake på et år hvor vi har feiret vår historie, våre partnere og våre kunder, og vi har levert nok et år med gode resultater.

Det er ikke noe nytt at verden er i endring, ei heller at endringstakten øker. Vi er et teknologiselskap med relativt lite ressurser bundet opp i store og kostbare produksjonslinjer og produksjonsfasiliteter, vår fremste ressurs er kunnskapen og ferdighetene medarbeiderne våre besitter, i kombinasjon med samarbeidet innen vårt "økosystem" av leverandører og partnere. Dette gjør oss fleksible, tilpasningsdyktige og fremoverlente. Vi har et konkurransefortrinn i tider hvor omgivelsene og trendene endres raskere og dermed også planleggingshorisonten blir kortere og konkurranseintensiteten høyere. Når vi ser markedspotensial for vår eksisterende teknologi, eller områder hvor vår kompetanse kan anvendes, kan vi raskt tilføre innovasjonskapasitet for å utvikle løsninger i verdensklasse.

2014 har vært et år med fortsatt positiv utvikling for konsernet. Kompetansen, teknologiene og produktene vi besitter har hatt høy etterspørsel i sine respektive markedssegmenter.

KONGSBERGs maritime virksomhet fortsatte veksten de har fått til de senere årene. I 2014 fortsatte kunder å velge oss til sine nye prosjekter og operasjoner i både Norge og internasjonalt innen alle våre maritime områder – subsea, offshore og handelsflåte. Statoil valgte oss til sin pre-FEED studie på Johan Sverdrup-feltet, Petrobras valgte KONGSBERG-teknologi til flere nye rørleggingsfartøyer, vår "Full Picture"-løsning har blitt valgt til 17 nye United Arab Shipping Company containerfartøyer som bygges ved Hyundai Heavy Industries og AXA Enghenaria Submarina og Deep Ocean, Fugro og DOF er et lite utvalg av sentrale aktører som har valgt våre autonome undervannsfarkoster til sine respektive operasjoner, for å nevne noen få eksempler. Vi opplever at KONGSBERG-merkevareren står sterkt i markedet, noe som også gjenspeiles i det økende service- og ettermarkedet for vår maritime portefølje. Ettermarkedsandelen vokste i 2014 parallelt med resten av forretningsområdet, og utgjør om lag en tredjedel av det maritime forretningsområdets totale omsetning.

I 2014 så vi også en økende uro i den sikkerhetspolitiske situasjonen flere steder i verden, og forsvarsbudsjettene i flere land er nå igjen økende. For vår del har vi sett at våre moderne kjerneprodukter står overfor klart økende etterspørsel i mange land. Rekordkontrakten på luftvernssystemet NASAMS i januar, en rekke kontrakter for leveranser til F-35, fase III-kontrakt på utviklingen av Joint Strike Missile (JSM) og milliardavtalen på kystartilleri til Polen er bare noen av høydepunktene som gjorde at 2014 ble et år med en betydelig styrking av konsernets forsvarssegmenter.

Potensialet som ligger i flere av våre forsvarsteknologier er ubestridt. Naval Strike Missile (NSM) har gjennom året blitt møtt med mye interesse, blant annet fra US Navy ved gjennomføringen av en vellykket avfyringstest om bord på et av marinens Littoral Combat Ship-fartøyer. JSM er inne i sin siste fase, og er, i tillegg til å være det eneste missilet av sin type som passer inn i bomberommet på F-35, også testet for andre flytyper som for eksempel F-18. JSM bekreftet sin posisjon ytterligere som det mest avanserte missilet for F-35 ved at Australia i februar 2015 annonserte samarbeid med Norge om videre utvikling av missilet. NASAMS videreutvikles kontinuerlig og er verdens fremste luftvernssystem i sitt segment. Listen er lang, og under-

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftsrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

streker hvor godt tilpasset og posisjonert KONGSBERGS moderne forsvarsportefølje er i markedet.

For våpenstyringssystemene våre har det gjennom hele 2014 blitt lagt ned en betydelig innsats i både leveranser, produktutvikling og markedsføring. KONGSBERG er verdens ubestridte ledende leverandør av våpenstyringssystemer, og det siste tilskuddet til porteføljen, Medium Caliber RWS (Remote Weapon Stations) har blitt mottatt med stor interesse i markedet og er et produkt som representerer et betydelig markedspotensial. Vi ser frem imot en videre styrking av vår posisjon i segmentet for våpenstyringssystemer og mot de muligheter som ligger foran oss, både på kort og lengre sikt.

Innen olje og gass-segmentet har 2014 vært et turbulent og krevende år. I årets første kvartal fikk vi kansellert deler av Polarled-kontrakten med Statoil, og fra sommeren opplevde vi, sammen med resten av bransjen, hvordan de usikre tidene med raskt synkende oljepris har ført med seg drastiske kutt i olje- og gasselskapenes investeringer. For vår del har dette skapt utfordringer for våre løsninger og tjenester innen avansert programvare for oljeindustrien.

Utviklingen har gjort at vi løpende har gjennomført tilpasninger og justeringer gjennom året, og dette fortsetter også inn i 2015. På tross av utfordringene opplever vi imidlertid at porteføljen innen olje og gass er godt posisjonert for å bidra til å løse de utfordringene man står overfor innen effektivisering og kostnadsbesparelser. Vi vil derfor fortsette med å jobbe frem imot at våre software-baserte beslutningsstøttesystemer og subsea-løsninger på lengre sikt vil få et styrket fotfeste innen sine segmenter.

Et av områdene som har hatt sterk vekst er vår portefølje for romfart og overvåkingsteknologi. Vi er med på en rekke viktige romfartsprosjekter, for eksempel ble styringsmekanismene for solcellepanelene til den historiske kometlandingen til romsonden "Rosetta" levert av KONGSBERG. De unike geografiske posisjonene til våre datanedlastingsstasjoner, blant annet på Svalbard og på sydpolen, er et annet eksempel på vår posisjon innen romfart. Vi vil fortsette å posisjonere oss for å vinne større markedsandeler innenfor det kommersielle satellittsegmentet, samt videreføre vårt industrielle innhold innenfor Ariane-programmet. Både utforskningen og bruken av rommet øker, og KONGSBERG er godt posisjonert for dagens og morgendagens muligheter.

Høsten 2013 vedtok vi implementeringen av det konsern-overgripende effektiviseringsprogrammet DeltaOne, som har som mål om å effektivisere driften av KONGSBERG med én milliard kroner årlig innen utgangen av 2016. Dette arbeidet er godt i gang, og gjennom 2014 begynner vi allerede å se hvordan programmer for sourcing, prosjektledelse, teknologideling og andre områder gir resultater. DeltaOne fortsetter med uforbeholden styrke i 2015 og 2016. Programmet styrker bevisstheten hos alle ansatte om hvor viktig effektivitet og kostnadsfokus er for konkurransevnen i en stadig tøffere internasjonal konkurranse.

I 2014 iverksatte vi ytterligere et initiativ som også vil styrke vår langsiktige konkurranskraft. "Innovate with KONGSBERG" er et konsernbasert initiativ som akselererer og forsterker innovasjon og produktutvikling for konsernet

som helhet. Initiativet fokuserer spesielt på potensial på tvers av og utover forretningsområdenes eksisterende kjerneområder. Det innebærer at vi øker innsatsen på å se hvilke muligheter som ligger i synergiene mellom forretningsområdenes forskjellige kompetanser og teknologi inn i nye applikasjoner og produkter, og på hvordan vi i større grad kan utnytte kompetansen og kapasiteten som ligger i økosystemet utenfor oss selv.

For å fortsette den positive utviklingen av KONGSBERG er vi avhengige av å fortsette å ha de beste hodene, både de nyutdannede, de etablerte talentene og de erfarne. Dette er et langsiktig arbeid vi vet bærer frukter og noe vi legger betydelige ressurser i. For å trekke frem et konkret eksempel fikk vi til årets drøyt 150 sommerjobber i konsernet tett oppunder 2,000 søknader. Alt fra førsteårs til sisteårs studenter, har søkt jobb hos oss sommeren 2015. Det er en solid økning fra fjorårets rekordantall på 1,350 søknader. Vi er både stolte av og glade for at fremtidens teknologer ser KONGSBERG som et utfordrende, innovativt og spennende teknologiselskap med store muligheter.

Feiringen av en 200-årsjubilant som er sprekere enn noen gang har bidratt til å styrke KONGSBERG både internt og eksternt og gitt et solid fundament for videre utvikling. Jeg vil benytte anledningen til å takke alle våre ansatte for det engasjementet som utvises for å gjøre oss enda bedre hver eneste dag, våre kunder for den tilliten de viser oss ved at vi sammen løser noen av de mest krevende og spennende utfordringene vi sammen står overfor, og våre partnere og leverandører for godt samarbeid og våre eiere og øvrige interessenter for samarbeid og støtte.

Walter Qvam
Konsernsjef
Mars 2015

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftsrapport
148	Finanskalender og kontaklinformasjon

DETTE ER KONGSBERG

KONGSBERG er et internasjonalt, kunnskapsbasert konsern som leverer høyteknologiske systemer og løsninger til kunder innen olje- og gassindustrien, handelsflåten, forsvar og romfart.

KONGSBERGs løsninger og leveranser bidrar til tryggere og mer effektive operasjoner både til havs, på land og i verdensrommet. Våre produkter, enten det dreier seg om forsvar, handelsflåten, utnyttelse av olje- og gassressurser eller fiskeressurser, er av strategisk betydning både i Norge og internasjonalt. Vi leverer også teknologiske løsninger knyttet til globale utfordringer som blant annet miljøovervåking og ressursforvaltning.

Organisasjon

Konsernet er organisert i fire forretningsområder og ett konsernsenter. De fire forretningsområdene er Kongsberg Maritime, Kongsberg Oil & Gas Technologies, Kongsberg Defence Systems og Kongsberg Protech Systems.

Konsernsenteret leverer stabs- og støttefunksjoner til forretningsområdene. Konsernstaben har kompetanse innen finans, forretningsutvikling, investorkontakt, forretningsjus, samfunnsansvar, kommunikasjon og personal.

Eierstruktur

Kongsberg Gruppen ASA er notert på Oslo Børs og underlagt norsk verdipapirlovgivning og børsreglement. Den norske stat eier 50,001 prosent av aksjene i selskapet.

Økonomisk verdiskaping

KONGSBERG skaper verdier i de områder og land vi er til stede i. For det første skaper vi verdier for våre kunder gjennom de produktene vi leverer. Dernest skjer verdiskapingen direkte gjennom betaling av skatter og avgifter, utbetaling av utbytte til eiere og utbetaling av lønn til medarbeidere, og indirekte ved kjøp av varer og tjenester fra leverandører. I tillegg skapes det verdier gjennom betydelig satsing på forskning og utvikling. Se side 140 for tabell over den økonomiske verdiskapingen.

Samfunnsansvar

Samfunnsansvar er viktig for KONGSBERG og er en del av den daglige driften og konsernets forretningsstrategi.

KONGSBERGs internasjonale forretningsvirksomhet er betydelig. Ved inngangen av 2015 har 38 prosent av våre medarbeidere sin arbeidsplass utenfor Norge, og 76 prosent av konsernets omsetning fant sted utenfor landets grenser. Det betyr at vi er en viktig aktør i mange lokalsamfunn verden over. Det forplikter. Selskaper som driver internasjonal virksomhet, har et spesielt ansvar for at virksomheten drives på en ansvarlig måte.

Vi lever i en tid der klimaendringer, mangel på rent vann og fattigdom er store globale utfordringer. I tillegg preges flere land av gjeldskrise og ustabilitet. Dette er utfordringer som også berører KONGSBERG direkte eller indirekte.

Kongsberg Maritime

- Leverer systemer for posisjonering, overvåking, navigasjon og automasjon til handelsskip og offshoreindustrien.
- Er blant markedslederne innen dynamisk posisjonering, automasjons- og overvåkingssystemer, prosessautomasjon, fiskeri, satellittnavigasjon og hydroakustikk, samt dekkshåndteringsutstyr til offshorefartøy.

Kongsberg Defence Systems

- Norges ledende leverandør av forsvars- og romfartsrelaterte systemer. Produkter og systemer for kommando og kontroll, våpenstyring og overvåking, kommunikasjonsløsninger og missiler.
- Har kompetanse og produksjonsutstyr for produksjon av avanserte kompositt- og mekanikkprodukter for fly-, offshore-, og helikoptermarkedet.

- 1 Innledning
- 8 Årsberetning, årsregnskap og noter
- 86 Virksomhetsstyring
- 100 Aksjonærinformasjon
- 104 Bærekraftrapport
- 148 Finanskalender og kontaktinformasjon

Kongsberg Protech Systems

- Verdensledende leverandør av fjernstyrte våpenstyrings-systemer.
- Hovedprodukt er våpenstyringssystemet PROTECTOR Remote Weapon Station. Systemet øker sikkerheten for personell i militære kjøretøy.

Kongsberg Oil & Gas Technologies

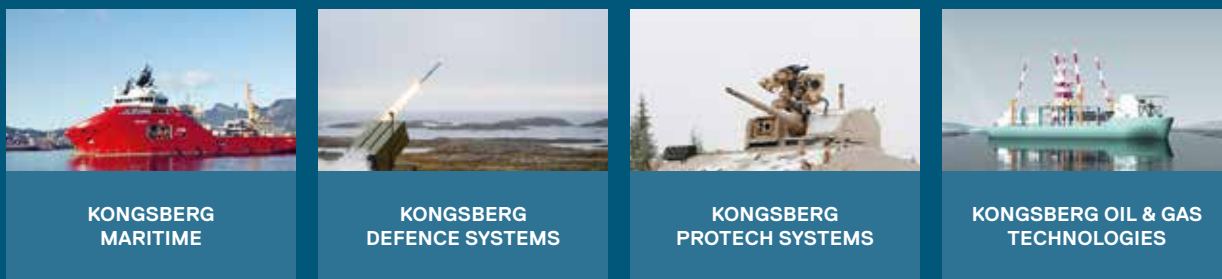
- Leverer innovative løsninger for olje- og gassoperasjoner, herunder boring, produksjon og subsea-utbygginger.
- Integrerer programvare og tjenester med fysiske produkter for økt oljeutvinning, effektivitet og forbedret helse, miljø og sikkerhet.

- 1 Innledning
- 8 Årsberetning, årsregnskap og noter
- 86 Virksomhetsstyring
- 100 Aksjonærinformasjon
- 104 Bærekraftrapport
- 148 Finanskalender og kontaktinformasjon

ÅRSBERETNING, ÅRSREGNSKAP OG NOTER

“2014 har vært **et begivenhetsrikt år**
for KONGSBERG”

KORT OPPSUMMERING FORRETNINGSOMRÅDENE

**KONGSBERG
MARITIME**

**KONGSBERG
DEFENCE SYSTEMS**

**KONGSBERG
PROTECH SYSTEMS**

**KONGSBERG OIL & GAS
TECHNOLOGIES**

Driftsinntekter

NOK **9.703** millioner

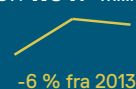
NOK **4.276** millioner

NOK **1.566** millioner

NOK **1.017** millioner

EBITDA

NOK **1.441** millioner

NOK **530** millioner

NOK **254** millioner

NOK **-99** millioner

EBITDA-margin

14,9 %

12,4 %

16,2 %

-9,7 %

Prioriteringer i 2015

- Ytterligere effektivitets- og produktivetsforbedringer i hele verdikjeden
- Videre satsing innen ettermarkedetsaktiviteten og tjenesteporteføljen
- Sikre og ta nye markedsposisjoner, innenfor alle sine hovedsegmenter
- Fortsatt utvikling av kosteffektive produkt- og system løsninger
- Utvide "scope of supply" generelt, og engineering-tjenester spesielt
- Sikre fortsatt god gjennomføring av de store, pågående programmene innen missiler, luftvernssystemer og øvrige leveranseprosjekter
- Sikre god fremdrift i utviklingen av JSM og forfølge mulighetene som åpner seg med teaming- avtalen med Raytheon
- Opprettholde høy markedsaktivitet relatert til hele produktporteføljen
- Ytterligere styrke strategisk forankring i nøkkelmarkedene
- Fortsette arbeidet for å sikre første kontrakt på MCRWS – posisjonene KPS for nye kjente muligheter for MCRWS
- Fortsatt fokus på kostnader – innføre ytterligere tilpasninger for å tilpasse KPS til et lavere volum og samtidig forberede organisasjonen på mulig rask vekst med MCRWS
- Sikre eksisterende og etablere nye posisjoner i markedet for RWS.
- Bedre inntjening i et vanskelig marked
- Styrke posisjonen for forretningsområdets softwareløsninger og nisjeprodukter innen olje- og gassmarkedet
- Fortsette utvikling av produkttilbudet mot subsea og software markedet
- Vekst utenfor eget hjemmemarked

ÅRSBERETNING 2014

KONGSBERG har i 2014 totalt sett hatt et godt år med god inntjening og kontantstrøm, vekst i driftsinntektene, samt rekordhøy ordreinngang både på forsvarssiden og i Kongsberg Maritime (KM). KM og Kongsberg Defence Systems (KDS), som utgjør omkring 84 prosent av konsernets omsetning, har hatt et godt år, mens Kongsberg Protech Systems (KPS) og Kongsberg Oil & Gas Technologies (KOGT) ikke har hatt tilfredsstillende underliggende inntjening. Totale driftsinntekter for Kongsberg Gruppen i 2014 ble NOK 16.613 millioner, en økning på 1,8 prosent sammenlignet med 2013. Store deler av veksten kan tilskrives KM, som hadde en økning i driftsinntekter på 17,4 prosent. KDS har hatt relativt flat utvikling de siste årene, men hadde i 2014 meget sterk ordreinngang, noe som gir et solid grunnlag, fremover. KPS hadde reduserte driftsinntekter i 2014 men bygde ordresreserve. KOGT har hatt et utfordrende år preget av blant annet betydelig svekkelse av olje- og gassmarkedet.

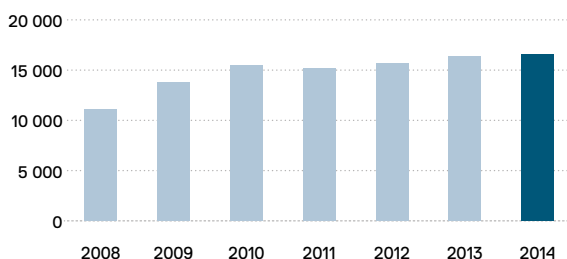
Konsernets EBITDA i 2014 ble NOK 2.060 millioner, mot NOK 2.142 millioner i 2013. Styret besluttet å nedskrive goodwill i KOGT med NOK 300 millioner ved utgangen av 2014. Årsresultat etter skatt ble NOK 880 millioner (NOK 1.225 millioner), tilsvarende NOK 7,28 per aksje (NOK 10,24). På bakgrunn av dette foreslår styret et ordinært utbytte for regnskapsåret 2014 på NOK 4,25/aksje (4,25) og et ekstraordinært utbytte på NOK 5,00/aksje (1,00) – totalt NOK 9,25/aksje (5,25). I vurderingen av det ekstraordinære utbyttet har styret tatt utgangspunkt i KONGSBERGs sterke egenkapital og likviditet ved utgangen av 2014 og behovet for å kunne understøtte selskapets vekststrategi fremover. Ordinært utbytte og totalt utbytte utgjør henholdsvis 58,4 prosent og 127,1 prosent av ordinært årsresultat.

Hovedtrekk i 2014

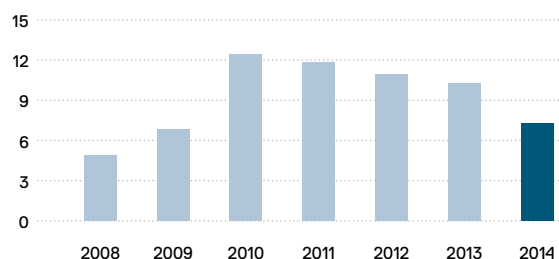
2014 har vært et begivenhetsrikt år for KONGSBERG. Forsvarsmarkedet har styrket seg gjennom året og KONGSBERGs posisjon i markedet synes sterkere enn tidligere både som følge av nye, store internasjonale kontrakter og samarbeidsavtaler, men også som følge av det generelt økte fokuset mot enkelte av KONGSBERGs produktporteføljer. Innen offshore, olje- og gass er det nå et vanskeligere marked, hovedsakelig som følge av den kraftige reduksjonen i oljeprisen gjennom 2. halvår 2014. Denne utviklingen har ledet til utfordringer i KOGT. KM har til tross for det utfordrende offshoremarkedet hatt rekordhøy ordreinngang i 2014. KM har også en betydelig aktivitet mot handelsflåtemarkedet. Dette markedet har utviklet seg positivt i 2014. KMs subseamarked synes å holde seg sterkt.

I februar tok Økokrim ut siktelse mot Kongsberg Gruppen ASA, Kongsberg Defence & Aerospace AS og en ansatt i Kongsberg Defence & Aerospace AS med påstand om grov korrupsjon. KONGSBERG samarbeider med Økokrim

Driftsinntekter
NOK millioner

Fortjeneste per aksje
NOK

for å få klarhet i de faktiske forholdene.

I 2014 feiret KONGSBERG at selskapet var 200 år. Dette er en milepæl få selskap får oppleve og KONGSBERG har hatt som mål at både ansatte, kunder og samarbeidspartnere skulle få delta i feiringen. Jubileumsfeiringene ble avsluttet med en stor markering i Oslo hvor både HM Kong Harald V, medlemmer av Den Norske Regjeringen, kunder og samarbeidspartnere deltok.

KM har hatt et meget godt år med vekst i driftsinntekter på 17,4 prosent, god EBITDA-margin og over NOK 10 milliarder i ordreinngang. Det var økt aktivitet både i Offshore, Merchant og Subsea segmentene og alle divisjonene økte ordreinngangen sammenliknet med 2013. KDS oppnådde en rekordhøy EBITDA-margin på 12,4 prosent og har gjennom året vunnet en rekke store og viktige kontrakter som til sammen ga en ordreinngang på over NOK 9 milliarder. KPS hadde reduserte driftsinntekter og svak underliggende EBITDA i 2014. Ordreinngangen var imidlertid sterk og forretningsområdet økte ordreserven med over NOK 700 millioner gjennom året. De mange positive signalene gjennom året både relatert til ordreinngang, men også tilbakemeldinger og interesse for den utvidede produktporteføljen gir grunnlag for optimisme fremover. KOGT har hatt et meget utfordrende år preget av omstillinger og betydelig svekkelse av olje- og gassmarkedet. Dette har gitt negative resultater og goodwill er blitt nedskrevet med NOK 300 millioner i 2014.

Strategi fremover og prioriteringer i 2015

KONGSBERGs fokus fremover er å sikre økt konkurranse-dyktighet og samtidig legge grunnlaget for videre lønnsom vekst. Konsernets vekstambisjon, som annonsert i 2013, er å vokse med i gjennomsnitt ti prosent årlig over en femårsperiode og skal oppnås gjennom en kombinasjon av organisk vekst og oppkjøp. Organisk vekst skal baseres på en videreutvikling og utvidelse av eksisterende produkter, tjenester og markedsposisjoner. Konsernet vil derfor fortsette å investere betydelig i produktutvikling, samt fortsette ytterligere markedstilpasning av den internasjonale forretnings-

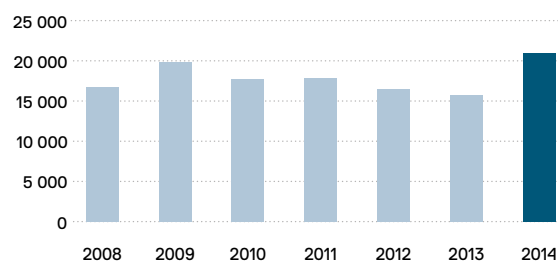
modellen. Konsernet vil fremover opprettholde sin ledende posisjon innen innovasjon og teknologiutvikling. Oppkjøp vil være et virkemiddel både for å utvide leveranseomfang og videreutvikle den industrielle porteføljen innen forsvar, maritim og offshore, olje og gass.

I det internasjonale forsvarsmarkedet er KONGSBERG godt posisjonert med sin moderne produktportefølje. Hovedfokus innen dette markedet er vekst i utvalgte geografiske områder både gjennom egen aktivitet, sammen med partnere og oppkjøp for å styrke tilstedeværelse. KONGSBERG har et godt og langvarig samarbeid med det norske Forsvaret. Dette er viktig for fortsatt internasjonal suksess. Innen KONGSBERGs maritime portefølje er hovedfokus å oppnå vekst gjennom å videreutvikle ledende posisjoner og utvide leveranseomfanget gjennom fortsatt innovasjon og oppkjøp. KONGSBERGs portefølje innen olje og gass er relativt liten, men inneholder unike og nyutviklede løsninger. Olje- og gassmarkedet er for tiden utfordrende, men hovedfokus i et lengre perspektiv innen dette området er fortsatt å tilføre ny vekst gjennom innovasjon og oppkjøp både for å utvide eksisterende leveranser, men også for å etablere nye vekstplattformer.

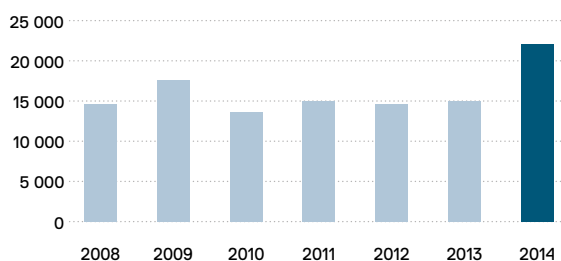
Konsernets vekst skal generere god avkastning både for selskapet og eiere. Konsernet har de siste årene levert EBITA-marginer på over ti prosent, og det er en målsetning at dette skal opprettholdes fremover. Avkastning på kapital er et viktig parameter for måling av lønnsomhet. KONGSBERG har de siste årene hatt god avkastning på sysselsatt kapital og det er et uttalt mål at avkastningen skal holde seg på de samme nivåer som man har sett historisk.

Som et ledd i å sikre konsernets konkurransekraft fremover, ble et konsernovergripende effektiviseringsprogram, DeltaOne, igangsatt høsten 2013. Målsatt ambisjon for programmet er en realisert effektiviseringsgevinst på NOK 1 milliard årlig innen utgangen av 2016. Det ble i løpet av 2014 igangsatt over 50 ulike initiativ i konsernet og programmet følger planen i henhold til måloppnåelse. DeltaOne skal gjøre konsernet godt rustet til å møte den stadig økende internasjonale konkurransen og samtidig sikre god avkastning til eierne.

Ordreserverve
NOK millioner

Ordreinngang
NOK millioner

Prioriteringer for forretningsområdene i 2015

Kongsberg Maritime

- Ytterligere effektivitets- og produktivitetsforbedringer i hele verdikjeden
- Videre satsing innen ettermarkedsaktiviteten og tjenesteporteføljen
- Sikre og ta nye markedsposisjoner, innenfor alle sine hovedsegmenter
- Fortsatt utvikling av kosteffektive produkt- og systemløsninger
- Utvide "scope of supply" generelt, og engineering-tjenester spesielt

Kongsberg Defence Systems

- Sikre fortsatt god gjennomføring av de store, pågående programmene innen missiler, luftvernsystemer og øvrige leveranseprosjekter
- Sikre god fremdrift i utviklingen av JSM og forfølge mulighetene som åpner seg med teaming-avtalen med Raytheon
- Opprettholde høy markedsaktivitet relatert til hele produktporteføljen
- Ytterligere styrke strategisk forankring i nøkkelmarkedene

Kongsberg Protech Systems

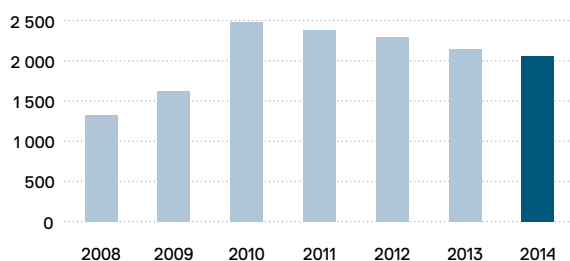
- Fortsette arbeidet for å sikre første kontrakt på MCRWS – posisjonere KPS for nye kjente muligheter for MCRWS
- Fortsatt fokus på kostnader – innføre ytterligere tilpasninger for å tilpasse KPS til et lavere volum og samtidig forberede organisasjonen på mulig rask vekst med MCRWS
- Sikre eksisterende og etablere nye posisjoner i markedet for RWS.

Kongsberg Oil & Gas Technologies

- Bedre inntjening i et vanskelig marked
- Styrke posisjonen for forretningsområdets software-løsninger og nisjeprodukter innen olje- og gassmarkedet
- Fortsette utvikling av produkttilbudet mot subsea og software markedet
- Vekst utenfor eget hjemmemarked

EBITDA

NOK millioner

Kommentarer til årsregnskapet

Driftsinntekter

Konsernets driftsinntekter var i 2014 NOK 16.613 millioner, opp 1,8 prosent fra NOK 16.323 millioner i 2013. KM økte driftsinntektene med nær NOK 1,5 milliarder, tilsvarende 17,4 prosent. Både KDS og KOGT har en liten reduksjon i driftsinntektene mens KPS hadde en reduksjon på ca NOK 800 millioner, tilsvarende 35,3 prosent.

EBITDA-utvikling

EBITDA i 2014 ble NOK 2.060 millioner (NOK 2.142 millioner). Konsernets største forretningsområder, KM og KDS, har hatt god drift og økte både EBITDA og EBITDA-marginen i 2014 sammenliknet med 2013. KPS oppløste avsetninger og kom i tillegg til avklaring med kunder vedrørende tidligere leveranser, noe som ga til sammen ca NOK 200 millioner i positive EBITDA-effekter. KOGT har negativ EBITDA både som følge av sviktende markeder og gjennomførte restruktureringer.

Resultat

Resultat før skatt ble NOK 1.285 millioner (NOK 1.644 millioner). Ved utgangen av 2014 besluttet styret å nedskrive goodwill i KOGT med NOK 300 millioner. Resultat etter skatt ble NOK 880 millioner (NOK 1.225 millioner), tilsvarende NOK 7,28 (NOK 10,24) per aksje. Avkastning på gjennomsnittlig sysselsatt kapital (ROCE) var 16,4 prosent i 2014 (21,5 prosent).

KONGSBERGs utbyttepolitikk fastslår at utbytte over tid skal utgjøre mellom 40 prosent og 50 prosent av selskapets ordinære årsresultat etter skatt. Styret foreslår med basis i dette et ordinært utbytte for regnskapsåret 2014 på NOK 4,25/aksje (4,25). I tillegg foreslås et ekstraordinært utbytte på NOK 5,00/aksje (1,00) – totalt NOK 9,25/aksje (5,25). Det ordinære utbytte og totale utbytte utgjør henholdsvis 42,7 prosent og 93,0 prosent av ordinært årsresultat før nedskrivninger og henholdsvis 58,4 prosent og 127,1 prosent av ordinært årsresultat.

I vurderingen av det ekstraordinære utbytte har styret tatt utgangspunkt i KONGSBERGs sterke egenkapital

KONGSBERG

KONGSBERG er et internasjonalt, kunnskapsbasert konsern som leverer høyteknologiske systemer og løsninger til kunder innen olje- og gassindustrien, handelsflåten, forsvar og romfart.

Hovedkontor	Kongsberg
Antall ansatte	7 726
Andel ansatte utenfor Norge	38 %
Kontorer i antall land	25
Andel driftsinntekter utenfor Norge	77 %

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

og likviditet ved utgangen av 2014 og behovet for å kunne understøtte selskapets vekststrategi fremover. Styrets konklusjon er at det er rom for en viss justering av selskapets kapitalstruktur og samtidig ha tilstrekkelig finansiell kapasitet for de muligheter som kan by seg. På dette grunnlag har styret konkludert med et ekstraordinært utbytte på NOK 5,00/aksje.

Kontantstrøm

KONGSBERG bedret i løpet av 2014 netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter med NOK 332 millioner sammenlignet med 2013, til NOK 2.315 millioner (NOK 1.983 millioner). Denne består i hovedsak av driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer (EBITDA) på NOK 2.060 millioner, fratrukket skatt og justert for endringer i netto omløpsmidler og tidsavgrensninger. Den gode kontantstrømmen fra drift er et resultat av generelt god EBITDA, sterkt kostnadsfokus samt større forskuddsbetalinger fra kunder. Av kontantstrømmen fra driften gikk NOK 211 millioner til investeringsaktiviteter. Herunder ble det mottatt NOK 264 millioner relatert til salg av aksjer relatert til KONGSBERGs eienomsportefølje, NOK 339 millioner ble utbetalt for kjøp av eiendom, anlegg og utstyr, NOK 46 millioner relaterer seg til utbetalinger ved kjøp av selskaper, og NOK 102 millioner er knyttet til aktivert egenutvikling. Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter ble NOK – 1.050 millioner. Dette er hovedsakelig knyttet til tilbakebetaling av et obligasjonslån samt utbetaling av NOK 628 millioner i utbytte til aksjonærene. Netto endring betalingsmidler i 2014 ble NOK 1.152 millioner.

Kapitalstruktur

Konsernets egenkapital per 31.12.14 var NOK 6.282 millioner, eller 31,0 prosent av totalkapitalen. Bokført egenkapital er redusert med NOK 375 millioner i 2014, blant annet som følge av økt mindre-verdi av konsernets valutaportefølje, samt endringer i estimert avvik på pensjoner. Konsernets netto rentebærende gjeld (betalingsmidler minus langsiktig rentebærende gjeld) per 31.12.14 var negativ (positiv netto kontantbeholdning) med NOK 3.551 millioner (NOK 1.935 millioner). Langsiktig rentebærende gjeld består i hovedsak

av to obligasjonslån på til sammen NOK 750 millioner. Konsernet har i tillegg en ubenyttet syndikert lånefasilitet på NOK 1,5 milliard, som løper frem til april 2019. Lånefasiliteten er betinget av at netto rentebærende gjeld ikke overstiger tre ganger EBITDA, men kan være opptil 3,5 ganger EBITDA i maksimalt tre kvartaler. KONGSBERGs virksomhet trenger langsiktighet både i gjennomføring og strategi. Samtidig kan driftskapitalbehovet variere betydelig. Dette stiller krav til god likviditet og forutsigbar kapitaltilgang over tid. Konsernet har derfor som mål å være klassifisert med god kredittverdighet av sine långivere og investorer.

Valuta

KONGSBERGs valutapolicy innebærer at kontraktfestede valutastrømmer i hovedsak sikres med terminkontrakter, virkelig verdi (prosjekt-) sikringer. I tillegg sikres en andel av forventet ordreinnang i henhold til fastlagte prinsipper, kontantstrømsikringer (prognosesikringer).

Ved utgangen av 2014 var beholdningen av terminkontrakter knyttet til virkelig verdi sikringer NOK 10.532 millioner målt til avtalte kurser. Disse terminkontraktene hadde en netto mindreverdi per 31.12.14 på NOK 1.492 millioner. I tillegg hadde konsernet NOK 9.240 millioner i kontantstrømsikringer målt til avtalte kurser bestående av terminforretninger. Kontantstrømsikringene hadde en samlet netto mindreverdi per 31.12.14 på NOK 1.031 millioner.

Utviklingen i forretningsområdene

Kongsberg Maritime

Beløp i NOK millioner	2014	2013
Driftsinntekter	9 703	8 264
EBITDA	1 441	1 179
EBITDA-margin	14,9 %	14,3 %

Kongsberg Maritime har hatt vekst i både driftsinntekter og EBITA-margin i 2014. Forretningsområdet har sterke markedsandeler innenfor sine etablerte markedssegmenter,

		KONGSBERG konsolidert	Kongsberg Maritime	Kongsberg Defence Systems	Kongsberg Protech Systems	Kongsberg Oil & Gas Technologies
Driftsinntekter	2014	16 613	9 703	4 276	1 566	1 017
	2013	16 323	8 264	4 554	2 420	1 077
	Prosentvis endring	1,8 %	17,4 %	(6,1) %	(35,3) %	(5,6) %
EBITDA	2014	2 060	1 441	530	254	(99)
	2013	2 142	1 179	520	419	49
	Prosentvis endring	(3,8) %	22,2 %	1,9 %	(39,4) %	(302) %
EBITDA-margin	2014	12,4 %	14,9 %	12,4 %	16,2 %	(9,7) %
	2013	13,1 %	14,3 %	11,4 %	17,3 %	4,5 %

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftsrapport
148	Finanskalender og kontaklinformasjon

og har styrket disse ytterligere gjennom 2014. Driftsinntektene økte med 17,4 prosent, til NOK 9.703 millioner (NOK 8.264 millioner). EBITDA-marginen ble 14,9 prosent sammenliknet med 14,3 prosent i 2013. Ordreinngangen økte med 18,7 prosent, og endte på rekordsterke NOK 10.038 millioner i 2014, mot NOK 8.455 millioner i 2013. Ordreservene ved utgangen av året var på NOK 7.480.

Denne sterke ordreservene gir god forutsigbarhet for forretningsområdet i 2015. KM opererer i markeder som er sykliske.

Innen offshore segmentet har KM en sterk markedsposisjon, som har resultert i en god ordreinngang både fra etablerte segmenter men også nye områder, som for eksempel elektro, telekommunikasjon og instrumentering (EIT). Her ble det i 2014 blant annet ble inngått kontrakt på leveranser til Petrofacs nye JSD 6000 dypvanns rørløpingsfartøy, samt en viktig kontrakt for leveranse av integrerte kontroll- og sikkerhetssystemer til BW Offshores nye "Catcher" FPSO.

Blant andre betydelige kontrakter er en prosjektspesifikk avtale for leveranse av sikkerhets- og automasjonssystemer til Statoils fire plattformen på Johan Sverdrup feltet.

Merchant Marine divisjonen har hatt en økning i ordreinngangen på mer enn 60 prosent sammenliknet med 2013. Generelt kan utviklingen tilskrives sterke markedsandeler, spesielt i bulk- og container-segmentene. KONGSBERG fikk blant annet kontrakt på leveranser til 17 avanserte containerkip til United Arab Shipping Company (UASC). I mai annonserte KM kontrakter på en serie av 14 råolje- og produkt-tankskip bestilt av BP Shipping fra STX Offshore and Shipbuilding Co. Ltd. Ordreinngangen har også vært god for leveranser til gass- og kjemikalietankskip både for integrerte automasjonssystemer, inkludert vessel performance løsninger, samt lastmålingssystemer. KM synes å ha styrket

sin markedsposisjon ytterligere i merchant marine segmentet gjennom 2014.

KMs subsea aktivitet kan vise til en ordreinngang i 2014 som er 25 prosent høyere enn 2013.

Markedet for autonome undervannsfarkoster (AUV) er i fremgang. KM har posisjonert seg som den ledende aktøren i dette markedet, med en sterk portefølje av farkoster tilpasset forskjellige oppgaver og markedssegmenter. Produktfamilien består av farkostene Hugin, Munin, Remus og Seaglider, med tilhørende instrumentering. Gjennom 2014 ble de to første AUVer utstyrt med programvare og sensorer for hurtig inspeksjon av rørledninger levert til kunde. Teknologien kan både brukes på HUGIN og den nye MUNIN. Rørledningsinspeksjon med AUV, som er beregnet til å være fire til seks ganger raskere enn den tradisjonelle måten med ROV, forventes å gi store kostnadsbesparelser for oppdragsgiver, og vil kunne åpne et nytt marked for KM.

Markedet for sjøbunnskartlegging er i fremgang og subsea-divisjonen har økt ordreinngang for undervannskartleggingssystemer fra survey-industrien og nasjonale aktører. Sjøbunnskartlegging er viktig i forbindelse med sikker navigasjon, ressursutnyttelse og suverenitetshevdelse. Kartlegging av egne farvann, kontinentalsokkel og arktiske områder er en strategisk aktivitet for mange nasjoner.

Den sterke ordreinngangen i offshore-segmentet, reflekteres også i Subsea divisjonen, med blant annet kontrakter for undervannsnavigasjon og akustiske "blow-out preventer" (BOP), systemer som både selges som en integrert del av kontrollsystemer til offshorefartøyer (Full Picture Systems), men også som separate leveranser.

KM har utstyr installert på over 17.000 seilende fartøyer. Dette har medført en stabil økning i aktiviteten knyttet til ettermarked og kundestøtte. Dette er en viktig del av

UTVALGTE VIKTIGE HENDELSER I 2014

KONGSBERG samler virksomhet under ett tak i "Subsea Valley". 330 ansatte i et nytt bygg i Asker.

KONGSBERG feirer 200 års jubileum.

Teknologi fra KM valgt for flere nye rørledningsfartøyer for Petrobras.

Rekordmange sommerstudenter hos KONGSBERG.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaklinformasjon

KMs produktportefølje og blir også sett på som en merverdi for kundene. Fortsatt utvikling av dette segmentet er en viktig del av KMs strategi også fremover. Aktiviteten innen segmentene sjøbunnskartlegging, inspeksjon, havforskning og fiskeri er, sammen med ettermarkedsaktiviteten, i begrenset grad påvirket av kontraheringsnivået hos verftene. Omkring 60 prosent av KMs leveranser er relatert til olje- og offshoremarkedet.

Norsk maritim- og offshore-næring har en sterk posisjon og er viktig for eksportindustrien. Styret vil derfor understreke behovet for en næringspolitikk som fremmer vekst og utvikling i denne sektoren, herunder konkurransedyktige rammebetingelser og finansieringsløsninger.

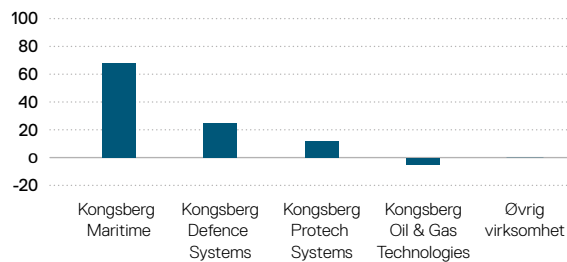
Kongsberg Defence Systems

Beløp i NOK millioner	2014	2013
Driftsinntekter	4 276	4 554
EBITDA	530	520
EBITDA-margin	12,4 %	11,4 %

Det har vært høy aktivitet både på utviklings-, leveranse- og markedssiden for KDS i 2014. Driftsinntektene endte på NOK 4.276 millioner (NOK 4.554 millioner). EBITDA-marginen styrket seg fra 11,4 prosent til 12,4 prosent, noe som ga en EBITDA på NOK 530 millioner (NOK 520 millioner). På leveransesiden var det gjennom året stor aktivitet både for NASAMS til Finland og Naval Strike Missile (NSM) til Norge samt kystartillerisystemet til Polen. I desember ble det signert en ny kontrakt med Polen for leveranse av

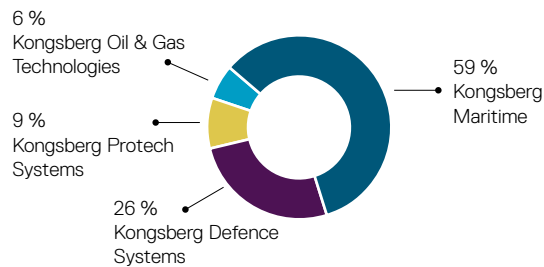
EBITDA per forretningsområde

Prosent

Driftsinntekter per forretningsområde

Prosent

KONGSBERG signerer JSM-kontrakt med det norske Forsvaret verdt NOK 1,1 milliarder.

KONGSBERG valgt av Statoil for Johan Castberg.

KONGSBERG skal levere laboratorier for havbunnsundersøkelser.

Vellykket testskyting av NSM fra den amerikanske Marinens Littoral Combat Ship.

NSM Coastal Defense kontrakt med Polen verdt NOK 1,3 milliarder.

kystartilleri til ytterligere en skvadron. Luftvern til Finland og den første kystartillerikontrakten til Polen er nå inne i siste fase. Den rekordstore NASAMS-kontrakten på NOK 3,7 milliarder hvor KONGSBERG er underleverandør til Raytheon ble også påbegynt i 2014. Aktiviteten i dette prosjektet vil øke i 2015.

Det har vært høy aktivitet i utviklingsprogrammet Joint Strike Missile (JSM) i 2014 og i juni ble siste fase utviklingskontrakt for missilet undertegnet. Denne ble også utvidet med en del to på NOK 280 millioner som omfatter produksjon av testmissiler, støtteutstyr og missiltesting fra F-16 i perioden 2015-2017. Det er betydelig interesse for missilet fra potensielle kunder, også utenfor Norge. I juli 2014 inngikk KONGSBERG og amerikanske Raytheon en samarbeidsavtale for å markedsføre og potensielt levere JSM for USA og det internasjonale markedet. Avtalen anses å øke missilets markedsmuligheter betydelig, spesielt i USA.

KDS har en moderne produktportefølje med flere nyutviklede systemer og produkter som anses å være i begynnelsen av livssyklusen. Blant disse er luftvernssystemet NASAMS og missilene NSM og JSM, som alle vurderes å ha stort markedspotensial. Markedsaktiviteten rundt disse og de resterende av forretningsområdets systemer har vært høy i 2014. Det er økende aktivitet og bedre lønnsomhet innen området Aerostructures. Aktiviteten på Arsenalet har fått anerkjennelse for god kvalitet på leveransene. Gjennom året ble det signert flere viktige kontrakter, av disse nevnes:

- NASAMS-kontrakt på NOK 3,7 milliarder for leveranser til Raytheon
- Ordreinngang på til sammen NOK 450 millioner fra F-35-programmet
- Kystartilleri til ny skvadron i Polen, verdt NOK 1,3 milliarder
- Utviklingskontrakter JSM for til sammen NOK 1,4 milliarder med Forsvaret
- Kontrakt med US Navy for test av NSM fra Littoral Combat Ship

KDS går inn i 2015 med en ordresreserve på NOK 9.471 millioner, sammenlignet med NOK 5.489 millioner ved inngangen til 2014. Ordresreserven økte betydelig gjennom året

etter å ha vært fallende de siste årene. Ordresreserven er solid og gir totalt sett et godt fundament for de nærmeste årene. Forsvarsmarkedet er preget av relativt få, men store kontrakter. Som følge av dette er svingninger i ordreinngangen å anse som normalt.

KONGSBERG har i samarbeid med det norske Forsvaret og Forsvarets forskningsinstitutt over tid utviklet systemer for Norge som har vist seg konkurransedyktige internasjonalt. Det er av stor betydning for konsernet at dette nasjonale samarbeidet fortsetter. Samarbeidet gir det norske Forsvaret mulighet til å utvikle og ta i bruk teknologi som er spesielt godt egnet for norske forhold, og som samtidig har en kvalitet og kostnad som gjør at den kan vinne frem i internasjonal konkurranse. Det norske Sjøforsvaret deltok sommeren 2014 på den internasjonale øvelsen RIMPAC. Under øvelsen demonstrerte Sjøforsvaret KONGSBERGs Naval Strike Missile. Demonstrasjonen var meget vellykket og skapte økt interesse fra mulige nye internasjonale kunder.

Kundene for store forsvarssystemer er myndighetene i de relevante land. Disse kundene vurderer nasjonal sikkerhet og innenlands næringsutvikling som en vesentlig faktor, i tillegg til produktpris og -ytelse ved kjøp av forsvarsmateriell. Markedet er ikke underlagt internasjonale frihandelsavtaler og ofte preget av mer nasjonal proteksjonisme enn man ser i de fleste andre næringer. Det er viktig for norsk forsvarsindustri at det legges vekt på å få gode avtaler i forbindelse med kjøp av forsvarsmateriell fra utlandet – det være seg gjenkjøpsavtaler, felles utviklingsavtaler og avtaler som sikrer markedstilgang. Når det norske Forsvaret gjør store investeringer gjennom utenlandske leverandører, binder dette opp vesentlige deler av forsvarsbudsjettet, og kjøp fra nasjonale leverandører kan bli negativt påvirket. For å sikre forsvarsleveranser som er godt tilpasset norske forhold og en levedyktig og konkurransedyktig norsk forsvarsindustri, understrekes viktigheten av norsk deltakelse i slike programmer. Både Regjeringen og Stortinget har understreket betydningen av industriell deltakelse for norsk industri, og at dette er i tråd med internasjonal praksis. Slik deltakelse

Venstre:
Fra Kjeller

Høyre:
Fra Zhenjang

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftsrapport
148	Finanskalender og kontaklinformasjon

Venstre:
Fra Shangai

Høyre:
Fra Johnstown

betyr for KONGSBERG også økt aktivitet hos mange av forretningsområdets nær 1.000 norske underleverandører.

Forutsigbarhet i eksportregelverket for forsvarsmateriell og praktiseringen av dette er også en viktig rammebetingelse for KONGSBERG. KONGSBERG vil fortsatt vektlegge partnerskap med store forsvarsleverandører og ytterligere øke fokus på å støtte lokal industri i forretningsområdets markeder. KONGSBERGs posisjon som en attraktiv forsvarsleverandør i det internasjonale markedet vil fortsatt være basert på et nært samarbeid med det norske forsvaret. Dette samarbeidet er plattformen for å utvikle ledende produkter som er nødvendige for et moderne forsvar.

Kongsberg Protech Systems

Beløp i NOK millioner	2014	2013
Driftsinntekter	1 566	2 420
EBITDA	254	419
EBITDA-margin	16,2 %	17,3 %

Kongsberg Protech Systems har hatt et år preget av lave driftsinntekter men med høy markeds- og utviklingsaktivitet. Den siste våpenstasjonen under kontrakten CROWS II, som ble signert i 2007, ble levert i 1. halvår 2014 og forretningsområdets resterende kontrakter har et lavere marginnivå sammenliknet med denne. KPS fortsetter å dominere de eksisterende RWS-markedene innen NATO-landene. CROWS III programmet, som KPS vant i august 2012, gir grunnlag for nye RWS-muligheter i USA. Hoveddelen av bestillinger til dette programmet har så langt vært relatert til "reset and repair" av eksisterende systemer og nye utviklingsaktiviteter.

Etter sterk vekst i mange år gikk KPS i 2011 inn i en fase med lavere leveransevolumer. Driftsinntektene ble ytterligere redusert fra 2012 til 2014. Dette er i hovedsak en følge av redusert etterspørsel, bl.a. som følge av at den største kunden ikke lenger er i en situasjon med store umiddelbare behov. Driftsinntektene endte på NOK 1.566 millioner, ned fra NOK 2.420 millioner i 2013. EBITDA ble NOK 254 mil-

lioner (NOK 419 millioner). EBITDA-marginen i 2014 endte på 16,2 prosent (17,3 prosent). Den høye marginen er påvirket av ca NOK 200 millioner relatert til oppløsning av avsetninger og avklaring mot kunder på tidligere leveranser. I 2014 påvirkes EBITDA negativt av blant annet meget høy markedsaktivitet knyttet til Medium Caliber Remote Weapon Stations (MCRWS) samt kostnadsoverskridelser i to utviklingsprosjekter.

Ordreinngangen ble NOK 2.240 millioner i 2014 (NOK 2.005 millioner). Blant kontraktene som ble signert nevnes:

- Bestillinger under CROWS III rammeavtale, totalverdi NOK 1.300 millioner, av dette var i underkant av 30 prosent relatert til nye systemer, det resterende var i stor grad relatert til "reset and repair".
- Kontrakt med Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) – oppgradering av eksisterende materiell og leveranser av våpenstyringssystemet PROTECTOR "Nordic"
- Den resterende ordreinngangen består av mange mindre ordre fra til sammen 15 land.

KPS har gjennom det siste tiåret bygget seg opp til å bli verdens ledende leverandør av fjernstyrte våpenstyringssystemer. Det er kontraktfestede leveranser på over 18.000 systemer og av disse er ca. 17.000 levert til kunder i 17 land. USA er, både direkte med US Army og via kjøretøyleverandører, den største kunden. Det har de siste årene vært en dreining av hvor driftsinntektene kommer fra, både geografisk, men også i forhold til andelen nysalg/ettermarked. Fra 2009 til 2011 stod USA for nær 90 prosent av forretningsområdets driftsinntekter. I 2014 var denne andelen 65 prosent. Andelen nye systemer sammenliknet med ettermarkedsaktivitet er også i dreining. I 2010 ble det levert over 4.000 nye systemer mens antallet i 2014 var i underkant av 500 fordelt på leveranser til åtte land. Ettermarkedsaktiviteten har imidlertid holdt seg mer stabil gjennom perioden, men varierer noe fra år til år som følge av hvordan kundene praktiserer innkjøp av reservedeler. I 2014 stod leveranser av nye våpenstasjoner for i underkant av 40 prosent av driftsinntektene. Det resterende fordeler seg i hovedsak mellom "reset and repair" av tidligere stasjoner, reservedeler og utviklingsoppdrag.

KPS går inn i 2015 med en ordresreserve på NOK 3.523 millioner, en økning på over NOK 700 millioner på ett år. Forretningsområdet har en produktportefølje som synes godt tilpasset fremtidige markedsbehov. Produktporteføljen er de senere årene utvidet med flere varianter rundt kjerneproduktet, både lettere og tyngre varianter, men også varianter for markeder utenfor kjøretøyssegmentet. Det viktigste utviklingsprogrammet har vært MCRWS. MCRWS vurderes å ha et stort markeds potensial, også i nye markeder, og man opplever betydelig og økende interesse for produktet. MCRWS er viktig for å realisere fremtidige muligheter. Produktet er klart for salg og det ble i 2. halvår 2014 levert tilbud på systemer til ett større kjøretøyprogram.

Kongsberg Oil & Gas Technologies

Beløp i NOK millioner	2014	2013
Driftsinntekter	1 017	1 077
EBITDA	(99)	49
EBITDA-margin	(9,7 %)	4,5 %

Kongsberg Oil & Gas Technologies har hatt et utfordrende 2014 med svake resultater og sviktende ordreinngang. Forretningsområdet har i 2014 gjennomført flere restruktureringer inkludert i overkant av 10 prosent reduksjon i antall ansatte. I tillegg er det gjennomført samlokalisering av flere enheter. 2014 har vært preget av at flere planlagte, samt allerede tildelte prosjekter, har blitt kansellert eller skjøvet ut i tid.

Driftsinntektene i 2014 ble NOK 1.017 millioner (NOK 1.077 millioner) og EBITDA NOK -99 millioner (NOK 49 millioner). Aktivitetsnivået er lavere enn planlagt både som følge av lavere software lisenssalg og utsettelse av flere subseaprojekter. Dette har gitt utfordringer på kostnadssiden gjennom 2014.

Restruktureringskostnadene som er gjennomført for å tilpasse organisasjonen til et lavere aktivitetsnivå utgjør til sammen NOK 45 millioner i 2014. Tiltakene er relatert til både organisering og kapasitetstilpasninger, og gjør at KOGT går inn i 2015 bedre tilpasset endrede markedsbetingelser. Goodwill er blitt nedskrevet med NOK 300 millioner i 2014. Nedskrivningen begrunnes i forretningsområdets svakere utsikter og de endrede markedsforutsettningene.

På grunn av generelle reduksjoner i oljeselskapenes lete- og utviklingsbudsjetter samt sterkt fallende oljepris, har flere prosjekter blitt forsøkt eller stoppet. Dette påvirker både forretningsområdets subseavirksomhet, hvor man opplever at prosjekter blir utsatt eller kansellert, og softwarevirksomheten som har opplevd betydelig lavere ordreinngangen enn forventet. Tilbudsaktiviteten i begge områder er fortsatt på et brukbart nivå, men økt usikkerhet i bransjen som helhet gjør at mange investeringsbeslutninger blir utsatt eller kansellert. Til tross for et svakt marked er det gjennom året signert flere viktige kontrakter, blant annet utvidet konseptevaluering og pre-FEED (Front End Engineering og Design) til Statoils Johan Castberg prosjekt i Barentshavet og flere studier rettet mot bruk av ny teknologi. Innen Software er

det solgt LedaFlow-lisenser til blant annet Chevron. Utviklingskontrakten BP WellAdvisor er videreført og blir betegnet som et meget viktig prosjekt av kunden. KOGTs ordresreserve er gjennom 2014 redusert med i overkant av 45 prosent. Dette inkluderer i overkant av NOK 200 millioner i kanselleringer. Hoveddelen av dette er relatert til Polarled-kontrakten med Statoil. Ordreinngangen for året er NOK 802 millioner (NOK 1.385 millioner) hvor fordelingen mellom software og subsea-relaterte ordre er omtrent 60/40. Ordreserven er NOK 396 millioner ved utgangen av 2014.

Hovedfokus i forretningsområdet er nå å skape lønnsomhet fremover. Inntjeningen i forretningsområdet vil dog svinge som følge av fremdrift i enkelte større prosjekter og andel lisenssalg av softwaresystemer.

Øvrig virksomhet

Øvrig virksomhet består i hovedsak av eliminerings og eksterne driftsinntekter for eiendomsvirksomheten.

Andre forhold og hendelser

Siktelse korrupsjonssak Romania

Det ble i februar 2014 tatt ut siktelse mot Kongsberg Gruppen ASA, Kongsberg Defence & Aerospace AS og en ansatt i Kongsberg Defence & Aerospace AS med påstand om grov korrupsjon i tilknytning til leveranser av kommunikasjonsutstyr til Romania i perioden 2003–2008. KONGSBERG samarbeider med Økokrim for å få klarhet i de faktiske forholdene, men det må forventes at det vil ta ytterligere tid før etterforskningen er ferdig og saken kan bringes til en avslutning.

KONGSBERG har nulltoleranse for korrupsjon, og høye etiske standarder er en integrert del av forretningsvirksomheten. KONGSBERG har over flere år bygget opp og videreutviklet compliance-regler og funksjoner på konsernivå og i forretningsområdene. Dagens anti-korrupsjonssystem vurderes til å være på et godt internasjonalt nivå, og har også blitt vurdert av eksterne parter til å utgjøre et grundig og solid system. Se også avsnitt "Risikofaktorer og risikostyring" i Årsberetningen.

På dette tidspunktet er det ikke mulig å forutsi utfallet av Økokrims etterforskning eller øvrige effekter av siktelsen og de forhold den bygger på. Derfor er det heller ikke mulig å anslå mulige finansielle effekter for KONGSBERG av saken.

Søksmål fra Rolls-Royce Marine AS mot Kongsberg Evotec AS

KONGSBERG mottok i 2014 en stevning fra Rolls-Royce Marine AS. Hovedforhandling i saken mellom Kongsberg Evotec og Rolls-Royce Marine ble avholdt i Ålesund Tingrett i perioden 9. februar til 3. mars. Rolls-Royce Marine har lagt ned påstand om at Kongsberg Evotec AS forbyr å selge, produsere og markedsføre komplette utstyrspakker til akterdekkoperasjoner på seismiske fartøy, samt en rekke enkeltprodukter, i en periode fastsatt etter rettens skjønn. I tillegg har de fremmet krav om erstatning fastsatt etter rettens skjønn, indikert i størrelsesorden 279 til 395 millioner

kroner. KONGSBERG har på sin side lagt ned påstand om full frifindelse. Saken er nå tatt opp til doms og vi avventer tingrettens avgjørelse

Utsikter for 2015

Kongsberg Maritime leverte sterke resultater og høy ordre-inngang i et gradvis mer utfordrende marked i 2014. Offshoremarkedet er inne i en periode med betydelig lavere kontrahering av nye fartøy, som vil medføre lavere ordre-inngang fra dette segmentet. Innen gass- og andre avanserte handelsflåtefartøy ventes fortsatt god aktivitet. For KMs subseamarked er utsiktene gode, spesielt innen subsea monitoring og subsea construction. En sterk markedsposisjon i alle segmenter, rekordhøy ordresreserve, og utstyr installert på nær 17.000 fartøy, gir et godt grunnlag for forretningsområdets aktivitetsnivå gjennom 2015.

Kongsberg Defence Systems vant flere viktige kontrakter i 2014, som resulterte i en solid økning av ordreserven. Forsvarsmarkedet generelt har styrket seg det siste året og KDS er posisjonert som en ledende aktør i sine nisjer. Dette gir gode muligheter i et marked med flere viktige kortsiktige og langsiktige kontraktsmuligheter for blant annet missiler, luftvern, ubåtssystemer og kommunikasjon. Disse forholdene gir godt grunnlag for forretningsområdets aktivitetsnivå både i 2015 og fremover.

Kongsberg Protech Systems har vært gjennom en periode med fallende etterspørsel i markedet for fjernstyrte våpenstyringssystemer. I 2014 økte ordreinngangen igjen. Forretningsområdet har en globalt ledende posisjon innen fjernstyrte våpensystemer og har dessuten en bredere produktportefølje enn tidligere, blant annet med Medium Caliber Remote Weapon Station. KPS er således godt posisjonert for å møte forventede fremtidige behov. Det forventes at aktiviteten øker gjennom 2015 sammenliknet med foregående år.

Kongsberg Oil & Gas Technologies hadde en lite tilfredsstillende utvikling i 2014. Olje- og gassmarkedet er inne i en

periode med reduserte investeringer noe som gir utfordringer for forretningsområdet. I 2014 ble det iverksatt mange tiltak for å møte et vanskeligere marked og det forventes at iverksatte tiltak gir effekt gjennom 2015. En fremtidsrettet produktportefølje anses å gi gode muligheter for forretningsområdet over tid, men på kort sikt er forretningsområdet preget av de svekkede markedsutsiktene og det forventes et lavere aktivitetsnivå gjennom 2015.

KONGSBERG har en solid ordrebok og sterke markedsposisjoner innen shipping, offshore og forsvar. Dette gir gode forutsetninger for et generelt godt aktivitetsnivå i 2015.

KONGSBERG-aksjen og aksjeeierforhold

Kursen på KONGSBERG-aksjen gikk ned fra NOK 127,50 ved utgangen av 2013 til NOK 123,00 ved utgangen av 2014. Dette gir en markedsverdi ved utgangen av 2014 på NOK 14.760 millioner. Inkludert utbytte på NOK 5,25 per aksje ble avkastningen i 2014 på i overkant av en halv prosent. Hovedindeksen (OSEBX) på Oslo Børs hadde i samme periode en positiv utvikling på 5,3 prosent. Per 31.12.14 hadde KONGSBERG 8.014 aksjeeiere, en økning på 268 fra året før. Selskapet hadde 976 (975) utenlandske eiere som til sammen eide 13,14 prosent av aksjene (10,85 prosent). Staten, ved Nærings- og fiskeridepartementet, er største eier med 50,001 prosent av aksjene. De ti største eierne hadde ved årsskiftet til sammen 76,43 prosent (77,76) av aksjene. Antall aksjer utstedt er 120 millioner, hver pålydende NOK 1,25.

KONGSBERG har betalt utbytte til aksjeeierne i alle år siden børsnoteringen i 1993, bortsett fra i 2000 og 2001. Utbytte skal over tid utgjøre mellom 40 og 50 prosent av selskapets ordinære årsresultat etter skatt. Ved fastsettelse av størrelsen på utbyttet vil det tas hensyn til forventet fremtidig kapitalbehov.

På generalforsamlingen 9.5.13 ble det besluttet et utbytte på NOK 4,25 per aksje for 2013, samt et ekstraordinært ut-

Follow the Sun
 supportcenter,
 Kongsberg

bytte i forbindelse med KONGSBERGs 200-års jubileum på NOK 1,00 per aksje, som totalt gav et utbytte på NOK 5,25 per aksje.

For 2014 foreslår styret et ordinært utbytte for regnskapsåret 2014 på NOK 4,25/aksje (4,25) og et ekstraordinært utbytte på NOK 5,00/aksje (1,00) – totalt NOK 9,25/aksje (5,25). Ordinært utbytte og totalt utbytte utgjør henholdsvis 42,7 prosent og 93,0 prosent av ordinært årsresultat før nedskrivninger. Ordinært utbytte og totalt utbytte utgjør henholdsvis 58,4 prosent og 127,1 prosent av ordinært årsresultat. Ved vurdering av utbyttens nivå er nedskrivninger holdt utenfor vurderingsgrunnlaget, i tråd med tidligere praksis.

I 2014 ble det omsatt 12,9 millioner (14,0 millioner) KONGSBERG-aksjer fordelt på 36.354 (38.205) transaksjoner. Selskapet arbeider aktivt med å øke interessen for aksjen gjennom aktiviteter mot investormarkedet. KONGSBERG er jevnlig representert på "roadshows", møter og konferanser både i og utenfor Norge. Målet for 2015 er å ha fortsatt høy aktivitet mot investormarkedet. Det avholdes faste investorpresentasjoner ved hver kvartalsrapportering, samt en årlig kapitalmarkedsdag. Ved årsskiftet var det 12 meglerhus som hadde aktiv dekning av aksjen. KONGSBERG ble i 2014 rangert som nummer tre i kategorien "Beste norske selskap, Large Cap", i IR Nordic Markets sin årlige kåring.

Styret ser på medarbeideres aksjeeierskap som positivt. Per 31.12.14 eide over 2.200 ansatte totalt ca 3,6 millioner aksjer i KONGSBERG. Dette tilsvarer tre prosent av aksjene. Våren 2014 ble konsernets årlige aksjeprogram for ansatte gjennomført for 18. gang. Det ble solgt 497.389 (590.890) aksjer til en kurs på NOK 113,20 (20 prosent rabatt på markedskurs). 2.112 (1.914) ansatte benyttet seg av tilbudet.

Risikofaktorer og risikostyring

KONGSBERG er eksponert for ulike former for risiko, og styret følger utviklingen innenfor de ulike risikoområdene

nøye. Styret mener det er god balanse mellom konsernets samlede risiko og konsernets risikobærende evne. Administrasjonen utarbeider månedlige driftsrapporter og kvartalsvise risikoreporter som gjennomgås av styret. I tillegg gjennomfører styret og administrasjonen risikoanalyser i forbindelse med større investeringer, tilbud, satsinger og oppkjøp. Videre har styret et revisjonsutvalg som skal støtte styret i utøvelse av sitt ansvar for behandlingen av regnskapet og relevante vurderingsposter, samt følge opp internkontroll og risikostyring i konsernet. Revisjonsutvalget møtes som et minimum i forbindelse med avleggelse av års- og delårsregnskap.

Konsernets virksomhet er internasjonal med leveranse av høyteknologiske systemer og løsninger i hovedsak til kunder innen offshoremarkedet, handelsflåten og forsvar. Markedsrisikoen vil derfor kunne variere noe innen disse ulike segmentene.

Offshoremarkedet omfatter leting, utbygging, utvinning og transport av olje og gass. I tillegg kommer støttefunksjoner som forsyningstjenester, driftsstøtte, samt vedlikehold og service på plattformer og fartøy. KONGSBERG er leverandør av produkter og tjenester til alle disse segmentene. Etterspørsel etter energi og oljeprisutvikling vil påvirke investeringsviljen i dette markedet. I tillegg vil investeringsnivåene kunne variere mellom ulike geografiske områdene avhengig av bl.a. oljereserver og nivået på lete- og produksjonsaktivitetene. Mer krevende olje- og gassfelt skaper nye nisjer i markedet og dette skaper igjen behov for nye teknologiske løsninger.

Markedet for handelsskip omfatter alle typer skip fra enkle tørrlastskip til avanserte tankskip. Passasjerskip i cruise- og fergetrafikk er også en viktig del av handelsflåten. Kontrahering av nye skip henger tett sammen med forventet utvikling av transportbehov. Utviklingen i verdensøkonomien påvirker behovet for sjøveistransport av mennesker, energi, råvarer og ferdigprodukter. I tillegg vil type skip og geografiske områder kunne påvirke markedet.

I forsvarsmarkedet leveres produkter og systemer til både landbasert, luftbasert og sjøbasert forsvar. På grunn av

Fra Zhenjiang

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftsrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

strengt sikkerhetskrav og vern av ulike lands egen forsvarsindustri, er det ofte vanskelig for en forsvarsleverandør å vinne forsvarskontrakter utenfor egne landegrenser. Det er betydelig proteksjonisme både i USA og Europa. Likevel er det muligheter gjennom langsiktige relasjoner og nisjeprodukter. Dette er til dels ivaretatt gjennom relasjoner KONGSBERG har med store utenlandske forsvarsbedrifter.

Konsernets verdiskaping består i hovedsak av leveranse av systemer med høy teknologisk kompleksitet. Disse er i hovedsak organisert som prosjekter. Effektiv styring av prosjekter er en viktig suksessfaktor for å redusere risiko. KONGSBERG har etablert mål for prosjektledelse basert på intern og ekstern "best practice", og prosjektledere gjennomgår et internt opplæringsprogram om dette. Inn-tekten i prosjektene er kontraktfestet, og usikkerheten i prosjektene er derfor i hovedsak knyttet til vurdering av gjenstående kostnader og fastsettelse av fullføringsgrad. Konsernet har etablert prinsipper for kategorisering av prosjekter i forhold til teknologisk kompleksitet og utviklingsinnhold. Dette legger grunnlaget for vurdering av "profit at risk" og resultatuttak i prosjektene. "Profit at risk" er resultat som holdes tilbake i prosjektene inntil usikkerheten er avklart. KONGSBERG har en rekke prosjekter under utførelse, og en sterk ordresreserve. Kanselleringer innen verftsindustrien, økt konkurranse, reduserte forsvarsbudsjetter i flere land og en generell og vedvarende konjunkturedgang, har imidlertid økt konsernets risiko og kan over tid påvirke konsernets aktivitetsnivå. Konsernet opererer i flere markeder som i stor grad påvirkes av uavhengige drivere. Generelle konjunktursvingninger vil påvirke disse markedene, både i ulik grad og på ulikt tidspunkt.

Finansiell risiko i KONGSBERG styres sentralt etter de retningslinjene styret har vedtatt i konsernets finanspolicy. KONGSBERG er eksponert for en rekke former for finansiell risiko, og målet er å balansere de finansielle risikoelementene for å bidra til forutsigbarhet i konsernet. Konsernets finansielle risikostyring er detaljert beskrevet i note 5 "Styring av kapital og finansiell risiko".

KONGSBERGs kundemasse er differensiert, og består i hovedsak av offentlige institusjoner og større private selskaper i en rekke land. Historisk sett har konsernet hatt beskjedne tap på kundefordringer. Tiltak for å begrense risikoeksponeringen iverksettes fortløpende der det vurderes som nødvendig. Konsernets likviditetsrisiko styres sentralt ved krav til fornyelse av lån i god tid før forfall, samt bruk av prognoser for likviditet. Med en stor andel utenlandske kunder, og kontrakter i ulike valutasorter, er konsernets inntekter påvirket av svingninger i valutakurser.

KONGSBERGs valutapolicy innebærer at kontraktfestede valutastrømmer i hovedsak sikres med terminkontrakter (prosjektsikringer). I tillegg sikres en andel av forventet ordreinngang i henhold til fastlagte regler (prognose-sikringer). Reglene styrer hvor stor andel av forventet ordreinngang som sikres, avhengig av tid til forventet ordreinngang og kursnivå. På denne måten søker konsernet å dempe virkningene av valutasingninger på inntil to års sikt.

KONGSBERG har over flere år bygget opp og videreutviklet compliance-funksjoner på konsernnivå og i forretningsområdene. Det er etablert regelverk, samt oppfølgings-

og rapporteringssystemer for håndtering av risiko på områder som eksempelvis anti-korrupsjon, leverandørkjeden og varsling av kritikkverdige forhold.

Styringsdokumenter evalueres og oppdateres jevnlig. Opplæring innenfor området etikk og compliance gjennomføres i hele organisasjonen, både i Norge og internasjonalt. I 2014 er det gjennomført en omfattende ekstern evaluering av KONGSBERGs anti-korrupsjonsprogram. Evalueringen bekreftet at programmet tilfredsstiller både nasjonale og internasjonale lover samt krav til gode rutiner, opplæring med mer.

Styret vurderer KONGSBERGs compliance-program til å være på et godt internasjonalt nivå.

Teknologi, forskning og utvikling

En betydelig andel av KONGSBERGs verdiskaping består i utvikling av høyteknologiske løsninger til det nasjonale og internasjonale markedet. Høy kompetanse og deling av kunnskap er viktige forutsetninger for konkurranseevnen. KONGSBERGs omfattende kunnskap innen dynamisk posisjonering har sin bakgrunn i kompetanse utviklet i forbindelse med styringssystemer for ubåter og missiler. Konsernets systemer og produkter dreier seg i hovedsak rundt fire kjernekompetanseområder: signalbehandling, systemintegrering, reguleringsteknikk (kybernetikk) og software utvikling. KONGSBERG satser kontinuerlig på produktutvikling, både egenfinansiert og gjennom kunde-finansierte programmer. Totale kostnader til produktutvikling utgjør over tid ca ti prosent av driftsinntektene.

Samfunnsansvar

KONGSBERG står for en bærekraftig utvikling hvor det er balanse mellom resultater, verdiskaping og samfunnsansvar. De strategiske og forretningsmessige valg som tas i konsernet skal være forankret i et bærekraftig perspektiv.

Konsernets policy for Bærekraft og Samfunnsansvar bygger opp rundt to hovedelementer: Forretningsmessige muligheter knyttet til globale megatrender og bærekraftig teknologi, samt risiko knyttet til "license to operate" og globale megatrender.

I 2015 vil KONGSBERG fortsatt ha sterkt fokus på anti-korrupsjon, oppfølging av regelverk knyttet til menneske og arbeidstakerrettigheter og vi vil videreføre arbeidet knyttet til samfunnsansvar i leverandørnettverket.

Det henvises til bærekraftsrapporten for en nærmere beskrivelse av konsernets arbeid med bærekraft og samfunnsansvar. Rapporten er behandlet og godkjent av styret.

Helse, miljø og sikkerhet

Styret er opptatt av at helse, miljø og sikkerhet (HMS) tas hånd om på en måte som skaper høy trivsel og et godt arbeidsmiljø. Et grunnleggende prinsipp er at HMS-arbeidet skal være forebyggende. Styret følger HMS-arbeidet tett,

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftsrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

Venstre:
Fra Kongsberg

Høyre:
Fra Shanghai

og gjennomgår HMS-rapportene hvert kvartal. I løpet av 2014 har det vært fokusert på HMS-opplæring, samt ytterligere forbedring av rutine for HMS-rapportering. Rapporteringsrutinene fra de utenlandske datterselskapene er gode, og tall på sykefravær og arbeidsuhell fra de internasjonale kontorene er en naturlig del av HMS-rapporten.

I løpet av 2014 var det 380 arbeidshendelser i konsernet. Antall registrerte skader som medførte fravær var 34, mens 164 skader ikke medførte fravær. 182 hendelser medførte behandling. Arbeidsrelaterte skader med og uten fravær, TRI, for 2014 var 4,56 prosent, en økning fra 3,69 prosent i 2013. Det er ikke registrert yrkessykdommer eller arbeidsrelaterte dødsfall i løpet av 2014. Totalt sykefravær hadde en svak økning fra 2,5 prosent i 2013 til 2,6 prosent i 2014.

Alle medarbeidere i Norge har tilgang til bedriftshelse-tjeneste. I de utenlandske virksomhetene varierer dette i tråd med lokal praksis og lovgivning. KONGSBERG har mange medarbeidere ansatt utenfor Norge, 38 prosent ved utgangen av 2014. Dette krever større oppmerksomhet og innsikt i problemstillinger knyttet til helse, miljø og sikkerhet i de aktuelle land.

Klima og miljø

Klima- og miljøregnskapet gir en oversikt over KONGSBERGs bruk av energi, utslipp av CO₂, generering av avfall og vårt forbruk av vann.

Konsernets største positive bidrag i forhold til klimautfordringene er at et økende antall av våre produkter og løsninger på forskjellig vis bidrar til reduserte utslipp. Dette vil være et sentralt tema i den nye klima- og miljøstrategien som vil bli utarbeidet i 2015.

KONGSBERGs virksomhet medfører i beskjeden grad utslipp av klimagasser. I 2014 reduserte vi energiforbruket med 2,6 prosent i forhold til året før. Konsernets vekst de siste årene med etablering av mange nye kontorer medfører imidlertid større aktivitet, noe som medførte en svak økning for total påvirkning på det ytre miljø. Klimaregnskapet viser

at våre utslipp av CO₂ øker med 2,8 prosent fra 2013 til 2014. Økningen skyldes i stor grad økt antall flyreiser som igjen er knyttet til den økte aktiviteten beskrevet over. En detaljert oversikt over klima- og miljøregnskapet for 2014 finnes i konsernets bærekraftsrapport for 2014, side 135–137.

I 2015 vil vi videreføre arbeidet med å kartlegge og implementere elementer som i dag ikke er en del av vårt klimaregnskap, eksempelvis transport av varer og tjenester.

Konsernet rapporterer til det internasjonale rammeverket "Carbon Disclosure Project" om forhold knyttet til klimaendringer og nivå på utslipp knyttet til klimagasser.

Det er ikke rapportert alvorlige hendelser knyttet til forurensing av miljøet i 2014.

Personal og organisasjon

Antall medarbeidere	31.12.14	31.12.13
Kongsberg Maritime	4 652	4 260
Kongsberg Defence Systems	1 672	1 761
Kongsberg Protech Systems	650	644
Kongsberg Oil & Gas Technologies	630	709
Konsemcenteret	60	57
Kongsberg Teknologipark	62	62
Totalt i konsernet	7 726	7 493
Andel utenfor Norge	38 %	36 %

KONGSBERG arbeider kontinuerlig med å tilpasse organisasjonen til konsernets markeder. Det satses i stor grad på å utvikle konsernets internasjonale etableringer. Dette er både kostnadseffektivt og gir lokal tilhørighet og konkurransekraft. Ett av konsernets mål er at internasjonale datterselskaper i størst mulig grad skal være bemannet med lokale medarbeidere.

KONGSBERG har en unik og sterk kultur som er utviklet over mange år. Felles verdigrunnlag og lederprinsipper er implementert for hele konsernet.

En viktig forutsetning for å lykkes langsiktig er at KONGSBERG forvalter medarbeidernes kompetanse på en

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

god måte. Det er et mål å utvikle og øke mangfoldet i konsernet, slik at ulik erfaring, kultur, utdanning og tenkemåte er representert. Dette bidrar til å øke evnen til fornyelse og bedre beslutninger. Konsernet arbeider med økt utveksling av kunnskap og medarbeidere mellom forretningsområdene. Gode arbeidsprosesser og utviklingsmuligheter er viktige virkemidler for å rekruttere og beholde gode medarbeidere. KONGSBERG legger stor vekt på kompetanseutvikling, og arbeider kontinuerlig med å videreutvikle og koordinere opplæringstiltak for ansatte. 64 prosent av de ansatte i KONGSBERG har høyere utdanning.

KONGSBERG investerer i lederutvikling. Høy kompetanse og kapasitet hos lederne i konsernet er et av de mest sentrale elementene i realiseringen av KONGSBERGs strategi. Leadership@KONGSBERG, konsernets "performance management process", er utviklet for å tydeliggjøre og kvalitetssikre prosesser for målsetting, måloppfølging og evaluering, og for å sikre en styrt utvikling av konsernets totale globale ledelseskapasitet.

I samarbeid med utdanningselskapet Kongsberg Technology Training Centre AS hvor KONGSBERG er deleier, utdanner konsernet fagarbeidere innenfor flere fagområder. I 2014 var det totalt 19 lærlinger. I tillegg legger bedriften til rette for, og stimulerer til, at egne ansatte kan ta fagbrev som privatist, såkalt praksiskandidat. I 2014 oppnådde fire ansatte fagbrev på denne måten.

Samarbeidet med medarbeidernes fagforeninger og organisasjoner gjennom de etablerte samarbeids- og representasjonsordningene er godt, og gir verdifulle bidrag til å møte konsernets utfordringer på en konstruktiv måte.

Styret har besluttet å utbetale en bonus på NOK 4.000 til alle ansatte og takker alle medarbeidere for god innsats gjennom året.

Likestilling

KONGSBERG har en personalpolitikk som skal sikre like muligheter og rettigheter og hindre diskriminering på grunn av etnisk bakgrunn, nasjonal opprinnelse, hudfarge, språk, religion, livssyn, alder og kjønn. Totalt 1.612 (20,9 prosent) av

de ansatte er kvinner, og to av fem aksjonærvalgte medlemmer i styret er kvinner. Per 1.1.15 inngår en kvinne i konsernledelsen. Selskapet er opptatt av å fremme likestilling og hindre forskjellsbehandling i strid med lov om likestilling mellom kjønnene. Styret vurderer at konsernet er i overensstemmelse med gjeldende regelverk på området.

I den grad det er mulig, søker KONGSBERG å tilpasse arbeidsforholdene, slik at også personer med nedsatt funksjonsevne kan ta arbeid i bedriften.

I deler av KONGSBERGs virksomhet er det prosjekter knyttet til leveranser hvor det kreves spesiell sikkerhetsklarering av medarbeiderne. I visse tilfeller kan dette gi føringer på hvilke personer som kan ansettes.

Eierstyring og selskapsledelse

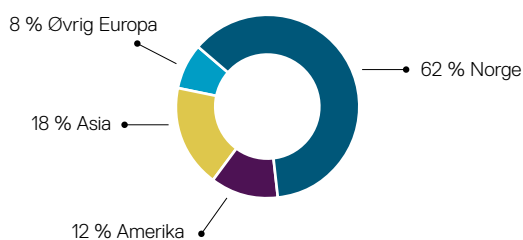
KONGSBERG har som mål å ivareta og øke interessentenes verdier gjennom å drive lønnsom, vekstorientert industriell utvikling i et langsiktig og internasjonalt perspektiv. God eierstyring og selskapsledelse skal sikre størst mulig verdiskaping, samtidig som selskapets ressurser skal utnyttes på en effektiv og bærekraftig måte. Verdiene som skapes, skal komme aksjeeiere, medarbeidere, kunder og samfunnet til gode.

Styret legger vekt på at konsernets styringsdokumenter gjennomgås årlig og oppdateres, slik at de i størst mulig grad er i overensstemmelse med "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse". I henhold til regnskapsloven § 3-3b, skal selskapet utarbeide en redegjørelse om foretaksstyring. Redegjørelsen vil, i henhold til allmennaksjeloven § 5-6, bli gjenstand for behandling på ordinær generalforsamling. Redegjørelsen på sidene 86–99, er basert på siste reviderte utgave av anbefalingen av 30.10.14.

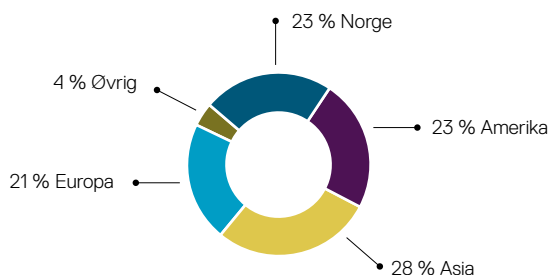
Lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Styret har et eget kompensasjonsutvalg som behandler alle vesentlige forhold knyttet til lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte før formell styrebehandling og beslutning.

Ansatte geografisk

Driftsinntekter geografisk

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

I tråd med norsk aksjelovgivning har styret også utarbeidet en egen erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, tatt inn i note 28 i regnskapet.

Årsresultat og disponering

Morselskapet Kongsberg Gruppen ASA hadde i 2014 et årsresultat på NOK 1.330 millioner. Styret foreslår følgende disponeringer i Kongsberg Gruppen ASA:

Utbytte	NOK 1 110 millioner
Til annen egenkapital	NOK 220 millioner
Totalt disponert	NOK 1 330 millioner

Forslaget til utbytte utgjør 93,0 prosent av konsernets ordinære årsresultat før nedskrivninger. I utbyttevurderingen er nedskrivninger holdt utenfor. Den ordinære delen av utbyttet er i tråd med selskapets utbyttepolicy.

Konsernets likviditet og finansielle stilling er god, og fremtidsutsiktene er stabile.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapsloven § 3-3a bekreftes det at forutsetningene om fortsatt drift er til stede. Fremtidige resultatprognoser og konsernets langsiktige strategiske prognoser ligger til grunn for dette. Konsernet er i en god økonomisk og finansiell stilling.

Kongsberg 20. mars 2015

Finn Jebsen, Styrets leder

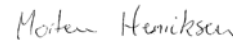
Anne-Lise Aukner, Styrets nestleder

Irene Waage Basill, Styremedlem

Roar Flåthen, Styremedlem

Morten Henriksen, Styremedlem

Magnar Hovde, Styremedlem

Helge Lintvedt, Styremedlem

Roar Marthinussen, Styremedlem

Walter Gvam, Konsernsjef

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

REGNSKAP OG NOTER

Kongsberg Gruppen (Konsern)

<i>Innhold</i>	<i>Side</i>
Resultatregnskap 1.1.–31.12.	26
Oppstilling over totalresultat for perioden 1.1.–31.12.	26
Oppstilling over finansiell stilling per 31.12.	27
Oppstilling over endring i egenkapital 1.1.–31.12.	28
Kontantstrømpoppstilling 1.1.–31.12.	29
Noter	30
1 – Generell informasjon	30
2 – Grunnlag for utarbeidelse av konsernregnskapet	30
3 – Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper	31
4 – Virkelig verdi	37
5 – Styring av kapital og finansiell risiko	38
6 – Driftssegmenter	39
7 – Salg av eiendom	41
8 – Varelager	42
9 – Personalkostnader	42
10 – Pensjoner	42
11 – Eiendom, anlegg og utstyr	47
12 – Immaterielle eiendeler	48
13 – Test av verdifall på goodwill	49
14 – Finansiinntekter og finanskostnader	50
15 – Skatt	51
16 – Resultat per aksje	52
17 – Aksjer tilgjengelige for salg	52
18 – Andre langsiktige eiendeler	53
19 – Fordringer	53
20 – Anleggskontrakter under utførelse	55
21 – Finansielle instrumenter	56
21A – Derivater	56
21B – Valutarisiko og sikring av valuta	56
21C – Kontantstrømsikringer	58
21D – Renterisiko knyttet til lån	59
21E – Likviditetsrisiko	60
21F – Oppsummering finansielle eiendeler og forpliktelser	61
21G – Vurdering av virkelig verdi	62
21H – Estimatusikkerhet	62
22 – Betalingsmidler	62
23 – Aksjekapital	63
24 – Avsetninger	64
25 – Andre kortsiktige forpliktelser	64
26 – Pantstillelser og garantier	65
27 – Salg og tilbakeleie	65
28 – Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte	66
29 – Godtgjørelse til ledelsen og styret	68
30 – Godtgjørelse til revisor	69
31 – Oversikt over konsernselskaper	70
32 – Andeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper	71
33 – Transaksjoner med nærstående parter	72
34 – Betingede utfall	72

Kongsberg Gruppen ASA

<i>Innhold</i>	<i>Side</i>
Resultatregnskap og balanse	73
Kontantstrømpoppstilling	74
Noter	74
1 – Regnskapsprinsipper	74
2 – Egenkapitalavstemming	75
3 – Aksjer i datterselskap	76
4 – Lønnskostnader og godtgjørelser	76
5 – Pensjoner	77
6 – Skatt	78
7 – Rentebærende lån og lånerammer	78
8 – Garantier	79
9 – Nærstående parter	79
10 – Valutasikring	81
11 – Betalingsmidler	83
12 – Salg av eiendom	83
Erklæring til årsregnskap	83
 Revisjonsberetning for 2014	 84

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

RESULTATREGNSKAP 1.1.–31.12.

Kongsberg Gruppen (Konsern)

NOK millioner	Note	2014	2013
Driftsinntekter		16 552	16 323
Gevinst ved salg av eiendom	7	61	-
Sum inntekter	6	16 613	16 323
Varekostnader	8	(5 572)	(5 415)
Personalkostnader	9	(6 118)	(5 742)
Andre driftskostnader	30	(2 925)	(3 024)
Resultatandel felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper	32	62	-
Driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer (EBITDA)	6	2 060	2 142
Avskrivninger	6, 11	(342)	(345)
Driftsresultat før amortiseringer (EBITA)	6	1 718	1 797
Amortiseringer	6, 12	(140)	(138)
Nedskrivninger	6, 12, 13	(320)	-
Driftsresultat (EBIT)	6	1 258	1 659
Finansinntekter	14	137	95
Finanskostnader	14	(110)	(110)
Resultat før skatt		1 285	1 644
Skattekostnad	15	(405)	(419)
Årsresultat		880	1 225
<i>Hvorav</i>			
Aksjeeiere i morselskapet		873	1 228
Ikke-kontrollerende interesser		7	(3)
<i>Resultat per aksje i NOK</i>			
– for årets resultat / utvannet resultat per aksje	16	7,28	10,24

OPPSTILLING OVER TOTALRESULTAT FOR PERIODEN 1.1.–31.12.

Kongsberg Gruppen (Konsern)

NOK millioner	Note	2014	2013
Årsresultat		880	1 225
Spesifikasjon av utvidet resultat			
<i>Poster som vil bli reklassifisert over resultatet i etterfølgende perioder</i>			
Endring virkelig verdi:			
– Kontantstrømsikringer valuta	21C	(1 098)	(465)
– Rentebytteavtaler		(13)	4
– Aksjer tilgjengelig for salg	17	(6)	(7)
Skatteeffekt kontantstrømsikringer og rentebytteavtaler		298	129
Omregningsdifferanser valuta		309	123
Netto sum poster som blir reklassifisert over resultatet i etterfølgende perioder		(510)	(216)
<i>Poster som ikke vil bli reklassifisert over resultatet</i>			
Estimatavvik pensjoner	10	(168)	(239)
Skatt på poster som forblir på egenkapitalen	15	45	67
Estimatavvik felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper etter skatt	10, 32	(6)	-
Netto sum poster som ikke vil bli reklassifisert over resultatet		(129)	(172)
Sum utvidet resultat for perioden		(639)	(388)
Totalresultat for perioden¹⁾		241	837
<i>Hvorav</i>			
Aksjeeiere i morselskapet		234	840
Ikke-kontrollerende interesser		7	(3)

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaklinformasjon

OPPSTILLING OVER FINANSIELL STILLING PER 31.12.

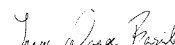
Kongsberg Gruppen (Konsern)

NOK millioner	Note	2014	2013
Eiendeler			
<i>Anleggsmidler</i>			
Eiendom, anlegg og utstyr	11	2 477	2 655
Goodwill	12, 13	2 088	2 308
Andre immaterielle eiendeler	12	793	829
Andeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper	32	313	-
Aksjer tilgjengelige for salg	17	132	140
Andre langsiktige eiendeler	18	100	155
Sum anleggsmidler		5 903	6 087
<i>Omløpsmidler</i>			
Varelager	8	3 264	2 944
Fordringer	19	3 284	2 996
Anleggskontrakter under utførelse, eiendel	20	3 183	1 963
Derivater	21A	215	173
Betalingsmidler	22	4 424	3 272
Sum omløpsmidler		14 370	11 348
Sum eiendeler		20 273	17 435
Egenkapital, forpliktelser og avsetninger			
<i>Egenkapital</i>			
Innskutt kapital		982	982
Andre reserver		(604)	(94)
Opptjent egenkapital		5 875	5 761
Sum aksjeeiere i morselskapet		6 253	6 649
Ikke-kontrollerende interesser		29	8
Sum egenkapital	23	6 282	6 657
<i>Langsiktige forpliktelser og avsetninger</i>			
Langsiktige rentebærende lån	21D	873	811
Pensjonsforpliktelse	10	915	757
Derivater	21A	1	8
Avsetninger	24	153	116
Utsatt skatt	15	934	1 001
Andre langsiktige forpliktelser		19	56
Sum langsiktige forpliktelser og avsetninger		2 895	2 749
<i>Kortsiktige forpliktelser og avsetninger</i>			
Anleggskontrakter under utførelse, gjeld	20	3 590	2 548
Derivater	21A	2 732	312
Avsetninger	24	825	953
Kortsiktig rentebærende lån		-	526
Andre kortsiktige forpliktelser	25	3 949	3 690
Sum kortsiktige forpliktelser og avsetninger		11 096	8 029
Sum forpliktelser og avsetninger		13 991	10 778
Sum egenkapital, forpliktelser og avsetninger		20 273	17 435

Kongsberg 20. mars 2015

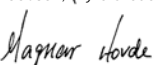

Finn Jebesen, Styrets leder

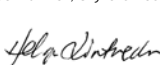

Anne-Lise Aukner, Styrets nestleder

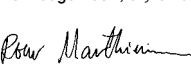

Irene Waage Basili, Styremedlem

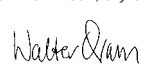

Roar Flåthen, Styremedlem

Morten Henriksen, Styremedlem

Magnar Hovde, Styremedlem

Helge Lintvedt, Styremedlem

Roar Marthinussen, Styremedlem

Walter Qvam, Konsernsjef

OPPSTILLING OVER ENDRING I EGENKAPITAL 1.1.–31.12.

Kongsberg Gruppen (Konsern)

NOK millioner	Note	Aksjeeiere i morselskapet					Opptjent egenkapital	Sum	Ikke-kontrollerende interesser	Sum egenkapital
		Innskutt kapital		Andre reserver						
		Aksje-kapital	Annen innskutt egenkapital	Sikrings-reserve	Tilgjengelig for salg reserve	Om-regnings-differanse for uten-landsk valuta				
Egenkapital per 1.1.13		150	832	191	16	(85)	5 159	6 263	11	6 274
Årsresultat							1 228	1 228	(3)	1 225
Oppstilling over totalresultatet				(332)	(7)	123	(172)	(388)		(388)
Transaksjoner med egne aksjer	23	-	-				(3)	(3)	-	(3)
Utbetalt utbytte							(450)	(450)		(450)
Kjøp/salg ikke-kontrollerende interesser										
Utbytte ikke-kontrollerende interesser							(1)	(1)	(1)	(2)
Omregningsdiff. ikke-kontrollerende interesser								-	1	1
Egenkapital per 31.12.13		150	832	(141)	9	38	5 761	6 649	8	6 657
Egenkapital per 1.1.14		150	832	(141)	9	38	5 761	6 649	8	6 657
Årsresultat							873	873	7	880
Totalresultat				(813)	(6)	309	(129)	(639)		(639)
Transaksjoner med egne aksjer							10	10		10
Utbetalt utbytte	23						(630)	(630)		(630)
Kjøp/salg ikke-kontrollerende interesser							(10)	(10)	10	-
Utbytte ikke-kontrollerende interesser								-	(1)	(1)
Omregningsdiff. ikke-kontrollerende interesser								-	5	5
Egenkapital per 31.12.14		150	832	(954)	3	347	5 875	6 253	29	6 282

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

KONTANTSTRØMOPPSTILLING 1.1.–31.12.

Kongsberg Gruppen (Konsern)

<i>NOK millioner</i>	<i>Note</i>	<i>2014</i>	<i>2013</i>
Årsresultat		880	1 225
Avskrivninger på eiendom, anlegg og utstyr	11	342	345
Amortiseringer på immaterielle eiendeler	12	140	138
Nedskrivninger	12,13	320	-
Netto finansposter	14	(27)	15
Skattekostnad	15	405	419
Driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer		2 060	2 142
<i>Justert for</i>			
Endring i anleggskontrakter under utførelse, eiendel		(1 011)	259
Endring i anleggskontrakter under utførelse, gjeld		1 042	225
Endring i andre kortsiktige forpliktelser		986	(743)
Endring i varelager		(321)	523
Endring i fordringer		(202)	(233)
Endring i avsetninger og andre tidsavgrensninger		(109)	91
Betalte skatter		(130)	(281)
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		2 315	1 983
<i>Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</i>			
Salg av eiendom, anlegg og utstyr	11	14	10
Kjøp av eiendom, anlegg og utstyr	11	(339)	(356)
Aktivert egenutviklet immaterielle eiendeler (F&U)	12	(102)	(80)
Kjøp av immaterielle eiendeler	12	(2)	(3)
Netto utbetalt ved kjøp av datterselskaper		-	(343)
Netto innbetalt ved salg av eiendomsaksjer	7	264	-
Netto utbetalt ved utlån og kjøp/salg av aksjer	17	(46)	(3)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		(211)	(775)
<i>Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter</i>			
Nedbetaling av lån	21D	(457)	-
Mottatte renter		87	44
Betalte renter		(44)	(55)
Transaksjoner med egne aksjer		(7)	(17)
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser		(1)	(2)
Utbetalt utbytte	23	(628)	(450)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		(1 050)	(480)
Sum kontantstrøm		1 054	728
Effekt av valutakursendringer på betalingsmidler		98	35
Netto endring betalingsmidler		1 152	763
Betalingsmidler ved begynnelsen av året		3 272	2 509
Betalingsmidler ved årets slutt	22	4 424	3 272

NOTER

Kongsberg Gruppen (Konsern)

1 Generell informasjon

Kongsberg Gruppen ASA er et allmennaksjeselskap med begrenset ansvar og har sitt hovedkontor i Kongsberg, Norge. Selskapets aksjer omsettes på Oslo Børs. Kongsberg Gruppens konsernregnskap for regnskapsåret 2014 ble godkjent i styremøte den 20.3.15.

Konsernregnskapet for 2014 inkluderer morselskapet og datterselskaper (samlet referert til som "KONGSBERG" eller "konsernet") samt konsernets andeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter.

2 Grunnlag for utarbeidelse av konsernregnskapet

Regnskapet er presentert i norske kroner (NOK), og alle tall er oppgitt i hele millioner, bortsett fra der hvor annet er angitt.

Konsernregnskapet er avlagt i samsvar med EU-godkjent International Financial Reporting Standards (IFRS) og tilhørende fortolkninger som skal anvendes per 31.12.14, samt de ytterligere norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven per 31.12.14.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost med unntak for følgende eiendeler og forpliktelser:

- Finansielle derivater (valutaterminkontrakter og rentebytteavtaler), som er verdsatt til virkelig verdi
- Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, som er verdsatt til virkelig verdi

Estimatusikkerhet og vurdering av regnskapsprinsipper

Under utarbeidelsen av årsregnskapet har selskapets ledelse benyttet estimater basert på skjønn og forutsetninger som er vurdert å være realistiske basert på erfaring og markedsforhold. Estimaterne vurderes fortløpende. Det vil kunne oppstå situasjoner som kan føre til endrede estimater og forutsetninger, som igjen vil påvirke selskapets eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimaterendringer er innregnet i perioden hvor de oppstår. Ved utarbeidelse av årsregnskapet har ledelsen også gjort enkelte vesentlige vurderinger basert på skjønn knyttet til anvendelse av regnskapsprinsippene.

For nærmere informasjon om estimatusikkerhet og områder for anvendelse av skjønn, som kan medføre en vesentlig endring av beløpene innen neste regnskapsår, henvises det til følgende noter:

- Inntektsføring, estimat av fremdrift og kontraktsfortjeneste i forbindelse med anleggskontrakter, jfr. note 3 C "Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper – Inntektsføring" og note 20 "Anleggskontrakter under utførelse".
- Estimater på om aktivert egenutvikling vil generere en fremtidig økonomisk fordel, jfr. note 3 F "Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper – Immaterielle eiendeler" og note 12 "Immaterielle eiendeler".
- Estimater knyttet til pensjonsforpliktelser, jfr. note 10 "Pensjoner".
- Test av verdifall på goodwill, herunder beregning av gjenvinnbart beløp på kontantstrømgenererende enheter, jfr. note 13 "Test av verdifall på goodwill".
- Estimater knyttet til avsetninger for tap på kundefordringer, jfr. note 19 "Fordringer".

- Estimater knyttet til nedskrivninger av balanseført verdi av anleggskontrakter under utførelse, jfr. note 20 "Anleggskontrakter under utførelse".
- Estimater knyttet til fremtidige garantiforpliktelser og andre avsetninger, jfr. note 24 "Avsetninger".
- Finansielle instrumenter herunder sikringsbokføring (virkelig verdi eller kontantstrømsikring), jfr. note 3 J "Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper – Finansielle instrumenter" og note 21 "Finansielle instrumenter".
- Salg og tilbakeleie knyttet til eiendom, vurdering av operasjonelle versus finansielle leieavtaler, jfr. note 3 H "Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper – Leieavtaler salg og tilbakeleie" og note 27 "Salg og tilbakeleie".

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

3 Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper

A) Konsolidering

Datterselskaper

Datterselskaper er alle enheter som konsernet har kontroll over. Kontroll over en enhet oppstår når konsernet er utsatt for variabilitet i avkastningen fra en enhet og har evne til å påvirke denne avkastningen gjennom sin makt over enheten. Datterselskap konsolideres fra den dagen kontroll oppstår, og dekonsolideres når kontroll opphører.

Ved kjøp av datterselskaper innregnes disse til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Virkelig verdi henføres til identifiserte eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser. Merverdi som ikke kan henføres til bestemte eiendeler, er oppført som goodwill. Ved kjøp av nye datterselskaper innregnes resultat, eiendeler og forpliktelser i konsernregnskapet fra oppkjøpstidspunktet. Oppkjøpstidspunktet er det tidspunktet hvor KONGSBERG oppnår kontroll over det oppkjøpte selskapet. Normalt vil kontroll oppnås når alle betingelser i avtalen er oppfylt. Eksempler på betingelser kan være godkjenning av styret, generalforsamling eller godkjenning av konkurransemyndighetene. Ved trinnsvis oppkjøp legges verdiene ved tidspunkt for kontroll til grunn. Goodwill beregnes på tidspunktet når kontroll oppnås. Det avgjøres ved hvert kjøp hvorvidt goodwill skal avgrenses til KONGSBERG sin andel eller inntas til 100 %. Selskap som inngår i konsernet, fremgår av note 31 "Oversikt over konsernselskaper".

Betinget vederlag som skal utbetales på et senere tidspunkt dersom gitte forutsetninger ved oppkjøpet oppfylles, blir innregnet til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Etterfølgende endringer i virkelig verdi av betinget vederlag klassifisert som en eiendel eller forpliktelse blir innregnet i tråd med IAS 39 i resultatregnskapet. Transaksjonsutgifter som påløper i sammenheng med virksomhetssammenslutningen, kostnadsføres fortløpende.

Felleskontrollerte selskaper

Eiendeler i selskaper der KONGSBERG sammen med andre har bestemmende innflytelse (felles kontrollerte selskaper), er vurdert etter egenkapitalmetoden. Dette gjelder selskaper hvor konsernet har inngått en avtale med en annen part om å drive og utvikle et felles selskap hvor ingen av partene har kontroll alene.

Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er enheter hvor konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll over den finansielle og operasjonelle styringen (typisk ved eierandel på mellom 20 % og 50 %). Betydelig innflytelse er makt til å delta i finansielle og driftsmessige prinsippavgjørelser i selskapet, men hvor KONGSBERG likevel ikke har kontroll eller felleskontroll. Ved eierandel under 20 % må det, for å kunne behandles som tilknyttet selskap, klart demonstreres at betydelig innflytelse foreligger, for eksempel gjennom aksjeeieravtaler. Konsernregnskapet inkluderer konsernets andel av resultat fra tilknyttede selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden fra det tidspunkt betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører. Når konsernets andel av negativt resultat overstiger verdi av investeringen, reduseres balanseført verdi av investeringen til null og innregning av ytterligere negativt resultat opphører. Unntaket er de tilfeller hvor konsernet har forpliktelse til å dekke negative resultater.

Eliminering av transaksjoner

Kjøp, salg, mellomværende og urealiserte gevinster og tap oppstått ved transaksjoner mellom konsernselskaper blir eliminert ved konsolidering. Urealisert tap elimineres tilsvarende såfremt dette ikke er et verdifall som krever innregning i konsernregnskapet.

Ikke-kontrollerende interesser

Ikke-kontrollerende interesser er inkludert i konsernets egenkapital på egen linje. Dens andel av resultatet er inkludert i årets resultat. Ikke-kontrollerende interesser inkluderer dens andel av virkelig verdi av datterselskapet inkludert andel av identifiserte merverdier på oppkjøpstidspunktet. Andel av totalresultatet henføres selv om dette medfører en negativ ikke-kontrollerende interesse.

B) Utenlandsk valuta

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner, som også er morselskapets funksjonelle valuta. Hver enhet i konsernet vurderer sin funksjonelle valuta, og hver transaksjon i regnskapet til de enkelte enhetene blir målt i sin funksjonelle valuta. Transaksjoner i utenlandsk valuta blir ved første gangs innregning omregnet til funksjonell valuta på transaksjonstidspunktet. Anleggskontrakter sikres og inntektsføres basert på sikret kurs (prosjektsikringer). Kundefordringer, andre fordringer, leverandørgjeld og andre forpliktelser i utenlandsk valuta er omregnet til balansedagens kurs, og valutakursdifferansene er innregnet i resultatet. Differanser som oppstår ved omregning av kontantstrømsikringer, og som tilfredsstillende kriteriene for sikringsbokføring, er innregnet som endring i virkelig verdi på kontantstrømsikringer i utvidet resultat. Når kontantstrømsikringene realiseres blir effektene tatt over ordinært resultat. (Se også 3 J "Finansielle instrumenter").

Gevinster og tap knyttet til poster i utenlandsk valuta og som er en del av varekretsløpet, inngår i driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer. Øvrige gevinster og tap knyttet til poster i utenlandsk valuta er klassifisert som finansinntekter eller -kostnader.

Omregning av utenlandske datterselskaper

Eiendeler og forpliktelser i utenlandske virksomheter, med annen funksjonell valuta enn norske kroner, omregnes til norske kroner med valutakurs på balansedagen. Inntekter og kostnader omregnes månedlig basert på gjennomsnittskurser. Omregningsdifferanser innregnes i utvidet resultat. Når en utenlandsk virksomhet avhendes på en slik måte at KONGSBERG ikke lenger har kontroll, resultatføres akkumulerte omregningsdifferanser og reverseres samtidig i utvidet resultat. Delvis avhendelse av datterselskaper, gitt fortsatt kontroll fra konsernets side, gir ingen resultatføring av omregningsdifferanser.

C) Inntektsføring

KONGSBERG skiller med hensyn til inntektsføring mellom anleggskontrakter/systemleveranser, varer/standardproduksjon/tjenester og lisenssalg med tilhørende tjenester.

Anleggskontrakter/systemleveranser

En betydelig del av KONGSBERGs aktivitet består av utvikling og produksjon av produkter og systemer på basis av inngåtte ordrer.

En anleggskontrakt er en kontrakt som er fremforhandlet for tilvirkning av en eiendel eller en kombinasjon av eiendeler som er tett relatert eller innbyrdes avhengige. KONGSBERG har lagt følgende kriterier til grunn for at det skal være en anleggskontrakt:

1. Bindende avtale som er forhandlet individuelt og som hensyntar kundens spesielle krav
2. Tilvirket spesielt basert på kundens spesifikasjon som medfører individuell design og/eller utvikling
3. Kontrakten er rettsgyldig og kansellering vil medføre at kunden som et minimum dekker påløpte kostnader knyttet til tilvirkningen
4. Tilvirkningen foregår over flere regnskapsperioder
5. De ulike elementene/komponentene/tjenestene i kontrakten kan ikke selges separat

Kontrakter som ikke oppfyller definisjonen av anleggskontrakt inntektsføres på leveransetidspunktet.

Inntekter og forventet kontraktsfortjeneste fra en anleggskontrakt innregnes i regnskapet basert på de enkelte prosjekts fullføringsgrad. Prosjektenes fullføringsgrad fastsettes normalt på grunnlag av påløpte kostnader i forhold til forventede totale kostnader eller på grunnlag av påløpte timer målt mot totalt forventet timeforbruk. Andre fremdriftsmål kan benyttes dersom dette gir et bedre bilde av fremdriften og verdiskapningen i prosjektet.

Opparbeidet verdi på kontrakter under utførelse inngår i driftsinntekter. I oppstilling over finansiell stilling er opparbeidet verdi som ikke er fakturert, presentert i "Anleggskontrakter under utførelse, eiendel". Opparbeidet verdi beregnes basert på fullføringsgraden og er fastsatt som påløpte tilvirkningskostnader med tillegg av andel av opptjent kontraktsfortjeneste. Tilvirkningskostnadene omfatter direkte lønn, direkte materialer og en forholdsmessig andel av indirekte kostnader som kan henføres til kontraktene. Generelle utviklingskostnader, salgskostnader og felles administrasjonskostnader inngår ikke i tilvirkningskostnadene.

Innregnet opptjent kontraktsfortjeneste skal ikke overstige en forholdsmessig andel av forventet total kontraktsfortjeneste. Dersom kontraktsfortjenesten ikke kan estimeres med rimelig grad av sikkerhet, inntektsføres prosjektet uten fortjeneste inntil pålitelig estimerer foreligger. Når en anleggskontrakt forventes å gi tap, kostnadsføres hele tapet umiddelbart. En anleggskontrakt forventes å gi tap når forventede kostnader overstiger forventede inntekter i kontrakten.

Balansført verdi av anleggskontrakter presenteres i oppstilling over finansiell stilling basert på en vurdering av den enkelte anleggskontrakts finansielle status. Klassifiseringen gjøres kontrakt for kontrakt med mindre det foreligger en avtale om motregning, i såfall kan de aktuelle kontraktene sees i sammenheng. For hver enkelt anleggskontrakt nettes samtlige balanseposter mot hverandre slik at nettoeksponeringen på den enkelte anleggskontrakt i konsernregnskapet presenteres på en linje i oppstilling over finansiell stilling. Den enkelte anleggskontrakt presenteres da enten som "anleggskontrakter under utførelse, eiendel", eller som "anleggskontrakt under utførelse, gjeld". Kundefordringer knyttet til anleggskontrakter nettes mot balansepostene i den grad anleggskontrakten har bokført forskudd (fakturering overstiger akkumulerte inntekter) slik at balansepostene kun vil inneholde faktisk mottatte forskudd.

Kontraktsfestede tilleggsytelser og estimerte tilleggskostnader inkluderes i den opprinnelige prosjektkalkylen og inntektsføres i takt med hovedkontrakten. Anleggskontrakter som består i å levere en eller flere like leveranser, innregnes med felles kontraktsfortjeneste og felles fullføringsgrad dersom de er inngått i en kontrakt, eller i flere kontrakter inngått med samme kjøper på samme tidspunkt, og hvor de enkelte leveranser ikke kunne ha vært forhandlet hver for seg til de samme betingelser. I særskilte tilfeller vil arbeid på prosjekter bli påbegynt og kostnader balansført uten at det foreligger inngåtte kontrakter med kunder. Dette forutsetter at det er overveiende sannsynlighet for kontraktsinngåelse.

Varer/standardproduksjon/tjenester

Ordinært varesalg og standard produksjon, som ikke er en del av en anleggskontrakt, innregnes i takt med opptjeningen som normalt er ved leveranse. Leveranse anses gjennomført når kunden overtar kontroll og risiko for en levert vare.

I tillegg til overtakelse av kontroll og risiko må det være sannsynlig at vederlaget vil inndrives, og at inntekten kan måles pålitelig. Innregningen måles til virkelig verdi av mottatt vederlag eller fordring. Tjenester som leveres, og som ikke er en del av en anleggskontrakt eller lisenssalg, inntektsføres etter hvert som tjenesten leveres.

Lisensinntekter

Konsernet har også salg av lisenser for bruk av programvare. Lisensinntekter blir inntektsført i takt med opptjeningen som normalt er når programvaren er levert til kunden. Leveransetidspunktet defineres som det tidspunktet hvor kontroll og risiko er overført til kunden.

Hvis salget av lisensen er betinget av aksept fra kunden, vil ikke lisensinntektene bli innregnet før kunden har akseptert. Når det blir utført tilpasninger eller tilleggsarbeid i tilknytning til lisenssalget, blir det samlede vederlag inklusive vederlaget for lisensen inntektsført i takt med leveransen.

Vedlikeholdstjenester og service/supporttjenester blir inntektsført etter hvert som tjenesten utføres, eller lineært over den perioden tjenesten utføres.

Kombinerte leveranser for varer, tjenester og lisenssalg

Innregningskriteriene anvendes separat for hver transaksjon. Ved tilfeller hvor det er kombinerte leveranser med ulike innregningskriterier, blir de ulike elementene identifisert og inntektsført separat. Ved salg av varer med tilhørende vedlikeholdstjeneste vil varene inntektsføres ved levering, mens vedlikeholdstjenestene inntektsføres over den perioden tjenesten utføres.

Når det foreligger markedspriser for de ulike elementene som leveres, vil inntekten baseres på disse prisene. Inntekt for lisensen vil bli innregnet ved levering. For service og vedlikehold vil fastsatt inntekt på tjenesten bli utsatt og innregnet lineært over den perioden service og vedlikehold utføres.

Ved salg av ulike elementer hvor det ikke foreligger markedspris, har KONGSBERG følgende prinsipper for innregning og måling av inntekten:

- Identifisering av de ulike elementene som leveres, for eksempel lisens, service, vedlikehold og konsulenttjenester.
- Forventet kostnad estimeres for hvert element i kontrakten. Videre estimeres en rimelig fortjenestemargin på de ulike elementene, og forutsetninger for estimeringen er konsistent fra periode til periode.
- Estimert kostnad pluss fortjenestemargin blir utsatt inntekt og innregnes lineært i den perioden tjenestene utføres.
- Lisensinntekt estimeres som kontraktssum redusert med estimert inntekt for de ovennevnte elementene, og innregnes ved levering.

D) Skatter

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endringen i utsatt skatt. Eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt beregnes etter gjeldsmetoden. Det er beregnet utsatt skatt av netto skatteøkende midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige balanseverdier etter utligning av skattereduserende midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring dersom dette tilfredsstiller kravene i IAS 12.71.

For anleggskontrakter er det lagt til grunn at skattemessig inntektsføring først skal finne sted når kontroll og risiko overdras til

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftsrapport
148	Finanskalender og kontaklinformasjon

kunden, og KONGSBERG har endelig krav på vederlaget i kontrakten. KONGSBERG har store og langsiktige pågående kontrakter og derav oppstår ofte betydelige skatteøkende midlertidige forskjeller.

Eiendel ved utsatt skatt er bare balanseført i den utstrekning det er sannsynlig at det vil foreligge en fremtidig skattepliktig inntekt som den skattereduserende forskjellen kan utnyttes mot. Eiendel ved utsatt skatt er vurdert for hver periode og vil bli reversert dersom det ikke lenger er sannsynlig at skattefordelen vil bli realisert.

E) Finansinntekter og finanskostnader

Finansinntekter består av renteinntekter, utbytte, valutagevinst og gevinst ved realisasjon av "Aksjer tilgjengelig for salg" hvor verdiendringer er ført som andre inntekter og kostnader i utvidet resultat. Renteinntekter innregnes etter hvert som de påløper ved bruk av effektiv rentemethode, mens utbytte blir innregnet på dato for beslutning i generalforsamlingen som vedtar utbytte.

Finanskostnader består av rentekostnader, valutatap, nedskrivning på "Aksjer tilgjengelig for salg" og tap ved realisasjon av eiendeler for salg hvor verdiendringer er innregnet i utvidet resultat. Rentekostnader innregnes etter hvert som de påløper ved bruk av effektiv rentemethode.

F) Immaterielle eiendeler

Goodwill

Goodwill oppstår ved kjøp av virksomhet (virksomhetssammenlutning) og avskrives ikke. Goodwill innregnes i oppstilling over finansiell stilling til anskaffelseskost, fratrukket eventuelle akkumulerte nedskrivninger. Goodwill genererer ikke kontantstrømmer uavhengig av andre eiendeler eller grupper av eiendeler, og tilordnes til de kontantstrømgenererende enheter som forventes å ha fordel av synergieffekter av sammenslutningen som ga opphavet til goodwill. Kontantstrømgenererende enheter som er tilordnet goodwill testes årlig for verdifall ved årets slutt eller oftere dersom det er indikasjoner for verdifall.

Goodwill testes for verdifall ved å beregne gjenvinnbart beløp til den kontantstrømgenererende enheten eller gruppe av kontantstrømgenererende enheter som goodwill er tilordnet og som følges opp av ledelsen. Gruppen av kontantstrømgenererende enheter er i alle tilfeller ikke større enn et driftssegment definert i henhold til IFRS 8 Driftssegmenter.

Verdifall beregnes ved å sammenligne gjenvinnbart beløp med den enkelte kontantstrømgenererende enhets balanseførte verdi. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av bruksverdi og netto salgsverdi. Konsernet benytter bruksverdi for å fastsette gjenvinnbart beløp av de kontantstrømgenererende enhetene. I vurdering av bruksverdi er forventet fremtidig kontantstrøm diskontert til nåverdi ved å benytte en diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets avkastningskrav for den aktuelle kontantstrømgenererende enheten. Dersom bruksverdi av den kontantstrømgenererende enheten er lavere enn balanseført verdi, reduserer nedskrivningene regnskapsført verdi av goodwill og deretter balanseført verdi av enhetens øvrige eiendeler forholdsmessig basert på balanseført verdi av de enkelte eiendelene. Nedskrivninger av goodwill kan ikke reverseres i en senere periode dersom gjenvinnbart beløp av den kontantstrømgenererende enheten øker. Eventuelt verdifall innregnes som nedskrivninger i resultatregnskapet. Nedskrivningstesting av goodwill er beskrevet i note 13 "Test av verdifall på goodwill". Se også note 3 I "Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper – Verdifall på ikke finansielle eiendeler".

Utvikling

Utgifter knyttet til utviklingsaktiviteter, herunder utviklingsprosjekter i utviklingsfasen, blir balanseført dersom utviklingsaktiviteten eller utviklingsprosjektet tilfredsstiller definerte krav til balanseføring. Utvikling omfatter aktiviteter knyttet til plan eller design for produksjon av nye eller vesentlig forbedrede materialer, innretninger, produkter, prosesser, systemer eller tjenester før kommersiell produksjon eller bruk kommer i gang. I vurderingen av om det er utvikling av et nytt system, ny funksjonalitet eller modul må det som utvikles kunne operere uavhengig av eksisterende systemer/produkter som selges. KONGSBERG har vurdert kriterier for vesentlig forbedring til å være en økning på mer enn 20 % av verdien fra før utviklingen eller i forhold til gjenanskaffelseskost for systemet. Balanseføring forutsetter at utviklingskostnader kan bli målt pålitelig, at produktet eller prosessen er teknisk og kommersielt gjennomførbare, fremtidige økonomiske fordeler er sannsynlige og at KONGSBERG har til hensikt, og har tilstrekkelige ressurser til å fullføre utviklingen, samt til å bruke eller selge eiendelen. Andre utviklingskostnader kostnadsføres etter hvert som de påløper.

Når kriterier for balanseføring er oppfylt, vil kostnader som påløper balanseføres. Kostnadene inkluderer materialkostnader, direkte lønnskostnader og en andel av indirekte kostnader som er direkte henførbare til utviklingen.

Når utviklingskostnader innregnes i oppstilling over finansiell stilling, gjøres dette til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte amortiseringer og tap ved verdifall. Amortiseringer fastsettes basert på forventet utnyttbar levetid. Hovedregelen er lineær amortisering, men i spesielle tilfeller kan også produserte enheter benyttes. Gjenværende forventet utnyttbar levetid og forventet utraneringsverdi vurderes hvert år.

Beregning av økonomiske fordeler gjennomføres basert på de samme prinsipper og metoder som ved test for verdifall. Beregningen baseres på langtidsbudsjetter som styret har godkjent. For nærmere redegjørelse om beregning se note 13 "Test av verdifall på goodwill".

Vurdering av oppfyllelse av kriteriene for balanseføring av utviklingskostnader skjer i takt med fremdriften i pågående utviklingsprosjekter. Underveis i utviklingsfasen besluttet det, basert på teknisk suksess og markedsvurderinger, om man skal ferdigstille utviklingen og starte balanseføring.

Vedlikehold

Vedlikehold er det arbeid som må utføres på produktene eller systemene for å sikre forventet økonomisk utnyttbar levetid. Gjennomføres det en vesentlig forbedring på produktet eller systemet som for eksempel medfører at livssyklusen forlenges, eller at kunden er villig til å betale mer for forbedringen, er dette å anse som utvikling. Utgifter knyttet til vedlikehold kostnadsføres når de påløper.

Teknologi og andre immaterielle eiendeler

Teknologi og andre immaterielle eiendeler som er kjøpt og som har bestemt utnyttbar levetid, måles til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte amortiseringer, samt akkumulert nedskrivning ved verdifall.

Amortiseringer fastsettes basert på forventet utnyttbar levetid basert på totale produksjonseenheter eller antall år. Forventet utnyttbar levetid og fastsettelse av avskrivningstakt vurderes hver periode.

G) Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr regnskapsføres til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og nedskrivning ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til

kjøp av eiendelene. Eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid. Når enkeltdele av en eiendom, et anlegg eller utstyr har ulik utnyttbar levetid, og som er betydelig i forhold til enhetens samlede anskaffelseskost, avskrives disse separat. Forventet utraneringsverdi hensyntas ved fastsetting av avskrivningsplanen.

Gjenværende forventet utnyttbar levetid og forventet utraneringsverdi vurderes hvert år. Gevinst eller tap ved salg av eiendom, anlegg og utstyr er differansen mellom salgssum og balanseført verdi av enheten, og innregnes netto som annen inntekt i resultatet. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold, resultatføres, mens øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler, og som kan måles pålitelig, blir balanseført.

H) Leieavtaler, salg og tilbakeleie

Leieavtaler eller salg med tilbakeleie hvor KONGSBERG i det vesentligste overtar all risiko og alle fordeler forbundet med eierskap, klassifiseres som finansielle leieavtaler. Ved førstegangsinnregning måles eiendelen til det laveste av virkelig verdi og nåverdi av avtalt minimumsleie. Etter førstegangsinnregning brukes samme regnskapsprinsipp som for tilsvarende eiendel.

Andre leieavtaler er operasjonelle leieavtaler og innregnes ikke i konsernets balanse. KONGSBERGs salgs- og tilbakeleieavtaler er vurdert å oppfylle kriteriene for operasjonelle leieavtaler. Der hvor salgs og tilbakeleieavtalen blir definert å være en tapskontrakt, innregnes nåverdien av det forventede tapet.

I) Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Alle ikke-finansielle eiendeler vurderes for hver rapporteringsperiode om det er indikasjoner for verdifall. Hvis indikasjon for verdifall eksisterer, blir gjenvinnbart beløp beregnet.

Gjenvinnbart beløp av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet er det høyeste av bruksverdi og netto salgsverdi. Bruksverdi er beregnet som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer.

I nåverdieregningen benyttes det en diskonteringsrente før skatt, og som reflekterer dagens markedsvurderinger på tidsverdien og den spesifikke risikoen knyttet til eiendelen. Diskonteringssats før skatt er fastsatt ved bruk av iterativ metode.

Et verdifall kan bli innregnet hvis balanseført verdi av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet er større enn gjenvinnbart beløp. En kontantstrømgenererende enhet er den minste identifiserbare gruppen som genererer en inngående kontantstrøm som i det alt vesentlige er uavhengig av andre eiendeler eller grupper. Verdifall relatert til kontantstrømgenererende enheter blir først regnet mot enhetens goodwill, for så å redusere balanseført verdi på de andre eiendelene i enheten pro rata. Disse eiendelene vil normalt være eiendom, anlegg og utstyr og andre immaterielle eiendeler. Der en enkelteienel ikke generer selvstendige inngående kontantstrømmer inngår eiendelen i en gruppe av eiendeler som generer uavhengige inngående kontantstrømmer.

Ikke-finansielle eiendeler som har vært gjenstand for verdifall, blir vurdert for hver periode om det foreligger indikasjoner på at verdifallet er redusert eller ikke lenger er til stede. Reversering av tidligere verdifall blir begrenset oppad til den balanseførte verdien eiendelen ville ha hatt etter avskrivninger og amortiseringer hvis ikke verdifall hadde blitt innregnet.

J) Finansielle instrumenter

Finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser består av derivater, investeringer i aksjer, kundefordringer og andre fordringer, betalingsmidler, andre finansielle forpliktelser, leverandørgjeld og andre betalings-

forpliktelser. Et finansielt instrument blir innregnet når konsernet blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser. Finansielle eiendeler og forpliktelser blir ved første gangs innregning vurdert til virkelig verdi pluss direkte henførbare kostnader. Unntaket er finansielle instrumenter hvor endring i virkelig verdi føres over resultatet, og henførbare kostnader kostnadsføres direkte. Et alminnelig kjøp eller salg av finansielle eiendeler innregnes og fraregnes på avtaletidspunktet. Finansielle eiendeler fraregnes når konsernets rett til å motta kontantstrømmer fra eiendelen utløper, eller når konsernet overfører eiendelen til en annen part og konsernet overfører all risiko og avkastning på eiendelen. Finansielle forpliktelser fraregnes når konsernets plikt spesifisert i kontrakt er oppfylt, utløpt eller kansellert.

Klassifisering

Konsernet klassifiserer finansielle eiendeler og forpliktelser ved første gangs innregning basert på type instrument og intensjonen med instrumentet. Finansielle eiendeler klassifiseres innenfor følgende kategorier:

- i. virkelig verdi over resultatet
- ii. utlån og fordringer
- iii. finansielle eiendeler tilgjengelig for salg
- iv. finansielle forpliktelser

Finansielle derivater inkluderes i kategorien virkelig verdi over resultatet, også om derivatet har negativ verdi.

Fordringer og forpliktelser knyttet til den løpende driften er vurdert til amortisert kost som i praksis innebærer nominell verdi med avsetning for forventet tap.

Alle aksjer som ikke er datterselskaper, felleskontrollerte eller tilknyttede selskaper i oppstilling over finansiell stilling på balansedagen, er definert under kategorien finansielle instrumenter tilgjengelig for salg. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg måles til virkelig verdi på balansedagen. Verdiendringer på finansielle eiendeler tilgjengelig for salg innregnes som andre inntekter og kostnader i utvidet resultat. Eventuell nedskrivning av finansielle eiendeler tilgjengelig for salg føres over ordinært resultat. Se note 4 "Virkelig verdi" for nærmere beskrivelse av hvordan virkelig verdi fastsettes for finansielle eiendeler og forpliktelser.

Konsernets finansielle forpliktelser innregnes til amortisert kost med unntak av finansielle derivater som innregnes til virkelig verdi over resultatet.

Nedskrivning finansielle eiendeler

Dersom det foreligger objektive bevis for at verdien på en finansiell eiendel er lavere enn kostpris, skal verdifallet innregnes i resultatet. Et verdifall for eiendeler målt til amortisert kost beregnes som differansen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm diskontert med den opprinnelige effektive renten. Når det gjelder eiendeler tilgjengelig for salg anses det som et verdifall når virkelig verdi er lavere enn anskaffelseskost og verdifallet anses som vesentlig og ikke er forbigående. Normalt vil KONGSBERG legge til grunn at et verdifall på mer enn 20 % i forhold til anskaffelseskost er vesentlig. Hvis eiendelen er nedskrevet over resultatet, er det nedskrevet verdi som skal legges til grunn ved vurderingen.

Akkumulert tap som tidligere er innregnet i utvidet resultat, skal for de eiendelene som har verdifall overføres til årsresultat. Verdifall blir reversert dersom det senere foreligger vesentlig og varig økning i verdien på eiendelene. For finansielle eiendeler som er målt til amortisert kost skal reverseringen innregnes i resultatet. Ved reversering av finansielle eiendeler som er investeringer i egenkapitalinstrumenter, innregnes verdiendringen i utvidet resultat.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaklinformasjon

Derivater

Derivater i KONGSBERG omfatter valutaterminkontrakter og rentebytteavtaler. Ved førstegangs innregning blir derivater målt til virkelig verdi, og henførbare transaksjonskostnader blir resultatført når de påløper. Endring i virkelig verdi på derivater er innregnet i resultatet, med mindre de kvalifiserer for sikringsbokføring.

Sikring

KONGSBERG har som policy å begrense valutarisiko, men samtidig ha et aktivt forhold til valutaens betydning som konkurranseparameter. KONGSBERG har som policy å sikre alle kontraktsfestede valutastrømmer (prosjektsikringer). I tillegg sikres deler av fremtidig prognostiserte valutastrømmer i henhold til en fastlagt strategi (prognosesikringer). KONGSBERG har sikret deler av sine forpliktelser med rentebytteavtaler (rentesikringer).

Før en sikringstransaksjon gjennomføres, foretar KONGSBERG en vurdering om et derivat (eventuelt et annet finansielt instrument) skal brukes til:

- sikring av en ikke innregnet bindende avtale (virkelig verdi/prosjektsikringer)
- sikring av fremtidig kontantstrøm fra en balanseført eiendel eller forpliktelse, eller en identifisert svært sannsynlig fremtidig transaksjon (kontantstrømsikringer/ prognosesikringer)

(i) Sikring av virkelig verdi (prosjektsikringer)

Ved virkelig verdisikringer innregnes verdiendringen på sikringsinstrumentet mot sikringsobjektet. For valutasikringer av fremtidige kontraktfestede transaksjoner, innebærer dette at verdiendringen på den fremtidige transaksjonen knyttet til endringer i valutakursen innregnes i oppstilling over finansiell stilling. For anleggskontrakter vil dette bety at den delen av kontrakten som er opptjent i praksis innregnes til sikret kurs/prosjektkurs, mens den delen av kontrakten som ikke er opptjent innregnes med en gevinst eller tap ved endringer i valutakursen. Siden sikringsinstrumentet også innregnes til virkelig verdi, medfører dette en symmetrisk resultatføring av sikringsobjekt og sikringsinstrument. Samlet sett innebærer dette at anleggskontrakter inntektsføres til den sikrede valutakursen.

Sikringsbokføring opphører dersom:

- sikringsinstrumentet er forfalt, terminert, utøvd eller solgt,
 - sikringen ikke tilfredsstillende krav til sikring nevnt over, eller
 - konsernet av andre grunner velger å avslutte sikringsbokføring.
- Ved virkelig verdisikringer av finansielle eiendeler eller forpliktelser som regnskapsføres til amortisert kost, amortiseres verdiendringen på sikringsinstrumentet over gjenværende periode frem til forfall på sikringsobjektet.

(ii) Kontantstrømsikring (prognosesikringer)

Ved sikring av høyst sannsynlige fremtidige kontantstrømmer, innregnes den effektive delen av endringer i virkelig verdi på sikringsinstrumentet i utvidet resultat for perioden.

Når den sikrede transaksjonen inntreffer, overføres den akkumulerte verdiendring på sikringsinstrumentet fra utvidet resultat til årsresultat.

Dersom sikring av en høyst sannsynlig forventet transaksjon senere medfører innregning av en eiendel eller forpliktelse, omklassifiseres tilhørende gevinst eller tap fra utvidet resultat til årsresultat i samme periode som eiendelen eller forpliktelsen påvirker resultatet, eksempelvis over avskrivningstiden til en eiendel.

Sikringer knyttet til en fremtidig anleggskontrakt vil ved kontraktsinngåelse allokere til den aktuelle kontrakten ved at derivatene rulleres fra kontantstrøm- (prognose-) sikring til virkelig verdi (prosjekt) sikring. Gevinster og tap resultatføres i takt med kontraktens fremdrift. Dette innebærer at anleggskontrakter som

er sikret i forkant av kontraktsinngåelse inntektsføres med kursen på den opprinnelige sikringen.

Ved kontantstrømsikring av finansielle forpliktelser overføres verdiendringen fra utvidet resultat til årsresultatet over forpliktelsens løpetid.

Dersom sikringsinstrumentet utløper uten å bli rullert, eller dersom sikringsforholdet opphører, innregnes gevinst eller tap i resultatregnskapet når den sikrede transaksjonen inntreffer. Dersom den sikrede transaksjonen ikke lenger er forventet å inntreffe, vil urealiserte gevinster eller tap på sikringsinstrumentet som tidligere er innregnet i utvidet resultat, overføres årsresultatet.

iii) Rentesikringer

KONGSBERG sikrer også deler av sine forpliktelser med rentebytteavtaler (lånesikringer). Det er både inngått rentebytteavtaler fra fast til flytende rente (virkelig verdi sikring) og fra flytende til fast rente (kontantstrømsikring).

Det vises til note 21 "Finansielle instrumenter" for ytterligere informasjon.

Oppfølging av sikringseffektivitet

Valutaterminene er forventet å være effektive gjennom hele perioden. KONGSBERG rullerer valutaterminer fra prognose til prosjektsikring ved kontraktsinngåelse. I tillegg rulleres valutaterminene (prosjektsikringene) i de tilfeller hvor inn-/utbetalingen kommer på et senere tidspunkt enn først antatt. Ved kortere tidsavvik mellom forfall på termin og inn-/utbetalingen benytter KONGSBERG banksaldo i utenlandsk valuta, slik at veksling av valuta fra valutakonto faller innenfor samme periode som endelig forfall av terminforretningen eller inn-/utbetalingen. Sikrings-effektiviteten vil derfor være svært høy gjennom hele perioden.

K) Klassifisering

Eiendeler som er tilknyttet vare/tjenestekretsløpet, eller som forfaller innen 12 måneder, klassifiseres som kortsiktige. Andre eiendeler klassifiseres som langsiktige. Tilsvarende klassifiseres forpliktelser som er tilknyttet vare/tjenestekretsløpet, eller som forfaller innen 12 måneder, som kortsiktige. Andre forpliktelser klassifiseres som langsiktige.

L) Varer

Varer er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi. For råvarer og varer i arbeid beregnes netto salgsverdi til estimert salgpris i ordinær virksomhet av ferdig tilvirkede varer redusert for gjenværende tilvirkningskostnader og kostnader for gjennomføring av salget. For ferdigvarer beregnes netto salgsverdi til estimert salgpris i ordinær virksomhet redusert med kostnader for gjennomføring av salget. For varer i arbeid og ferdigvarer beregnes anskaffelseskost til direkte og indirekte kostnader. Varelageret vurderes basert på gjennomsnittlig anskaffelseskost.

M) Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er finansielle eiendeler med faste eller bestemte betalinger som ikke er omsatt i et aktivt marked. Disse blir vurdert til amortisert kost ved hjelp av effektiv rentemetode, men på grunn av kort løpetid vil kundefordringer og andre fordringer i praksis oppføres til pålydende etter fradrag for tap ved verdifall. Kundefordringer i utenlandsk valuta måles til balanse-dagens kurs.

N) Betalingsmidler

Betalingsmidler inkluderer bankbeholdning og kortsiktige likvide investeringer som omgående kan konverteres til kontanter med et kjent beløp og med en maksimal løpetid på tre måneder.

O) Egenkapital

i. Egne aksjer

Ved tilbakekjøp av egne aksjer føres kjøpspris inklusive direkte henførbare kostnader som endring i egenkapital. Egne aksjer presenteres som reduksjon av egenkapital. Tap eller gevinst på transaksjoner med egne aksjer blir ikke innregnet i resultatet.

ii. Kostnader ved egenkapitaltransaksjoner

Transaksjonskostnader direkte knyttet til en egenkapitaltransaksjon og skatteeffekt på egenkapitaltransaksjon blir innregnet mot egenkapital etter fradrag for skatt.

iii. Sikringsreserver

Sikringsreserver inkluderer samlede akkumulerte nettoendringer i virkelig verdi for finansielle instrumenter benyttet som kontantstrømsikringer (prognosesikringer og rentesikringer fra flytende til fast), som løpende er innregnet i utvidet resultat.

iv. Tilgjengelig for salg reserve

Tilgjengelig for salg reserve inkluderer samlede akkumulerte nettoendringer i virkelig verdi for finansielle instrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg.

v. Omregningsdifferanser

Omregningsdifferanser innregnes i utvidet resultat. Når en utenlandsk virksomhet avhendes helt eller delvis på en slik måte at kontroll opphører, resultatføres tilhørende akkumulerte omregningsdifferanser, med tilhørende reversering i utvidet resultat. Se også note 3 B "Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper – Utenlandsk valuta."

P) Avsetninger

Avsetninger innregnes når konsernet har en forpliktelse som følge av en tidligere hendelse, og når det er sannsynlig at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av denne forpliktelsen og beløpets størrelse kan måles pålitelig. Ideelt sett estimeres avsetninger basert på historisk informasjon og vektning av mulige utfall mot deres sannsynlighet. I tilfeller hvor historisk informasjon ikke foreligger anvendes andre kilder for estimering av avsetningene. Dersom tidsverdien er vesentlig, beregnes avsetningen til nåverdien av forpliktelsen.

Garanti

Avsetninger for garantiforpliktelser innregnes når de underliggende produkter eller tjenester leveres. Garantia avsetningen er basert på historisk informasjon om garantier, der hvor slik informasjon er tilgjengelig, og en vektning av mulige utfall mot deres sannsynlighet for å inntreffe. Garantiforpliktelser kostnadsføres løpende i takt med fullføringsgraden i prosjektene og omklassifiseres til garantiavsetning ved leveranse.

Restrukturering

Restruktureringsavsetninger innregnes når konsernet har godkjent en detaljert og formell restruktureringsplan, og restruktureringen enten har begynt eller har blitt kunngjort blant berørte parter.

Tapskontrakt

Avsetning for tapsbringende kontrakter innregnes når KONGSBERGs forventede inntekter fra en kontrakt er lavere enn uunngåelige kostnader som forventes å påløpe for å innfri forpliktelsen etter kontrakten.

Q) Ytelser for ansatte

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Konsernet innførte innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte i Norge under 52 år med virkning fra og med 1.1.08. Ansatte i ytelsesordninger, som var 52 år og eldre på overgangstidspunktet ble fortsatt værende i denne ordningen. De fleste av KONGSBERGs selskaper i utlandet har innskuddsbaserte pensjonsordninger. Innskuddet kostnadsføres når det påløper og er vist under lønnskostnader i resultatregnskapet.

Ytelserbaserte pensjonsordninger

Pensjonsytelsene er basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. I tillegg foreligger tidligpensjonsordninger for enkelte ledere. For å sikre en enhetlig beregning av konsernets pensjonsforpliktelser har samtlige konsernselskaper benyttet samme aktuar ved beregningene. I resultatregnskapet er årets netto pensjonskostnad etter fradrag for forventet avkastning på pensjonsmidlene vist under lønnskostnader. I oppstilling over finansiell stilling vises netto pensjonsforpliktelser inklusive arbeidsgiveravgift. De økonomiske og aktuarmessige forutsetninger er gjenstand for årlig vurdering. Diskonteringsrenten fastsettes med utgangspunkt i renten på obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) som reflekterer tidshorisonten for oppgjør av pensjonsforpliktelsen. Risikodekning er beskrevet i note 10 "Pensjoner." Aktuarmessige gevinster eller tap knyttet til endringer i grunnlagsdata, estimater og endringer i forutsetninger innregnes i utvidet resultat. Konsernets juridiske forpliktelse påvirkes ikke av den regnskapsmessige behandlingen.

Aksjetransaksjoner med ansatte

Konsernet har i flere år gjennomført aksjeprogram for alle ansatte, hvor de ansatte får tilbud om kjøp av aksjer til en rabattert pris. Rabatter ved salg av aksjer kostnadsføres som lønnskostnader.

Godtgjørelse til ansatte som selgende aksjeeier i forbindelse med oppkjøp

Ved oppkjøp av virksomhet hvor selgende aksjeeier er ansatt i det oppkjøpte selskapet, blir godtgjørelse å behandle som lønn hvis en av betingelsene for utbetalingen er opprettholdelse av arbeidsforholdet. Godtgjørelsen skal da periodiseres som lønnskostnad over bindingstiden.

R) Resultat per aksje

Konsernet presenterer ordinært resultat per aksje og utvannet resultat per aksje. Ordinært resultat per aksje blir beregnet som forholdet mellom årets resultat som tilfaller de ordinære aksjeeierne og vektet gjennomsnittlig utestående ordinære aksjer.

Utvannet resultat per aksje er resultatet som tilfaller de ordinære aksjeeierne og vektet utestående aksjer justert for alle utvannings-effekter knyttet til aksjeopsjoner.

S) Endrede standarder i IFRS og tolkninger i IFRIC som ennå ikke har blitt tatt i bruk

Standardene og fortolkningene som er vedtatt frem til tidspunkt for avleggelse av konsernregnskapet, men hvor ikrafttredelsestidspunkt er frem i tid er oppgitt under. Konsernets intensjon er å implementere de relevante endringene på ikrafttredelsestidspunktet, under forutsetning av at EU godkjenner endringene før avleggelse av konsernregnskapet.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaklinformasjon

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 Finansielle instrumenter omhandler klassifikasjon, måling og innregning av finansielle eiendeler og forpliktelser, samt sikringsbokføring. Den komplette utgaven av IFRS 9 ble utgitt i juli 2014. Den erstatter IAS 39. Standarden trer i kraft for regnskapsåret 2018, men tidliganvendelse er tillatt. Konsernet har fortsatt ikke fullt ut vurdert virkningene av IFRS 9 og har heller ikke tatt stilling til eventuell tidliganvendelse.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter

IFRS 15 omhandler inntektsføring. Standarden fordrer en inndeling av kundekontrakter i de enkelte leveringsforpliktelser. En leveringsplikt kan være en vare eller en tjeneste. Inntekt regnskapsføres når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tjenesten. Standarden erstatter IAS 18 Driftsinntekter og IAS 11 Anleggskontrakter og tilhørende tolkninger. Standarden trer i kraft for regnskapsåret 2017, men tidliganvendelse er tillatt. Konsernet vurderer for tiden potensielle effekter av IFRS 15.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å gi en vesentlig påvirkning på konsernets regnskap.

4 Virkelig verdi

KONGSBERGs regnskapsprinsipper og noter krever beregning av virkelig verdi både for enkelte finansielle og ikke-finansielle eiendeler og forpliktelser. Virkelig verdi har for både måling og for informasjon i noter blitt beregnet som beskrevet nedenfor. Der det er relevant, vil det bli gitt ytterligere informasjon om forutsetninger benyttet i beregningen av virkelig verdi under de notene som gjelder de enkelte eiendelene og forpliktelsene.

Immaterielle eiendeler

Virkelig verdi på immaterielle eiendeler, som teknologi, software og kunderelasjoner, som er ervervet gjennom oppkjøp, er beregnet til nåverdien av forventet fremtidig kontantstrøm fra eiendelen diskontert med et risikoustert avkastningskrav.

Merkenavn er beregnet til nåverdien av estimerte besparelser i royalkostnader for å kunne benytte merkenavnet.

Virkelig verdi av kunderelasjoner er basert på diskontert netto merinntjening fra tilhørende eiendel.

Eiendom, anlegg og utstyr

Ved oppkjøp verdsetter KONGSBERG eiendom, anlegg og utstyr til virkelig verdi. Virkelig verdi tilsvarer markedsverdi. Markedsverdi av eiendom er basert på hva eiendommen kan bli omsatt for på dagen for verdsettelsen mellom en kjøper og selger i en transaksjon på "armlegdes avstand". Markedsverdien på anlegg og utstyr er basert på innhentede vurderinger fra uavhengige takstmenn.

Varelager

Virkelig verdi av varelager ervervet gjennom oppkjøp er basert på en estimert salgspris for normal løpende drift med fradrag for salgs-kostnader og en rimelig fortjeneste for salgsinnsatsen.

Investeringer i egenkapitalinstrumenter

Virkelig verdi på finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er verdsatt ved å benytte siste noterte kurs på balansedagen. Noterte aksjer er enten notert på Oslo Børs, London Stock Exchange eller på OTC-listen (Norges Fondsmeglerforbunds liste). For investeringer som ikke er notert, benyttes siste pris på aksjetransaksjonen eller emisjon som et estimat på virkelig verdi. For aksjer som ikke har vært omsatt over en lengre periode, blir det vurdert om siste noterte kurs gir et riktig bilde på virkelig verdi. Alternativet er å ta utgangspunkt i siste omsatte kurs og justere for vesentlige hendelser i perioden fra siste transaksjon og frem til balansedagen.

Derivater

Virkelig verdi på valutaterminkontrakter er basert på observerbare data. KONGSBERG benytter Reuters priser på de ulike valuta-terminer. Reuters priser er basert på flere aktører i markedet. Hvis ikke slik notert pris er tilgjengelig, blir virkelig verdi beregnet ved å diskontere forskjellen mellom avtalt terminkontraktpris og nåværende terminpris for gjenværende løpetid for kontrakten ved å bruke risikofri rente basert på statsobligasjoner. Virkelig verdi på rentebytteavtaler og valutaopsjoner verdsettes basert på observert markedsverdi.

Langsiktig gjeld

Virkelig verdi på rentebærende lån, jfr. note 21F "Finansielle instrumenter – oppsummering finansielle eiendeler og forpliktelser", er beregnet ved hjelp av estimater på rentekurve og KONGSBERG sin rentemargin fastsatt på balansedagen. De estimerte kontantstrømmene er diskontert med den markedrenten man kunne forvente å måtte betale for tilsvarende lån på balansedagen. Markedsrenten, før kredittpåslag, er basert på pengemarkedsrenten NIBOR.

5 Styring av kapital og finansiell risiko

KONGSBERG har en sentralisert finansfunksjon som er ansvarlig for konsernets finansiering, valutarisiko, renterisiko, kreditt risiko og likviditetsstyring, samt forsikringsordninger. Datterselskaper i konsernet har svært begrenset mulighet til å etablere selvstendig finansiering eller påta seg finansiell risiko. Styret har vedtatt retningslinjer for den finansielle risikostyringen, som er nedfelt i konsernets finanspolicy.

Finansiering og kapitalstyring

KONGSBERGs virksomhet bærer preg av langsiktige kontrakter som kan strekke seg over flere år, samtidig som konsernet i alle forretningsområder har en langsiktig markedsstrategi. Dette krever trygghet i kapitaltilgangen over tid, og KONGSBERG har som mål å være vurdert til å ha god kredittverdighet av sine långivere og investorer. Konsernet har tilfredsstillende kapitaltilgang i norske kroner markedet og har således konkludert med at det ikke er behov for offisiell rating fra et anerkjent ratingbyrå. Konsernet

vurderes løpende av sine långivere, og er gjennomsnittlig vurdert til BBB+ i de sist oppdaterte analysene. KONGSBERG vurderer løpende muligheten for å utnytte det internasjonale kredittmarkedet.

Konsernet endret høsten 2013 sin utbyttepolitikk til: "Utbytte skal over tid utgjøre mellom 40 og 50 % av selskapets ordinære årsresultat etter skatt. Ved fastsettelse av størrelsen på utbyttet vil det tas hensyn til forventet fremtidig kapitalbehov".

KONGSBERG legger vekt på finansiell fleksibilitet, og har krav til kapitalstruktur for å balansere likviditets- og refinansieringsrisiko. Overskuddslikviditet plasseres i tidsinnskudd og lavrisiko pengek-markedsfond, se note 22 "Betalingsmidler". Lån skal reforhandles i god tid før forfall, og gjennomsnittlig løpetid for løpende lån skal være minimum to år.

KONGSBERG har som mål å ha et diversifisert sett av finansieringskilder, og en spredt forfallsstruktur, ref. tabellen under. Dette betyr bruk av banker gjennom syndikerte lånefasiliteter og utstedelse av gjeldsinstrumenter i det norske kapitalmarkedet.

NOK millioner	Total per 31.12.14	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rentebærende gjeld (obligasjonslån)	750	-	-	500	-	250	-

Per 31.12.14 har KONGSBERG en syndikert lånefasilitet på NOK 1.500 millioner. Det er per 31.12.14 ikke trukket på denne lånefasiliteten som forfaller i april 2019.

I henhold til betingelser på eksisterende lån skal KONGSBERG ha en moderat gjeldsgrad (netto rentebærende gjeld/EBITDA). Netto rentebærende gjeld skal ikke overstige tre ganger EBITDA, men kan være opptil 3,5 ganger EBITDA i maksimalt tre kvartaler. KONGSBERG har ingen andre finansielle betingelser enn gjeldsgrad i sine låneavtaler.

Likviditetsrisiko

For KONGSBERG forstås likviditetsrisiko som finansiell beredskap gjennom å sørge for at konsernet til enhver tid har finansieringsrammer og likviditet tilpasset drifts- og investeringsplaner. Den sentraliserte finansfunksjonen har overordnet ansvar for å styre konsernets likviditetsrisiko. I konsernets finanspolicy er det nedfelt krav til likviditetsreserve som sikrer at konsernet til enhver tid kan møte sine kontraktuelle betalingsforpliktelser.

Kortsiktig likviditetsbehov dekkes av bankinnskudd og innestående i konsernkontosystemet. Eventuelt ytterligere likviditetsbehov kan dekkes av kortsiktige lån innenfor rammen av syndikert lånefasilitet. KONGSBERG har et konsernkontosystem som hovedsakelig alle datterselskaper er tilknyttet. Konsernkontosystemet optimaliserer tilgjengelighet og fleksibilitet i likviditetsstyringen. Konsernets likviditetsutvikling følges løpende basert på månedlige rullende likviditetsprognoser fra de vesentlige enhetene i konsernet, samt budsjett- og segmentrapportering for større investeringer.

Valutarisiko

KONGSBERG har en stor andel av sine inntekter knyttet til eksportkontrakter, med en relativt liten andel innkjøp i samme valuta. Dette gjør at KONGSBERG har en betydelig valutaeksponering. Forretningsområdene identifiserer eksponeringen. Den sentraliserte

finansfunksjonen formidler instrumenter som reduserer valutarisikoen.

KONGSBERG har som policy å sikre alle kontraktfestede valutastømmer (prosjektsikringer).

I henhold til policy sikres også en andel av forventet ordreinngang (kontantstrømsikringer). Konsernet sikrer en høyere andel av forventet ordreinngang lengre frem i tid på høyere kurser og lavere andel av forventet ordreinngang på lavere kurser, i henhold til en matrise i konsernets finanspolicy. På denne måten søker konsernet å dempe virkningene av valutavsvingninger på inntil to års sikt. Sikringsinstrumentene som benyttes er i hovedsak terminkontrakter. Opsjoner benyttes i liten grad. I tillegg benyttes valutakonti i konsernkontosystemet til sikring av mindre beløp med korte løpetider.

I tillegg til finansielle instrumenter gjøres det operasjonelle tiltak, som for eksempel å sørge for kostnader i samme valuta som salgskontrakten, for å redusere valutaeksponeringen.

KONGSBERG benytter et finanssystem for håndtering av alle valutatransaksjoner. I tillegg er det etablert en egen risikostyringsfunksjon, med ansvar for å overvåke alle finansielle transaksjoner i henhold til policy.

Det vises til note 21 B "Finansielle instrumenter – Valutarisiko og sikring av valuta" for ytterligere informasjon.

Renterisiko

Per 31.12.14 hadde KONGSBERG to obligasjonslån på til sammen NOK 750 millioner og en syndikert lånefasilitet på NOK 1.500 millioner som det ikke var trukket på per 31.12.14.

KONGSBERG har som policy å vektlegge forutsigbarhet for rentekostnader i perioder der endringer i rentenivået har en vesentlig påvirkning på konsernets resultat. Styret blir forelagt en

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftsrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

finansieringsplan hvert år der vurdering av renteeksponering inngår. Det vises til note 21D "Finansielle instrumenter – renterisiko knyttet til lån" for ytterligere informasjon.

Kreditt/Motpartsrisiko

Motpartsrisiko forstås som risikoen for at konsernets kontraktuelle motpart ikke kan oppfylle sin forpliktelse overfor KONGSBERG, samt oppgjør av valuta- og renteterminkontrakter og pengeplasseringer. Konsernets finanspolicy stiller krav til finansinstitusjonenes kredittverdighet (rating) for at KONGSBERG skal kunne inngå finansielle avtaler.

Kredittisiko knytter seg til kundefordringer, og forretningsområdene har selv ansvaret for kredittrisikoen. Dette er fordringer med varierende grad av risiko, avhengig av kunde, løpetid og om det er avgitt betalingsgarantier eller lignende.

Historisk har KONGSBERG hatt lite tap på kundefordringer. Kongsberg Defence Systems og Kongsberg Protech Systems har i stor grad statlige kunder, og er i liten grad eksponert for kredittisiko. Kongsberg Maritime har i hovedsak kunder fra privat sektor og er mer eksponert for denne type risiko. Uroen i verdensøkonomien generelt og volatiliteten i verfts- og rederinæringen spesielt, medfører kredittisiko i markedene Kongsberg Maritime retter seg mot. Det er foretatt avsetninger i Kongsberg Maritime for å ta hensyn til dette. Kongsberg Maritime har egen kredittmanual og dedikerte medarbeidere for å overvåke og redusere kreditteksponeringen. Kredittforsikring benyttes i beskjeden grad, men vurderes i enkelte tilfeller.

Konsernet har en policybeslutning om at det skal være en forsvarlig balanse mellom å oppnå økt salg til gode marginer og risikoen for tap. Videre opererer store deler av konsernet etter tilpassede kredittmanualer med tilhørende rutiner for inkasso. I forhold til kredittisiko har KONGSBERG satt strenge krav til kredittverdighet og satt begrensninger på aggregert kreditteksponering.

Det vises til note 19 "Fordringer" for ytterligere informasjon.

Markedsrisiko knyttet til finansielle investeringer

Når KONGSBERG investerer i andre selskaper er dette basert på strategiske vurderinger. Verdien av konsernets finansielle investeringer er eksponert for svingninger i aksjemarkedet. Investeringene verdivurderes og følges opp sentralt. Det foretas jevnlig rapportering av verdiutviklingen.

Det vises til note 17 "Aksjer tilgjengelige for salg" for ytterligere informasjon.

6 Driftssegmenter

For ledelsesformål er konsernet organisert i forretningsområder basert på bransjene hvor konsernet opererer, og har følgende fire rapporteringspliktige driftssegmenter:

Kongsberg Maritime leverer produkter og systemer for dynamisk posisjonering, navigasjon og automasjon til handelsskip og offshore-installasjoner, samt produkter og systemer for sjøbunnskartlegging, overvåking, treningsimulatorer og til fiskefartøy og fiskeriforskning. Forretningsområdet er blant markedslederne innen disse områdene. Land med stor offshorevirksomhet og verftsindustri er viktige markeder. Innen Kongsberg Maritime er 61 % av driftsinntektene innen Offshore, 14 % innen Merchant Marine og 25 % innen Subsea.

Kongsberg Defence Systems er Norges ledende leverandør av forsvars- og romfartsrelaterte systemer. Det norske Forsvaret har over tid vært den største kunden. Løsninger utviklet i samarbeid med Det norske Forsvaret er konkurransedyktige internasjonalt og har de siste årene oppnådd en økende eksportandel. All eksport av forsvarsprodukter godkjenner av norske myndigheter. En sentral del av markedsstrategien er allianser med store internasjonale forsvarsbedrifter. Kongsberg Defence Systems leverer systemer for kommando og våpenkontroll, våpenstyring og overvåking, kommunikasjonsløsninger og missiler. For Kongsberg Defence Systems er 25 % av driftsinntektene knyttet til Missile Systems, 30 % til Integrated Defence Systems, 16 % til Space and Surveillance, 11 % til Naval system, 9 % til Aerostructures og 9 % til Defence Communications.

Kongsberg Protech Systems hovedprodukt er våpenstyrings-systemet Protector RWS for militært personell i pansrede kjøretøy. KONGSBERG er den klart største aktøren innen dette markedet. Systemet er solgt til mange land. Våpenstyringssystemet er et produkt som er etterspurt for en økende bredde av militære kjøretøy. US Army er forretningsområdets største kunde.

Kongsberg Oil & Gas Technologies er en leverandør av høyteknologiske løsninger til den internasjonale olje- og gassindustrien. Forretningsområdet tilbyr ingeniørtjenester, innovative undervannsløsninger og beslutningsstøttesystemer. Kongsberg Oil & Gas Technologies leverer systemer og løsninger til alle faser av et felts levetid, fra leting og tidlig faseprosjektering til feltutbygging og produksjon.

De resterende av konsernets aktiviteter vises i kolonnen "Øvrige". Disse aktivitetene inkluderer inntekter, kostnader, eiendeler, forpliktelser og andre elementer som ikke kan fordeles til segmentene på et fornuftig grunnlag. Dette dreier det seg i hovedsak om aksje-eierkostnader, enkelte felleskostnader og resultateffekter tilknyttet eiendommer som benyttes av andre enn konsernets egne enheter.

Finansieringen av forretningsområdene gir ikke nødvendigvis et riktig bilde av soliditeten til de enkelte forretningsområdene. Finansposter og netto rentebærende gjeld og kontanter er derfor ikke segmentert, men presentert for konsernet som helhet. Det samme gjelder for skattekostnad og balanseposter knyttet til utsatt skatt og betalbar skatt, da disse postene påvirkes av skattemessige overføringer mellom forretningsområdene.

Ledelsen følger opp driftssegmentenes driftsresultat (EBITA) regelmessig og benytter denne informasjonen til å foreta analyser av de ulike driftssegmentenes prestasjoner samt foreta beslutninger om ressursallokering. Driftssegmentenes prestasjoner vurderes basert på driftsresultat (EBITA) og avkastning på sysselsatt kapital.

Informasjon om konsernets rapporteringspliktige driftssegmenter presenteres nedenfor.

Driftssegmentdata

NOK millioner	Kongsberg						Eliminer- inger	Konsolidert
	Kongsberg Maritime	Kongsberg Defence Systems	Kongsberg Protech Systems	Kongsberg Oil & Gas Tech- nologies	Øvrige			
2014								
Driftsinntekter fra eksterne kunder	9 689	4 175	1 550	943	256	-	16 613	
Driftsinntekter - konserninternt	14	101	16	74	347	(552)	-	
Totale inntekter	9 703	4 276	1 566	1 017	603	(552)	16 613	
Driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer (EBITDA)	1 441	530	254	(99)	(66)	-	2 060	
Avskrivninger	(175)	(95)	(53)	(23)	4	-	(342)	
Driftsresultat før amortiseringer (EBITA)	1 266	435	201	(122)	(62)	-	1 718	
Amortiseringer	(45)	(21)	(31)	(43)	-	-	(140)	
Nedskrivning				(320)			(320)	
Driftsresultat (EBIT)	1 221	414	170	(485)	(62)	-	1 258	
Segment eiendeler	8 485	3 194	1 663	980	(846)	(87)	13 389	
Segment investeringer	253	112	27	51	2	-	445	
Kortsiktige segment forpliktelser og avsetninger	3 962	3 555	847	282	(694)	(89)	7 863	
2013								
Driftsinntekter fra eksterne kunder	8 240	4 399	2 418	1 042	224	-	16 323	
Driftsinntekter - konserninternt	24	155	2	35	319	(535)	-	
Totale inntekter	8 264	4 554	2 420	1 077	543	(535)	16 323	
Driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer (EBITDA)	1 179	520	419	49	(25)	-	2 142	
Avskrivninger	(161)	(113)	(57)	(15)	1	-	(345)	
Driftsresultat før amortiseringer (EBITA)	1 018	407	362	34	(24)	-	1 797	
Amortiseringer	(42)	(29)	(15)	(52)	-	-	(138)	
Driftsresultat (EBIT)	976	378	347	(18)	(24)	-	1 659	
Segment eiendeler	7 308	3 128	1 719	1 316	233	(102)	13 602	
Segment investeringer	188	126	31	95	8	-	448	
Kortsiktige segment forpliktelser og avsetninger	3 134	2 159	1 302	292	240	(102)	7 025	

1. Det er ingen forskjeller i målemetoder som brukes på segmentnivå sammenliknet med konsernregnskapet.
2. Transaksjoner mellom de ulike segmentene er eliminert ved konsolideringen. Transaksjoner mellom segmentene er basert på markedspriser.
3. De ulike driftssegmentenes driftsresultat inkluderer inntekter og kostnader fra transaksjoner med andre driftssegment i konsernet.
4. Segment eiendeler inkluderer ikke aksjer tilgjengelige for salg, andre langsiktige eiendeler, derivater og betalingsmidler da disse eiendeler styres på konsernbasis.
5. Segment forpliktelser inkluderer ikke utsatt skatt, betalbar skatt, rentebærende gjeld, andre langsiktige forpliktelser og avsetninger og derivater da denne type forpliktelser blir styrt på konsernbasis.
6. Investeringer består av tilgang av eiendom, anlegg og utstyr, immaterielle eiendeler og goodwill.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaklinformasjon

Avstemming av eiendeler

NOK millioner	2014	2013
Segment eiendeler	13 389	13 602
Aksjer tilgjengelige for salg ¹⁾	132	140
Andeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap ²⁾	313	-
Andre langsiktige eiendeler	100	155
Derivater	215	173
Virkelig verdjusteringer knyttet til finansielle instrumenter	1 700	93
Betalingsmidler	4 424	3 272
Sum eiendeler	20 273	17 435

1) Sammenligningstall er kommentert i note 17 "Aksjer tilgjengelig for salg"

2) Se note 32 "Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter"

Geografiske opplysninger

Ved presentasjon av informasjon om geografi fordeles inntekter på grunnlag av kundenes geografiske plassering, mens for anleggsmidlene er det den fysiske plassering eller tilknytning gjennom oppkjøp som er lagt til grunn. Konsernets aktiviteter er i hovedsak fordelt på Norge, øvrige Europa, Amerika og Asia. Inkludert i

Avstemming av forpliktelser og avsetninger

NOK millioner	2014	2013
Kortsiktige segment forpliktelser og avsetninger	7 863	7 025
Kortsiktig rentebærende gjeld	-	526
Derivater	2 732	312
Virkelig verdjusteringer knyttet til finansielle instrumenter	472	150
Beregnet betalbar skatt	29	16
Sum kortsiktige forpliktelser og avsetninger	11 096	8 029

anleggsmidler er eiendom, anlegg og utstyr, immaterielle eiendeler og goodwill. (Finansielle instrumenter, utsatt skattefordel, pensjonsmidler og rettigheter som følger av forsikringsavtaler er ikke inkludert.)

NOK millioner	Norge	Europa	Nord- Amerika	Sør- Amerika	Asia	Annet	Total
2014							
Driftsinntekter fra eksterne kunder	3 830	3 559	3 403	421	4 696	704	16 613
Driftsinntekter i % av total	23 %	21 %	21 %	3 %	28 %	4 %	
Anleggsmidler ¹⁾	4 156	130	736	29	305	2	5 358
2013							
Driftsinntekter fra eksterne kunder	3 949	4 123	3 542	409	4 020	280	16 323
Driftsinntekter i % av total	24 %	25 %	22 %	2 %	25 %	2 %	
Anleggsmidler ¹⁾	4 807	122	584	22	253	3	5 791

1) Anleggsmidler består i denne oppstillingen av eiendom, anlegg og utstyr, goodwill og andre immaterielle eiendeler.

7 Salg av eiendom

KONGSBERG solgte 17. desember 2014 tre eiendommer, hvorav to er under oppføring. Det er inngått avtaler om tilbakeleie på 15 år for alle tre eiendommene. Det er inngått avtaler om videre fremleie til konserninterne og eksterne leietakere.

Eiendommene ble solgt til en eiendomsverdi på NOK 463 millioner. Eiendommene ble solgt som en del av aksjeselskapene Kongsberg Næringsbygg 7 AS, Kongsberg Næringsbygg 8 AS og Kongsberg Næringsbygg 9 AS. Samlet kjøpesum for aksjene var på NOK 137 millioner, og medførte en gevinst på NOK 61 millioner. Transaksjonen er skattefri etter fritaksmodellen. Transaksjonen medførte et netto kontantoppgjør på NOK 264 millioner, hvorav NOK 131 millioner er oppgjør for aksjene fratrukket transaksjonskostnader og NOK 133 millioner er oppgjør for gjeld til konsernet.

KONGSBERG garanterer for kostnader for oppføring og tidspunkt for ferdigstillelse av byggene, samt for vedlikehold av byggene i tilbakeleie-perioden. Balanseførte forpliktelser knyttet til disse garantiene er på totalt NOK 57 millioner hvorav NOK 48 millioner klassifisert under andre langsiktige forpliktelser. Se også note 24 "Avsetninger" og note 27 "Salg og tilbakeleie."

8 Varelager

Konsernets samlede varebeholdninger fordeler seg som følger:

NOK millioner	31.12.14	31.12.13
Råvarer	1 813	1 824
Varer i arbeid	743	472
Ferdigvarer	708	648
Sum	3 264	2 944

NOK millioner	2014	2013
Årets varekostnader	5 572	5 415

Herav	2014	2013
Nedskrivning på varelager	104	31
Reversering av tidligere års nedskrivning	(16)	-

9 Personalkostnader

Lønn og andre personalkostnader utgjør kostnader forbundet med avlønning av personell som er ansatt i konsernet.

NOK millioner	Note	2014	2013
Lønn		4 467	4 242
Resultatavhengig del av lønn	28	70	62
Arbeidsgiveravgift		854	830
Pensjonskostnad ytelsesplaner	10	157	141
Pensjonskostnad innskuddsplan	10	306	280
Andre ytelser		264	187
Totale personalkostnader		6 118	5 742
Gjennomsnittlig antall årsverk		7 494	7 272

10 Pensjoner

KONGSBERG har en tjenstepensjonsordning som tilfredsstillende lovverket, og som består av en innskuddsordning og en lukket ytelsesordning. Tjenstepensjonsordningen gjelder alle ansatte i konsernet i Norge. Per 31.12.14 er det i Norge ca. 4.850 ansatte som er tilknyttet ordningene. KONGSBERG bestreber seg på å mest mulig av de ansatte også i utlandet skal omfattes av tjenstepensjonsordninger.

Innskuddsordningen

Konsernet innførte innskuddsbasert pensjonsordning per 1.10.8 for alle ansatte under 52 år. Innskuddssatsene er 0 % av lønnsgrunnlaget opp til 1G, 5 % av lønnsgrunnlaget mellom 1 og 6 G, og 8 % av lønnsgrunnlaget fra 6G og opp til 12G. De ansatte kan påvirke forvaltningen av midlene gjennom tre investeringsvalg, med henholdsvis 30, 50 og 80 % aksjer i porteføljen. Konsernet har i tillegg en kollektiv, driftsbasert innskuddsordning for lønn mellom 12 og 15G. Bedriftens innskudd i denne ordningen er 18 % av den del av lønnsgrunnlaget som overstiger 12G, oppad begrenset til 15G. For ledende ansatte gjelder egne vilkår. Dette er beskrevet i note 28 "Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte". (De ansatte har samme investeringsvalg i tilleggordsningen som i hovedordningen.) KONGSBERGs selskaper i utlandet har i all vesentlighet innskuddsplaner. Per 31.12.14 var ca. 4.360 ansatte i Norge og de fleste av de ansatte i utlandet er omfattet av disse planene. Innskuddet kostnadsføres når det påløper.

Ytelsesordningen

Ved overgang til innskuddsordning 1.10.8 ble ansatte som på overgangstidspunktet var 52 år og eldre fortsatt værende i ytelsesordningen. Ordningen er forsikret gjennom DNB Livsforsikring. Pensjonsytelsen fra ytelsesordningen er bestemt ut fra antall opptjeningsår og lønnsnivå for den enkelte ansatte. Pensjonskostnaden fordeles over de ansattes opptjeningstid. Gitt en beregnet folketrygdpensjon basert på Folketrygdens regler for 1.11.11 og full opptjening gir ordningen ca. 65 % av sluttlønn inklusive ytelse fra Folketrygden inntil fylte 77 år, deretter reduseres tjenstepensjonsdelen med 50 % livsvarig. Konsernet har i tillegg en kollektiv, driftsbasert ytelsesordning for lønn mellom 12 og 15G. Den kollektive driftsbaserte ytelsesordningen tilsvarer ca. 60 % av den del av lønnsgrunnlaget som overstiger 12 G inntil fylte 77 år, deretter reduseres ytelsen med 50 % livsvarig. For ledende ansatte gjelder egne vilkår. Dette er beskrevet i note 28 "Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte". Disse tilleggordsningene ble lukket i forbindelse med overgang til innskuddsbasert pensjon.

Risikodekning

Uførepensjon fra bedriften skal gi et tillegg til antatt uførepensjon fra folketrygden slik at samlet utbetaling kan gi ca. 65 % av pensjonsgrunnlaget ved full opptjening. Det utbetales et tillegg på 10 % av uførepensjon for hvert barn under 21 år (inntil seks barn). Utbetalingen er avhengig av uføregrad og muligheten for full opptjening. Fra og med 1.1.13 er risikopensjonene for lønnsgrunnlaget som overstiger 12G gjort om til driftsbasert finansiering. I praksis vil det si at KONGSBERG er selvassurandør for risikopensjonene fremover i tid.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaklinformasjon

Tidligpensjon

Det ble i 2009 innført nye regler for tidligpensjon for nyansatte ledere i konsernledelsen og andre i visse nøkkelstillinger. Reglene innebærer tidligpensjon senest fra 65 år, men med gjensidig rett for selskapet og ansatt i konsernledelsen å kreve tidligpensjon fra 63 år. Ytelsen er 65 % av årslønn, forutsatt minimum 15 års opptjening. Dersom en ansatt fratrer mellom 63 og 65 år vil det gi redusert pensjonsopptjening i øvrige ordninger.

Selskapet har besluttet ikke å videreføre ordningen med tidligpensjonsavtaler for ledende ansatte (og andre nøkkelstillinger som tidligere fikk avtale om tidligpensjon) som tiltrådte sine stillinger etter 1.7.13. Disse vil i stedet få et ekstra innskudd på 12 % av grunnlønn utover 12G til den driftsbaserte pensjonsordningen så lenge de står i slik stilling, dog senest til fylte 65 år.

Ved beregning av de fremtidige pensjoner i ytelsesordningen er følgende forutsetninger lagt til grunn:

	31.12.14	31.12.13
<i>Økonomiske forutsetninger</i>		
Diskonteringsrente	2,30 %	3,75 %
Forventet avkastning	2,30 %	3,75 %
Lønnsregulering	2,00 %	3,00 %
G-regulering	2,50 %	3,50 %
Pensjonsregulering	1,75 %	2,25 %
<i>Demografiske forutsetninger</i>		
Dødelighet	K 2013	K 2013
Uførhet	IR 73	IR 73
Frivillig avgang	4,5 % for alle aldre	4,5 % for alle aldre

Pensjonsberegningene er basert på ny dødelighetstabell K2013. Bakgrunnen er en forventet økt levealder som vil medføre en høyere pensjonsforpliktelse. IR73 tar for seg tabeller for forventet uførhet. Risikoen for død og uførhet baserer seg på offentlige tabeller og observasjoner for uførhet i KONGSBERG. Sannsynligheten for at en ansatt i en gitt aldersgruppe blir ufør eller dør innen ett år, samt forventet levealder er følgende:

Alder	Uføreprøsent		Dødsprosent		Forventet levealder	
	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne
20	0,1	0,2			89	94
40	0,3	0,4	0,1	0,0	88	92
60	1,4	1,8	0,4	0,3	87	90
80			4,4	3,0	90	92

Uføretariffen IR 73 er valgt ut fra at denne tariffen er den beste tilnærmingen til uførestatistikken for KONGSBERG. Dette er basert på KONGSBERGs historikk der ca. 25 % av uførepensjonen er blitt tilbakebetalt gjennom en internasjonal pool.

Årets pensjonskostnad fremkommer slik:

NOK millioner	2014	2013
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	125	122
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	80	75
Forutsatt avkastning på pensjonsmidlene	(61)	(59)
Periodisert arbeidsgiveravgift	20	19
Sum	164	157
Gavepensjon inkl arbeidsgiveravgift	12	-
Årets netto pensjonskostnad inkludert finansposter	176	157
Justert for netto renter som er klassifisert som finanskostnad	(19)	(16)
Totalt netto pensjonskostnad for året	157	141
Kostnader ved innskuddsplaner Norge	281	260
Kostnader ved innskuddsplaner utlandet	25	20

Netto renter er klassifisert som finanskostnad.

►► Endring av netto balanseført pensjonsforpliktelse

NOK millioner	2014			2013		
	Fondert	Ufondert	Totalt	Fondert	Ufondert	Totalt
<i>Endringer i brutto pensjonsforpliktelse</i>						
Brutto pensjonsforpliktelse 1.1.	2 154	234	2 388	1 897	187	2 084
Netto endring i arbeidsgiveravgift	15	6	21	21	8	29
Kjøp	-	-	-	35	-	35
Nåverdien av årets opptjening	110	15	125	112	10	122
Rentekostnad av pensjonsforpliktelse	74	6	80	70	5	75
Aktuariell tap/gevinst	144	16	160	166	(4)	162
Gavepensjon	-	10	10	-	-	-
Overgang til egenkapitalmetoden	(34)	-	(34)	-	-	-
Planendring	-	-	-	(67)	58	(9)
Utbetalinger av pensjoner/fripoliser	(92)	(22)	(114)	(80)	(30)	(110)
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	2 371	265	2 636	2 154	234	2 388
<i>Endringer i brutto pensjonsmidler</i>						
Virkelig verdi pensjonsmidler 1.1.	1 631	-	1 631	1 552	-	1 552
Forventet avkastning på pensjonsmidler	61	-	61	59	-	59
Aktuariell tap/gevinst	13	-	13	(47)	-	(47)
Premieinnbetalinger	135	-	135	127	-	127
Kjøp	-	-	-	29	-	29
Overgang til egenkapitalmetoden	(27)	-	(27)	-	-	-
Planendring	-	-	-	(9)	-	(9)
Utbetalinger av pensjoner/fripoliser	(92)	-	(92)	(80)	-	(80)
Virkelig verdi pensjonsmidler 31.12.	1 721	-	1 721	1 631	-	1 631
Netto balanseført pensjonsforpliktelse 31.12.	(650)	(265)	(915)	(523)	234	(757)

Fordeling av pensjonsmidlene på investeringskategorier per 31.12.14 og tidligere var:

NOK millioner	2014	2013	2012	2011	2010
Anleggsobligasjoner	598	576	559	512	452
Pengemarked	12	403	357	336	151
Obligasjoner	638	264	248	219	205
Aksjer	160	139	93	117	287
Eiendom	258	227	264	263	246
Annet	55	22	31	15	27
Sum	1 721	1 631	1 552	1 462	1 369
Bokført avkastning pensjonsmidler	5,4 %	4,4 %	5,6 %	3,2 %	6,2 %

Den sikrede pensjonsordningen er forsikret i DNB Liv og konsernets pensjonsmidler er således knyttet til en forsikringspolise. Forsikringspolisen er ikke omsettelig og verdien fastsettes i henhold til regler i forsikringsvirksomhetsloven. Det er knyttet en rentegaranti til forsikringen som innebærer at det er DNB Liv som har risiko for avkastningen på pensjonsmidlene.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

NOK millioner	2014	2013	2012	2011	2010
Netto forpliktelse 1.1.	(757)	(532)	(460)	(316)	(340)
Netto endring i arbeidsgiveravgift	(21)	(29)	(9)	(18)	3
Innregnet pensjonskostnad	(144)	(138)	(96)	(82)	(78)
Gavepensjon / Oppgjør pensjonsordning	(10)	-	(13)	5	34
Premiebetaling	135	127	141	147	86
Utbetalinger	22	30	27	30	26
Kjøp/salg	-	(6)	-	(11)	-
Overgang til egenkapitalmetoden	7	-	-	-	-
Aktuariell tap/gevinst	(147)	(209)	(122)	(215)	(47)
Netto balanseført pensjonsforpliktelse 31.12.	(915)	(757)	(532)	(460)	(316)

Aktuariell tap er innregnet i utvidet resultat med NOK 168 millioner inkludert arbeidsgiveravgift. For tilknyttet selskap er aktuariell tap innregnet over utvidet resultat med NOK 6 millioner etter skatt.

Historisk informasjon

NOK millioner	2014	2013	2012	2011	2010
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	2 636	2 388	2 084	1 922	1 685
Virkelig verdi pensjonsmidler 31.12.	1 721	1 631	1 552	1 462	1 369
Netto pensjonsforpliktelse 31.12.	(915)	(757)	(532)	(460)	(316)
Estimatavvik pensjonsforpliktelse 31.12.	160	162	76	136	12
Estimatavvik pensjonsmidler 31.12.	13	(47)	(46)	(79)	(35)
Akkumulerte estimatavvik innregnet i utvidet resultat etter skatt	(1 521)	(1 399)	(1 227)	(1 145)	(968)
Herav erfaringsavvik	(1 002)	(1 056)	(1 076)	(1 053)	(968)

AFP ordning

For alle ansatte i Norge gir konsernets AFP ordning et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb. Den nye AFP ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetaling kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Det betales en premie til den nye ordningen av de samlede utbetalinger mellom 1G og 7,1G til bedriftens arbeidstakere. For 2014 utgjorde premien 2,2 %, mens den for 2015 er fastsatt til 2,4 % (estimert til NOK 75 millioner). Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende årene.

Annet

Årets pensjonskostnad er beregnet på grunnlag av de økonomiske og aktuariemessige forutsetninger ved årets begynnelse. Brutto pensjonsforpliktelser er beregnet på grunnlag av de økonomiske og aktuariemessige forutsetninger ved årets slutt. I beregningen av bruttoverdi av pensjonsmidlene er det forutsatt en avkastning på 3,0 % som var forventningen per 31.12.14. Den verdjusterte avkastningen ble 5,4 %, men dette blir først hensyntatt i de balanseførte verdiene i 2015.

Forventet pensjonspremieinnbetaling til ytelsesordninger er for 2015 ca. NOK 130 millioner.

Pensjonsytelsene er basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Netto pensjonsforpliktelser er fastsatt basert på aktuarberegninger, som bygger på forutsetninger blant annet knyttet til diskonteringsrente, fremtidig lønnsvekst, pensjonsreguleringer, forventet avkastning på pensjonsmidlene og ansatte turnover. Disse forutsetningene oppdateres årlig. Diskonteringsrenten er fastsatt med utgangspunkt i renten på obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) som reflekterer tidshorisonten for oppgjør av pensjonsforpliktelsen for ytelsesordningen. Etter KONGSBERG sin vurdering er markedet for OMF tilstrekkelig dypt og viser pålitelig prising. Pensjonsforpliktelsen ville vært ca. 9 % høyere ved bruk av en statsobligasjonsrente på 1,5 %, gitt alle de andre parametrene uendret. Pensjonsregulering er nå beregnet etter justering for inflasjon, mot tidligere etter minimumsregulering. Pensjonsforpliktelsen ville være ca. 12 % lavere ved bruk av minimumsregulering, gitt alle de andre parametrene uendret.

Balansen viser netto pensjonsforpliktelser inklusive arbeidsgiveravgift.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

►► Forventet utbetaling av pensjoner er følgende:

<i>NOK millioner</i>	
2015	95
2016	103
2017	112
2018	118
2019	120
Neste 5 år	725

Sensitivitetsanalyse pensjonsberegning

Følgende estimater er basert på fakta og omstendigheter per 31.12.14, forutsatt at alle andre parametre er konstante. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

	Diskontering- srente		Årlig lønnsvekst/ grunnbeløp		Årlig regulering av pensjoner		Fratredelses- rate		Dødelighet	
									1 år lavere forventet levetid ved 67 år	1 år økt forventet levetid ved 67 år
<i>Endring i % er prosentpoeng</i>	1 %	-1 %	1 %	-1 %	1 %	-1 %	1 %	-1 %		
<i>Endring i pensjon</i>										
Pensjonsforpliktelse (PBO)	11–12 %	11–12 %	5–6 %	5–6 %	7–8 %	7–8 %	2–3 %	2–3 %	2–3 %	2–3 %
Periodens netto pensjonskostnader	12–13 %	12–13 %	5–6 %	5–6 %	7–8 %	7–8 %	2–3 %	2–3 %	1–2 %	1–2 %

I beregningen av sensitivitet på dødelighet justeres K2013 slik at den forventede levetiden til en 67-åring henholdsvis økes med 1 år og reduseres med 1 år. Dette gjelder for forventet levealder til en 67-åring i 2014 i henhold til dødelighetstariffen K2013.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

11 Eiendom, anlegg og utstyr

NOK millioner	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre	Bygg og annen fast eiendom	Tomter	Total
Anskaffelseskost					
1.1.13	1 112	1 752	1 761	215	4 840
Tilgang	85	219	48	4	356
Tilgang ved kjøp av virksomhet	-	11	-	-	11
Avgang	(8)	(14)	(5)	-	(27)
Omregningsdifferanser	21	26	31	2	80
Sum anskaffelseskost 31.12.13	1 210	1 994	1 835	221	5 260
Justering av inngående balanse 1.1.14 ¹⁾	11	(295)	(47)	(11)	(342)
Tilgang	78	150	102	9	339
Avgang	(25)	(41)	(16)	-	(82)
Avgang ved salg av datterselskap	-	-	(99)	-	(99)
Omregningsdifferanser	40	66	85	10	201
Sum anskaffelseskost 31.12.14	1 314	1 874	1 860	229	5 277
Akkumulerte av- og nedskrivninger					
1.1.13	462	1 198	578	-	2 238
Årets avskrivninger	79	194	72	-	345
Akkumulerte avskrivninger ved avgang	(2)	(12)	(2)	-	(16)
Omregningsdifferanser	13	17	8	-	38
Sum akkumulerte avskrivninger 31.12.13	552	1 397	656	-	2 605
Justering av inngående balanse 1.1.14 ¹⁾	-	(156)	(12)	-	(168)
Årets avskrivninger	87	174	81	-	342
Akkumulerte avskrivninger ved avgang	(19)	(36)	(17)	-	(72)
Omregningsdifferanser	23	46	24	-	93
Sum akkumulerte avskrivninger 31.12.14	643	1 425	732	-	2 800
Balansført verdi 31.12.13	658	597	1 179	221	2 655
Balansført verdi 31.12.14	671	449	1 128	229	2 477
Utnyttbar levetid	3–10 år	3–10 år	10–33 år	N/A	
Årlig leie av ikke balansført eiendom, anlegg og utstyr	-	9	260	-	269

1) Justering av inngående balanse 1.1.14 gjelder hovedsakelig uttak av akkumulerte verdier tilknyttet det 50 % eide selskapet Kongsberg Satellite Services AS som f.o.m 1.1.14 innregnes etter egenkapitalmetoden.

Estimatusikkerhet

For gruppen eiendom, anlegg og utstyr er det knyttet estimat-usikkerhet til fastsettelsen av forventet gjenværende levetid og forventet utrangeringsverdi. Disse faktorene blir gjennomgått årlig.

12 Immaterielle eiendeler

NOK millioner	Goodwill	Teknologi	Aktivert egenutvikling	Andre immaterielle eiendeler	Total
<i>Anskaffelseskost</i>					
1.1.13	2 430	664	565	60	3 719
Tilgang	-	-	80	1	81
Kjøp av virksomheter	273	92	4	38	407
Avgang	-	-	(2)	-	(2)
Omregningsdifferanser	26	21	1	2	50
Sum anskaffelseskost 31.12.13	2 729	777	648	101	4 255
Tilgang	2	2	102	-	106
Avgang	-	-	(83)	-	(83)
Omregningsdifferanser	79	59	-	5	143
Sum anskaffelseskost 31.12.14	2 810	838	667	106	4 421
<i>Akkumulerte amortiseringer og nedskrivninger</i>					
1.1.13	420	379	164	6	969
Amortiseringer	-	71	48	19	138
Avgang	-	-	(2)	-	(2)
Omregningsdifferanser	1	11	-	1	13
Sum akkumulerte amortiseringer 31.12.13	421	461	210	26	1 118
Amortiseringer	-	75	55	10	140
Nedskrivninger ¹⁾	300	3	17	-	320
Avgang	-	-	(83)	-	(83)
Omregningsdifferanser	1	39	-	5	45
Sum akkumulerte amortiseringer og nedskrivninger 31.12.14	722	578	199	41	1 540
Balanseført verdi 31.12.13	2 308	316	438	75	3 137
Balanseført verdi 31.12.14	2 088	260	468	65	2 881
Utnyttbar levetid		8–10 år	5 år	8–10 år	
Gjenværende utnyttbar levetid		1–9 år	3–5 år	4–9 år	

1) Nedskrivningene av goodwill gjelder forretningsområdet Kongsberg Oil & Gas Technologies. Bakgrunnen for nedskrivningen er nærmere beskrevet i note 13 "Test av verdifall på goodwill".

Med unntak av goodwill, som ikke amortiseres, er amortiseringen av immaterielle eiendeler hovedsaklig lineære over utnyttbar levetid eller i spesielle tilfeller i henhold til solgte enheter. Amortisering starter når den immaterielle eiendelen er tilgjengelig for bruk.

Produktvedlikehold, forskning og utvikling ført over resultatet

NOK millioner	2014			2013		
	Produkt-vedlikehold	Forsknings- og utviklings-kostnader	Total	Produkt-vedlikehold	Forsknings- og utviklings-kostnader	Total
Kongsberg Maritime	100	590	690	115	543	658
Kongsberg Defence Systems	12	86	98	8	84	92
Kongsberg Protech Systems	22	57	79	29	55	84
Kongsberg Oil & Gas Technologies	10	60	70	10	46	56
Sum	144	793	937	162	728	890

I tillegg har konsernet utvikling via kundefinansierte prosjekter.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftsrapport
148	Finanskalender og kontaklinformasjon

Balanseføring av egenutvikling

Utviklingsprosjekter hvor kundene finansierer utviklingen blir ikke balanseført, men KONGSBERG søker å oppnå eierrettigheter til de utviklede produktene. Underveis i utviklingsfasen for egenfinansierte prosjekter besluttes det, basert på teknisk suksess og markeds-vurderinger, hvorvidt man skal ferdigstille utviklingen og starte balanseføring av gjenværende utviklingsutgifter.

I Kongsberg Defence Systems er pågående balanseføring relatert til utvikling av kommunikasjonssystemer, samt til KONGSBERGs andel av utvikling av Joint Strike Missile.

I Kongsberg Protech Systems er årets balanseførte egenutvikling minimal da utviklingen av det nye produktkonseptet, Medium Caliber RWS, ble ferdigstilt i 2013. Amortisering av Medium Caliber RWS startet fra 4. kvartal 2013.

Egenfinansierte utviklingsprosjekter hos Kongsberg Maritime inneholder i utgangspunktet mange prosjekter med begrenset totalomfang. Det er vurdert at disse utviklingsprosjektene ikke tilfredsstiller kriteriene for balanseføring av utvikling. For mange av prosjektene er det usikkerhet knyttet til om prosjektet er teknologisk gjennomførbart og hvordan den endelige løsningen blir. Så lenge det

er usikkerhet om endelig teknologisk løsning, er det også vanskelig å estimere markedsverdi. Det vil derfor først være sent i utviklingsprosjektet at kriterier for balanseføring blir oppfylt. Gjenværende kostnader vil ofte da være ubetydelige.

Kongsberg Oil & Gas Technologies balansefører deler av sin utvikling knyttet til software løsninger og utviklingsprosjekter innen subsea.

Estimatusikkerhet

Balanseførte utviklingskostnader blir amortisert i forhold til estimert produksjonsvolum eller levetid. Både estimat på produksjonsvolum og levetid vil kunne endres over tid. Disse faktorene vurderes årlig, og amortiseringstakten endres når forholdene krever det. Ved test av verdien på balanseført egenutvikling anvendes samme prinsipper og metoder som ved test for verdifall. For estimatusikkerhet knyttet til dette, se note 13 "Test av verdifall på goodwill".

13 Test av verdifall på goodwill

Goodwill

Goodwill anskaffet gjennom oppkjøp er allokert til konsernets driftssegmenter og blir fulgt opp og testet samlet for den gruppe av kontantstrømgenererende enheter som inngår i driftssegmentet. Goodwill følges opp for grupper av kontantstrømgenererende enheter som er lik det som er definert som driftssegment i henhold til note 6 "Driftssegmenter".

Goodwill er tilordnet driftssegmenter som følger:

NOK millioner	31.12.14	31.12.13
Kongsberg Maritime	1 580	1 502
Kongsberg Defence Systems	172	170
Kongsberg Oil & Gas Technologies	336	636
Sum balanseført verdi goodwill	2 088	2 308

Konsernet tester goodwill for nedskrivning årlig eller oftere dersom det er indikasjoner på verdifall.

Konsernet har benyttet bruksverdi for å fastsette gjenvinnbart beløp av de kontantstrømgenererende enhetene. For å fastsette bruksverdien er det benyttet diskontert pengestrømsmetode. Forventet kontantstrøm bygger på forretningsområdenes budsjetter og langtidspaner som er godkjent av konsernledelsen og styret. Budsjetter og langtidspaner dekker en periode på fem år (eksplisitt prognoseperiode). Godkjente budsjetter og langtidspaner blir justert for kontantstrømmer relatert til investeringer, restruktureringer, fremtidige produktforbedringer og nyutvikling dersom elementene er vurdert som vesentlig for verditesten. Etter de fem årene med konkrete planer fastsettes enhetenes kontantstrømmer ved ekstrapolering. Ved inngang til ekstrapoleringsperioden forutsettes enheten å være i en stabil fase. I beregningene av bruksverdi har konsernet benyttet forventede kontantstrømmer etter skatt og tilsvarende diskonteringssetser etter skatt. Gjenvinnbart beløp ville ikke ha blitt vesentlig påvirket dersom kontantstrømmer før skatt og

diskonteringssetser før skatt var benyttet. Diskonteringssetser før skatt er fastsatt ved bruk av en iterativ metode, og er vist i egen tabell. Forutsetninger lagt til grunn er basert på historiske resultater og observerbare markedsdata.

Nøkkelforutsetninger

Diskonteringssetser

Diskonteringssetserne er basert på en vektet gjennomsnittlig kapitalkostnad (WACC) metodikk der egenkapitalkostnaden og gjeldskostnaden er vektet i henhold til estimert kapitalstruktur. Diskonteringssetserne reflekterer markedets avkastningskrav per tidspunkt for testen i den bransje den kontantstrømgenererende enheten sammenlignes med. Estimert kapitalstruktur er basert på gjennomsnittlig kapitalstruktur i bransjen den kontantstrømgenererende enheten opererer i og en vurdering av hva som er en fornuftig og forsvarlig langsiktig kapitalstruktur. Ved estimering av egenkapitalkostnaden er CAPM-modellen benyttet. I henhold til CAPM består egenkapitalkostnaden av risikofri rente samt en individuell risikopremie. Risikopremien er enhetens systematiske risiko (beta) multiplisert med markedets risikopremie. Risikofri rente er estimert basert på en 10-årig norsk statsobligasjonsrente og er basert på at alle kontantstrømmer er omregnet til norske kroner. Gjeldskostnaden representerer en forventet langsiktig rente etter skatt for sammenlignbar gjeld og består av risikofri rente og en rentespread.

Fortjenestemargin (EBITDA)

I fremtidig fortjenestemargin er det lagt til grunn en vurdering av de ulike kontantstrømgenererende enhetene. For Kongsberg Maritime og Kongsberg Defence Systems er historisk nivå lagt til grunn, justert for forventninger om fremtiden. For Kongsberg Oil & Gas Technologies er det forutsatt en lav fortjenestemargin for de første to årene, deretter en gradvis bedring til et nivå som anses å være normalt for tilsvarende virksomheter.

Vekstrate

Vekstrater i den eksplisitte prognoseperioden er basert på ledelsens forventninger til markedsutviklingen i de markedene hvor virksomheten drives. Konsernet benytter stabile vekstrater til å ekstrapolere kontantstrømmene utover fem år. Den langsiktige vekstraten utover fem år er ikke høyere enn forventet langsiktig vekst i bransjen der virksomheten drives.

Markedsandeler

For enheter som opererer i markeder hvor det er relevant å måle markedsandeler er det forventet at etablerte posisjoner generelt vil opprettholdes, men at det kan komme økninger og svekkelser innen enkeltområder.

Nøkkelforutsetninger per kontantstrømgenererende enhet

Prosent	Kongsberg Maritime	Kongsberg Defence Systems	Kongsberg Oil & Gas Technologies
Diskonteringsatts før skatt	11,7	8,8	10,4
Diskonteringsatts etter skatt	9,1	7,2	9,1
Langsiktig nominell vekstrate	2	2	2
Inflasjon	2	2	2

Nedskrivning

Goodwill i forretningsområdet Kongsberg Oil & Gas Technologies er i 2014 nedskrevet med NOK 300 millioner. Dette er gjort som følge av KOGT's høye eksponering inn mot olje- og gassmarkedet og de endrede markedsforutsetningene som har realisert seg gjennom siste del av 2014.

Sensitivitetsanalyse

Nedskrivningstest av goodwill er gjennomført med sensitivitetsanalyser av hver enkelt kontantstrømgenererende enhet. For Kongsberg Maritime og Kongsberg Defence Systems vil en først være i nedskrivningssituasjon ved betydelige endringer i nøkkelforutsetningene og disse endringene er vurdert å være utenfor det intervallet som vurderes å være sannsynlig. For Kongsberg Oil & Gas Technologies er det som nevnt ovenfor bokført en nedskrivning på NOK 300 millioner. Forretningsområdet er fortsatt i en tidlig driftsfase, og er således mindre robust for betydelige endringer. Disse faktorene vil fortsatt bli tatt med ved vurdering av den fremtidige utviklingen i forretningsområdet.

Estimatusikkerhet

Det vil alltid være knyttet usikkerhet til estimering av brukesverdi. De vurderinger som er gjort er basert på beste skjønn og med rammebetingelser som benyttes for sammenlignbare bransjer for de ulike kontantstrømgenererende enheter. Disse beregningene er basert på neddiskontering av fremtidige kontantstrømmer. Et vesentlig avvik i disse vil påvirke verdien på goodwill.

14 Finansinntekter og finanskostnader

NOK millioner	2014	2013
Renteinntekter fra eiendeler til amortisert kost	76	36
Derivater til virkelig verdi over resultat	13	8
Agio	40	26
Andre finansinntekter	8	25
Finansinntekter	137	95
Rentekostnader fra forpliktelser til amortisert kost	30	43
Derivater til virkelig verdi over resultatet	12	9
Disagio	20	23
Diskontering langsiktige avsetninger	3	3
Andre finanskostnader	45	32
Finanskostnader	110	110
Netto finansposter innregnet i resultatet	27	(15)

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

15 Skatt

Skattekostnad

NOK millioner	2014	2013
Betalbar skatt Norge	-	12
Betalbar skatt utlandet	135	86
Endring utsatt skatt	270	321
Skattekostnad	405	419

Avstemning fra nominell til effektiv skattesats

NOK millioner	2014	2013
Resultat før skatt	1 285	1 644
Resultat felleskontrollert virksomhet og tilknyttet selskap	(68)	-
Resultat før skatt eksklusiv felleskontrollert virksomhet og tilknyttet selskap	1 217	1 644
Skatt beregnet til skattesats 27 % (28 %) av resultat før skatt	329	460
Effekt av at skattesatsen er redusert til 27 %	-	(33)
Effekt av skattesatsforskjeller og ikke hensyntatte skattefordeler i utlandet	6	(12)
Nedskrevet goodwill	81	-
Salg av aksjer eiendom	(17)	-
Skatteeffekt av betingede vederlag ved oppkjøp, salg og nedskrivning av aksjer	-	1
Andre permanente forskjeller	6	3
Skattekostnad	405	419
Effektiv skattesats	33,2 %	25,5 %

For anleggskontrakter er det lagt til grunn at skattemessig inntektsføring skjer når kontroll og risiko overdras til kunden. Dette påvirker ikke skattekostnaden i resultatregnskapet, men betalbar skatt vil som følge av dette variere over tid.

Eiendel utsatt skatt og utsatt skatt forpliktelse

NOK millioner	31.12.14	31.12.13
<i>Eiendel utsatt skatt</i>		
Pensjoner	247	204
Avsetninger	372	457
Netto derivater	680	39
Akkumulert fremførbart underskudd	626	270
Eiendel utsatt skatt – brutto	1 925	970
<i>Utsatt skatt forpliktelse</i>		
Anleggsmidler	313	338
Anleggskontrakter under utførelse	2 546	1 633
Utsatt skatt forpliktelse – brutto	2 859	1 971
Netto regnskapsført utsatt skatt forpliktelse	(934)	(1 001)
Skattesats i Norge	27 %	27 %

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

Endring i utsatt skatt som er innregnet i utvidet resultat:

NOK millioner	31.12.14	31.12.13
Pensjoner	(45)	(67)
Kontantstrømsikring	(300)	(129)
Sum	(345)	(196)
Tilgang utsatt skatt ved oppkjøp / overgang EK metode	8	29

Utdeling av utbytte til morselskapets aksjeeiere påvirker verken selskapets betalbare eller utsatte skatt.

16 Resultat per aksje

NOK millioner	2014	2013
Årets resultat som tilfaller innehavere av aksjer		
Resultat etter skatt	880	1 225
Ikke-kontrollerende interesser andel av resultatet	7	(3)
Årets resultat / utvannet resultat som tilfaller innehavere av ordinære aksjer	873	1 228

Antall aksjer	Note	2014	2013
Gjennomsnittlig vektet antall utestående aksjer 1.1.	23	120	120
Gjennomsnittlig vektet antall aksjer 31.12.		120	120

NOK	2014	2013
Årets resultat per aksje	7,28	10,24
Årets resultat per aksje, utvannet	7,28	10,24

17 Aksjer tilgjengelige for salg

Aksjer tilgjengelige for salg

NOK millioner	31.12.14	31.12.13
Børsnoterte aksjer	101	61
Andre aksjer ¹⁾	31	79
Aksjer tilgjengelige for salg	132	140

1) I posten andre aksjer per 31.12.13 ligger også andeler i felleskontrollert virksomhet med NOK 49 millioner som vises på egen linje i regnskapet for 2014. Balansetall for 2013 er ikke omarbeidet. Se også note 32 "Investerings i felleskontrollert virksomhet."

Aksjer tilgjengelige for salg er innregnet til virkelig verdi. Børsnoterte aksjer per 31.12.14 består av aksjer i Kitron ASA (19 % eierandel) som er notert på Oslo Børs og aksjer i KBC Advanced Technologies PLC (5 % eierandel) som er notert på London Stock Exchange. Aksjene i KBC Advanced Technologies PLC er anskaffet i 2014. KONGSBERG har ikke betydelig innflytelse i selskapene.

Endring i virkelig verdi for aksjer, som ikke er nedskrivning, er innregnet i utvidet resultat. Når det foreligger varig eller vesentlig verdireduksjon innregnes dette i årsresultat. I 2014 er NOK 6 millioner ført som verdireduksjon i utvidet resultat (verdireduksjon på NOK 7 millioner i 2013). Verdiendringen er knyttet til Kitron ASA og KBC Advanced Technology PLC. Det er ikke innregnet nedskrivning over årsresultatet i 2014. I prosent av total markedsverdi utgjør børsnoterte aksjer 77 % av aksjer tilgjengelige for salg.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

Virkelig verdi på aksjer

Aksjene skal verdsettes til markedsverdi på balansedagen.

Markedsverdien fremkommer som følger:

1. Siste omsatte kurs på børs eller siste omsatte kurs på OTC-listen (Norges Fondsmeglerforbunds liste)
2. Pris på siste aksjetransaksjoner som salg/kjøp eller emisjoner for aksjer som ikke er notert
3. Verdsettelse basert på diskontert kontantstrøm
4. Anskaffelseskost som estimat på markedsverdi. Dette gjelder investeringer uten vesentlig verdi

Sensitivitetsanalyse på investeringer i aksjer

En endring i kursene på de børsnoterte aksjene aksjene med 10 % vil medføre en økning/reduksjon av merverdien på NOK 10 millioner per 31.12.14, som i et slikt tilfelle vil bli innregnet i utvidet resultat. (NOK 6 millioner basert på balanseførte verdier 31.12.13).

18 Andre langsiktige eiendeler

NOK millioner	31.12.14	31.12.13
Lån til ansatte	27	42
Andre langsiktige eiendeler	73	113
Sum andre langsiktige eiendeler	100	155

19 Fordringer

NOK millioner	31.12.14	31.12.13
Brutto kundefordringer	2 712	2 361
Avsetning tap kundefordringer	(142)	(123)
Netto kundefordringer	2 570	2 238
Andre fordringer	532	581
Forskudd til leverandører	182	177
Netto fordringer	3 284	2 996

Kredittrisiko

Eksponering for kredittrisiko

For redegjørelse av KONGSBERGs kredittrisiko og håndtering av denne, se note 5 "Styring av kapital og finansiell risiko".

Balanseført verdi av finansielle eiendeler representerer maksimal kreditteksponering:

NOK millioner	Note	31.12.14	31.12.13
Brutto kundefordringer		2 712	2 361
Brutto andre kortsiktige fordringer		714	758
Andre langsiktige eiendeler	18	100	155
Betalingsmidler	22	4 424	3 272
Valutaterminkontrakter og rentebytteavtaler som er brukt som sikring	21A	215	173
Total eksponering for kredittrisiko		8 165	6 719

Brutto kundefordringer fordelt på region

NOK millioner	31.12.14	31.12.13
Norge	297	392
EU	612	667
Øvrige Europa	34	12
Nord Amerika	769	513
Sør Amerika	57	51
Asia	738	562
Andre land	205	164
Totalt	2 712	2 361

Brutto kundefordringer fordelt på kundetype

NOK millioner	31.12.14	31.12.13
Offentlige institusjoner	975	796
Private selskaper	1 737	1 565
Totalt	2 712	2 361

Tap ved verdifall

Aldersfordelte kundefordringer og avsetning for tap på kundefordringer:

NOK millioner	31.12.14		31.12.13	
	Brutto	Avsetning tap på kundefordringer	Brutto	Avsetning tap på kundefordringer
Ikke forfalt	1 373	(1)	1 226	-
Forfalt 1–30 dager	562	(2)	428	(2)
Forfalt 31–90 dager	311	(1)	309	(1)
Forfalt 91–180 dager	187	(38)	97	(4)
Forfalt mer enn 180 dager	279	(100)	301	(116)
Totalt	2 712	(142)	2 361	(123)

Endring i avsetning tap på kundefordringer

NOK millioner	2014	2013
Avsetning 1.1.	(123)	(155)
Konstaterte tap	20	11
Avsatt	(44)	(8)
Oppløst	5	29
Avsetning 31.12.	(142)	(123)

Estimatusikkerhet

Avsetning til tap på fordringer fastsettes ved å legge beste estimat og skjønn til grunn ved vurdering av sannsynligheten for tap på en fordring eller en gruppe av fordringer.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontakinformasjon

20 Anleggskontrakter under utførelse

Konsernets aktivitet består i stor grad av utvikling og produksjon av produkter og systemer på basis av inngåtte ordrer. For inntektsføring og klassifisering av anleggskontrakter vises til note 3C "Inntektsføring – Anleggskontrakter/systemleveranser".

Prosjekter under utførelse i tabellen nedenfor er nettobeløpet av akkumulerte opptjente driftsinntekter fratrukket akkumulert fakturering for alle pågående anleggskontrakter hvor akkumulerte driftsinntekter overstiger akkumulert fakturering. Forskudd fra kunder er nettobeløpet av akkumulerte opptjente driftsinntekter fratrukket akkumulerte innbetalinger fra kunden for alle pågående anleggskontrakter hvor innbetalinger overstiger akkumulerte driftsinntekter. Prosjektperiodiseringer er nettobeløpet av kostnader påløpt i henhold til prosjektets fullføringsgrad fratrukket akkumulerte kostnader belastet anleggskontrakten.

Netto anleggskontrakter under utførelse

NOK millioner	31.12.14	31.12.13
Prosjekter under utførelse	4 350	2 200
Forskudd fra kunder	(4 914)	(3 304)
Prosjektperiodiseringer eiendel	1 684	1 412
Prosjektperiodiseringer forpliktelse	(1 527)	(893)
Netto anleggskontrakter under utførelse	(407)	(585)

NOK millioner	31.12.14	31.12.13
Anleggskontrakter under utførelse, eiendel	3 183	1 963
Anleggskontrakter under utførelse, gjeld	(3 590)	(2 548)
Netto anleggskontrakter under utførelse	(407)	(585)

Konsernet har anleggskontrakter innenfor tre av forretningsområdene. I Kongsberg Maritime og Kongsberg Oil & Gas Technologies er hoveddelen av prosjektene av kortere varighet enn to år, og inntekten på de enkelte prosjektene utgjør hver for seg en begrenset andel av de samlede inntekter. For Kongsberg Defence Systems er prosjektene av lengre varighet og samlede inntekter fra de enkelte prosjektene utgjør vesentlige beløp i forhold til konsernets totale inntekter.

Oppsummering av vesentlige kontraktsdata fremgår nedenfor:

NOK millioner	2014	2013
Samlet ordre under utførelse i perioden	47 075	36 492
Årets driftsinntekter	9 733	8 728
Akkumulerte driftsinntekter	32 912	26 992
Akkumulerte variable kostnader	24 303	20 182
Gjenstående driftsinntekter	14 162	9 500
Mottatte forskudd	4 914	3 304
Gjenstående variabel kost på tapsprosjekter	110	115

Estimatusikkerhet

Inntektsføringen av kontraktene skjer i takt med beregnet fremdrift. Fremdrift beregnes normalt som påløpte kostnader i forhold til forventede totale kostnader eller på grunnlag av påløpte timer målt mot forventet timeforbruk. Se også note 3C "Inntektsføring – Anleggskontrakter/systemleveranser". Kontraktenes inntekter er avtalt. Forventede totale kostnader estimeres basert på en kombinasjon av erfaringstall, systematiske estimeringsprosedyrer oppfølging av effektivitetsmål og skjønn. Normalt vil en stor andel av totale kostnader være antall gjenværende timer som ansatte må bruke for å utvikle eller ferdigstille prosjektet. Usikkerheten i estimatene påvirkes av prosjektets varighet og tekniske kompleksitet. Det er etablert prinsipper for kategorisering av prosjekter i forhold til teknologisk kompleksitet og grad av utvikling. Dette danner grunnlaget for vurdering av risiko og resultatuttak i prosjektene. Prosjektene evalueres minimum hvert kvartal.

21 Finansielle instrumenter

For definisjoner av finansielle instrumenter vises det til note 3J "Finansielle instrumenter".

A) Derivater

NOK millioner	Note	31.12.14	31.12.13
<i>Omløpsmidler</i>			
Merverdi valutaterminer, kontantstrømsikring		71	65
Mer-/mindreverdi (-) rentebytteavtaler, kontantstrømsikring	21D	(12)	3
Merverdi valutaterminer, virkelig verdisikringer		140	100
Merverdi rentebytteavtaler, virkelig verdisikringer	21D	19	
Mer-/mindreverdi (-), lånesikringer	21B	(3)	5
Sum derivater omløpsmidler		215	173
<i>Langsiktige forpliktelser</i>			
Mindreverdi rentebytteavtaler knyttet til salg og tilbakeleie		1	8
Sum derivater langsiktige forpliktelser		1	8
<i>Kortsiktige forpliktelser</i>			
Mindreverdi valutaterminer, kontantstrømsikringer		1 103	102
Mindreverdi valutaterminer, virkelig verdisikringer		1 632	205
Mer-/mindreverdi (-), lånesikringer		(3)	5
Sum derivater kortsiktige forpliktelser		2 732	312

B) Valutarisiko og sikring av valuta

For redegjørelse av KONGSBERGs valutarisiko og håndtering av denne se note 5 "Styring av kapital og finansiell risiko".

KONGSBERGs eksponering for valutarisiko knyttet til balanseførte kundefordringer og leverandørgjeld i amerikanske dollar (USD) og euro (EUR) var som følger, basert på nominelle beløp:

Beløp i millioner	31.12.14		31.12.13	
	USD	EUR	USD	EUR
Kundefordringer	256	75	137	58
Leverandørgjeld	(37)	(11)	(21)	(9)
Netto balanseeksponering	219	64	116	49
Valutaterminkontrakter virkelig verdisikringer ¹⁾	1 399	192	940	275

1) I henhold til KONGSBERGs valutastrategi sikres alle inngåtte kontrakter til funksjonell valuta.

Oppgitte valutaterminkontrakter nevnt ovenfor skal sikre alle kontraktfestede valutastrømmer. Det betyr at valutaterminene i tillegg til å sikre balanseførte kundefordringer i utenlandsk valuta også skal sikre gjenstående fakturering på inngåtte kontrakter. KONGSBERG er også eksponert mot andre valutaer, men disse er ubetydelig sammenlignet med eksponeringen i USD og EUR.

Vesentlige valutakurser benyttet i konsernregnskapet gjennom året:

	Gjennomsnittlig kurs		Spotkurs per 31.12.	
	2014	2013	2014	2013
USD	6,30	5,88	7,42	6,07
EUR	8,36	7,81	9,02	8,36

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftsrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

Valutasikring

Per 31.12. hadde konsernet følgende sikringer av utenlandsk valuta, fordelt på sikringskategori:

2014	Bruttoverdi		Total sikret beløp	Gj.snittlig sikret kurs	Total sikret beløp	Gj.snittlig sikret kurs
	i NOK per 31.12.14 basert på avtalte kurser	Netto mer(+)/mindreverdi(-) i NOK 31.12.14				
<i>Beløp i millioner</i>						
<i>Sikringskategori</i>						
Terminforretninger, kontantstrømsikringer ¹⁾²⁾	9 240	(1 031)	1 125	6,61	142	8,56
Sum kontantstrømsikringer	9 240	(1 031)	1 125	-	142	-
Terminforretninger, virkelig verdiskringer ²⁾³⁾	10 532	(1 492)	1 399	6,37	192	8,71
Lånesikringer (virkelig verdiskring) ²⁾	1 133	(3)	122	7,40	3	9,10
Samlet	20 905	(2 526)	2 646	-	337	-

2013	Bruttoverdi		Total sikret beløp	Gj.snittlig sikret kurs	Total sikret beløp	Gj.snittlig sikret kurs
	i NOK per 31.12.13 basert på avtalte kurser	Netto mer(+)/mindreverdi(-) i NOK 31.12.13				
<i>Beløp i millioner</i>						
<i>Sikringskategori</i>						
Terminforretninger, kontantstrømsikringer ¹⁾	10 373	(37)	1 476	6,12	165	8,15
Sum kontantstrømsikringer	10 373	(37)	1 476	-	165	-
Terminforretninger, virkelig verdiskringer ²⁾³⁾	8 496	(105)	940	6,06	275	8,28
Lånesikringer (virkelig verdiskring) ²⁾	728	5	106	6,12	1	8,38
Samlet	19 597	(137)	2 522	-	441	-

1) Mer- eller mindreverdi knyttet til sikringseffektive kontantstrømsikringer innregnes i utvidet resultat. Den del som ikke er sikringseffektiv blir innregnet over resultatet.

2) Verdier i tabellen knyttet til verdi basert på avtalte kurser og netto mer-/mindreverdi inkluderer også andre valutaer enn USD og EUR.

Lånesikringer er valutasikringer knyttet til lån i utenlandsk valuta.

3) Samlet verdireduksjon på sikrede prosjekter er NOK 1 387 millioner i løpet av 2014 (reduksjon på NOK 663 millioner i 2013). Derivater anvendt som prosjektsikring har hatt tilsvarende negativ verdi gjennom året, og sikringen har således vært 100 % effektiv. Verdiendring er innregnet i kundefordringer og anleggskontrakter under utførelse (eiendel og gjeld).

Virkelig verdi på valutaterminer er i tillegg til valutakursen 31.12. påvirket av forskjellene i renter i de aktuelle valutaene. Rentekurvene som benyttes i verdsettelsen mottas fra Reuters som igjen henter informasjon fra ulike markedsaktører. Det vises forøvrig til note 4 "Virkelig verdi" og note 21 G) "Vurdering av virkelig verdi".

Sensitivitetsanalyse

En styrkning av norske kroner mot USD og EUR per 31.12.14 på 10 % (10 % i 2013) ville ha økt utvidet resultat med beløp nevnt i tabellen.

Analysen forutsetter at øvrige variabler holdes konstante.

Beregnet effekt på utvidet resultat (etter skatt):

NOK millioner	31.12.14	31.12.13
USD	609	645
EUR	94	99
Totalt	703	744

Forutsatt alle andre variabler konstante, ville en tilsvarende svekkelse av norske kroner mot USD og EUR hatt samme beløpsmessige effekt, men med motsatt fortegn.

Kontantstrømsikringer er vurdert til å være 100 % effektive, og all effekt fra en valutakursendring vil således føres i utvidet resultat. For virkelig verdiskringer vil verken utvidet resultat eller årsresultat bli påvirket så lenge sikringene er 100 % effektive.

Da KONGSBERG har en sikringsstrategi som i hovedsak sikrer alle kontraktfestede valutastrømmer og fordringer i utenlandsk valuta vil en valutakursendring i liten grad påvirke lønnsomheten i inngåtte kontrakter.

►► **C) Kontantstrømsikringer**

Oversikt over periodene hvor kontantstrømmer knyttet til derivater som er kontantstrømsikringer forventes å oppstå:

NOK millioner	31.12.14					31.12.13				
	Balanse- ført beløp	Forventet kontant- strøm	2015	2016	2017	Balanse- ført beløp	Forventet kontant- strøm	2014	2015	2016
<i>Valutaterminkontrakter</i>										
Eiendeler	71	72	69	3	-	65	65	54	11	-
Forpliktelser	(1 103)	(1 121)	(839)	(282)	-	(102)	(105)	(71)	(34)	-
<i>Rentebytteavtaler</i>										
Eiendeler	-	-	-	-	-	3	3	1	1	1
Forpliktelser	(12)	(12)	(5)	(4)	(3)	-	-	-	-	-
Samlet	(1 044)	(1 061)	(775)	(283)	(3)	(34)	(37)	(16)	(22)	1

Oversikt over periodene hvor kontantstrømmer knyttet til derivater som er kontantstrømsikringer forventes å påvirke resultatet:

NOK millioner	31.12.14				31.12.13			
	Balanse- ført beløp	Forventet kontant- strøm	2015	2016 og senere	Balanse- ført beløp	Forventet kontant- strøm	2014	2015 og senere
<i>Valutaterminkontrakter</i>								
Eiendeler	71	72	36	36	65	65	37	29
Forpliktelser	(1 103)	(1 121)	(563)	(558)	(102)	(105)	(59)	(46)
<i>Rentebytteavtaler</i>								
Eiendeler	-	-	-	-	3	3	1	2
Forpliktelser	(12)	(12)	(4)	(8)	-	-	-	-
Samlet	(1 044)	(1 061)	(531)	(530)	(34)	(37)	(21)	(15)

Kontantstrømsikring – sikringsreserve

NOK millioner	2014	2013
Inngående balanse	(141)	191
<i>Endringer i mer-/mindreverdi (-) i perioden</i>		
Valutaterminer og utsatt gevinst/tap ¹⁾	(904)	(428)
Rentebytteavtaler	(13)	4
Skatt på poster innregnet direkte i utvidet resultat	298	129
<i>Innregnet gevinst/tap i perioden</i>		
Valutaterminer og utsatt gevinst/tap ¹⁾	(194)	(37)
Utgående balanse sikringsreserve²⁾	(954)	(141)

Dersom et forventet prosjekt blir kontraktsfestet og det etableres en virkelig verdiskring, blir innregnet sikringsreserve overført fra utvidet resultat til balanseført verdi av det sikrede prosjektet. Dersom en forventet kontantstrøm inntreffer og ikke resulterer i en projektsikring innregnes sikringsreserven i resultatregnskapet samtidig med de sikrede transaksjonene.

- 1) Utsatt tap på kontantstrømsikringer utgjør NOK 263 millioner per 31.12.14 (NOK 161 millioner i tap per 31.12.13) henført til prosjekter. Tap/gevinst oppstår når terminene til kontantstrømsikringene blir realisert og nye terminer inngås for prosjektene. Eventuell gevinst/tap som oppstår, blir utsatt og realiseres i takt med fremdrift.
- 2) Netto effekt fra kontantstrømsikringer før skatt, ført i utvidet resultat, utgjør NOK -1.111 millioner i 2014 (NOK -461 millioner i 2013).

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaklinformasjon

D) Renterisiko knyttet til lån

Beløp NOK millioner	2014					2013				
	Forfall	Nominell rente	Rest-løpetid	Nominelt beløp	Balanseført verdi	Forfall	Nominell rente	Rest-løpetid	Nominelt beløp	Balanseført verdi
Obligasjonslån KOG 07	11.9.19	4,80 %	4,7	250	250	10.9.19	4,80 %	5,7	250	250
Obligasjonslån KOG 06	11.9.17	3,28 %	2,7	500	500	10.9.17	3,46 %	3,7	500	500
Andre langsiktige lån				104	104				61	61
Sum langsiktige lån¹⁾				854	854				811	811
Obligasjonslån KOG 05						14.4.14	5,44 %	0,28	500	500
Andre kortsiktige lån				-	-				26	26
Sum lån				854	854				1 337	1 337
Lånefasilitet (ubenyttet låneramme)	7.4.19			1 500		1.7.15			1 000	

1) Avviket mellom balanseført verdi i oppstilling over finansiell stilling og beløp i denne note skyldes merverdien på rentebytteavtalen knyttet til obligasjonslån KOG 07 på NOK 19 millioner. Se tabell under (rentebytteavtaler).

Kongsberg Gruppen ASA etablerte i 2014 en ny syndikert lånefasilitet med Danske Bank, DNB, JP Morgan Chase, Nordea og SEB. Fasiliteten er for generelle forretningsformål. Den nye fasiliteten har løpetid på fem år med opsjon på forlengelse på ett år, to ganger. Rentebetingelsene er NIBOR + margin som er avhengig av forholdet mellom netto rentebærende lån/EBITDA og kan være fra 0,5% til 1%. Lånefasiliteten krever at netto rentebærende gjeld ikke overstiger tre ganger EBITDA, men kan være opp til 3,5 ganger i maksimalt tre kvartaler. Kravene i låneavtalene er oppfylt. Det har ikke vært trukket på fasiliteten i 2014.

Kongsberg Gruppen ASA hadde tre obligasjonslån ved inngangen til 2014, hvorav det ene lånet pålydende NOK 500 millioner forfalt i april 2014. Obligasjonslånene er utstedt i norske kroner og notert på Oslo Børs. Rentebetingelsene er 3 mnd NIBOR + 1,8 % for lån pålydende NOK 500 millioner med forfall i 2017 og fastrente på 4,80 % p.a. for obligasjonslån pålydende NOK 250 millioner med forfall i 2019. Lånene er balanseført til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode.

Andre lån er mindre låneopptak i enkelte av konsernets datterselskaper i lokale banker.

Rentebytteavtaler			Mer(+)/		Mer(+)/	
	Forfall	Rentesats	Pålydende 2014	mindreverdi(-) 31.12.14	Pålydende 2013	mindreverdi(-) 31.12.13
Beløp NOK millioner						
Rentebytteavtale, flytende til fast rente ¹⁾	2.1.15	3,43 %	150	(1)	150	(3)
Rentebytteavtale, flytende til fast rente ¹⁾	2.1.15	3,21 %	120	-	120	(2)
Rentebytteavtale, flytende til fast rente ²⁾	2.1.18	2,47 %	247	(11)	247	(3)
Sum rentebytteavtaler, flytende til fast rente			517	(12)	517	(8)
Rentebytteavtale, fast til flytende rente ³⁾	11.9.19	4,80 %	250	19	250	3
Sum rentebytteavtaler			767	7	767	(5)

- KONGSBERG har inngått rentebytteavtaler fra flytende til fast rente for et nominelt beløp på NOK 270 millioner. Avtalene ble inngått i tilknytning til husleieavtaler inngått ved salg- og tilbakeleieavtaler som omtalt i note 27 "Salg og tilbakeleie." Verdiendringen på rentebytteavtalene innregnes i utvidet resultat.
- KONGSBERG har inngått rentebytteavtale fra flytende rente til fast rente for et nominelt beløp på NOK 247 millioner. Avtalen ble inngått i tilknytning til finansiering av eidsomvirksomheten for å redusere renteesponeringen. Verdiendringen på rentebytteavtalen innregnes i utvidet resultat.
- KONGSBERG har inngått to rentebytteavtaler fra fast til flytende rente for et nominelt beløp på hver NOK 125 millioner. Avtalene ble inngått i tilknytning til obligasjonslånet KOG 07 som er et fastrentelån. Verdiendringen på rentebytteavtalene justeres mot balanseført verdi på lånet.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

Sensitivitetsanalyse renterisiko

En endring av renten med 50 basispunkter (bp) på balansedagen ville ha økt (redusert) årsresultatet og egenkapitalen med beløpene vist nedenfor. Analysen forutsetter at øvrige variabler holdes konstante. Analysen er utført på samme grunnlag for 2013.

Effekt av renteøkning på 50 bp:

NOK millioner	31.12.14	31.12.13
Plasseringer med flytende rente	11	8
Lån med variabel rente	(3)	(5)
Rentebytteavtaler, flytende til fast rente	4	7
Kontantstrømsensitivitet (netto)	12	10

I tillegg ville en slik renteendring økt (redusert) utvidet resultat og egenkapitalen med NOK 5 millioner (NOK 6 millioner i 2013) knyttet til rentebytteavtaler fra fast til flytende rente.

E) Likviditetsrisiko

Tabellen viser forfall i henhold til kontrakt for finansielle forpliktelser inkludert rentebetalinger. Forpliktelser som offentlige avgifter og skatter er ikke finansielle forpliktelser og derfor ikke inkludert. Det samme gjelder forskuddsbetalinger fra kunder og periodisering av prosjekter.

31.12.14	Kontrakts-						
	Balanse-	Kontrakt-					
NOK millioner	ført beløp	messige	2015	2016	2017	2018	og senere
		kontant-					
		strømmer					
<i>Finansielle forpliktelser som ikke er derivater</i>							
Usikrede obligasjonslån	750	(860)	(29)	(29)	(523)	(12)	(267)
Andre lån og forpliktelser	104	(104)	(21)	(21)	(21)	(21)	(20)
Leverandører	1 057	(1 057)	(1 057)	-	-	-	-
<i>Finansielle forpliktelser som er derivater</i>							
Valutaderivater	2 735	(2 890)	(1 822)	(1 053)	(13)	(1)	(1)
Rentebytteavtale	12	(12)	(5)	(4)	(3)	-	-
Totalt	4 658	(4 923)	(2 934)	(1 107)	(560)	(34)	(288)

31.12.13	Kontrakts-						
	Balanse-	Kontrakt-					
NOK millioner	ført beløp	messige	2014	2015	2016	2017	og senere
		kontant-					
		strømmer					
<i>Finansielle forpliktelser som ikke er derivater</i>							
Usikrede obligasjonslån	1 250	(1 398)	(537)	(29)	(29)	(524)	(279)
Andre lån og langsiktige forpliktelser	87	(87)	(74)	(1)	(1)	(10)	(1)
Leverandører	834	(834)	(834)	-	-	-	-
<i>Finansielle forpliktelser som er derivater</i>							
Valutaderivater	307	(315)	(213)	(94)	(6)	(2)	-
Rentebytteavtale	8	(8)	(6)	(1)	(1)	-	-
Lånesikring	5	(5)	(5)	-	-	-	-
Totalt	2 491	(2 647)	(1 669)	(125)	(37)	(536)	(280)

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

F) Oppsummering finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser fordelt på ulike kategorier for regnskapsmessig behandling av disse per 31.12.14:

2014	Note	Derivater		Utlån og fordringer	Aksjer tilgjengelig for salg	Andre finansielle forpliktelser	Total	Virkelig verdi
		Derivater benyttet som sikring	som ikke kvalifiserer for sikring					
<i>Eiendeler – anleggsmidler</i>								
Investering i aksjer tilgjengelig for salg	17	-	-	-	132	-	132	132
Andre langsiktige eiendeler	18	-	-	100	-	-	100	100
<i>Eiendeler – omløpsmidler</i>								
Derivater	21A	215	-	-	-	-	215	215
Fordringer	19	-	-	3 284	-	-	3 284	3 284
Betalingsmidler	22	-	-	4 424	-	-	4 424	4 424
<i>Finansielle forpliktelser – langsiktige</i>								
Rentebærende lån	21D	-	-	-	-	854	854	866
Derivater	21A	-	1	-	-	-	1	1
Andre langsiktige forpliktelser		-	-	-	-	19	19	19
<i>Finansielle forpliktelser – kortsiktige</i>								
Rentebærende lån		-	-	-	-	-	-	-
Derivater	21A	2 732	-	-	-	-	2 732	2 732
Leverandører	25	-	-	-	-	1 057	1 057	1 057

2013	Note	Derivater		Utlån og fordringer	Tilgjengelig for salg	Andre finansielle forpliktelser	Total	Virkelig verdi
		Derivater benyttet som sikring	som ikke kvalifiserer for sikring					
<i>Eiendeler – anleggsmidler</i>								
Investering i aksjer tilgjengelig for salg	17	-	-	-	140	-	140	140
Andre langsiktige eiendeler	18	-	-	155	-	-	155	155
<i>Eiendeler – omløpsmidler</i>								
Derivater	21A	173	-	-	-	-	173	173
Fordringer	19	-	-	2 996	-	-	2 996	2 996
Betalingsmidler	22	-	-	3 272	-	-	3 272	3 272
<i>Finansielle forpliktelser – langsiktige</i>								
Rentebærende lån	21D	-	-	-	-	811	811	846
Derivater	21A	-	8	-	-	-	8	8
Andre langsiktige forpliktelser		-	-	-	-	56	56	56
<i>Finansielle forpliktelser – kortsiktige</i>								
Rentebærende lån		-	-	-	-	526	526	527
Derivater	21A	312	-	-	-	-	312	312
Leverandører	25	-	-	-	-	834	834	834

►► G) Vurdering av virkelig verdi

Følgende tabell viser konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi

NOK millioner	Note	2014			2013		
		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
<i>Eiendeler</i>							
Investeringer i aksjer tilgjengelig for salg	17	101	-	31	62	-	78
Derivative finansielle eiendeler	21A		215		-	173	-
Sum eiendeler til virkelig verdi		101	215	31	62	173	78
<i>Forpliktelser</i>							
Derivative finansielle forpliktelser	21A	-	2 733	-	-	320	-
Rentebærende gjeld (beregnet for noteformål)		-	866	-	-	1 373	-
Sum forpliktelser til virkelig verdi		-	3 599	-	-	1 693	-

De forskjellige nivåene er definert som følger:

Nivå 1: Virkelig verdi måles ved bruk av kvoterte priser fra aktive markeder for identiske finansielle instrumenter. Ingen justering foretas med hensyn til disse prisene.

Nivå 2: Virkelig verdi måles basert på andre data enn noterte priser som omfattes av nivå 1, men som er fra observerbare markedsdata enten direkte eller indirekte. Disse beholdningene innehar noe verdsettelsesusikkerhet.

Nivå 3: Virkelig verdi måles ved bruk av modeller som i vesentlig grad benytter ikke-observerbare data. Dette innebærer betydelig usikkerhet rundt fastsettelse av virkelig verdi.

Se også note 4 "Virkelig verdi" og note 17 "Aksjer tilgjengelig for salg" for omtale av virkelig verdimåling.

H) Estimatusikkerhet

KONGSBERG har en rekke finansielle instrumenter som regnskapsføres til virkelig verdi. Når markedsverdier ikke kan observeres direkte gjennom børsnoterte priser, estimeres virkelig verdi ved hjelp av ulike modeller som enten bygger på interne estimater eller input fra banker eller andre markedsaktører. Forutsetninger for slike verdifulderinger inkluderer spotpriser, forwardpriser og rentekurver.

Vurderingene er alltid basert på KONGSBERGs beste estimater, men det er likevel sannsynlig at observerbar markedsinformasjon og forutsetninger vil endres over tid. Slike endringer kan påvirke de beregnede verdier av finansielle instrumenter vesentlig, og dermed resultere i gevinster og tap som vil påvirke fremtidige perioders resultatregnskap. Hvordan slike endringer påvirker resultatregnskapet avhenger av type instrument, og hvorvidt det inngår i en sikringsrelasjon.

22 Betalingsmidler

Nominelt beløp i NOK millioner	31.12.14	31.12.13
Kortsiktig plassering i pengemarkedet	2 116	880
Bankinnskudd, driftskonti	2 308	2 392
Sum	4 424	3 272

Det er stilt bankgaranti for trukket forskuddstrekk fra ansatte tilsvarende NOK 280 millioner (NOK 281 millioner i 2013).

Likviditetsstyringen i konsernet håndteres av konsernets sentrale finansfunksjon.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftsrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

23 Aksjekapital

Aksjekapital

Aksjekapitalen består per 31.12.14 av 120.000.000 aksjer, hver pålydende NOK 1,25.

Utvikling i aksjekapital

	Dato	Antall aksjer	Pålydende NOK	Beløp NOK millioner	Korr. faktor	Aksjekapital NOK millioner
<i>Type utvidelse</i>						
Børsintroduksjon	13.12.93	5 850 000	20	117		117
Rettet emisjon mot ansatte	1996	6 000 000	20	3		120
Aksjesplitt	1997	24 000 000	5		01:04	120
Emisjon	1999	30 000 000	5	30		150
Aksjesplitt	2009	120 000 000	1,25		01:04	150

Oversikt over de største aksjeeierne per 31.12.14

Aksjeeiere	Antall aksjer	%-andel
Staten v/ Nærings- og fiskeri-departementet	60 001 600	50,001 %
Arendals Fossekompani ASA	9 552 796	7,961 %
Folketrygdfondet	7 338 325	6,115 %
MP Pensjon	4 742 800	3,952 %
The Northern Trust Co	2 471 860	2,060 %
J.P. Morgan Chase Bank N.A.		
London	1 878 330	1,565 %
Danske Invest Norske Instit. II	1 809 696	1,508 %
Odin Norden	1 592 821	1,327 %
Reassure Limited	1 178 300	0,982 %
Odin Norge	1 152 181	0,960 %
Sum	91 718 709	76,432 %
Øvrige (eierandel < 0,75 %)	28 281 291	23,568 %
Totalt antall aksjer	120 000 000	100,000 %

Egne aksjer

KONGSBERG har per 31.12.14 en beholdning på 26.674 egne aksjer. Aksjene er kjøpt i henhold til fullmakt gitt på ordinær generalforsamling, og gir rom for tilbakekjøp av inntil 5 % av utestående aksjer.

	Antall
Beholdning egne aksjer per 31.12.13	66 699
Kjøp av egne aksjer	473 479
Egne aksjer avhendet til ansatte	513 504
Beholdning egne aksjer per 31.12.14	26 674

Fordeling av aksjeeiere etter beholdningsstørrelse

Antall aksjer	Antall eiere	Antall aksjer	Beholdning %
1-1 000	5 912	1 710 537	1,43 %
1 001-10 000	1 842	4 685 267	3,90 %
10 001-100 000	189	5 020 148	4,18 %
100 001-1 000 000	59	14 794 991	12,33 %
1 000 001-10 000 000	11	33 787 457	28,16 %
Over 10 000 000	1	60 001 600	50,00 %
Sum	8 014	120 000 000	100,00 %

Av de 8.014 aksjeeierne per 31.12.14 var 976 utenlandske, med en samlet beholdning på 13,14 %

Utbytte

	2014	2013
Betalt utbytte i NOK millioner ¹⁾	630	450
Betalt utbytte i NOK per aksje	5,25	3,75

1) Herav NOK 2 millioner utbetalt på egne aksjer.

Styret har foreslått et utbytte for 2014 på NOK 1.110 millioner. Dette tilsvarer NOK 9,25 per aksje, hvorav NOK 4,25 er ordinært og NOK 5,00 er ekstraordinært.

24 Avsetninger

Langsiktige avsetninger

NOK millioner	Salg og tilbakeleie
1.1.14	116
Avsatt	68
Effekt av diskontering	(3)
Oppløst	(8)
Benyttet avsetning	(20)
31.12.14	153

Langsiktige avsetninger

KONGSBERG har i perioden 1999 til 2014 solgt deler av eiendoms-massen i Kongsberg Teknologipark. Eiendommene er leid tilbake på langsiktige kontrakter, hvorav en kontrakt utløp i 2014 og de øvrige utløper i perioden 2017 til 2031. I forbindelse med salg og tilbakeleie ble det avtalt at KONGSBERG garanterer for oppføringskostnader og for vedlikehold av byggene i tilbakeleie-perioden. Nåverdien av fremtidig garantiforpliktelse er avsatt i regnskapet. Det er i tillegg foretatt avsetning knyttet til leiebortfall. Gjenstående avsetnings-behov vurderes hvert kvartal. Effekt av diskontering er kostnadsført som finanskostnader.

Garantiaavsetninger

Garantiaavsetninger er avsetninger for garantikostnader på avsluttede leveranser. Ubenyttede garantiaavsetninger løses opp ved utløp av garantiperioden. Garantiaavsetningene er estimert basert på en kombinasjon av erfaringstall, konkrete beregninger og skjønn. Garantiperiodene varierer fra ett til to år innenfor Kongsberg Maritime og Kongsberg Oil & Gas Technologies. Garantiperiodene innenfor Kongsberg Defence Systems og Kongsberg Protech Systems strekker seg normalt fra ett til fem år, men kan også vare i inntil 30 år.

Kortsiktige avsetninger

NOK millioner	Garanti	Andre	Sum
1.1.14	665	288	953
Avsatt	342	88	430
Oppløst	(332)	(45)	(377)
Benyttet avsetning	(136)	(45)	(181)
31.12.14	539	286	825

Andre avsetninger

Avsetninger innregnes når konsernet har en forpliktelse som følge av en tidligere hendelse, det er sannsynlig at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av denne forpliktelsen og beløpets størrelse kan måles pålitelig.

Avsetninger gjelder forhold hvor det er uenighet med kontrakts-partene, usikkerhet knyttet til produktansvar eller produkter som er i en tidlig livssyklus.

Estimatusikkerhet

Vurderingene er basert på en kombinasjon av erfaringstall, tekniske evalueringer og skjønn. Det gjøres evalueringer av estimatene hvert kvartal. Det er betydelig usikkerheter knyttet til disse avsetningene med hensyn til beløp og tid.

25 Andre kortsiktige forpliktelser

Andre kortsiktige forpliktelser

NOK millioner	31.12.14	31.12.13
Leverandørgjeld	1 057	834
Skyldige offentlige avgifter	303	387
Beregnet betalbar skatt	29	16
Avsatte feriepenger	423	412
Forskudd fra kunder på leveranseprosjekter	455	250
Forpliktelser knyttet til resultatavhengig del av lønn	128	136
Andre poster	1 554	1 655
Sum	3 949	3 690

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

26 Pantstillelser og garantier

Pantstillelser

Konsernets låneavtaler, både obligasjonlåneavtalene og avtalen om syndikerte lånefasiliteter, er basert på negativ pant.

Forskudds- og gjennomføringsgarantier

Konsernets selskaper har stilt garantier for forskudd og gjennomføring i tilknytning til prosjekter. Garantiene er utstedt av norske og utenlandske banker og forsikringsselskaper og av Kongsberg Gruppen ASA (morselskapsgarantier). Kongsberg Gruppen ASA står ansvarlig for alle garantiene.

NOK millioner	31.12.14	31.12.13
Garantier utstedt av banker og forsikringsselskap	3 109	2 261
Garantier stilt av Kongsberg Gruppen ASA (morselskapet)	5 560	1 671
Forskudd- og gjennomføringsgarantier overfor kunder	8 669	3 932

Kongsberg Gruppen ASA har ukommiterte rammeavtaler om garantistillelser med banker og forsikringsselskaper.

27 Salg og tilbakeleie

KONGSBERG har i perioden 1999 til 2014 solgt deler av eiendoms- massen i Kongsberg Teknologipark. Eiendommene er leid tilbake på langsiktige kontrakter, hvorav en kontrakt utløp i 2014 og de øvrige utløper i perioden 2017 til 2031. Tilbakeleiekontraktene er vurdert til å være operasjonelle leieavtaler.

I tillegg til leiebeløpene er KONGSBERG ansvarlig for visse kost- nader knyttet til avgifter og vedlikehold av eiendommene. Med unntak av eiendommene som ble solgt i 2007 og 2014 er eiendom- mene i hovedsak utleid til eksterne leietakere. Utleiekontraktene har en varighet fra tre måneder til 15 år. Avsetninger knyttet til salg- og tilbakeleieavtalene er omtalt i note 24 "Avsetninger".

NOK millioner	Salgsår	Leiebeløp			Gjen- værende periode innleie	Veiet gjennom- snittlig utleie- periode	
		innleie 2015	2016 -2020	utover 2020		Leiebeløp utleie 2015	gjennomsnittlig utleie- periode
Avtale 1 – Til sammen 28 000 kvm industri/kontor ¹⁾	1999						
Avtale 2 – Til sammen 38 000 kvm industri/kontor	2001	36	112	-	4 år	39	3 år
Avtale 3 – Til sammen 6 000 kvm industri/kontor	2002	6	10	-	3 år	7	2,5 år
Avtale 4 – Til sammen 10 000 kvm industri/kontor	2006	18	94	13	7 år	19	7 år
Avtale 5 – Til sammen 39 000 kvm industri/kontor	2007	58	309	270	10 år	58	10 år
Avtale 6 – Til sammen 34 000 kvm parkering/kontor ²⁾	2014	12	150	280	17 år	13	9 år
Totalt		130	675	563		136	

1) Avtalen utløp i 2014.

2) Leieavtalene løper fra ferdigstillelse av byggene. Se også note 7 "Salg av eiendom."

KONGSBERG har forkjøpsrett etter markedsforhold for avtale 3, 4 og 5. Konsernet har rett til forlengelse av leieperiodene for minst fem år av gangen. Leiebeløpet er fast med 2,25 % årlig justering på leie for avtale 2 og 3. Avtale 4, 5 og 6 justeres med 100 % av endringen i konsumprisindeksen, som er forutsatt lik 2 % årlig. Utleien justeres årlig i henhold til konsumprisindeksen.

Avtale 6 ble inngått i forbindelse med det gjennomførte eiendoms- salget i 2014. Leieavtalen består av tre bygg, herav to parkeringshus, og leiebeløpene justeres årlig i henhold til konsumprisindeksen. Konsernet har rett til forlengelse av leieperioden for fem år av gangen til eksisterende vilkår. Det er inngått fremleieavtaler for innleieperioden til både eksterne og konserninterne leietakere. Se også note 7 "Salg av eiendom" og note 24 "Avsetninger."

28 Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Styret foreslår at retningslinjene beskrevet nedenfor legges til grunn for 2015 og frem til generalforsamlingen 2016.

Hovedprinsipper for selskapets lederlønnspolitik

Prinsippene og systemene for godtgjørelse til ledende ansatte fastsettes av styret. Styret gjennomfører årlig en evaluering av konsernsjefens lønn og betingelser, samt konsernets resultat-lønnsordning for ledere. Styrets kompensasjonsutvalg forbereder sakene for styret. Konsernsjefen fastsetter godtgjørelsen til øvrige medlemmer av konsernledelsen etter konsultasjon med styrets leder. Lederlønnene i Kongsberg Gruppen ASA og konsernselskaper ("KONGSBERG") fastsettes ut fra følgende hovedprinsipper:

- Lederlønnen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende, og innenfor denne ramme støtte opp under generell moderasjon i lederlønnutviklingen – selskapet skal tiltrekke seg og beholde dyktige ledere.
- Lederlønnen skal være motiverende – lønnen skal være slik sammensatt at den motiverer for ekstra innsats for stadig forbedring av virksomheten og selskapets resultater.
- Lønnsystemet skal oppfattes som forståelig og akseptabelt både internt i KONGSBERG og eksternt.
- Lønnsystemet skal være fleksibelt – slik at tilpasning kan skje når behovene endres.
- Lønnsystemet skal fremme samarbeid.

Godtgjørelsen til konsernledelsen skal reflektere deres ansvar for styring, resultater og bærekraftig utvikling av KONGSBERG, og hensynta virksomhetens størrelse og kompleksitet. Ordningene skal forøvrig være transparente og i tråd med prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse.

Andre selskaper i konsernet skal følge hovedprinsippene for lederlønnspolitikken. Det er et mål å koordinere lønnspolitikken i konsernet og de ordningene som benyttes for variable ytelser.

Med virkning fra 13.2.15 har Nærings- og Fiskeridepartementet (NFD) fastsatt nye retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel. Disse avviker på viktige punkter fra tilsvarende tidligere retningslinjer, blant annet for langtidsincentivordning (LTI), men særlig for pensjoner, hvor staten ikke ønsker pensjonsopptjening utover et lønnsgrunnlag på 12G (pt ca. NOK 1,1 millioner). De nye retningslinjene får imidlertid ikke tilbakevirkende kraft, dvs at ordninger inngått før 13.2.15 kan videreføres. Styret vil gjennom 2015 vurdere hvordan statens nye retningslinjer kan implementeres for ledende ansatte som tiltrer stillinger etter 13.2.15.

Elementer i lederlønnen – fastlønn og variable ytelser

Utgangspunktet for lønnsfastsettelsen er det samlede nivået av fastlønn og variable ytelser. Fastlønn består av grunnlønn samt faste naturalytelser og pensjonsavtaler. Fra 2012 ble LTI innført som del av den faste godtgjørelsen. Variable ytelser består av resultatavhengig lønn samt aksjeprogram. Det gjøres regelmessig målinger mot relevante markeder for å sikre at den totale kompensasjonen er konkurransedyktig, men ikke ledende.

Grunnlønn

Grunnlønnen skal normalt være hovedelementet i ledernes lønn. Den vurderes normalt en gang i året.

Faste naturalytelser

Ledende ansatte vil normalt tildeles naturalytelser som er vanlige for sammenlignbare stillinger, så som fri telefon, fri bredbånds-oppkobling, aviser, firmabil/bilordning og parkering. Det gjelder ingen særskilte begrensninger for hvilke naturalytelser som kan avtales.

Pensjonsordninger

Ledende ansatte skal normalt ha pensjonsordninger som sikrer dem en pensjonsutbetaling som står i forhold til lønnsnivået de har i arbeid. I hovedsak oppfylles dette ved medlemskap i KONGSBERGs kollektive hovedpensjonsordning for lønn inntil 12G.

Konsernets kollektive hovedpensjonsordning er innskuddsbasert. Innskuddene er 0 % av lønn mellom 0G og 1G, 5 % av lønn fra 1G til 6G og 8 % av lønn fra 6G til 12G. Midlene kan valgfritt fordeles mellom tre spareprofiler med henholdsvis 30, 50 og 80 % aksjer. Ordningen ble innført per 1.1.08. Arbeidstakere som var 52 år eller eldre på konverteringstidspunktet ble stående i en lukket ytelsesplan.

Ledere med grunnlønn over 12G har i tillegg pensjonsopptjening for den del av lønnen som overstiger 12G gjennom en driftsbasert innskuddsordning. Innskuddet er 18 % av den del av grunnlønnen som overstiger 12G, og investeringsvalgene de samme som i hovedordningen. Denne ordningen vil for nye ledende ansatte tilpasses de nevnte retningslinjer fra NFD i løpet av 2015.

Det er innført et tak på pensjonsgivende lønn (maksimalt pensjonsgrunnlag) på NOK 3.056.049. Beløpet inflasjonsjusteres i tråd med konsumprisindeksen 1.1. hvert år. Ingen av medlemmene i konsernledelsen er tilknyttet de gamle ytelsesplanene og alle er nå tilknyttet bedriftens innskuddsordning. Konsernsjefen har en egen avtale om alderspensjon ved 67 år, som inklusive folketrygden (forutsatt full opptjening) og KONGSBERGs tjenestepensjon gir en samlet ytelse på NOK 1.496.881 fra 67 til 77 år og NOK 1.247.401 fra 77 år og livet ut. Pensjonen reguleres årlig i takt med utbetalte pensjoner fra Folketrygden, dvs. pt. med alminnelig lønnsvekst minus 0,75 %.

KONGSBERGS ordning med tidligpensjonsavtaler for ledende ansatte er ikke videreført for ledere som tiltrådte sine stillinger etter 1.7.13. Disse får i stedet et tilleggsinnskudd på 12 % av grunnlønn utover 12G til den driftsbaserte pensjonsordningen, så lenge de står i slik stilling, dog senest til fylte 65 år. Også denne ordningen vil for nye ledende ansatte tilpasses de nevnte retningslinjer fra NFD i løpet av 2015.

Selskapet har tidligere inngått avtaler om tidligpensjon for noen av sine ledere. Avtalene har hele tiden vært inngått i tråd med gjeldende eiermelding fra Staten. Det er i dag ulike ordninger avhengig av når disse ble inngått. De nyeste avtalene innebærer mulighet for fratreden fra 65 år, men med gjensidig rett for KONGSBERG og ansatt i konsernledelsen til å kreve tidligpensjon fra 63 år. Ytelsen er 65 % av årslønn, forutsatt minimum 15 års opptjening. Dersom den ansatte fratrer mellom 63 og 65 år vil det imidlertid gi redusert pensjonsopptjening i den innskuddsbaserte alderspensjon som gjelder fra fylte 67 år. Disse avtalene gjelder for seks medlemmer i konsernledelsen. Et av medlemmene i konsernledelsen har en eldre avtale om fristilling fra arbeidsplikt fra fylte 60 år. Forutsatt minst 10 års opptjeningstid er ytelsen 90 % av lønn fra 60 år, med 10 % nedtrapping per år til 60 % av lønn fra 63 til 67 år. Tilsvarende har tre andre konserndirektører avtaler om at de kan fratruke fra 62 år. Forutsatt minst 15 års opptjeningstid er ytelsen 65 % av lønn frem til fylte 67 år. Disse eldre ordningene ble avvirket

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

henholdsvis i 2006 og 2008. Konsernsjefen har en avtale om tidligpensjon på NOK 1.746.361 per år fra fylte 65 år til 67 år. Konsernsjefen og KONGSBERG kan gjensidig kreve fratreden med tidligpensjon fra 63 eller 64 år, og da med henholdsvis NOK 1.621.621 eller NOK 1.683.991 per år frem til fylte 65 år. Tidligpensjonen reguleres årlig i takt med utbetalte pensjoner fra Folketrygden. Alle tall er gjeldende per 31.12.14.

Langtidsincentiv (LTI)

Fra og med 2012 har styret, som en del av den faste godtgjørelse, innført et langtidsincentiv i form av godtgjørelse på 25 % og 15–20 % av årlig grunnlønn for henholdsvis konsernsjef og øvrig konsernledelse. Første utbetaling ble gjort i 2013. Begrunnelsen for ordningen er å være konkurransedyktig med sammenlignbare selskaper. For å kunne utbetales, må KONGSBERG ha positivt driftsresultat (EBIT) i foregående år. Deltakerne i ordningen vil være forpliktet til å investere nettobeløpet etter skatt i KONGSBERG-aksjer, som kjøpes i markedet og eies i en bindingstid på tre år. Deltakere som på eget initiativ slutter i selskapet vil, for aksjer som ikke oppfyller tre-årskravet, måtte tilbakebetale et beløp som tilsvarer aksjeverdi etter skatt på oppsigelsestidspunktet. Ordningen vil ikke gi grunnlag for pensjon. For de som omfattes av ordningen er maksimal opptjening av årlig resultatlønn redusert fra 75 % til 60 % av grunnlønn.

LTI ordningen vil bli evaluert og tilpasset de nye retningslinjene fra NFD i løpet av 2015.

Resultatavhengig del av lønn

KONGSBERGs øverste ledelse og viktigste beslutningstakere skal på en direkte måte ha sine økonomiske interesser knyttet til utvikling og forbedring av KONGSBERG. Med dette formål vedtok styret i 2006 en resultatlønsordning som omfatter ca. 90 ledere. Ordningen er videreført i 2014. Målet med ordningen er at ledere som presterer bra over tid skal oppnå en gjennomsnittlig resultatlønn på 20–30 % av grunnlønn.

Resultatlønsordningen baseres på tre uavhengige komponenter – endring i EBITA, oppnådd EBITA-margin (hvis 10 % og over) og personlige, ikke-finansielle mål. I ordningen skilles det mellom resultat som godskrives eller belastes en resultatlønsbank for den enkelte deltaker og utbetalt resultatlønn som utbetales fra banken. Opptjent resultatlønn utgjør 1/3 av saldo i resultatlønsbanken, dog maksimum 50 % av grunnlønn, og utbetales neste år når regnskapet for det angjeldende år er godkjent av styret.

Endring i årets EBITA, justert for 10 % kalkulatorisk rente på endring i kapital, er den tyngste driver i resultatlønsordningen. Målingen vektet på eget ansvarsområde og overordnede nivåer. Resultatlønn blir positiv ved fremgang i justert EBITA, mens den ved tilbakegang i justert EBITA kan bli negativ og belaste tidligere opparbeidet resultatlønsbank.

Årlig tilskudd til resultatlønsbanken kan maksimalt utgjøre 75 % av grunnlønn. For de som omfattes av LTI ordningen kan maksimalt årlig tilskudd til resultatlønsbanken utgjøre 60 % av grunnlønn. Saldo i resultatlønsbanken vil ikke bli utbetalt ved fratredelse ut av konsernet for pensjonering. Resultatlønsbanken vil virke utjevne over tid, stimulere til langsiktighet og gjøre at deltakerne ikke bare har oppside, men også nedside.

Resultatlønsordningen gir ikke grunnlag for pensjon. Resultatlønsordningen vurderes årlig av kompensasjonsutvalget og styret for å påse at den virker etter hensikten og sikre at nødvendige justeringer foretas. Ordningen videreføres i 2015, og vil bli vurdert opp mot de nye retningslinjene fra NFD.

Godtgjørelse som er knyttet til aksjer eller utviklingen av aksjekursen

Ledende ansatte har mulighet til å delta fullt ut i KONGSBERGs rabatterte aksjespareordning på samme vilkår som for alle ansatte i konsernet. KONGSBERG har ingen ordning for tildeling av aksjeopsjoner eller andre instrumenter knyttet til selskapets aksjer. Det er ingen planer om å innføre slike ordninger.

Sluttvederlagsordninger

For å ivareta KONGSBERGs behov for til enhver tid å sikre at sammensetningen av ledere er i overensstemmelse med virksomhetens behov er det inngått og kan inngås avtaler om sluttvederlagsordninger. Sluttvederlagsordninger er søkt utformet slik at de vil oppfattes som akseptable internt og eksternt og gir for avtaler inngått fra 2011 ikke rett til sluttvederlag som i verdi overstiger lønn og godtgjørelser i mer enn seks måneder. Denne ordningen vil videreføres i 2015. Før 2011 ga ordningen inntil 12 måneders sluttvederlag. Det er inngått slike avtaler for direktørene i konsernledelsen innenfor rammen av arbeidsmiljøloven. Konsernsjefen har en avtale som ivaretar KONGSBERGs behov for å kunne be konsernsjefen fratru umiddelbart dersom dette anses å være i KONGSBERGs interesse. Ut over den gjensidige oppsigelsestiden på seks måneder kan konsernsjefen opprettholde full lønn inntil eventuell inntreden i ny stilling, begrenset oppad til 12 måneder og forutsatt at det er KONGSBERG som ønsker at han fratru.

Redegjørelse for regnskapsåret 2014

Lederlønspolitikken er for regnskapsåret 2014 blitt gjennomført i tråd med ovennevnte og retningslinjene som ble behandlet av KONGSBERGs ordinære generalforsamling i 2014.

Etter ordinært lønnsoppgjør den 1.7.14 er konsernsjefens grunnlønn oppregulert med 3 % til NOK 3.966.000 per år (3,5 % i 2013). For den øvrige konsernledelse er grunnlønn oppjustert med gjennomsnittlig 3 % i 2014 (4,9 % i 2013). I tillegg kommer resultatavhengig del av lønn som beskrevet over.

I konsernregnskapet for 2014 er det beregnet opptjent resultatavhengig lønn for ledende ansatte på NOK 24 millioner eksklusive arbeidsgiveravgift, tilsvarende 18 % av lønnsmassen for deltakerne i ordningen (NOK 21 millioner i 2013, tilsvarende 15 %). Det er i 2014 utbetalt NOK 21 millioner eksklusive arbeidsgiveravgift, tilsvarende 15 % av lønnsmassen for deltakerne i ordningen (NOK 24 millioner for 2013, tilsvarende 19 %). Det er ikke inngått eller endret noen avtaler om godtgjørelser som har vesentlige virkninger for KONGSBERG eller aksjeeierne i det foregående regnskapsår.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

29 Godtgjørelse til ledelsen og styret

Godtgjørelse spesifisert på medlemmene av konsernledelsen for 2014 og 2013¹⁾

Beløp i NOK tusen	År	Utbetalt	Andre	Opptjent	Opptjent	Årets	Ute-	Langtids-	Aksjer	Totalt
		lønn	fordeler	Opptjent	resultat-				knyttet til	
		inklusive	innberettet i	langtids-	avhengig	pensjons-	stående	incentiv	langtids-	aksjer
		ferie-	regnskaps-	incentiv	lønn i	opptjening	beløp	plan (LTI) ⁵⁾	incentiv	inkl LTI
		penger	året ²⁾	plan (LTI) ³⁾	regnskaps-		billån		plan (LTI) ⁶⁾	per 31.12.
Walter Qvam, konsernsjef	2014	3 942	223	631	694	2 401	-	992	3 707	13 626
	2013	3 823	314	310	703	2 108	-	962	4 110	9 654
Hans-Jørgen Wibstad, finansdirektør	2014	2 362	209	227	240	601	-	356	1 330	3 813
	2013	2 300	215	112	357	642	-	346	1 482	2 218
Johnny Løcka, konserndirektør konsernfunksjoner	2014	1 708	304	164	319	267	362	257	961	3 602
	2013	1 657	305	81	338	293	429	250	1 072	2 376
Hilde Øygarden, konserndirektør strategi og analyse	2014	1 380	222	132	271	172	303	208	777	6 281
	2013	1 334	218	65	278	171	363	202	861	5 239
Lene Svenne, compliance officer	2014	1 486	213	72	136	330	-	224	837	2 406
	2013	1 418	191	-	201	336	-	217	-	1 304
Even Aas, konserndirektør samfunnskontakt	2014	1 511	289	144	319	194	-	228	850	13 382
	2013	1 457	297	71	347	189	-	221	939	12 267
Egil Haugsdal, konserndirektør forretningsutvikling	2014	2 332	359	260	518	708	579	351	1 313	13 454
	2013	2 255	365	146	587	739	649	341	1 940	11 876
Hege Skryseth, konserndirektør, begynte i stillingen 1.1.14	2014	1 822	165	-	336	593	602	294	-	265
Geir Håøy, adm. direktør, Kongsberg Maritime	2014	2 361	227	292	720	577	-	471	1 760	4 859
	2013	2 279	428	140	409	573	-	457	1 856	2 834
Harald Ånnestad, adm. direktør, Kongsberg Defence Systems	2014	2 291	315	291	810	790	293	460	1 720	7 794
	2013	2 217	297	142	589	787	355	446	1 889	5 809
Espen Henriksen, adm. direktør, Kongsberg Protech Systems	2014	2 053	273	134	-	449	-	414	1 548	2 949
	2013	1 921	230	-	299	410	-	402	-	1 136
Pål Helsing, adm. direktør, Kongsberg Oil & Gas Technologies	2014	2 336	149	224	-	549	522	351	1 312	2 773
	2013	2 265	473	110	249	590	581	341	1 461	1 461

- 1) Godtgjørelse og andre fordeler til medlemmene av konsernledelsen er basert på deres periode som ansatt i konsernledelsen
- 2) Andre fordeler enn kontanter gjelder kostnadsført rabatt på aksjer gitt i forbindelse med aksjeprogrammet gitt til alle ansatte, telefon/bredbånd, bilordninger og kompensasjon for skattepliktig del av pensjon og forsikringer, samt andre trekkpliktige ytelser.
- 3) 2013 var første år for utbetaling av LTI. Opptjent LTI inkludert skattekompensasjon er regnskapsmessig periodisert iht IAS19 lineært over 3 år siden aksjene kan disponeres fritt først etter 3 år. Redegjørelse for LTI-ordningen er gitt i note 28.
- 4) Opptjent resultatavhengig lønn i regnskapsåret utgjør 1/3 av opptjent verdi i bonusbank inkl feriepenger og utbetales når regnskapet for det angjeldende år er godkjent av styret. Redegjørelse for resultatavhengig del av lønn er gitt i note 28.
- 5) LTI med skattekompensasjon for utbetaling påfølgende år hvor nettobeløp skal investeres i KONGSBERG aksjer. Redegjørelse for LTI-ordningen er gitt i note 28.
- 6) Aksjer ervervet i regnskapsåret tilknyttet LTI ordningen.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

Aksjer eid av, og ytelser til styrets medlemmer

Styret	År	Antall aksjer		Godt-		Total styregodtgjørelse	Antall styremøter ²⁾
				Fast styregodtgjørelse	gjørelse for utvalgsmøter		
Beløp i NOK tusen							
Finn Jebsen, styreleder	2014	20 000	(gjennom selskapet Fateburet AS)	414 000	19 000	433 000	10
	2013	20 000	(gjennom selskapet Fateburet AS)	399 333	36 200	435 533	9
Anne-Lise Aukner, styremedlem , nestleder	2014	-		227 333	53 000	280 333	9
	2013	-		219 333	51 000	270 333	8
Roar Marthiniusen, styremedlem	2014	5 269		207 000	16 600	223 600	10
	2013	5 004		199 667	31 400	231 067	9
Helge Lintvedt, styremedlem	2014	-		207 000	46 500	253 500	10
	2013	-		199 667	27 000	226 667	9
Irene Waage Basili, styremedlem	2014	-		207 000	0	207 000	10
	2013	-		199 667	0	199 667	9
Roar Flåthen, fast varamedlem fra 1.5.12, styremedlem fra 3.5.13	2014	-		207 000	16 600	223 600	10
	2013 ³⁾	-		103 714	24 000	127 714	7
Magnar Hovde, styremedlem fra 3.5.13	2014	80		207 000		207 000	10
	2013	80		134 667		134 667	6
Morten Henriksen, styremedlem fra 3.5.13	2014			207 000	46 500	253 500	10
	2013			134 667	27 000	161 667	6
Erik Must ¹⁾ , styremedlem frem til 3.5.13	2013	524 600	(eid personlig og gjennom selskapet Must Invest AS)	65 000	7 400	72 400	3
John Giverholt, styremedlem frem til 3.5.13	2013	3 200		65 000	29 700	94 700	3
Kai Johansen, styremedlem frem til 3.5.13	2013	-		65 000	26 100	91 100	3
Samlet godtgjørelse til styret	2014			1 883 333	198 200	2 081 533	
Samlet godtgjørelse til styret	2013			1 785 715	259 800	2 045 515	

1) Erik Must er styreformann i Arendals Fossekompagni ASA som eier 9.552.796 aksjer i Kongsberg Gruppen

2) Det er avholdt 10 styremøter i 2014 (9 styremøter i 2013)

3) Roar Flåthen var i perioden 1.5.12–2.5.13 fast møtende varamedlem. Etter eget ønske har han frasagt seg godtgjørelse for møter utover de han har deltatt på. Dette er avregnet med NOK 95.953 mot styregodtgjørelsen i 2013.

30 Godtgjørelse til revisor

NOK tusen	2014				2013			
	Mor-selskap	Datter-selskaper i Norge	Datter-selskaper i utlandet	Sum 2014	Mor-selskap	Datter-selskaper i Norge	Datter-selskaper i utlandet	Sum 2013
<i>Konsernrevisor EY</i>								
Lovpålagt revisjon	860	6 351	2 383	9 594	828	6 292	1 895	9 015
Andre attestasjonstjenester	84	213	-	297	166	160	-	326
Skatterådgivning	1 777	81	1 692	3 550	1 112	287	1 452	2 851
Andre tjenester utenfor revisjonen	3 799	-	-	3 799	813	740	587	2 140
Sum honorar EY	6 520	6 645	4 075	17 240	2 919	7 479	3 934	14 332
<i>Andre revisorer</i>								
Beregnet revisjonshonorar		36	1 919	1 955	-	200	1 450	1 650

31 Oversikt over konsernselskaper

Følgende selskaper er konsolidert:

Selskapsnavn	Hjemland	Eierandel		Selskapsnavn	Hjemland	Eierandel	
		31.12.14	31.12.13			31.12.14	31.12.13
Kongsberg Gruppen ASA	Norge	Mor	Mor	Kongsberg Maritime Embient GmbH	Tyskland	100	100
Kongsberg Defence & Aerospace AS	Norge	100	100	Kongsberg Reinsurance Ltd.	Irland	100	100
Kongsberg Spacotec AS	Norge	100	100	Kongsberg Norcontrol IT Ltd.	Storbritannia	100	100
Kongsberg Satellite Services AS	Norge	Egen-kapital-metoden	50	Kongsberg Maritime Holding Ltd.	Storbritannia	100	100
Kongsberg Norspace AS	Norge	100	100	Kongsberg Maritime Ltd.	Storbritannia	100	100
Kongsberg Oil & Gas Technologies AS	Norge	100	100	Simrad Leasing Ltd.	Storbritannia	100	100
Kongsberg Teknologipark AS	Norge	100	100	Kongsberg Oil & Gas Technologies Ltd.	Storbritannia	100	100
Kongsberg Næringsseidendom AS	Norge	100	100	Kongsberg GeoAcoustics Ltd.	Storbritannia	100	100
Kongsberg Næringspark-utvikling AS	Norge	100	100	Kongsberg Hungaria Kft.	Ungarn	100	100
Kongsberg Næringsbygg 2 AS	Norge	100	100	Kongsberg Maritime Hellas SA	Hellas	100	100
Kongsberg Næringsbygg 3 AS	Norge	100	100	Kongsberg Maritime Tech LLC	Russland	100	100
Kongsberg Næringsbygg 5 AS	Norge	100	100	Kongsberg Gallium Ltd.	Canada	100	100
Kongsberg Næringsbygg 6 AS	Norge	100	100	Kongsberg Maritime Simulation Ltd.	Canada	100	100
Kongsberg Næringsbygg 7 AS	Norge	Solgt	100	Kongsberg Maritime Ltd.	Canada	100	100
Kongsberg Næringsbygg 8 AS	Norge	Solgt	100	Kongsberg Mesotech Ltd.	Canada	100	100
Kongsberg Næringsbygg 9 AS	Norge	Solgt	100	Kongsberg Protech Systems Canada Corporation	Canada	100	100
Kongsberg Næringsbygg 10 AS	Norge	100		Kongsberg Maritime Simulation Inc.	USA	100	100
Kongsberg Næringsbygg 11 AS	Norge	100		Simrad North America Inc.	USA	100	100
Kongsberg Next AS	Norge	100		Kongsberg Maritime Inc.	USA	100	100
Kongsberg Renewable Technology AS	Norge	100		Kongsberg Underwater Technology Inc.	USA	100	100
Kongsberg Seatex AS	Norge	100	100	Kongsberg Protech Systems USA Corporation	USA	100	100
Vehicle Tracking and Information Systems AS	Norge	100	100	Kongsberg Oil & Gas Technologies Inc.	USA	100	100
Nerion AS	Norge	100	100	Kongsberg Defense Systems Inc.	USA	100	100
Kongsberg Maritime AS	Norge	100	100	Seaflex Riser Technology Inc.	USA	100	100
Kongsberg Norcontrol IT AS	Norge	100	100	GlobalSim Inc.	USA	100	100
Kongsberg Maritime Engineering AS	Norge	100	100	Hydroid Inc.	USA	100	100
Portside AS	Norge	100	100	Kongsberg Gallium Corperation	USA	100	100
Kongsberg Evotec AS	Norge	100	100	Kongsberg Integrated Tactical Systems Inc.	USA	100	100
Kongsberg Asia Pacific Ltd.	Norge	100	100	Kongsberg Maritime do Brasil S.A.	Brasil	80	80
Kongsberg Nemo AS	Norge	Fusjonert	100	Kongsberg Maritime Traning do Brasil S.A.	Brasil	100	100
Kongsberg NemoTech AS	Norge	100	100	Kongsberg Oil & Gas Technologies do Brazil S.A.	Brasil	100	100
Kongsberg Nemo AB	Sverige	100	100	Kongsberg Maritime Mexico S.A. DE C.V.	Mexico	100	100
Kongsberg Maritime S.R.L	Italia	100	100	Kongsberg Defence Chile SpA	Chile	100	100
Simrad S.R.L	Italia	100	100	Kongsberg Maritime Hoi Tung Holding Ltd.	Kina	90	90
Kongsberg Maritime Holland BV	Nederland	100	100	Kongsberg Maritime China Shanghai Ltd.	Kina	100	100
Kongsberg Maritime Poland Sp.z o.o.	Polen	100	100				
Kongsberg Defence Sp.z o.o.	Polen	100	100				
Simrad Spain S.L.	Spania	100	100				
Kongsberg Maritime Sweden AB	Sverige	100	100				
Kongsberg Defence Oy	Finland	100	100				
Kongsberg Maritime GmbH	Tyskland	100	100				

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

Selskapsnavn	Hjemland	Eierandel	
		31.12.14	31.12.13
Kongsberg Maritime China Zhenjiang Ltd.	Kina	Fusjonert	56,2
Kongsberg Maritime China Jiangsu Ltd.	Kina	97	100
Kongsberg Maritime Korea Ltd.	Sør-Korea	96,9	96,9
Kongsberg Norcontrol IT Pte. Ltd.	Singapore	100	100
Kongsberg Maritime Pte. Ltd.	Singapore	100	100
GeoAcoustics Asia Pacific Pte Ltd.	Singapore	100	100
Kongsberg Maritime India Pvt. Ltd.	India	91	91
Kongsberg Oil & Gas Technologies PVT Ltd.	India	100	100
Kongsberg Software & Services Pvt Ltd (Digimaker PVT)	India	100	100
Kongsberg Norcontrol Surveillance Pvt. Ltd.	India	100	100
Kongsberg Defence Ltd. Co.	Saudi Arabia	100	100
Kongsberg Maritime Middle East DMCCO	UAE	70	70
Kongsberg Protech Systems Australia Pty Ltd.	Australia	100	100
Kongsberg Oil & Gas Technologies Pty. Ltd.	Australia	100	100
Kongsberg Maritime Australia Pty Ltd.	Australia	100	100
Kongsberg Maritime Malaysia Sdn. Bhd.	Malaysia	100	100

32 Andeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper

IFRS 11 Joint Arrangements / Fellesordninger er implementert fra og med 1.1.14. For KONGSBERG innebærer dette at selskapet Kongsberg Satellite Services AS, som er 50 % eid av KONGSBERG og tidligere bruttokonsolidert, nå inntas etter egenkapitalmetoden. Resultatelementet etter skatt er inntatt sammen med tilsvarende poster fra andre investeringer på linjen "Resultatandel felleskontrollerte ordninger og tilknyttede selskaper". "Netto eiendel" fremkommer på linjen "Andeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper". På de nevnte regnskapslinjene vises for 2014 også en gruppe andre selskaper som fra og med 2014 blir presentert etter egenkapitalmetoden. I oppstillingen under betegnes disse "øvrige selskaper" og disse ble i 2013 rapportert som andre aksjer på linjen "aksjer tilgjengelig for salg". Da endringen ikke er vurdert til å ha vesentlig betydning for vurderingen av konsernets resultat og balanse, er ikke sammenligningstallene endret. Driftsinntekter fra Kongsberg Satellite Services AS var i 2013 inntatt i KONGSBERG sitt konsernregnskap med NOK 241 millioner, og sum eiendeler konsolidert utgjorde NOK 299 millioner.

Spesifikasjon av bevegelse på balanselinjen "Andeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper" 1.1.–31.12.:

NOK millioner	Netto eiendel		Resultat i perioden	Utvidet resultat i perioden	Netto eiendel 31.12.14
	1.1.14	Innskudd			
Kongsberg Satellite Services AS	207	-	68	(6)	269
Øvrige	49	1	(6)		44
Sum	256	1	62	(6)	313

33 Transaksjoner med nærstående parter

Staten som største eier

Staten ved Nærings- og fiskeridepartementet er KONGSBERGs største eier (50,001 % av aksjene i Kongsberg Gruppen ASA). Staten ved Forsvarsdepartementet utgjør en viktig kunde for konsernet. Salg til Forsvaret er regulert av EØS avtalen og Anskaffelsesregelverket for Forsvaret, som sikrer likeverdig behandling av alle tilbydere. KONGSBERGs tilgodehavende overfor statlige kunder er NOK 79 millioner per 31.12.14, mens gjeldsposter overfor statlige leverandører utgjør NOK 8 millioner per 31.12.14.

KONGSBERG har i 2014 fakturert statlige kunder med NOK 1.782 millioner. Varer og tjenester kjøpt fra statlige leverandører i 2014 utgjør NOK 22 millioner.

Det vises også til Styrets redgjørelse for foretaksstyring kapittel 4 "Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående", hvor staten som kunde og aksjeeier er ytterligere beskrevet.

Annet

Konsernsjef, Walter Qvam, er styremedlem i Petroleum Geo-Services ASA (PGS). KONGSBERG har i 2014 hatt omsetning mot PGS-konsernet på NOK 165 millioner. Tilgodehavende overfor PGS-konsernet er NOK 26 millioner per 31.12.14.

34 Betingede utfall

Siktelse korrupsjonssak Romania

Det ble i februar 2014 tatt ut siktelse mot Kongsberg Gruppen ASA, Kongsberg Defence & Aerospace AS og en ansatt i Kongsberg Defence & Aerospace AS med påstand om grov korrupsjon i tilknytning til leveranser av kommunikasjonsutstyr til Romania i perioden 2003–2008. KONGSBERG samarbeider med Økokrim for å få klarhet i de faktiske forholdene, men det må forventes at det vil ta ytterligere tid før etterforskningen er ferdig og saken kan bringes til en avslutning.

KONGSBERG har nulltoleranse for korrupsjon, og høye etiske standarder er en integrert del av forretningsvirksomheten. KONGSBERG har over flere år bygget opp og videreutviklet compliance-regler og funksjoner på konsernnivå og i forretningsområdene. Dagens anti-korrupsjonssystem vurderes til å være på et godt internasjonalt nivå, og har også blitt vurdert av eksterne parter til å utgjøre et solid og robust system. Se også avsnitt "Risiko-faktorer og risikostyring" i Årsberetningen.

På dette tidspunktet er det ikke mulig å forutsi utfallet av Økokrims etterforskning eller øvrige effekter av siktelsen og de forhold den bygger på. Derfor er det heller ikke mulig å anslå mulige finansielle effekter for KONGSBERG av saken.

Søksmål fra Rolls-Royce Marine AS mot Kongsberg Evotec AS

KONGSBERG mottok i mars 2014 en stevning fra Rolls-Royce Marine AS. Hovedforhandling i saken mellom Kongsberg Evotec AS og Rolls-Royce Marine AS ble avholdt i Ålesund Tingrett i perioden 9.februar til 3.mars 2015.

Rolls-Royce Marine har lagt ned påstand om at Kongsberg Evotec AS forbyr å selge, produsere og markedsføre komplette utstyrspakker til akterdekkoperasjoner på seismiske fartøy, samt en rekke enkeltprodukter, i en periode fastsatt etter rettens skjønn. I tillegg har de fremmet krav om erstatning fastsatt etter rettens skjønn, indikert i størrelsesorden NOK 279 millioner til NOK 395 millioner. KONGSBERG har på sin side lagt ned påstand om full frifinnelse. Saken er nå tatt opp til doms og vi avventer tingrettens avgjørelse.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaklinformasjon

RESULTATREGNSKAP OG BALANSE

Kongsberg Gruppen ASA

RESULTATREGNSKAP 1.1.–31.12.

NOK millioner	Note	2014	2013
Driftsinntekter	9	203	204
Gevinst ved salg av eiendom	12	58	-
Sum inntekter		261	204
Lønnskostnad	4,5	(137)	(125)
Avskrivning		(3)	(3)
Annen driftskostnad	4	(238)	(151)
Sum driftskostnader		(378)	(279)
Driftsresultat		(117)	(75)
Renter fra konsernselskaper		79	76
Nedskrivning aksjer		(1)	-
Valutakursgevinst		7	5
Renter til konsernselskaper		(89)	(50)
Annen rentekostnad		(86)	(28)
Andre finansinntekter		101	31
Annen finanskostnad		(6)	(4)
Mottatt konsernbidrag		1 400	800
Netto finansposter		1 405	830
Ordinært resultat før skattekostnad		1 288	755
Skattekostnad	6	42	9
Årsresultat		1 330	764
<i>Disposisjoner og egenkapital- overføringer</i>			
Foreslått utbytte		(1 110)	(630)

BALANSE PER 31.12.

NOK millioner	Note	2014	2013
Eiendeler			
<i>Anleggsmidler</i>			
Utsatt skattefordel	6	119	70
Varige driftsmidler		6	9
Aksjer i datterselskaper	3	2 215	2 215
Andre aksjer		99	53
Langsiktige fordringer på datterselskaper	9	2 587	2 233
Andre langsiktige fordringer		49	48
Sum anleggsmidler		5 075	4 628
<i>Omløpsmidler</i>			
Fordringer på datterselskaper	9	1 469	867
Andre kortsiktige fordringer		44	34
Betalingsmidler	11	2 272	1 543
Sum omløpsmidler		3 785	2 444
Sum eiendeler		8 860	7 072
Egenkapital og gjeld			
<i>Egenkapital</i>			
Aksjekapital		150	150
Sum innskutt egenkapital		150	150
Annen egenkapital		1 215	1 005
Sum opptjent egenkapital		1 215	1 005
Sum egenkapital	2	1 365	1 155
<i>Langsiktig gjeld</i>			
Pensjonsforpliktelser	5	246	210
Gjeld til kredittinstitusjoner	7	750	750
Annen langsiktig gjeld	12	111	39
Sum langsiktig gjeld		1 107	999
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Avsatt utbytte		1 110	630
Gjeld til kredittinstitusjoner		-	500
Kortsiktig gjeld til datterselskaper	9	5 136	3 677
Annen kortsiktig gjeld		142	111
Sum kortsiktig gjeld		6 388	4 918
Sum egenkapital og gjeld		8 860	7 072

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kongsberg Gruppen ASA

NOK millioner	Note	2014	2013
Resultat før skatt		1 288	755
Gevinst ved salg av aksjer		(58)	-
Avskrivninger		3	3
Nedskrivning finansielle eiendeler		2	-
Betalte skatter		-	(104)
Endring tidsavgrensninger, m.v.		111	49
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		1 346	703
<i>Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</i>			
Kjøp av varige driftsmidler		-	(3)
Kjøp av aksjer		(47)	-
Netto innbetalt ved salg av aksjer	12	264	-
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		217	(3)
<i>Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter</i>			
Nedbetaling av lån		(500)	-
Utbetaling av utbytte		(628)	(450)
Netto inn-/utbetaling av kjøp / salg av egne aksjer		(7)	(17)
Endring mellomværende konsernselskaper		301	606
Endring trekk konsernkonti		-	(437)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		(834)	(298)
Netto endring i betalingsmidler		729	402
Betalingsmidler ved begynnelsen av året		1 543	1 141
Betalingsmidler ved årets slutt		2 272	1 543

NOTER

Kongsberg Gruppen ASA

1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet for Kongsberg Gruppen ASA er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk i Norge.

Datterselskaper og tilknyttede selskaper

Datterselskaper og tilknyttede selskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Det er foretatt nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk. Nedskrivninger er reversert når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost med fradrag for avskrivninger, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaklinformasjon

Inntektsføring

Inntektsføring skjer i den perioden tjenesten utføres.

Sikringer

Kongsberg Gruppen ASA foretar sikringer på vegne av datterselskapene og inngår "back to back"-forretninger mot eksternt bank. Se også note 10 "Valutasikring", samt note 3J "Finansielle instrumenter" til konsernregnskapet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Eventuell avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt. Gevinster og tap knyttet til poster i utenlandsk valuta og som er en del av varekretsløpet, inngår i driftsresultatet. Øvrige gevinster og tap knyttet til poster i utenlandsk valuta er klassifisert som finansinntekter eller -kostnader.

Kortsiktige plasseringer

Kortsiktige plasseringer (aksjer og andeler vurdert som omløpsmidler) vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi på balansedagen. Mottatt utbytte og andre utdelinger fra selskapene inntektsføres som annen finansinntekt.

Pensjoner

Innskuddsordningen

Konsernet innførte innskuddsbasert pensjonsordning per 1.1.08 for alle ansatte under 52 år. Ansatte som var 52 år og eldre på overgangstidspunktet ble fortsatt værende i ytelsesordningen. Innskuddet kostnadsføres når det påløper.

Ytelsesordningen

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening basert på forventet sluttlønn. Beregningen er basert på en rekke forutsetninger herunder diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra Folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuariemessige forutsetninger om dødelighet og frivillig avgang. Pensjonsmidler er vurdert til virkelig verdi og fratrukket i netto pensjonsforpliktelser i balansen.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 27 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli nyttegjørt.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Betalingsmidler omfatter kontantbeholdning, bankinnskudd og andre kortsiktige likvide plasseringer.

2 Egenkapitalavstemming

NOK millioner	Aksje- kapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital per 31.12.12	150	883	1 033
Årets resultat	-	764	764
Transaksjoner med egne aksjer	-	(3)	(3)
Utbytte for 2013	-	(630)	(630)
Estimatavvik pensjoner	-	(9)	(9)
Egenkapital per 31.12.13	150	1 005	1 155
Årets resultat	-	1 330	1 330
Transaksjoner med egne aksjer	-	10	10
Utbytte for 2014	-	(1 110)	(1 110)
Estimatavvik pensjoner	-	(20)	(20)
Egenkapital per 31.12.14	150	1 215	1 365

Øvrig informasjon om selskapets aksjekapital er gitt i note 23 "Aksjekapital og overkurs" til konsernregnskapet. Beholdning av egne aksjer per 31.12.14 er 26.674.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

3 Aksjer i datterselskap

NOK millioner	Anskaffelses- tidspunkt	Forretnings- kontor	Eier-/stemme andel %	Balanseført verdi 31.12.
Kongsberg Defence & Aerospace AS	1997	Kongsberg	100	506
Kongsberg Teknologipark AS	1987	Kongsberg	100	5
Kongsberg Holding AS	1987	Kongsberg	100	-
Kongsberg Basetec AS	1992	Kongsberg	100	106
Kongsberg Maritime AS ¹⁾	1992	Kongsberg	89	1 101
Kongsberg Forsvar AS	1995	Kongsberg	100	-
Norsk Forsvarsteknologi AS	1987	Kongsberg	100	-
Kongsberg Næringsseiendom AS	1997	Kongsberg	100	198
Kongsberg Næringsparkutvikling AS	2005	Kongsberg	100	48
Kongsberg Næringsbygg 2 AS	2006	Kongsberg	100	25
Kongsberg Næringsbygg 3 AS	2006	Kongsberg	100	24
Kongsberg Næringsbygg 5 AS	2007	Kongsberg	100	68
Kongsberg Næringsbygg 6 AS	2007	Kongsberg	100	130
Kongsberg Næringsbygg 10 AS	2014	Kongsberg	100	-
Kongsberg Næringsbygg 11 AS	2014	Kongsberg	100	-
Kongsberg Next AS	2014	Kongsberg	100	-
Nerion AS	2002	Trondheim	100	-
Kongsberg Hungaria Kft ²⁾	2003	Budapest	10	-
Kongsberg Reinsurance Ltd.	2001	Dublin	100	4
Sum				2 215

1) De resterende aksjene i Kongsberg Maritime AS er eiet av Kongsberg Basetec AS med 11 %.

2) De resterende aksjene i Kongsberg Hungaria Kft er eiet av Kongsberg Defence & Aerospace AS med 90 %.

4 Lønnskostnader og godtgjørelser

Vedrørende lønn og godtgjørelse til konsernledelsen og styrets medlemmer vises det til note 29 "Godtgjørelse til ledelsen og styret" i konsernregnskapet

Godtgjørelse til revisor

NOK tusen	2014	2013
<i>Konsernrevisor Ernst & Young</i>		
Lovpålagt revisjon	860	883
Andre attestasjonstjenester	84	166
Skatterådgivning	1 777	1 112
Andre tjenester utenfor revisjonen	3 799	758
Sum honorar Ernst & Young	6 520	2 919

Lønnskostnader

NOK millioner	2014	2013
Lønn	80	77
Arbeidsgiveravgift	13	14
Pensjon	20	19
Andre ytelser	24	15
Totale lønnskostnader	137	125
Antall årsverk	57	56

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaklinformasjon

5 Pensjoner

KONGSBERG har en tjenestepensjonsordning som tilfredsstillende lovverket, og som består av en innskuddsordning og en ytelsesordning. Tjenestepensjonsordningen gjelder alle ansatte i konsernet i Norge.

Innskuddsordningen

Konsernet innførte innskuddsbasert pensjonsordning per 1.1.08 for alle ansatte under 52 år. Innskuddssatsene er 0 % av lønnsgrunnlaget opp til 1G, 5 % av lønnsgrunnlaget mellom 1 og 6 G, og 8 % av lønnsgrunnlaget fra 6G og opp til 12G. De ansatte kan påvirke forvaltningen av midlene gjennom tre investeringsvalg, med henholdsvis 30, 50 og 80 % aksjer i porteføljen. Konsernet har i tillegg en kollektiv, driftsbasert innskuddsordning for lønn mellom 12 og 15G. Bedriftens innskudd i denne ordningen er 18 % av den del av lønnsgrunnlaget som overstiger 12G, oppad begrenset til 15G. For ledende ansatte gjelder egne vilkår. Dette er beskrevet i note 28 "Erklæring om fastsettesle av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte". De ansatte har samme investeringsvalg i tilleggsordningen som i hovedordningen. Innskuddet kostnadsføres når det påløper.

Ytelsesordningen

Ved overgang til innskuddsordning 1.1.08 ble ansatte som på overgangstidspunktet var 52 år og eldre fortsatt værende i ytelsesordningen. Ordningen er forsikret gjennom DNB Livsforsikring. Pensjonsytelsen fra ytelsesordningen er bestemt ut fra antall opptjeningsår og lønnsnivå for den enkelte ansatte. Pensjonskostnaden fordeles over de ansattes opptjeningsår. Gitt en beregnet folketrygdpensjon basert på Folketrygdens regler før 1.1.11 og full opptjening gir ordningen ca. 65 % av sluttlønn inklusive ytelse fra Folketrygden inntil fylte 77 år, deretter reduseres tjenestepensjonsdelen med 50 % livsvarig. Konsernet har i tillegg en kollektiv, driftsbasert ytelsesordning for lønn mellom 12 og 15G. Den kollektive driftsbaserte ytelsesordningen tilsvarende ca. 60 % av den del av lønnsgrunnlaget som overstiger 12G inntil fylte 77 år, deretter reduseres ytelsen med 50 % livsvarig. For ledende ansatte gjelder egne vilkår. Dette er beskrevet i note 28 "Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte". Disse tilleggsordningene ble lukket i forbindelse med overgang til innskuddsbasert pensjon.

Risikodekning

Uførepensjon fra bedriften skal gi et tillegg til antatt uførepensjon fra folketrygden slik at samlet utbetaling kan gi ca. 65 % av pensjonsgrunnlaget ved full opptjening. Det utbetales et tillegg på 10 % av uførepensjon til hvert barn under 21 år (inntil 6 barn). Utbetalingen er avhengig av uføregrad og muligheten for full opptjening. Fra og med 1.1.13 er risikopensjonene for lønnsgrunnlaget som overstiger 12G gjort om til driftsbasert finansiering. I praksis vil det si at KONGSBERG er selvassurandør for risikopensjonene fremover i tid.

Tidligpensjon

Det ble i 2009 innført nye regler for tidligpensjon for nyansatte ledere i konsernledelsen og andre i visse nøkkelstillinger. Reglene innebærer tidligpensjon senest fra 65 år, men med gjensidig rett for selskapet og ansatt i konsernledelsen å kreve tidligpensjon fra 63 år. Ytelsen tilsvarende 65 % av årslønn, forutsatt minimum 15 års opptjening. Dersom en ansatt fratrer mellom 63 og 65 år vil det gi redusert pensjonsopptjening i øvrige ordninger. Selskapet har besluttet å ikke videreføre ordningen med tidligpensjonsavtaler for

ledende ansatte (og andre nøkkelstillinger som tidligere fikk avtale om tidligpensjon) som tiltrådte sine stillinger etter 1.7.13. Disse vil i stedet få ekstra innskudd på 12 % av grunnlønn utover 12G til den driftsbaserte pensjonsordningen som gjelder for 12G, så lenge de står i en slik stilling, dog senest til fylte 65 år.

Årets pensjonskostnad er beregnet på grunnlag av de økonomiske og aktuariemessige forutsetninger ved årets begynnelse. Brutto pensjonsforpliktelser er beregnet på grunnlag av de økonomiske og aktuariemessige forutsetninger ved årets slutt.

Ved beregning av de fremtidige pensjoner i ytelsesordningen er følgende forutsetninger lagt til grunn:

	31.12.14	31.12.13
Diskonteringsrente	2,30 %	3,75 %
Forventet avkastning	2,30 %	3,75 %
Lønnsregulering	2,00 %	3,00 %
G-regulering	2,50 %	3,50 %
Pensjonsregulering	1,75 %	2,25 %
Dødelighet	K 2013	K 2013
Uførehet	IR 73	IR 73
Frivillig avgang	4,50 %	4,50 %

Årets pensjonskostnad fremkommer slik:

NOK millioner	2014	2013
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	7	7
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	4	4
Forutsatt avkastning på pensjonsmidlene	(1)	(1)
Periodisert arbeidsgiveravgift	1	1
Årets netto pensjonskostnad	11	11
Kostnader ved innskuddsplaner	9	8

NOK millioner	2014	2013
Sum brutto pensjonsforpliktelser	(253)	(217)
Brutto verdi av pensjonsmidlene	37	33
Netto pensjonsforpliktelser	(216)	(184)
Arbeidsgiveravgift	(30)	(26)
Netto balanseførte pensjonsforpliktelser/midler	(246)	(210)

6 Skatt

Skattekostnad

NOK millioner	2014	2013
Betalbar skatt	-	-
Endring utsatt skatt	(42)	(9)
Skatteinntekt/-kostnad	(42)	(9)

NOK millioner	2014	2013
Resultat før skatt	1 288	755
Skatt beregnet til skattesats 27 % av resultat før skatt	348	211
Effekt av redusert skattesats med 1 %	-	3
Konsernbidrag uten skatteeffekt	(378)	(224)
Nedskrivning av aksjer	-	-
Andre permanente forskjeller	(12)	1
Skatteinntekt/-kostnad	(42)	(9)

Utsatt skatt og utsatt skattefordel

NOK millioner	2014	2013
Pensjon	66	57
Undeskudd til fremføring	65	11
Annet	(12)	2
Balansført utsatt skattefordel	119	70
Skattesats i Norge	27 %	27 %

Endring i utsatt skatt som er regnskapsført rett mot egenkapitalen er som følger:

NOK millioner	31.12.14	31.12.13
Pensjoner	(7)	(4)
Sum	(7)	(4)

7 Rentebærende lån og lånerammer

Per 31.12.14 hadde konsernet følgende lån og lånerammer:

	Forfall	Nominell rente	Restløpetid	Nominelt beløp	Balansført verdi
Obligasjonslån KOG 07	10.9.19	4,80 %	4,7	250	250
Obligasjonslån KOG 06	10.9.17	3,28 %	2,7	500	500
Sum lån				750	750
Lånefasilitet (utrukket låneramme)	7.4.19			1 500	-

Kongsberg Gruppen ASA etablerte i 2014 en ny syndikert lånefasilitet med fire nordiske banker og en internasjonal bank; Danske Bank, DNB, JPMorgan Chase, Nordea og SEB. Fasiliteten er for generelle forretningsformål. Den nye fasiliteten har løpetid på fem år med opsjon på forlengelse på ett år, to ganger. Rentebetingelsene er NIBOR + margin som er avhengig av forholdet mellom netto rentebærende lån/EBITDA og kan være fra 0,5 % til 1 %. Lånefasiliteten krever at netto rentebærende gjeld ikke overstiger 3 ganger EBITDA, men kan være opp til 3,5 ganger i maksimalt 3 kvartaler. Kravene i låneavtalene er oppfylt. Det har ikke vært trukket på fasiliteten i 2014.

Kongsberg Gruppen ASA hadde tre obligasjonslån ved inngangen til 2014, hvorav det ene lånet pålydende NOK 500 millioner forfalt i april 2014. Obligasjonslånene er utstedt i norske kroner og notert på Oslo Børs. Rentebetingelsene er 3 mnd NIBOR + 1,8 % for lån pålydende NOK 500 millioner med forfall i 2017 og fastrente på 4,80 % p.a. for obligasjonslån pålydende NOK 250 millioner med forfall i 2019. Lånene er balansført til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode.

All opplåning i konsernet er sentralisert til Kongsberg Gruppen ASA og håndteres av konsernets sentrale finansfunksjon.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

8 Garantier

Kongsberg Gruppen ASA har i perioden 1999 til 2014 solgt deler av eiendomsmassen i Kongsberg Teknologipark. Eiendommene er leid tilbake på langsiktige kontrakter, hvorav en kontrakt uløp i 2014 og de øvrige utløper i perioden 2017 til 2031. Tilbakeleiekontraktene er vurdert til å være operasjonelle leieavtaler.

I tillegg til leiebeløpene er Kongsberg Gruppen ASA ansvarlig for visse kostnader knyttet til avgifter og vedlikehold av eiendommene. Med unntak av eiendommene som ble solgt i 2007 og 2014 er eiendommene i hovedsak utleid til eksterne leietakere. Utleiekontraktene har en varighet fra tre måneder til 15 år. Avsetninger knyttet til dette er omtalt i note 24 "Avsetninger" til konsernregnskapet.

Samlet leiebeløp som morselskapet har garantert for, knyttet til salg og tilbakeleie avtalene, er NOK 1 368 millioner.

Forskudds- og gjennomføringsgarantier

Konsernets selskaper har stilt garantier for forskudd og gjennomføring i tilknytning til prosjekter. Garantiene er utstedt av norske og utenlandske banker og forsikringselskaper. Kongsberg Gruppen ASA står ansvarlig for alle garantiene.

NOK millioner	2014	2013
Garantier utstedt av banker og forsikringselskaper	3 109	2 261
Garantier stilt av Kongsberg Gruppen ASA	5 560	1 671
Forskudd og gjennomføringsgarantier overfor kunder	8 669	3 932

Kongsberg Gruppen ASA har ukommiterte rammeavtaler om garantistillelser med banker og forsikringselskaper.

9 Nærstående parter

Driftsinntekter

NOK millioner	2014	2013
Kongsberg Maritime AS	97	90
Kongsberg Oil & Gas Technologies AS	15	6
Kongsberg Defence & Aerospace AS	78	85
Andre	13	23
Sum driftsinntekter nærstående	203	204

Driftsinntekter nærstående parter består av konsernfelleskost og forsikringer

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaklinformasjon

Langsiktige fordringer nærstående parter

NOK millioner	2014	2013
Kongsberg Næringseiendom AS	100	100
Kongsberg Teknologipark AS	-	-
Kongsberg Næringsbygg 2 AS	79	79
Kongsberg Næringsbygg 3 AS	103	103
Kongsberg Norcontrol IT AS	109	9
Kongsberg Næringsbygg 5 AS	48	58
Kongsberg Næringsbygg 6 AS	12	22
Kongsberg Maritime Engineering AS	35	20
Kongsberg Oil & Gas Technologies AS	777	739
Kongsberg Næringsbygg 7 AS	-	93
Kongsberg Evotec AS	116	152
Kongsberg Gallium Ltd	34	46
Kongsberg Protech Systems USA Corporation Inc.	57	64
Hydroid Inc	568	392
Kongsberg Maritime Holding Ltd	50	43
Kongsberg Oil & Gas Technologies Inc	1	9
Kongsberg Protech Systems Canada Corporation Inc	122	20
Kongsberg Maritime Hoi Tung Holding Ltd	85	50
KM Training do Brasil LTDA	14	12
Kongsberg Maritime Middle East DMCCO		7
Kongsberg Integrated Tactical systems Inc (KITS)	150	64
Kongsberg Maritime Hellas AS	3	4
Kongsberg Nemo AS ¹⁾	-	70
Kongsberg Nemotech AS	22	23
KM Mexico S.A.de CV	6	5
Kongsberg Maritime do Brasil SA	14	14
KM Malaysia	15	12
Kongsberg Oil & Gas Technologies Ltd	11	9
Kongsberg Oil & Gas Technologies Pty Ltd	13	5
Kongsberg Norspace AS	9	-
Kongsberg Maritime Embient GmbH	25	-
Kongsberg Maritime Australia Pty Ltd	3	-
Andre selskaper	6	9
Totalt	2 587	2 233

1) Selskapet er fusjonert med Kongsberg Oil & Gas Technologies AS fra 1.1.14

Kortsiktig gjeld nærstående parter

NOK millioner	2014	2013
Kongsberg Maritime AS	832	311
Norcontrol IT	-	-
Kongsberg Seatex AS	249	54
Kongsberg Defence & Aerospace AS	3 935	3 215
Kongsberg Spacetec AS	27	11
Kongsberg Maritime Inc	11	9
Portside	7	
Global Sim Inc	26	18
Kongsberg Underwater Technology Inc	15	12
Kongsberg Reinsurance Ltd	33	30
Kongsberg Norspace AS	-	14
Andre selskaper	1	3
Totalt	5 136	3 677

Kortsiktige fordringer nærstående parter

NOK millioner	2014	2013
Kongsberg Maritime AS	705	360
Kongsberg Oil & Gas Technologies AS	8	3
Kongsberg Defence & Aerospace AS	706	459
Kongsberg Maritime Holding Ltd	5	0
Kongsberg Basetec AS	40	40
Andre	5	5
Totalt	1 469	867

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

10 Valutasikring

Per 31.12. hadde konsernet følgende sikringer av utenlandsk valuta, fordelt på sikringskategorier:

2014	Bruttoverdi		Total sikret beløp i USD 31.12.14	Gj.snittlig sikret kurs i USD 31.12.14	Total sikret beløp i EUR 31.12.14	Gj.snittlig sikret kurs i EUR 31.12.14
	i NOK per 31.12.14 basert på avtalte kurser	Netto mer(+)/ mindreverdi(-) i NOK 31.12.14				
Beløp i millioner						
<i>Sikringskategori</i>						
Terminforretninger, kontantstrømsikringer	9 240	(1 031)	1 125	6,61	142	8,56
Sum kontantstrømsikringer	9 240	(1 031)	1 125		142	
Virkelig verdisikringer	10 532	(1 492)	1 399	6,37	192	8,71
Lånesikringer (virkelig verdisikring)	1 133	(3)	122	7,40	3	9,10
Valutasikringer	20 905	(2 526)	2 646		337	

2013	Bruttoverdi		Total sikret beløp i USD 31.12.13	Gj.snittlig sikret kurs i USD 31.12.13	Total sikret beløp i EUR 31.12.13	Gj.snittlig sikret kurs i EUR 31.12.13
	i NOK per 31.12.13 basert på avtalte kurser	Netto mer(+)/ mindreverdi(-) i NOK 31.12.13				
Beløp i millioner						
<i>Sikringskategori</i>						
Terminforretninger, kontantstrømsikringer	10 373	(37)	1 476	6,12	165	8,15
Sum kontantstrømsikringer	10 373	(37)	1 476		165	
Virkelig verdisikringer	8 521	(105)	944	6,06	275	8,28
Lånesikringer (virkelig verdisikring)	728	5	106		1	
Valutasikringer	19 622	(137)	2 526		441	

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

Valutafordringer nærstående parter

2014	Bruttoverdi		Total sikret beløp	Gj.snittlig sikret kurs	Total sikret beløp	Gj.snittlig sikret kurs
	i NOK per 31.12.14 basert på avtalte kurser	Netto mer(+)/mindreverdi(-) i NOK 31.12.14				
<i>Beløp i millioner</i>						
<i>Sikringskategori</i>						
Kongsberg Maritime, Terminforretninger, kontantstrømsikringer	5 424	(758)	712	6,45	97	8,50
Kongsberg Maritime Engineering, Terminforretninger, kontantstrømsikringer	-	-	-	-	-	-
Kongsberg Oil & Gas Technologies, Terminforretninger, kontantstrømsikringer	184	(27)	29	6,46	-	-
Kongsberg Defence System, Terminforretninger, kontantstrømsikringer	1 669	(51)	192	6,45	32	8,71
Kongsberg Protech System, Terminforretninger, kontantstrømsikringer	1 690	(155)	156	6,65	8	8,58
Kongsberg Norcontrol IT AS	273	(40)	36	6,40	5	8,40
Sum kontantstrømsikringer	9 240	(1 031)	1 125		142	
Kongsberg Maritime, Prosjektsikringer	3 833	(533)	489	6,42	72	8,54
Kongsberg Maritime Engineering, Prosjektsikringer	81	(12)	14	6,56	(2)	8,65
Kongsberg Oil & Gas Technologies, Prosjektsikringer	86	(10)	12	6,62	1	8,45
Kongsberg Defence System, Prosjektsikringer	3 514	(673)	529	6,12	15	9,15
Kongsberg Protech System, Prosjektsikringer	1 436	(120)	160	6,84	(2)	7,94
Kongsberg Satelite Service, Prosjektsikringer	953	(102)	84	6,36	46	8,91
Kongsberg Spacetec	51	(3)	2	6,88	4	8,54
Kongsberg Norcontrol IT AS	362	(25)	7	6,82	36	8,49
Andre selskaper	216	(14)	102	-	22	8,75
Valutasikringer	19 772	(2 523)	2 524		334	

2013	Bruttoverdi		Total sikret beløp	Gj.snittlig sikret kurs	Total sikret beløp	Gj.snittlig sikret kurs
	i NOK per 31.12.13 basert på avtalte kurser	Netto mer(+)/mindreverdi(-) i NOK 31.12.13				
<i>Beløp i millioner</i>						
<i>Sikringskategori</i>						
Kongsberg Maritime, Terminforretninger, kontantstrømsikringer	3 809	(67)	507	6,08	90	8,01
Kongsberg Maritime Engineering, Terminforretninger, kontantstrømsikringer	-	-	-	-	-	-
Kongsberg Oil & Gas Technologies, Terminforretninger, kontantstrømsikringer	192	(4)	32	6,02	-	-
Kongsberg Defence System, Terminforretninger, kontantstrømsikringer	5 745	35	875	6,13	46	8,28
Kongsberg Protech System, Terminforretninger, kontantstrømsikringer	628	(3)	62	6,16	29	8,35
Kongsberg Norcontrol IT AS						
Sum kontantstrømsikringer	10 374	(39)	1 476		165	
Kongsberg Maritime, Prosjektsikringer	4 008	(67)	578	6,03	51	8,21
Kongsberg Maritime Engineering, Prosjektsikringer	10	-	-	-	-	8,25
Kongsberg Oil & Gas Technologies, Prosjektsikringer	103	-	20	6,04	-	8,19
Kongsberg Defence System, Prosjektsikringer	2 605	(33)	131	5,97	209	8,34
Kongsberg Protech System, Prosjektsikringer	1 452	15	148	6,21	24	8,24
Kongsberg Satelite Service, Prosjektsikringer	526	(13)	51	6,04	26	8,21
Kongsberg Spacetec	57	(1)	3	6,00	5	8,19
Andre selskaper	113	(7)	1	6,11	12	8,09
Valutasikringer	19 248	(145)	2 408		492	

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontakinformasjon

11 Betalingsmidler

Nominelt beløp i NOK millioner	31.12.14	31.12.13
Kortsiktig plassering i pengemarkedet	2 116	860
Bankinnskudd, driftskonti	156	683
Sum	2 272	1 543

Det er stilt bankgaranti for trukket forskuddstrekk til ansatte tilsvarende NOK 10 millioner (NOK 10 millioner i 2013).

Likviditetsstyringen i konsernet håndteres av konsernets sentrale finansfunksjon.

12 Salg av eiendom

Kongsberg Gruppen ASA solgte 17. desember 2014 tre eiendommer, hvorav to er under oppføring. Det er inngått tilbakeleieavtaler på byggene mellom kjøper og et datterselskap av Kongsberg Gruppen ASA.

Eiendommene ble solgt til en eiendomsverdi på NOK 463 millioner. Eiendommene ble solgt som en del av aksjeselskapene Kongsberg Næringsbygg 7 AS, Kongsberg Næringsbygg 8 AS og Kongsberg Næringsbygg 9 AS. Samlet kjøpesum for aksjene var på NOK 137 millioner, og medførte en gevinst på NOK 58 millioner. Transaksjonen er skattefri etter fritaksmodellen. Transaksjonen medførte et netto kontantoppgjør på NOK 264 millioner, hvorav NOK 131 millioner er oppgjør for aksjene fratrukket transaksjonskostnader og NOK 133 millioner er oppgjør for gjeld.

Kongsberg Gruppen ASA garanterer for kostnader for oppføring og tidspunkt for ferdigstillelse av byggene, samt for vedlikehold av byggene i tilbakeleieperioden. Balanseførte forpliktelser knyttet til disse garantiene er på totalt NOK 57 millioner hvorav NOK 48 millioner klassifisert under annen langsiktig gjeld.

ERKLÆRING TIL ÅRSREGNSKAP

Kongsberg Gruppen ASA

Vi bekrefter at årsregnskapet for perioden 1.1.14 til 31.12.14, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettvise bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet og at opplysninger i årsberetningen gir en rettvise oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretaket står overfor.

Kongsberg, 20. mars 2015

Finn Jepsen, Styrets leder

Anne-Lise Aukner, Styrets nestleder

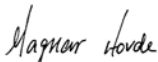
Irene Waage Basili, Styremedlem

Roar Flåthen, Styremedlem

Morten Henriksen, Styremedlem

Magnar Hovde, Styremedlem

Helge Lintvedt, Styremedlem

Roar Marthinussen, Styremedlem

Walter Qvam, Konsernsjef

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

REVISJONSBERETNING FOR 2014

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Oslo Atrium, P.O.Box 20, NO-0051 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00
Fax: +47 24 00 24 01
www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

Til generalforsamlingen i
Kongsberg Gruppen ASA

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Kongsberg Gruppen ASA, som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av balanse per 31. desember 2014, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger. Konsernregnskapet består av oppstilling over finansiell stilling per 31. desember 2014, resultatregnskap, oppstilling over totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapitalen og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger

Styrets og konsernsjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og konsernsjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge for selskapsregnskapet og i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU for konsernregnskapet, og for slik intern kontroll som styret og konsernsjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om selskapsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftsrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

Konklusjon om selskapsregnskapet

Etter vår mening er selskapsregnskapet for Kongsberg Gruppen ASA avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2014 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Konklusjon om konsernregnskapet

Etter vår mening er konsernregnskapet for Kongsberg Gruppen ASA avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2014 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og om redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen, i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar (Bærekraftsrapport 2014) om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og disponeringen av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og konsernsjef har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 20. mars 2015
ERNST & YOUNG AS

Anders Gøbel
statsautorisert revisor

- 1 Innledning
- 8 Årsberetning, årsregnskap og noter
- 86 Virksomhetsstyring**
- 100 Aksjonærinformasjon
- 104 Bærekraftrapport
- 148 Finanskalender og kontaktinformasjon

VIRKSOMHETS- STYRING

“Konsernets verdigrunnlag og etiske retningslinjer er et **grunnleggende premiss** for KONGSBERGs eierstyring og selskapsledelse.”

STYRETS REDEGJØRELSE OM FORETAKSSTYRING

KONGSBERG har som mål å ivareta og øke interessentenes verdier gjennom å drive lønnsom, vekstorientert industriell utvikling i et langsiktig og internasjonalt perspektiv.

God eierstyring og selskapsledelse skal sikre størst mulig verdiskaping og redusere risikoen ved virksomheten, samtidig som konsernets ressurser skal utnyttes på en effektiv og bærekraftig måte. Konsernet skal nå sine mål gjennom å videreutvikle førsteklasses kompetansemiljøer og levere ledende systemer, produkter og tjenester i sine internasjonale markedssegmenter og gjennom å drive virksomheten etisk, bærekraftig og samfunnsmessig ansvarlig. KONGSBERG er notert på Oslo Børs og er underlagt norsk verdipapirlovgivning og børsreglement.

Hva KONGSBERG legger i begrepet

Konsernets verdigrunnlag og etiske retningslinjer er et grunnleggende premiss for KONGSBERGs eierstyring og selskapsledelse. Eierstyring og selskapsledelse omhandler problemstillinger og prinsipper knyttet til rollefordelingen

mellom styringsorganene i et selskap, og det ansvar og den myndighet som er tillagt hvert av organene. God eierstyring og selskapsledelse kjennetegnes ved et ansvarlig samspill mellom eiere, styret og ledelse sett i et langsiktig, verdiskapende og bærekraftig perspektiv. Det krever et effektivt samarbeid, definert ansvars- og rollefordeling mellom aksjeeiere, styret og daglig ledelse, respekt for selskapets øvrige interessenter og en åpen og pålitelig kommunikasjon med omverdenen.

Hvordan temaet har vært behandlet i 2014

Temaet eierstyring og selskapsledelse er gjenstand for årlige vurderinger og diskusjoner i konsernets styre. Blant annet blir konsernets styringsdokumenter gjennomgått og revidert årlig, og teksten til dette kapitlet i årsrapporten blir grundig behandlet i styret.

KONGSBERGs MODELL FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Generalforsamlingen velger fem eierrepresentanter til styret etter innstilling fra valgkomiteen. Velges for to år.

Overordnet ansvar for strategi og forvaltning av selskapet. Gir råd og fører tilsyn med daglig ledelse.

Strategi og operativ ledelse.

Policy

Kongsberg Gruppen

KONGSBERG er underlagt rapporteringskrav om eierstyring og selskapsledelse etter regnskapsloven § 3-3b samt "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse", jf. løpende forpliktelser for børsnoterte selskaper pkt. 7. Regnskapsloven er tilgjengelig på www.lovdata.no. "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse", sist revidert 30.10.14, er tilgjengelig på www.nues.no.

Denne redegjørelsen vil i henhold til allmennaksjeloven § 5-4 bli gjenstand for behandling på ordinær generalforsamling i KONGSBERG den 7.5.15. Konsernets etterlevelse og eventuelle avvik fra anbefalingen skal kommenteres og gjøres tilgjengelig for konsernets interessenter.

Policyen er besluttet i konsernets styre. Den norske stat, som eier 50,001 prosent av konsernet, legger også til grunn at alle selskaper hvor staten har eierandel, følger anbefalingen. I og med at staten har en eierandel på 50,001 prosent, forholder konsernet seg også til Stortingsmelding nr. 13 (2006–2007) – "Eiermeldingen", Stortingsmelding nr. 27 (2013–2014) – "Et mangfoldig og verdiskapende eierskap", statens 10 eierprinsipper for god eierstyring og til OECDs retningslinjer vedrørende statlig eierskap og eierstyring. Disse retningslinjene er gjengitt på konsernets nettsider, www.kongsberg.com

Følgende elementer er bærende i KONGSBERGs policy innenfor området eierstyring og selskapsledelse:

- KONGSBERG skal føre en åpen, pålitelig og relevant kommunikasjon med omverdenen om selskapets virksomhet og forhold knyttet til eierstyring og selskapsledelse.
- KONGSBERG skal ha et styre som er selvstendig og uavhengig av konsernets ledelse.
- Det skal legges vekt på at det ikke foreligger interessekonflikter mellom eiere, styret og administrasjonen.
- KONGSBERG skal ha en klar arbeidsdeling mellom styret og administrasjonen.
- Alle aksjeeiere skal behandles likt.

Konsernets arbeid med bærekraft og samfunnsansvar ses på som en integrert del av prinsippene for god eierstyring og selskapsledelse. Det er i tråd med statens syn slik det fremkommer i "Eiermeldingen".

Vedtekter

Kongsberg Gruppen

§ 1 Selskapets navn er Kongsberg Gruppen ASA. Selskapet er et allmennaksjeselskap.

§ 2 Selskapets forretningskontor er i Kongsberg.

§ 3 Kongsberg Gruppen ASA er et selskap med formål å drive teknologisk og industriell virksomhet innen maritime, forsvar og tilknyttede områder. Selskapet kan delta i og eie andre selskaper.

§ 4 Selskapets aksjekapital er NOK 150.000.000,- fordelt på 120.000.000 aksjer pålydende NOK 1,25. Selskapets aksjer skal være registrert i Verdipapirsentralen.

§ 5 Styret skal ha fra fem til åtte medlemmer. Inntil fem medlemmer og inntil to varamedlemmer velges av generalforsamlingen. Tre medlemmer og varamedlemmer for disse velges ved direkte valg av og blant de ansatte etter forskrifter fastsatt i medhold av aksjelovens bestemmelser om de ansattes representasjon i allmennaksjeselskapers styre.

§ 6 Selskapets firma tegnes av styrets leder alene, eventuelt nestleder og et av styremedlemmene i fellesskap.

§ 7 Generalforsamlinger holdes i Kongsberg eller i Oslo, og innkalles skriftlig med minst 21 dagers varsel. Dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen trenger ikke sendes til aksjeeierne dersom dokumentene er gjort tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets internettsider. Dette gjelder også dokumenter som etter lov skal inntas i eller vedlegges innkallingen til generalforsamlingen. En aksjeeier kan likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen.

§ 8 Den ordinære generalforsamlingen skal:

1. Godkjenne årsregnskapet og årsberetningen, herunder utdeling av utbytte.
2. Behandle andre saker som etter lov eller vedtektene hører under generalforsamlingen.
3. Velge aksjonærenes medlemmer og varamedlemmer til selskapets styre.
4. Velge medlemmene til valgkomitéen.
5. Velge én eller flere revisorer etter forslag fra generalforsamlingen.
6. Fastsette styrets godtgjørelse og godkjenne godtgjørelse til revisor.
7. Behandle styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte.

I innkallingen kan fastsettes at aksjeeiere som ønsker å delta i generalforsamlingen, skal melde seg innen en frist som angis i innkallingen. Fristen kan ikke utløpe tidligere enn fem dager før generalforsamlingen. Generalforsamlingens møter ledes av styrets leder, eller om han har forfall, av nestleder. Har begge forfall, velger generalforsamlingen en møteleder.

§ 9 Valgkomiteen består av tre medlemmer som skal være aksjeeiere eller representanter for aksjeeierne. Medlemmene av valgkomiteen, herunder lederen, velges av den ordinære generalforsamlingen.

Valgkomitéen avgir innstilling til generalforsamlingen om valg av medlemmer til valgkomiteen. Funksjonstiden er to år. Etter innstilling fra styret fastsetter generalforsamlingen godtgjørelsen til valgkomiteens medlemmer. Valgkomiteen avgir sin innstilling til generalforsamlingen om valg av, og godtgjørelse til, medlemmer og varamedlemmer til styret. Styrets leder uten å ha stemmerett, innkalles til minst ett møte i valgkomitéen før valgkomiteen avgir sin endelige innstilling.

STYRETS REDEGJØRELSE KNYTTET TIL NORSK ANBEFALING FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Styret i Kongsberg Gruppen støtter aktivt opp om gode styringsprinsipper for foretaksstyring og legger vekt på at KONGSBERG følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse og forklare eventuelle avvik. For fullstendig oversikt over anbefalingen med kommentarer, se Oslo Børs: www.oslobors.no/ob/cg eller NUES (norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse): www.nues.no

Nedenfor gjennomgås i detalj hvert enkelt punkt i den norske anbefalingen. Gjennomgangen tar utgangspunkt i siste reviderte versjon av anbefalingen fra 30.10.14.

Opplysninger som KONGSBERG plikter å gi etter regnskapsloven § 33b om redegjørelse for foretaksstyring, er hensyntatt i denne redegjørelsen og følger anbefalingens systematikk der dette er naturlig. Nærmere beskrivelse av plasseringen til de punkter det etter regnskapsloven § 3-3b skal gis opplysninger om, følger nedenfor:

1. "en angivelse av anbefaling og regelverk om foretaksstyring som foretaket er omfattet av eller for øvrig velger å følge": Redegjørelsens avsnitt "Kongsbergs Policy"
2. "opplysninger om hvor anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1 er offentlig tilgjengelig": Redegjørelsens avsnitt "Kongsbergs Policy"
3. "en begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1": Redegjørelsens avsnitt "Avvik fra anbefalingen"
4. "en beskrivelse av hovedelementene i foretakets, og for regnskapspliktige som utarbeider konsernregnskap eventuelt også konsernets, systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen": Redegjørelsens pkt. 10, "Risikostyring og internkontroll"
5. "vedtektsbestemmelser som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennaksjeloven kapittel 5": Redegjørelsens pkt. 6, "Generalforsamling"

6. "sammensetning til styre, bedriftsforsamling, representantskap og kontrollkomité; eventuelt arbeidsutvalg for disse organer, samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruksjer og retningslinjer for organenes og eventuelle utvalgs arbeid": Redegjørelsens pkt. 8, "Styresammensetning og uavhengighet" og pkt. 9, "Styrets arbeid"
7. "vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer": Redegjørelsens pkt. 8, "Styresammensetning og uavhengighet"
8. "vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis": Redegjørelsens pkt. 3, "Selskapskapital og utbytte"

Avvik fra anbefalingen

Etter konsernets egen vurdering har vi avvik fra anbefalingen på ett hovedpunkt:

Punkt 6 – Generalforsamling

Det er to avvik innen dette punktet. Normalt har ikke hele styret deltatt på generalforsamlingen. Saker til behandling i generalforsamlingen har til nå ikke skapt behov for dette. Styrets leder er alltid til stede for å svare på eventuelle spørsmål. Øvrige styremedlemmer deltar etter behov. Fra konsernets side er dette vurdert til å være tilstrekkelig.

Det andre avviket refererer til vedtektens § 8, som fastslår at generalforsamlingens møter ledes av styrets leder. Dersom styrets leder har forfall ledes generalforsamlingen av styrets nestleder. Har begge forfall, velger generalforsamlingen møteleder. Dette er et avvik i forhold til anbefalingen om uavhengig møteledelse. Ordningen er vedtatt av selskapets eiere gjennom enstemmig vedtak i generalforsamlingen og har så langt fungert tilfredsstillende.

1 Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Beskrivelsen er i hovedtrekk strukturert etter anbefalingen. I tillegg er det, slik det anbefales, gitt en høyere detaljeringsgrad på enkelte punkter. Punkt 16, "Ledelsen og interne prosedyrer", omfattes ikke av anbefalingen. Vi har valgt å ta dette med, da vi anser det som et sentralt punkt i diskusjonen rundt eierstyring og selskapsledelse.

Vi arbeider aktivt for å følge internasjonal "best practice" standarder når vi utarbeider våre styringsdokumenter, fordi vi mener at det er en tett sammenheng med høy kvalitet på styringssystemer og vår verdiskaping.

Temaet eierstyring og selskapsledelse er gjenstand for årlig vurdering og diskusjon i styret. Redegjørelsen nedenfor ble vedtatt i styremøte 5. februar 2015.

Verdigrunnlag

Konsernets visjon er "World Class – through people, technology and dedication". Verdiene som skal støtte opp under visjonen er: Målbevisst, Nyskapende, Samarbeidsorientert og Pålitelig. Verdiene er viktige for å utvikle en sunn og sterk bedriftskultur og gjennom det legge grunnlag også for god foretaksstyring. Nærmere omtale og klargjøring av verdigrunnlaget finnes på konsernets nettsider; www.kongsberg.com og i konsernets års- og bærekraft-rapport for 2014.

Etikk og samfunnsansvar

Konsernets gjeldende etiske retningslinjer ble vedtatt av styret i februar 2015. De bygger i stor grad på internasjonale initiativ og retningslinjer knyttet til samfunnsansvar som konsernet har sluttet seg til, blant annet UN Global Compact, OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper og ILO konvensjonene. Retningslinjene omhandler blant annet temaene menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, klima og miljø, korrupsjon, vårt forhold til kunder, leverandører og markedsrepresentanter, habilitet og taushetsplikt. De gjelder for konsernets styremedlemmer, ledere, medarbeidere, alt innleid personell, konsulenter, markedsconsulenter og lobbyister og andre som opptre på vegne av KONGSBERG. Se nærmere beskrivelse i års- og bærekraftrapport for 2014.

Konsernets policy for bærekraft og samfunnsansvar vedtas av styret. Policyen er integrert i konsernets strategiprosesser og er nærmere omtalt i konsernets års- og bærekraftrapport og på konsernets nettsider.

2 Virksomheten

Kongsberg Gruppen ASA er et selskap med formål å drive teknologisk og industriell virksomhet innen maritime, forsvar og tilknyttede områder. Selskapet kan delta i og eie andre selskaper. Ovennevnte fremgår av selskapets vedtekter § 3. Selskapets vedtekter finnes på konsernets nettsider, www.kongsberg.com.

Konsernets mål og hovedstrategier omtales i konsernets års- og bærekraftrapport og på konsernets nettsider, www.kongsberg.com.

3 Selskapskapital og utbytte

Egenkapital

Konsernets egenkapital 31.12.14 var på NOK 6,282 millioner (NOK 6,657 millioner), hvilket utgjorde 31,1 (38,2) prosent av totalkapitalen. Styret anser dette å være tilfredsstillende. Selskapets behov for soliditet vurderes til enhver tid i lys av selskapets mål, strategi og risikoprofil.

Utbyttepolitikk

Styret har besluttet en utbyttepolitikk som tilsier at utbytte skal over tid utgjøre mellom 40 og 50 prosent av selskapets ordinære årsresultat etter skatt. Ved fastsettelse av størrelsen på utbytte vil det tas hensyn til forventet fremtidig kapitalbehov. Utbyttepolitikken ble gjort gjeldende fra regnskapsåret 2013.

Generalforsamlingen fastsetter det årlige utbyttet, basert på forslag fra styret. Forslaget er den øverste grense for hva generalforsamlingen kan vedta.

For 2013 ble det utbetalt et utbytte på NOK 5,25 per aksje, bestående av NOK 4,25 per aksje som ordinært utbytte og NOK 1,00 per aksje som ekstraordinært utbytte i forbindelse med konsernets 200års jubileum.

Styret foreslår overfor generalforsamlingen å betale et ordinært utbytte for regnskapsåret 2014 på NOK 4,25/aksje (4,25) og et ekstraordinært utbytte på NOK 5,00/aksje (1,00) – totalt NOK 9,25/aksje (5,25). Det ordinære utbytte og totale utbytte utgjør henholdsvis 42,7 prosent og 93,0 prosent av ordinært årsresultat før nedskrivninger. Ordinært utbytte og totalt utbytte utgjør henholdsvis 58,4 prosent og 127,1 prosent av ordinært årsresultat.

I vurderingen av det ekstraordinære utbytte har styret tatt utgangspunkt i KONGSBERGs sterke balanse ved utgangen av 2014 og behovet for å kunne understøtte selskapets vekststrategi fremover. Styrets konklusjon er at det er rom for en viss justering av selskapets kapitalstruktur og samtidig ha tilstrekkelig finansiell kapasitet for de muligheter som kan by seg. På dette grunnlag har styret konkludert med et ekstraordinært utbytte på NOK 5,00/aksje.

Styrefullmakter

Kapitalforhøyelse

Det foreligger ikke emisjonsfullmakter gitt til styret.

Kjøp av egne aksjer

Generalforsamlingen kan gi styret fullmakt til å kjøpe opptil 10 prosent av egne aksjer.

På den ordinære generalforsamlingen 9.5.14 fikk styret fullmakt til å kjøpe egne aksjer for inntil et høyeste pålydende beløp på NOK 7,5 millioner. Dette utgjør fem prosent av aksjekapitalen. Fullmakten kan benyttes flere ganger og gjelder frem til neste ordinære generalforsamlingen, likevel senest til 30.6.15. Styrets erverv av egne aksjer kan etter denne fullmakten bare skje mellom en minstepris på NOK 25 og en høyeste pris på NOK 300 per aksje. Konsernet eier per 31.12.14 til sammen 26.674 (66.699) aksjer i eget selskap.

Aksjene er innkjøpt til aksjespareordning for samtlige ansatte og i forbindelse med selskapets langtidsincentiv (LTI) ordning, men kan også avhendes i markedet. Aksjene under konsernets aksjespareordning tilbys alle ansatte til redusert pris (20 prosent), og har en bindingstid på ett år fra det tidspunktet de ble ervervet. LTI ordningen er omtalt i note 28, og punkt 12 i denne redegjørelsen.

4 Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående

Aksjeklasse

Konsernets aksjer består kun av A-aksjer. Alle aksjer bærer de samme rettighetene i selskapet. På generalforsamlingen gir hver aksje en stemme. Pålydende pr aksje er NOK 1,25. Vedtektene inneholder ingen begrensninger i forhold til stemmerett.

Transaksjoner i egne aksjer

Styrets fullmakt til erverv av egne aksjer forutsetter at ervervet skal skje i markedet. Avhendelse av ervervede aksjer skal kunne skje i markedet, som oppgjør ved kjøp av virksomhet, samt til aksjeordning for konsernets ansatte.

Transaksjoner med nærstående

Styret er ikke kjent med at det i 2014 har forekommet transaksjoner mellom selskapet og aksjeeier, styremedlem, ledende ansatte eller nærstående av disse som kan betegnes som ikke uvesentlige transaksjoner. Dersom en slik situasjon skulle oppstå, vil styret sørge for at det blir foretatt en uavhengig verddivurdering av tredjepart. Se forøvrig note 29 (28) og note 33 (34) til årsregnskapet for 2014.

Retningslinjer for styremedlemmer og ledende ansatte

Konsernets etiske retningslinjer omtaler temaet interessekonflikt under pkt 1.6. Tilsvarende gjelder for styrets instruks punkt 8 – uavhengighet og inhabilitet. Her går det frem at styret skal handle uavhengig av særinteresser. Uavhengighet i denne sammenheng har styret definert som følger:

- Styremedlemmer skal normalt ikke motta annen godtgjørelse enn styrehonoraret og honorar for arbeid i styreutvalg. Ved avvik fra hovedregelen skal dette godkjennes av et samlet styre og protokollføres. Ved vesentlig transaksjon mellom selskapet og styremedlem eller Konsernsjef, skal det innhentes uavhengig vurdering fra tredjepart.
- Styrets medlemmer skal informere det samlede styret om eventuelle relasjoner med, eller interesser i KONGSBERGs vesentlige forretningsforbindelser eller transaksjoner.
- Styrehonoraret skal ikke være resultatavhengig og opsjoner skal ikke tildeles styremedlemmene.
- Kryssrelasjoner mellom styremedlemmer, Konsernsjef eller den øvrige administrasjonen skal unngås.
- Styremedlemmene skal ikke ha, eller representere, vesentlige forretningsmessige relasjoner med konsernet. Dersom et styremedlem er i tvil om egen habilitet, skal spørsmålet tas opp til behandling i et samlet styre. Konklusjonen på habilitetsspørsmålet skal protokollføres.

Staten som kunde og aksjeeier

Den norske stat har en eierandel på 50,001 prosent av KONGSBERG og er samtidig en betydelig kunde, spesielt med hensyn til leveranser til det norske Forsvaret. Forholdet til Forsvaret er av rent forretningsmessig art og berøres ikke av eierforholdet.

Konsernet avholder kvartalsvise møter med staten, representert ved Nærings- og fiskeridepartementet. Temaene som tas opp på disse møtene, er først og fremst konsernets økonomiske utvikling og orientering om strategiske spørsmål knyttet til KONGSBERG. Statens forventninger til avkastning og utbytte blir også kommunisert. Disse "én til én"-møtene med staten er på linje med hva som er vanlig mellom et aksjeselskap og dets største aksjeeiere. Møtene håndteres innenfor rammen som er gitt i selskaps- og verdipapirlovgivningen, ikke minst med tanke på likebehandling av aksjeeierne. En gang i året avholdes det et eget møte om samfunnsansvar.

Kravet om likebehandling av aksjeeierne begrenser muligheten for utveksling av informasjon mellom selskapet og departementet. Staten som aksjeeier får vanligvis ikke tilgang til mer informasjon enn det som er offentlig tilgjengelig for andre aksjeeiere. Det forhindrer imidlertid ikke at det kan tas opp forhold som er av samfunnsmessig betydning. Under spesielle omstendigheter hvor statens medvirkning er påkrevd og regjeringen må innhente fullmakt fra Stortinget, vil det tidvis være nødvendig å gi departementet innsideinformasjon. I slike tilfeller er staten underlagt alminnelige regler for behandling av slik informasjon.

5 Fri omsettelighet

Aksjene er fritt omsettelige, med unntak av ansattes kjøp av aksjer til redusert pris og aksjer tildelt under selskapets langtidsincentiv (LTI) ordning, se punkt 3 og 12. Vedtektene har ingen begrensninger på omsetteligheten.

6 Generalforsamling

Gjennom generalforsamlingen er aksjeeierne sikret deltakelse i organet som er den øverste myndighet i selskapet. Selskapets vedtekter vedtas her. Aksjeeiere som representerer minimum 5 prosent av aksjene, kan kreve ekstraordinær generalforsamling.

Innkalling

Generalforsamlingen blir normalt avholdt innen 1. juni hvert år. I 2015 er datoen fastsatt til 7.5.15.

- Innkalling sendes senest ut 21 dager før avholdelse av generalforsamling. Saksdokumentene inklusive valgkomiteens begrunnede innstilling dersom nye medlemmer skal velges eller eksisterende er på valg, følger innkallingen og er tilgjengelig på konsernets nettsider, www.kongsberg.com
- Det legges vekt på at saksdokumentene inneholder all nødvendig informasjon slik at aksjeeierne kan ta stilling til alle saker som skal behandles. Selskapets vedtekter fastslår at påmeldingsfristen ikke kan utløpe tidligere enn fem dager før avholdelse av generalforsamlingen. Det er et mål å legge denne fristen tettest mulig opp til møtedato. Alle aksjeeiere som er registrert i verdipapirsystemet (VPS) mottar innkallingen og har rett til å fremme forslag og avgi stemme direkte eller via fullmakt. Finanskalender blir offentliggjort på konsernets nettsider.

Påmelding og fullmakt

Påmeldingen skjer via skriftlig tilbakemelding, telefaks eller internett. Styret ønsker å legge forholdene til rette slik at flest mulig av aksjeeierne gis anledning til å delta. Aksjeeiere som ikke kan møte, blir oppfordret til å stille med fullmektig. Det er utarbeidet et eget fullmaktsskjema som gjør at fullmaktene skal kunne knyttes til hver enkelt sak. Det er oppnevnt en person som kan stemme for aksjeeierne som fullmektig. På generalforsamlingen deltar representanter fra styret, minst én representant for valgkomiteen og revisor. Fra administrasjonen deltar som et minimum konsernsjef og finansdirektør.

I 2014 ble generalforsamlingen avholdt 9. mai, og 77,5 prosent (78,4) av den samlede aksjekapital var representert. Til sammen 95 (95) aksjeeiere var til stede eller representert ved fullmakt.

Dagsorden og gjennomføring

Dagsorden fastsettes av styret, hvor hovedpunktene følger av vedtektenes § 8. Samme paragraf fastslår også at generalforsamlingens møter ledes av styreleder. Konsernsjefen gjennomgår status for konsernet.

Alle aksjonærer har rett til å få sine spørsmål behandlet på generalforsamlingen. Spørsmål skal dokumenteres skriftlig til styret minimum syv dager innen fristen for sending av varsel om innkallelse til generalforsamlingen. Det skal også angis grunnen til at spørsmålet ønskes satt på dagsordenen. Protokollen fra generalforsamlingen gjøres tilgjengelig på konsernets nettsider www.kongsberg.com.

7 Valgkomité

Konsernets vedtekter § 9 fastslår at konsernet skal ha en valgkomité. Komiteens oppgaver er regulert i en egen instruks vedtatt av generalforsamlingen. Denne ble sist revidert på ordinær generalforsamling 8.5.07.

Hovedoppgaven er å avgi innstilling til selskapets generalforsamling om valg av medlemmer og varamedlemmer til styre. Innstilling er begrunnet og skal særskilt angi innstilling på styreleder. I arbeidet med å finne kandidater til styret har komiteen kontakt med relevante aksjeeiere, styremedlemmer og konsernsjef.

I tillegg skal valgkomiteen fremme forslag til godtgjørelse til styrets medlemmer og varamedlemmer, og foreta en årlig evaluering av styrets arbeid.

Komiteen består av tre medlemmer som skal være aksjeeiere eller representanter for aksjeeierne. Generalforsamlingen velger samtlige medlemmer til valgkomiteen, herunder lederen. Det er valgkomiteen selv som innstiller overfor generalforsamlingen om valg av medlemmer til komiteen. Funksjonstiden er to år. Valgkomiteens godtgjørelse fastsettes av generalforsamlingen etter innstilling fra styret.

Sammensetning

Nåværende komité ble valgt på ordinær generalforsamling 9.5.14 og består av:

- Alexandra Morris, senior porteføljeforvalter ODIN Forvaltning (gjenvalg)
- Morten S Bergesen, administrerende direktør i Havfonn AS (ny)
- Morten Strømgren, avdelingsdirektør i Nærings- og fiskeridepartementet (ny)
- Morris er valgt til leder av komiteen.

Ingen av komiteens medlemmer er representant for daglig ledelse eller styret. Flertallet av medlemmene ansees å være uavhengig av daglig ledelse og styre. Morten S Bergesen er administrerende direktør i Havfonn AS, som har en 26,02 prosent eierandel i Arendals Fossekompagni ASA. Morten S Bergesen er også styremedlem i Arendals Fossekompagni ASA, hvor KONGSBERGs styremedlem Morten Henriksen har en ledende stilling. Valgkomiteen anses å ha en sammensetning som reflekterer interessene til aksjeeierfelleskapet.

Informasjon om valgkomiteen, skjema for å gi innspill på kandidater til styret og frister er gjort tilgjengelig på konsernets nettsider www.kongsberg.com.

8 Styresammensetning og uavhengighet

På generalforsamlingen i 1999 ble det vedtatt å avvikle bedriftsforsamlingen. Bakgrunnen var en avtale mellom arbeidstakerorganisasjonene og konsernet som innebar at antall ansatte representanter i styret ble økt fra to til tre.

Styrets sammensetning

Styret består av åtte medlemmer, og har i dag følgende sammensetning; Finn Jebesen (styreleder), Anne-Lise Aukner (nestleder), Irene Waage Basili, Roar Flåthen og Morten Henriksen. Magnar Hovde, Helge Lintvedt og Roar Marthiniusen er styremedlemmer valgt av og blant de ansatte. Detaljert informasjon om det enkelte styremedlem finnes på våre nettsider www.kongsberg.com.

Deltakelse på styremøte og styrekomiteer i 2014:

Deltakelse i møter	Styremøte	Revisjons- utvalg	Kompensa- sjonsutvalg
Finn Jebesen	10		2
Anne-Lise Aukner	9	7	
Irene Waage Basili	10		
Roar Flåthen	10		2
Morten Henriksen	10	7	
Roar Marthiniusen	10		2
Magnar Hovde	10		
Helge Lintvedt	10	7	

Det legges vekt på at det samlede styret skal ha kompetanse innen styrearbeid og selskapets hovedvirksomhet.

I tillegg skal styrets medlemmer ha kapasitet til å utføre sine oppgaver. Ifølge selskapets vedtekter skal antall styremedlemmer være mellom fem og åtte. Konsernsjefen er ikke styremedlem.

Styret velges for to år av gangen, og velger sin egen leder. Finn Jebesen er valgt til styrets leder.

Styrets uavhengighet

Alle aksjeeiervalgte styremedlemmer anses som selvstendige og uavhengige av konsernets administrative ledelse. Tilsvarende gjelder i forhold til vesentlige forretningsforbindelser. Morten Henriksen har en ledende stilling i Arendals Fossekompani ASA, som ved årsskiftet hadde en eierandel i Kongsberg Gruppen ASA på 7,96 (7,96) prosent. Styret gir uttrykk for at det er positivt at langsiktige aksjeeiere er representert i styret. Det blir lagt vekt på at det ikke skal foreligge interessekonflikter mellom eiere, styret, administrasjonen og selskapets øvrige interessenter.

Blant de aksjeeiervalgte styremedlemmene er det tre menn og to kvinner, det vil si en kvinneandel på 40 prosent.

Valg av styre

Generalforsamlingen velger de fem aksjeeiervalgte representantene til styret. Valgkomiteen utarbeider en innstilling på aksjeeieres kandidater til styret i forkant av valget. Innstillingen blir sendt aksjeeierne sammen med innkallingen til generalforsamlingen. Vedtak om styrets sammensetning skjer ved simpelt flertall. Staten eier i dag i overkant av 50 prosent av aksjene, og kan i prinsippet utøve kontroll over valget av aksjeeiernes styremedlemmer. Tre av styrets medlemmer velges ved direktevalg av og blant de ansatte i konsernet.

Medlemmene velges for to år av gangen med mulighet for gjenvalg. Samtlige aksjonærvalgte styremedlemmer er på valg i 2015.

Styremedlemmenes aksjebeholdning

De aksjeeiervalgte styremedlemmene har per 31.12.14 følgende beholdning av aksjer i konsernet: Finn Jebesen, styrets leder, eier 20.000 (20.000) aksjer gjennom sitt heleide selskap Fateburet AS. De ansattvalgte styremedlemmene har følgende beholdning av KONGSBERG aksjer per 31.12.14: Roar Marthiniusen eier 5.269 (5.004) aksjer og Magnar Hovde 80 (80) aksjer.

9 Styrets arbeid

Styrets oppgaver

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltning av konsernet og for å føre tilsyn med daglig ledelse og konsernets virksomhet. Dette innebærer at styret har ansvaret for å etablere kontrollsystemer og ansvaret for at konsernet drives i samsvar med fastsatt verdigrunnlag, etiske retningslinjer og eiernes forventninger til en bærekraftig og samfunnsansvarlig drift. Styret skal først og fremst ivareta alle aksjeeiernes interesser, men det har også et ansvar for selskapets øvrige interessenter.

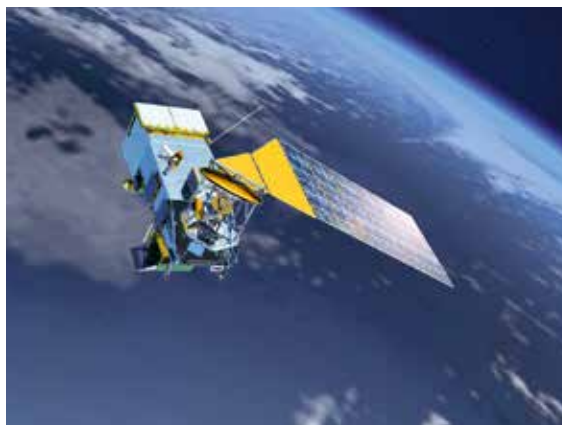
Hovedoppgavene består i å bidra til at konsernet blir konkurransedyktig, og at det utvikler seg og skaper verdier. Videre skal styret delta i utformingen av, og vedta konsernets strategi, utføre nødvendige kontrollfunksjoner og sikre at konsernet er tilfredsstillende ledet og organisert. Styret setter mål for finansiell struktur og vedtar selskapets planer og budsjetter. Saker av stor strategisk eller økonomisk betydning for konsernet blir behandlet i styret. I saker av vesentlig karakter hvor styreledere eller andre styremedlemmer har vært aktivt engasjert vil dette bli opplyst om i saksbehandlingen og behandlet av styret i hvert enkelt tilfelle. Oppgavene er ikke statiske, og fokuseringen vil være avhengig av konsernets behov i øyeblikket. Styret ansetter konsernsjef, etablerer arbeidsinstruks og fullmakter, og foretar lønnsfastsettelse.

Styreinstruks

Styrets instruks er gjenstand for gjennomgang i styret hvert andre år og blir revidert ved behov. Gjeldende instruks ble sist fremlagt for styret i februar 2015. Instruksens omfatter følgende punkter; innkalling til styremøte, innkallingsfrist, forutgående saksbehandling, styremøtet, styrets beslutninger, føring av protokoll, styrets kompetanse og saker som skal styrebehandles, styrets og daglig leders arbeidsdeling, forholdet mellom datterselskap og morselskap, uavhengighet og inhabilitet, hovedprinsipper for styrets arbeid ved en eventuell selskapsovertakelse, fortrolighet og taushetsplikt, forholdet til lovgivning, vedtekter og instruks.

Styret kan i enkeltsaker vedta å fravike instruksens.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

Instruks for konsernsjefen

Det er gjennomført en klar arbeidsdeling mellom styret og daglig ledelse. Styreleder har ansvaret for at styrearbeidet gjennomføres på en effektiv og korrekt måte i henhold til de oppgaver styret har.

Konsernsjefen har ansvaret for selskapets operative ledelse. Styret har utarbeidet en egen instruks for konsernsjefen. Instruksen gjennomgås av styret hvert andre år og revideres etter behov. Gjeldende instruks ble sist fremlagt for styret i februar 2014.

Finansiell rapportering

Styret mottar månedlige økonomirapporter hvor selskapets økonomiske og finansielle status kommenteres. Rapporten er en finansiell fremstilling av hva som har skjedd i konsernets operative og administrative funksjoner i gjeldende periode. I forbindelse med driftsrapportering gjennomføres det møter i de enkelte enhetene hvor driften gjennomgås. Økonomirapporten danner grunnlag for intern styring og kommunikasjon om status og nødvendige tiltak. Kvartalsvise økonomirapporter blir gjennomgått på styremøtene, og disse danner grunnlaget for den eksterne finansielle rapporteringen.

Møteinnkalling og møtebehandling

Styret fastsetter hvert år faste styremøter. Normalt avholdes det åtte møter. I tillegg blir det innkalt til ekstra møter etter behov. I 2014 ble det avholdt 10 (9) styremøter. Styremøtene hadde 99 (95) prosent møtedeltakelse i 2014.

Alle styrets medlemmer mottar regelmessig informasjon om selskapets operasjonelle og finansielle utvikling i god tid før de fastsatte styremøtene. I tillegg mottar styremedlemmene månedlige driftsrapporter. Selskapets forretningsplan, strategi og risiko er regelmessig gjenstand for gjennomgang og vurdering av styret. Styrets medlemmer har fri tilgang til å konsultere konsernledelsen dersom de føler behov for det. Styret utarbeider og fastsetter en årlig plan med fastlagte temaer for styremøtene. Normalt er det konsernsjefen som foreslår agendaen til hvert enkelt styremøte. Den endelige

agendaen blir besluttet i samråd mellom konsernsjef og styrets leder.

På styremøtene deltar foruten styremedlemmene selv; konsernsjef, finansdirektør, øvrige konserndirektører etter behov, samt juridisk direktør (styresekretær). Øvrige deltakere blir innkalt etter behov.

Styret vedtar saker av vesentlig betydning for konsernet. Dette dreier seg blant annet om godkjenning av års- og kvartalsregnskaper, strategi og strategiske planer, godkjenning av betydelige investeringer, godkjenning av betydelige kontrakter, samt godkjenning av betydelige oppkjøp og salg av virksomheter.

Nye styremedlemmer orienteres om konsernets gjeldende strategi og historiske forhold relatert til konsernets aktuelle situasjon.

Taushetsplikt – kommunikasjon mellom styret og aksjeeiere

Styrets forhandlinger og protokoller er i prinsippet konfidensielle, med mindre styret bestemmer noe annet eller at det er åpenbart at det ikke er behov for slik behandling. Dette følger av styreinstruksen.

Kompetanse

Hele styret har gjennomført program for å gi medlemmer innsikt i konsernets aktivitet. I den forbindelse gjennomføres det reiser til ulike deler av konsernets virksomhet. Formålet med reisene er å øke styrets innsikt i de forretningsmessige aktiviteter i området.

Habilitet

Styret forholder seg til reglene om inhabilitet slik de fremgår av Allmennaksjeloven (ASAL) § 6–27 og i styrets egen instruks. I 2014 har ingen styremedlem måtte avstå på grunn av inhabilitet i en sak.

Bruk av styrekomiteer

Styret har to underutvalg, et revisjonsutvalg og et kompensasjonsutvalg. For begge utvalgene gjelder at de virker som saksforberedende organer for styret og er bare

ansvarlig overfor det samlede styret i selskapet og har kun innstillende myndighet overfor dette.

Styrets revisjonsutvalg

Revisjonsutvalget skal støtte styret i utøvelse av sitt ansvar for regnskapsrapportering, revisjon, intern kontroll og den samlede risikostyring. Utvalget er sammensatt av to aksjeeiervalgte styremedlemmer og ett styremedlem fra de ansattevalgte. CFO og eksternrevisor deltar normalt på møtene. Konsernsjef og øvrige styremedlemmer har rett til å delta etter eget ønske. I løpet av 2014 ble det avholdt syv (seks) møter.

Medlemmer: Anne-Lise Aukner (leder), Morten Henriksen og Helge Lintvedt. Mandat for revisjonsutvalget finnes på konsernets nettsider www.kongsberg.com.

Styrets kompensasjonsutvalg

Utvalget har oppgaver knyttet til konsernsjefens betingelser, prinsipielle spørsmål knyttet til lønnsnivå, bonussystem, pensjonssystemvilkår, ansettelsesavtaler og liknende for ledende ansatte, samt øvrige forhold tilnyttet kompensasjon som utvalget finner er av særlig betydning for konsernet. Utvalget er sammensatt av styrets leder, ett aksjeeiervalgt styremedlem og ett ansattevalgt styremedlem. Konsernsjefen har rett til å delta i utvalgets møter når han ønsker, unntatt ved behandling av hans personlige forhold. I løpet av 2014 ble det avholdt to (fire) møter.

Medlemmer: Finn Jøbsen (leder), Roar Flåthen, Roar Marthiniussen. Mandat for kompensasjonsutvalget finnes på konsernets nettsider www.kongsberg.com.

Styrets egen-evaluering

Hvert år har styret et utvidet møte der styret evaluerer sitt og konsernsjefens arbeid. I denne forbindelse vurderer også styret seg selv i forhold til anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Styrets evaluering gjøres tilgjengelig for valgkomiteen. Det gjennomføres årlige, individuelle samtaler mellom styrets leder og de øvrige styremedlemmene.

10 Risikostyring og intern kontroll

Styrets ansvar og formål med internkontroll

KONGSBERG bygger sitt internkontroll- og risikostyrings-system for finansiell rapportering på det internasjonale anerkjente rammeverket COSO.

Konsernet har etablert en desentralisert styringsmodell med delegert resultatansvar. Kontrollmiljøet er derfor distribuert i henhold til konsernets styringsmodell, og det er den enkelte enhets ansvar å påse at det er tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å gjennomføre en forsvarlig internkontroll.

Det er etablert et overordnet styringsdokument hvor krav til internkontroll er beskrevet og gir rammebetingelser for enhetenes ansvar.

Administrasjonen utarbeider månedlige økonomirapporter som oversendes styremedlemmene.

I tillegg utarbeides kvartalsvise økonomirapporter til finansmarkedet. Ved avleggelse av konsernets finansielle kvartalsrapport gjennomgår revisjonsutvalget rapporten i forkant av styremøtet. Revisor deltar i revisjonsutvalgets møter og møter hele styret ved avleggelse av foreløpig årsregnskap, og ellers ved behov.

Styrets årlige gjennomgang og rapportering

Den årlige gjennomgangen av de strategiske planene i styret danner grunnlaget for styrets behandling og beslutninger av saker gjennom året. Gjennomgang av konsernets risikoer er en del av denne årlige gjennomgangen. I tillegg foretas det en kvartalsvis gjennomgang av mer operative risikoer. HMS-forhold gjennomgås kvartalsvis av styret.

Styret foretar også en årlig gjennomgang av viktige styringsdokumenter i konsernet for å sikre at disse er oppdaterte og dekker relevante områder. Risikovurdering og status på konsernets arbeid med compliance og samfunnsansvar rapporteres årlig til styret.

I konsernets årsberetning beskrives selskapets finansielle stilling og risikoaspekter på en grundig måte.

Etterlevelse av verdigrunnlag, etikk og samfunnsansvar

KONGSBERG legger vekt på at verdier og etiske retningslinjer skal være en integrert del av forretningsvirksomheten. Det forventes at medarbeidere og samarbeidspartnere utviser en høy etisk standard og etterlever gjeldene regler.

Arbeidet med en systematisk videreutvikling og oppfølging av viktige områder for etterlevelse av lover, regler og interne retningslinjer har blitt videreført i 2014. Konsernet har hatt spesiell fokus på anti-korrupsjons programmet; herunder opplæring av egne ansatte og forretningspartnere etterlevelse av samfunnsansvar i leverandørkjeden og implementering av rutiner for oppfølging av menneske- og arbeidstakerrettigheter. I 2014 gjennomførte vi en evaluering av vårt anti-korrupsjonsprogram ved hjelp av eksterne rådgivere. Evalueringen viste at vi har et tilfredsstillende program sett opp mot internasjonalt anerkjente lover og rammeverk. Det ble identifisert noen områder hvor vi kan styrke vårt program og tilpassede tiltak blir gjennomført. Konsernet har compliance funksjoner både på konsernnivå og i forretningsområdene. På samme måte som for finansiell rapportering er internkontrollen etablert i henhold til en desentralisert styringsmodell. KONGSBERGs compliance-program koordineres og overvåkes fra konsernnivå.

Det er etablert rutiner for varsling og oppfølging av kritikkverdige forhold.

Konsernet har et etisk råd hvis formål er å bidra til høy etisk bevissthet, god atferd og å sikre et godt omdømme for KONGSBERG.

11 Godtgjørelse til styret

Generalforsamlingen fastsetter årlig styrets godtgjørelse. Forslag til godtgjørelse fremsettes av leder for valgkomiteen. For 2014 utgjorde den totale godtgjørelsen til styret NOK 1.883.333 (NOK 1.785.715). Godtgjørelsen fordeler seg som følger: Styreleder NOK 414.000 (NOK 399.333), styrets nestleder NOK 227.333 (NOK 219.333), øvrige styremedlemmer NOK 207.000 (NOK 199.667).

I tillegg mottar revisjonsutvalgets medlemmer NOK 9.300 (NOK 9.000) per møte, maksimalt NOK 46.500 (NOK 45.000) per år. Utvalgets leder mottar NOK 10.600 (NOK 10.200) per møte, maksimalt NOK 53.000 (NOK 51.000) per år. Kompensasjonsutvalgets medlemmer mottar NOK 8.600 (NOK 8.000) per møte, maksimalt NOK 43.000 (NOK 40.000) per år. Utvalgets leder mottar NOK 9.800 (NOK 9.200) per møte, maksimalt NOK 49.000 (NOK 46.000) per år.

Styremedlemmenes honorarer er ikke knyttet til resultat, opsjonsprogram eller liknende. Det er ikke utbetalt godtgjørelse ut over ordinært styrehonorar. Ingen av styrets aksjeeiervalgte medlemmer har oppgaver for selskapet ut over styrevervet, og ingen har avtale om pensjonsordning eller etterlønn fra selskapet.

12 Godtgjørelse til ledende ansatte

Retningslinjer

Styret har utarbeidet egne retningslinjer for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte. Konsernsjefens betingelser fastsettes av styret. Styret gjennomfører årlig en grundig vurdering av lønn og annen godtgjørelse til konsernsjef. Vurderingen baseres på markedsundersøkelser for tilsvarende stillinger.

Strukturen i belønningssystemet for de øvrige medlemmene av konsernledelsen fastsettes av styret, og legges frem for generalforsamlingen til orientering. Betingelsene fastsettes av konsernsjefen etter konsultasjon med styrets leder.

Styrets holdninger når det gjelder lederlønninger, er at de skal være konkurransedyktige og motiverende, men ikke ledende når det gjelder nivå.

Belønningssystemet består av basislønn, bonus-, pensjons-, etterlønsordning, LTI og naturaltelser.

Retningslinjene for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte legges frem for generalforsamlingen. Retningslinjene er bindene for LTI ordningen og veiledende for de øvrige.

Resultatavhengig godtgjørelse

Styret vedtok et nytt bonussystem for ledende ansatte i 2006. Resultatavhengig godtgjørelse er knyttet til resultatutvikling, resultatmargin og ikke-finansielle mål. Utbetaling av resultatavhengig lønn kan maksimalt utgjøre 50 prosent av grunnlønn. Nærmere beskrivelse av systemet er gitt i note 28 (27) til årsregnskapet for 2014. Konsernet har ca. 90 (90) ledere som omfattes av et belønningssystem med et individuelt prestasjonselement.

Langtidsincentiv (LTI)

Styret vedtok i 2012 å innføre en langtidsincentiv ordning (LTI) som en del av den faste godtgjørelsen for konsernsjef og øvrige medlemmer av konsernledelsen. Godtgjørelsen utgjør 25 prosent av årlig grunnlønn for konsernsjef og 15–20 prosent for øvrige medlemmer av konsernledelsen. Begrunnelsen for dette er å være konkurransedyktig med sammenlignbare selskaper. Nærmere beskrivelse av systemet er gitt i note 28 (27) til årsregnskapet for 2014.

Betingelser

Ytelser til konsernledelsen og styret er beskrevet i note 29 (28) til årsregnskapet for 2014.

13 Informasjon og kommunikasjon

Årsregnskap og årsberetning – periodisk rapportering

Konsernet legger normalt frem et foreløpig årsregnskap i februar. Fullstendig regnskap sammen med årsberetning og årsrapport gjøres tilgjengelig for aksjeeiere og øvrige

interessenter i mars/april. Ut over dette rapporteres regnskapstall kvartalsvis. Konsernets finanskalender gjøres kjent gjennom konsernets nettsider og i årsrapporten. Konsernets rapport om bærekraft og samfunnsansvar finnes på konsernets nettsider (pdf utgave), sammen med øvrig informasjon knyttet til bærekraft og samfunnsansvar, samt i et begrenset antall papirkopier. Rapporten er verifisert av tredjepart.

Det er en selvfølge at alle aksjeeiere blir behandlet likt.

Annen markedsinformasjon

Det arrangeres åpne investorpresentasjoner i forbindelse med at års- og kvartalsresultater for konsernet blir lagt frem. Her gjennomgår konsernsjefen resultater og kommenterer markeder og fremtidsutsikter. På disse presentasjonene deltar også konsernets finansdirektør, tidvis også øvrige medlemmer fra konsernledelsen.

Presentasjonene i forbindelse med års- og kvartalsresultater gjøres tilgjengelige på konsernets nettsider samtidig med presentasjonen. Års- og kvartalsresultat presenteres også via webcast. Ut over dette holdes det løpende dialog og presentasjoner for analytikere og investorer.

Konsernet anser det som svært viktig å informere eiere og investorer om konsernets utvikling og økonomiske og finansielle status. Det blir lagt vekt på at aksjemarkedet får lik og samtidig informasjon. I samtale med aksjeeiere og analytikere legges varsomhetsprinsippet i forhold til forfordeling av informasjon til grunn.

Konsernet har et eget direktiv for "investor relation", som blant annet omhandler kommunikasjon med investor-markedet og hvordan kurssensitiv informasjon skal behandles. Styret har utarbeidet egne retningslinjer for kontakt med aksjeeiere utenfor generalforsamlingen.

14 Selskapsøvertakelse

Konsernet har ingen forsvarsmekanismer mot aksjeoppkjøp i sine vedtekter, og har heller ikke iverksatt andre tiltak som begrenser muligheten for å kjøpe aksjer i selskapet. Den norske stat eier 50,001 prosent av aksjene. Omsetteligheten av disse aksjene er avhengig av vedtak i Stortinget. Styrets instruks inneholder et punkt som omhandler hovedprinsippene for hvordan styret skal opptre ved eventuelle øvertakelsestilbud. Her heter det blant annet at styret skal bidra til at aksjeeierne i KONGSBERG blir behandlet likt og at virksomheten ikke blir unødig forstyrret.

Dersom det fremmes et bud på selskapet, skal styret avgi en uttalelse med en begrunnet vurdering av budet og ved behov skal det også avgis en uavhengig vurdering av tredjepart.

Vurderingen skal blant annet ta hensyn til hvordan et eventuelt oppkjøp vil innvirke på den langsiktige verdiskapingen i KONGSBERG.

Dersom det fremmes et bud på selskapets aksjer, vil selskapet ikke begrense andre å fremme tilsvarende bud på selskapets aksjer, med mindre dette åpenbart kan begrun-

nes i selskapets og aksjeeiernes felles interesse. Selskapet vil i tilfelle bud på selskapets aksjer offentliggjøre informasjon som er informasjonspliktig i henhold til lover og regler for selskaper notert på Oslo Børs.

15 Revisor

Revisors forhold til styret

Konsernets revisor blir valgt av generalforsamlingen. Hovedtrekkene i revisors planlagte arbeid legges frem for revisjonsutvalget en gang i året.

Revisor deltar alltid under styrets behandling av det foreløpige årsregnskapet. Styret blir i den forbindelse orientert om det foreløpige årsregnskapet og saker som opptar revisor spesielt, herunder eventuelle uenigheter mellom revisor og administrasjonen. Revisor deltar i tillegg i revisjonsutvalgsmøtene.

Revisjonsutvalget avholder årlige møter med revisor hvor det gjennomgår en rapport fra revisor som omhandler selskapets regnskapsprinsipper, risikoområder og interne kontrollrutiner.

Minimum en gang i året avholdes møte mellom revisor, styrets revisjonsutvalg og styret uten at konsernsjef eller andre fra ledelsen er til stede.

Revisor har lagt frem for styret en skriftlig erklæring på oppfyllelse av fastsatte uavhengighetskrav, jfr. revisorloven. Konsernet har styrebehandlet retningslinjer for det forretningsmessige forholdet mellom revisor og konsernet.

Revisjonselskapet Ernst & Young AS benyttes som konsernrevisor. Noen mindre selskaper i konsernet bruker andre revisjonselskaper. I tillegg til ordinær revisjon har selskapet utført rådgivning. Det vises til note 30 (29) i konsernregnskapet.

Styret vil med jevne mellomrom vurdere om revisor i tilstrekkelig grad utøver en tilfredsstillende kontrollfunksjon og revisors øvrige konkurransedyktighet.

16 Ledelsen og interne prosedyrer

Dette punktet omfattes ikke av anbefalingen.

Konsernsjefen

Styret har vedtatt instruks for konsernsjefen, ref punkt 9.

Konsernledelsen

Konsernledelsen består for tiden av ni personer. Foruten konsernsjefen består ledelsen av finansdirektør, konserndirektører for de fire forretningsområdene Kongsberg Maritime, Kongsberg Oil & Gas Technology, Kongsberg Defence Systems og Kongsberg Protech Systems, konserndirektør forretningsutvikling, konserndirektør samfunnskontakt og konserndirektør staber. Konsernsjefen utnevner medlemmer til konsernledelsen.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

Konsernledelsens hovedoppgave er den operasjonelle drift av konsernet, hvor det er konsernets totalitet som er førende for de avgjørelser som tas. Konsernledelsens øvrige oppgaver knytter seg blant annet til strategisk utvikling av konsernet, evaluering og utvikling av konsernets forretningsområder og forhold av prinsipiell betydning for konsernet. Konsernledelsen gjennomfører årlig en evaluering av eget arbeid og arbeidsform.

Ledelsen møtes regelmessig og har ellers jevnlig kontakt på operasjonell basis. Ledelsen gjennomfører månedlig resultat- og budsjettoppfølging med de resultatansvarlige enheter i konsernet. Konsernet følger det overordnede prinsippet med forpliktelse på avtalt mål og praktiserer derfor en desentralisert styringsform som gir de enkelte enheter handlefrihet med dertil hørende ansvar.

Executive Steering Group (ESG)

Konsernet opprettet i 2013 "Executive Steering Group" (ESG) for hvert enkelt forretningsområde, hvis formål er å effektivisere beslutnings- og oppfølgingsprosedyrer blant annet ved å flytte flere av de sentrale beslutninger knyttet til det enkelte forretningsområde til det aktuelle forretningsområdes ESG. ESG ledes av konsernsjef (CEO). Øvrige faste medlemmer er konserndirektør finans (CFO), konserndirektør forretningsutvikling og konserndirektør staber. Deltakere på ESG for det enkelte forretningsområdet er områdets leder, samt hele eller deler av vedkommendes ledergruppe.

Interne styrer

Konsernets datterselskaper har egne styrer, som består av interne ledere og ansatte. Administrerende direktør i eierselskapet, eller den administrerende direktør bemyndiget, vil være styrets leder i datterselskapene. Oppnevning av styre og styrets arbeid i datterselskaper skal skje i henhold til konsernets prinsipper for god eierstyring.

Retningslinjer for aksjehandel

Selskapet har nedfelt interne retningslinjer for handel i selskapets aksjer. Disse retningslinjene blir jevnlig oppdatert i henhold til de til enhver tid gjeldende lover og regler. Konsernet har interne retningslinjene for primærinsidere som blant annet pålegger intern klareringsplikt med konsernsjefen før det kjøpes eller selges KONGSBERG-aksjer.

1 Innledning
8 Årsberetning, årsregnskap og noter
86 Virksomhetsstyring
100 Aksjonærinformasjon
104 Bærekraftrapport
148 Finanskalender og kontaktinformasjon

AKSJONÆR- INFORMASJON

“KONGSBERG skal ha en profil som sikrer **troverdighet og forutsigbarhet** i aksjemarkedet.”

AKSJER OG FORHOLDET TIL AKSJEEIERNE

Kursen på KONGSBERG-aksjen endte ved årsslutt på NOK 123,00. Inkludert utbytte på NOK 5,25, ble avkastningen i 2014 på 0,6 prosent. Hovedindeksen (OSEBX) på Oslo Børs hadde i samme periode en positiv utvikling på 5,3 prosent.

Aksjeeperpolitikk

KONGSBERG har som mål å ivareta og øke interessentenes verdier gjennom lønnsom og vekstorientert industriell utvikling, i et langsiktig og internasjonalt perspektiv. God virksomhetsstyring og selskapsledelse skal sikre størst mulig verdiskaping og redusere risikoen ved virksomheten, samtidig som selskapets ressurser skal utnyttes på en effektiv og bærekraftig måte. Konsernet skal nå sine mål gjennom videreutvikling av førsteklasses kompetansemiljøer, leveranser av ledende systemer, produkter og tjenester i sine internasjonale markedssegmenter, samt gjennom å drive virksomheten etisk, miljømessig og samfunnsmessig ansvarlig. Veksten skal skje gjennom egen utvikling og oppkjøp innenfor utvalgte strategiske markedssegmenter. Innenfor satsingsområdene skal konsernet være blant de ledende i verden.

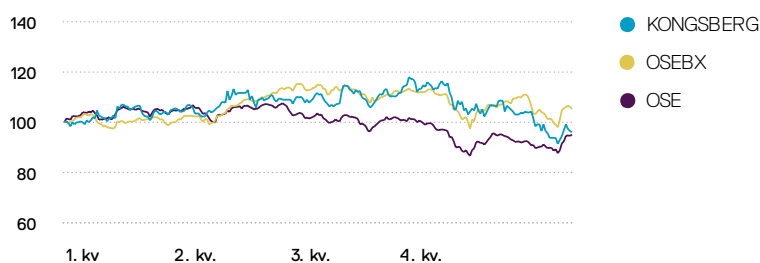
KONGSBERG skal ha en profil som sikrer troverdighet og forutsigbarhet i aksjemarkedet. Aksjonærene skal sikres en langsiktig, konkurransedyktig avkastning som står i forhold til risiko. Selskapets mål er at utbytte, over tid, skal utgjøre mellom 40 og 50 prosent av selskapets nettoresultat.

Aksjekursutvikling i 2014

KONGSBERGs markedsverdi ble gjennom året redusert fra NOK 15.300 millioner til NOK 14.760 millioner (-3,5 prosent). KONGSBERG ble notert på Oslo Børs 13.12.93, og hadde da en markedsverdi på NOK 643 millioner. Aksjekursen har gjennom 2014 blitt redusert med NOK 4,50. Aksjekursen endte på NOK 123,00 ved årsslutt, ned fra NOK 127,50 ved årsslutt 2013. Hovedindeksen (OSEBX) og Industriindeksen (OSE20GI) på Oslo Børs hadde gjennom 2014 en utvikling på henholdsvis 5,3 prosent og minus 6,2 prosent.

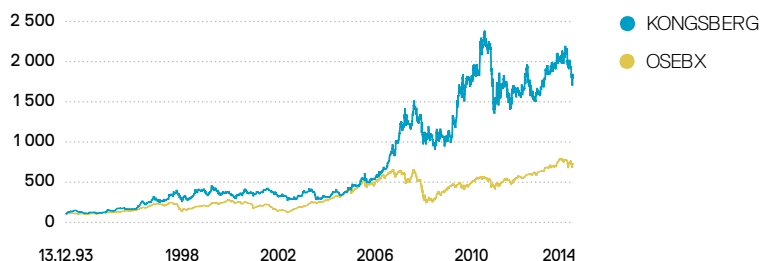
Kursutvikling 2014

NOK (Indeksert til NOK 100 per 1.1.14)

Kursutvikling fra børsintroduksjon

NOK (Indeksert til NOK 100 ved børsintroduksjon)

Utbytte og resultat per aksje

NOK	2014	2013	2012 ¹⁾	2011 ¹⁾	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Ordinært resultat per aksje	7,28	10,24	10,91	11,83	12,46	6,83	4,86	4,04	2,08	1,80
Utbytte	9,25 ³⁾	5,25 ²⁾	3,75	3,75	3,75	2,00	1,38	1,25	0,63	0,54

1) Tallene er omarbeidet iht beskrivelse i note 33, "Ending av sammenligningstall". For øvrige år er ikke denne endringen hensyntatt.

2) Består av NOK 4,25 per aksje som ordinært utbytte og NOK 1,00 per aksje som ekstraordinært utbytte i forbindelse med konsernets 200-års jubileum.

3) Består av NOK 4,25 per aksje som ordinært utbytte og NOK 5,00 per aksje som ekstraordinært utbytte.

Aksjekapital

Kongsberg Gruppen ASA har en aksjekapital på NOK 150 millioner fordelt på 120 millioner aksjer, pålydende NOK 1,25 per aksje. Det er én aksjeklasse og ingen stemmebegrensninger knyttet til aksjene. Ved årsslutt 2014 eide KONGSBERG totalt 26.674 egne aksjer.

Ansatte som aksjonærer

Det anses som fordelaktig at ansatte eier aksjer i KONGSBERG, og aksjeprogram for samtlige ansatte gjennomføres årlig. Sommeren 2014 ble aksjeprogrammet gjennomført for 18. gang, og alle fast ansatte fikk tilbud om å kjøpe aksjer i selskapet med 20 prosent rabatt. Totalt ble det solgt 497.389 aksjer til rabatterte kurs NOK 113,20 per stk fordelt på 2.112 ansatte.

Ved årsslutt 2014 eide mer enn 2.200 ansatte over 3,6 millioner KONGSBERG-aksjer. Dette tilsvarer tre prosent av selskapets aksjer.

Investor relations

KONGSBERG skal gi aksjemarkedet relevant og utfyllende informasjon som grunnlag for en balansert og korrekt verdisetning av aksjen. Konsernet legger vekt på en åpen dialog med aksjemarkedet og media. Dette ivaretas gjennom børsmeldinger, pressemeldinger og andre medietiltak, samt gjennom presentasjoner for analytikere og investorer.

Konsernets hjemmeside, www.kongsberg.com, har en egen seksjon som omhandler informasjon for investorer. Denne inneholder konsernets årsrapporter, kvartalsrapporter og selskapspresentasjoner. Gjennom 2014 har KONGSBERG organisert og gjennomført presentasjoner og møter med eiere og potensielle investorer i både inn- og utland. KONGSBERG ønsker å være tilgjengelige for alle markedsaktører, og deler av ledelsen er til stede på de fleste møter. De kvartalsvise selskapspresentasjonene webcastes direkte via internett. KONGSBERG ble i 2014 rangert som nummer tre i kategorien "Beste norske selskap, Large Cap", i IR Nordic Markets sin årlige kåring.

I november 2014 avholdt KONGSBERG sin årlige kapitalmarkedsdag på Kongsberg. Arrangementet, hvor store deler av konsernledelsen holdt presentasjoner, og produkter og systemer ble demonstrert, var svært god besøkt. Det vil også bli gjennomført en kapitalmarkedsdag i 2015.

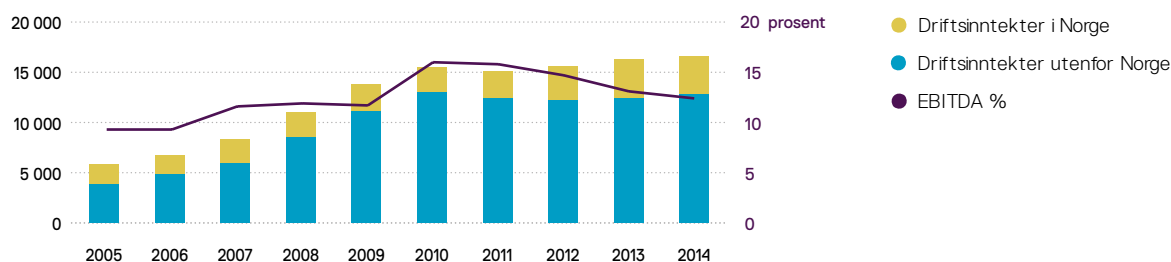
Historisk aksjeinformasjon

Beløp i NOK	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Børsverdi per 31.12. (i millioner)	14 760	15 300	14 940	13 920	15 960	10 590	9 840	10 170	5 250	3 720
Endring i løpet av året	(3,5 %)	2,4 %	7,3 %	(12,8 %)	50,7 %	7,6 %	(3,2 %)	93,7 %	41,1 %	25,3 %
Sluttkurs per 31.12.	123,00	127,50	124,50	116,00	133,00	88,25	82,00	84,75	43,75	31,00
Sluttkurs 1. handelsdag	128,00	123,00	113,50	135,00	91,25	82,25	84,75	42,50	31,25	24,75
Høyeste sluttkurs	151,00	135,00	127,50	164,00	135,00	88,25	104,25	86,25	43,75	33,00
Laveste sluttkurs	117,00	103,00	96,25	93,00	80,75	62,00	66,75	41,75	30,50	22,75
Gjennomsnittlig sluttkurs	136,22	117,62	112,59	132,31	113,50	72,80	85,10	60,88	36,45	27,09
Volum (i 1000 aksjer)	13 322	13 991	9 927	13 698	14 024	12 029	12 230	16 938	11 960	21 188
I prosent av frie aksjer ¹⁾	22,20 %	23,3 %	16,5 %	22,8 %	23,4 %	20,0 %	20,4 %	28,2 %	19,9 %	35,3 %
Antall transaksjoner	36 955	38 205	28 949	37 189	25 836	9 310	14 810	5 158	1 980	3 345
Antall handelsdager	253	249	251	253	252	251	252	250	225	247

1) Av aksjer i omlop. Statens andel på 50,001 prosent (60 001 600 aksjer) er holdt utenfor.

Historisk utvikling i driftsinntekter og EBITDA

NOK millioner

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

Oversikt over de største aksjeeierne per 31.12.14

Aksjeeiere	Antall aksjer	%-andel
Staten v/ Nærings- og Fiskeridepartementet	60 001 600	50,00 %
Arendals Fossekompagni ASA	9 552 796	7,96 %
Folketrygdfondet	7 338 325	6,12 %
MP Pensjon PK	4 742 800	3,95 %
The Northern Trust Co	2 471 860	2,06 %
J.P. Morgan Chase Bank N.A. London	1 878 330	1,57 %
Danske Invest Norske Instit. II	1 809 696	1,51 %
Odin Norden	1 592 821	1,33 %
Reassure Limited	1 178 300	0,98 %
Odin Norge	1 152 181	0,96 %
Skagen Vekst	1 056 509	0,88 %
Danske Invest Norske Aksjer Inst	1 013 839	0,84 %
BNP Paribas Sec. Services S.C.A	928 500	0,77 %
State Street Bank & Trust Co.	821 964	0,68 %
Montague Place Custody Services	722 777	0,60 %
Odin Global	643 171	0,54 %
KLP Nordea Kapital	548 863	0,46 %
VPF Nordea Kapital	509 013	0,42 %
BNP Paribas Sec. Services S.C.A	439 500	0,37 %
Must Invest AS	400 000	0,33 %
Sum	98 802 845	82,34 %
Øvrige (eierandel < 0,35%)	21 197 155	17,66 %
Totalt antall aksjer	120 000 000	100,00 %

Fordeling av aksjeeiere etter beholdningsstørrelse

Antall aksjer	Antall eiere	Antall aksjer	Beholdning %
1 - 1 000	5 912	1 710 537	1,43 %
1 001 - 10 000	1 842	4 685 267	3,90 %
10 001 - 100 000	189	5 020 148	4,18 %
100 001 - 1 000 000	59	14 794 991	12,33 %
1 000 001 - 10 000 000	11	33 787 457	28,16 %
Over 10 000 000	1	60 001 600	50,00 %
Sum	8 014	120 000 000	100,00 %

Kursdata per kvartal i 2013

Beløp i NOK	4. kvartal 2014	3. kvartal 2014	2. kvartal 2014	1. kvartal 2014
Startkurs	146,50	139,00	136,50	127,50
Sluttkurs	123,00	146,50	139,00	136,50
Avkastning i perioden	(16,0 %)	5,4 %	1,8 %	7,1 %
Høyeste sluttkurs	148,00	151,00	145,00	137,00
Laveste sluttkurs	117,00	135,50	131,00	126,00
Gjennomsnittlig sluttkurs	131,5	143,05	138,60	132,08
Median	133,25	143,25	140,00	132,00
Volum (i 1.000 aksjer)	3 306	2 098	2 495	5 012

BAEREKRAFT- RAPPORT

“Vi har fortsatt å øke vår
internasjonale tilstedeværelse, og dette innebærer et
sterkt fokus på samfunnsansvar.”

Bilde: Follow the Sun – Uansett tid på døgnet vil noen svare når man ringer Kongsberg Maritime om hjelp.
Tre høyteknologiske supporttsenter i Europa, Amerika og Asia sørger for dette.

INNHold – BÆREKRAFTRAPPORT

106 Om bærekraftrapporten	118 Bærekraftig innovasjon	123 Hva har vi oppnådd?	131 Styringssystemer og nøkkeltall
108 Konsernsjef Walter Qvam	119 Innledning	124 <i>Fokusområde:</i> Policy for bærekraft og samfunnsansvar	132 Våre etiske retningslinjer
110 KONGSBERG i verden	120 Miljøovervåking	125 <i>Fokusområde:</i> Anti-korrupsjon	133 Organisasjon og styringssystemer
115 Ansvarlighet	121 Green shipping	126 <i>Fokusområde:</i> Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	134 Ansvarlig skatt
116 Vi støtter barn og unge til økt realfagkompetanse	121 Subsea Storage Unit	127 <i>Fokusområde:</i> Klimautfordringen	135 Klima- og miljøregnskap 2014
117 Bidrag til idrett, kultur og sosiale formål	122 Maritime simulatorer	128 <i>Fokusområde:</i> Bærekraft og samfunnsansvar i leverandørkjeden	138 Mål og aktiviteter for bærekraft og samfunnsansvar
	122 Vindkraft	129 <i>Fokusområde:</i> Våre medarbeidere	140 Bærekraftige nøkkeltall
			143 Ekstern rapportering
			144 Global Compact
			144 Global Reporting Initiative Index (GRI)
			147 Revisors beretning

OM BÆREKRAFTRAPPORTEN

Kongsberg Gruppen (KONGSBERG) er et internasjonalt teknologikonsern som leverer avanserte og pålitelige teknologiske løsninger som bidrar til sikkerhet, trygghet og effektivitet i komplekse operasjoner og under ekstreme forhold. KONGSBERG samarbeider med globale kunder innenfor forsvars-, maritim-, olje- og gass- og romfartsindustrien.

Formålet med rapporten er å gi interessenter som berøres eller har interesse av vår virksomhet, informasjon om hvordan KONGSBERG arbeider med bærekraft og samfunnsansvar.

Rapporten omfatter regnskapsåret 2014, og tar for seg temaer som er viktige for oss og våre interessenter. Eventuelle vesentlige hendelser i perioden 1.1.15 til 20.3.15 vil også være omtalt. Alt tallmateriale er knyttet til regnskapsåret 2014.

Endringer i rapporteringsgrunnlaget siden forrige rapport

Det er ingen vesentlige endringer i rapporteringsgrunnlaget fra 2013 til 2014. Se forøvrig oversikt over nye enheter som rapporterer klima- og miljødata på side 135.

Begrensninger i rapporten

Rapporten omhandler kun selskaper hvor vi eier 50 prosent eller mer. Miljødataene omfatter alle norske enheter, alle produksjonsenheter verden over og de største kontorene utenfor Norge.

Informasjonen i rapporten er basert på opplysninger innhentet fra ulike deler av konsernet. Selv om det er lagt vekt på at opplysningene skal være fullstendige og korrekte, vil noen av opplysningene være basert på estimater.

Prosess for å definere innholdet

Innholdet i rapporten er i stor grad definert ut fra det vi har kalt "Fokusområder for 2014–2015". Fokusområdene er et resultat av mål og aktivitetsoversikt som er behandlet av konsernets "Forum for bærekraft og samfunnsansvar" og besluttet av konsernledelsen, og i siste instans konsernets styre.

I denne rapporten har vi også valgt å gi noen eksempler på det vi har kalt bærekraftig innovasjon. Dette bygger opp om "mulighetsperspektivet" i konsernets policy for bærekraft og samfunnsansvar. Rapporten er utformet etter prinsippene til Global Reporting Initiative (GRI), og at vi er tilsluttet FN-initiativet Global Compact.

Fra Rio de Janeiro

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

Bærekraftrapporten er utarbeidet med bakgrunn i følgende rammeverk:

Stortingsmelding nr 27 (2013-2014) – Et mangfoldig og verdiskapende eierskap

Den norske stat eier 50,001 prosent av aksjene i selskapet. Statens eierandel blir forvaltet av Nærings- og fiskeridepartementet. Prosessen vi har benyttet for å definere innholdet i rapporten sikrer at vi rapporterer i henhold til de forventninger som stilles til oss gjennom stortingsmeldingen.

Global Compact

Konsernet sluttet seg til FN-initiativet Global Compact i 2006. Det betyr blant annet at vi hvert år oversender FN en rapport som beskriver de aktiviteter og fremganger vi har hatt, knyttet til området bærekraft. Konsernets bærekraftrapport fungerer som en slik rapport – COP (Communication on Progress). Vi mener rapporten tilfredsstiller Global Compacts kriterier for Advanced Level. For flere detaljer om Global Compact, se deres hjemmeside, www.unglobalcompact.org

Global Reporting Initiative (GRI)

Vi benytter GRI's retningslinjer for frivillig rapportering av bærekraftig utvikling. Retningslinjene omfatter økonomiske, miljømessige og sosiale dimensjoner knyttet til virksomheten, og er det ledende globale initiativ på området.

I 2013 utga GRI en ny versjon av retningslinjene (G4), som er obligatoriske å benytte fra og med rapporteringsåret 2015. For 2014 rapporterer vi etter tidligere versjon, GRI G3.1. Overgangen til G4 betyr blant annet at vi i løpet av 2015 må gjennomføre en vesentlighetsanalyse knyttet til bærekraft.

Vår rapporteringspraksis er, etter vår oppfatning, i all hovedsak i samsvar med GRI's rapporteringsprinsipper. GRI versjon 3.1 anvender en klassifisering som viser i hvilket omfang et selskap bruker GRI's definisjoner og opplysningskrav. KONGSBERG tilfredsstiller kravene til nivå B+. Betegnelsen "+" får man når rapporten er eksternt verifisert.

Svarene på indikatorene finnes direkte i den løpende teksten. På rapportens siste sider finnes en henvisning til de enkelte GRI-indikatorene og hvor i rapporten de omtales.

For flere detaljer om GRI, se deres hjemmeside, www.globalreporting.org

		C	C+	B	B+	A	A+
Obligatorisk	Selverklært						
Valgfri	Eksternt verifisert						
	GRI-verifisert						

Regnskapsloven

Regnskapsloven stiller krav om at store foretak i årsberetningen eller i egen rapport må rapportere på sitt samfunnsansvar. Redegjørelsen skal dekke hensynet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, det ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon.

I egen forskrift er det gjort vedtak om at rapportering i henhold til FNs Global Compact eller Global Reporting Initiative (GRI) kan erstatte kravet om redegjørelse i årsberetningen.

Det er vår vurdering at bærekraftrapport for 2014 er fullt ut dekkende og i henhold til regnskapslovens krav.

Styrebehandling

Konsernets bærekraftrapport er i sin helhet behandlet og godkjent av konsernledelsen og konsernets styre.

Ekstern verifisering

Rapporten er verifisert av tredjepart, revisjonsselskapet Deloitte. Se revisoruttalelse side 147.

KONSERNSJEF WALTER QVAM

I 2014 feiret KONGSBERG 200 år og dette markerte også startskuddet for de neste 200 årene av vår historie. Ved en slik milepæl ønsket vi å hedre det generasjoner av medarbeidere i et av verdens eldste teknologiselskaper har fått til, samtidig som vi la vekt på betydningen av å alltid se fremover mot de neste 200 årene av KONGSBERGs historie. Bærekraft og samfunnsansvar vil være helt sentrale tema i utviklingen videre.

Driftsinntektene i 2014 ble på NOK 16,6 milliarder, en økning på 1,8 prosent sammenlignet med 2013. KONGSBERG avsluttet året med en EBITDA-margin på 12,4 prosent og en sterk ordresreserve på NOK 21 milliarder. Vi har gjennomført produktutvikling for et beløp tilsvarende ca. 10 prosent av vår omsetning. Vi har også økt vår innsats på samfunnsansvar i hele konsernet.

KONGSBERG leverer løsninger, produkter, tjenester og systemer til flere bransjer og markedssegmenter. Dette bidrar til finansiell robusthet og et verdifullt internasjonalt kundenettverk. Samtidig har konsernet en sterk og felles kjerne. Våre forretningsområder har mange fellesnevner når det gjelder basisteknologi og kompetanse, felles verdigrunnlag og felles arbeidsprosesser. De fleste av våre forretningsområder er knyttet til havrommet. Vi har løsninger og systemer som kan være med å løse både dagens og morgendagens utfordringer. Vi ser at våre muligheter til å trekke på kompetanse og teknologi på tvers av konsernet øker.

Samfunnsansvar gjennom 200 år

2014 markerte en viktig milepæl i KONGSBERGs historie – sammen med Norges grunnlov fylte vi 200 år. Ikke mange industriselskaper i verden kan vise til 200 år med sammenhengende drift, dette er noe vi er veldig stolte av og ydmyke overfor. Vi opplever det som vårt samfunnsansvar

å fortsette denne unike historien, og levere til de neste generasjonene et KONGSBERG som er enda sterkere og bedre enn det vi gikk inn i. For oss er det dette samfunnsansvar handler om.

Økt internasjonal tilstedeværelse

Vi har fortsatt å øke vår internasjonale tilstedeværelse, og dette innebærer et sterkt fokus på samfunnsansvar, blant annet innen anti-korrupsjon, arbeidstakerrettigheter, menneskerettigheter, klimautfordringer og oppfølging av en ansvarlig og bærekraftig leverandørkjede.

Verdigrunnlag

Konsernets verdigrunnlag og de holdninger våre verdier står for er det mest sentrale i KONGSBERGs arbeid med samfunnsansvar. En organisasjon preget av sunne holdninger fremmer en atferd som betyr mer enn de fleste forordninger og prosedyrer. I en stadig mer globalisert konkurransesituasjon hvor både selskaper og produkter blir stadig mer like hverandre, er en sterk og synlig bedriftskultur viktig for å skape differensiering, gjenkjenning og godt samarbeid med våre kunder og partnere. Verdispørsmål settes på agendaen av våre ledere og nøkkelpersoner og det er en reell oppfølging av individuell atferd.

KONGSBERGs fire verdier er:

Determined, Innovative, Collaborative, Reliable

I tillegg til øvrige spesifikke aktiviteter knyttet til samfunnsansvar slik de er beskrevet i denne rapporten, arbeider vi derfor systematisk med å diskutere og forankre betydningen av vårt verdigrunnlag i alle deler av organisasjonen.

Reliable (pålitelig, til å stole på)

"Våre kunder og samarbeidspartnere kan stole på at KONGSBERG leverer – alltid. Å arbeide med KONGSBERG betyr å arbeide med pålitelige personer, et pålitelig selskap og pålitelige produkter. Vi er en ansvarlig organisasjon som preges av integritet og med respekt for helse, sikkerhet og miljøet. Vi er pålitelige personer. Vi er ansvarlige samfunnsborgere".

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftsrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

FN-initiativet Global Compact

KONGSBERG sluttet seg til Global Compact i 2006. Vi har fått økt kunnskap om temaene som omfattes av initiativet, både gjennom direkte kontakt og gjennom et nasjonalt og nordisk nettverk. Hvert år utarbeider vi aksjonsplaner knyttet til samfunnsansvar. Prinsippene i Global Compact er førende for de planer vi legger. Vi vil fortsette å støtte opp om det viktige arbeidet som utføres i tilknytning til Global Compact.

Bærekraftig innovasjon

For at vi i årene som kommer skal fortsette den gode utviklingen som konsernet har hatt, er vår evne til nytenkning og innovasjon helt sentral. Som teknologikonsern er vårt viktigste bidrag til løsninger på klimautfordringen og ressursituasjonen å bruke vår kunnskap til å utvikle produkter som bidrar positivt i forhold til disse utfordringene. I årets rapport omtaler vi seks eksempler på produkter vi karakteriserer som bærekraftig innovasjon.

Fokusområder 2014

I 2014 valgte KONGSBERG å sette fokus på følgende områder innen samfunnsansvar (se nærmere omtale på sidene 123–130):

Policy for bærekraft og samfunnsansvar

Vår policy for bærekraft og samfunnsansvar og prinsippene i denne integreres i konsernets strategi- og planarbeid. Vi legger i denne vekt på at all vekst og alle strategisk viktige forretningsmessige valg som tas i konsernet skal være forankret i et bærekraftig perspektiv.

Anti-korrupsjon

Forebygging av korrupsjon er en sak som KONGSBERG tar svært alvorlig. KONGSBERG har nulltoleranse for korrupsjon blant våre medarbeidere, konsulenter og forretningsforbindelser. Som et selskap med betydelige internasjonale aktiviteter har KONGSBERG implementert et omfattende anti-korrupsjonsprogram og høy etisk standard er en integrert del av vår virksomhet. Vi har arbeidet systematisk på dette området over mange år, der vi særlig har lagt vekt på etterlevelse, trening, opplæring og kontroll.

Menneskerettigheter og Arbeidstakerrettigheter

I løpet av året har vi utarbeidet rutiner for en bedre og mer systematisk analyse, kontroll, rapportering og oppfølging av mulige brudd på rettighetene. Rutinene implementeres i 2015.

Klimautfordringen

FNs klimapanel, femte rapport del 1 understreker alvoret i de pågående klimaendringene. Vi er en beskjeden aktør når det gjelder utslipp av klimagasser, men setter uavhengig av dette faktum inn tiltak for å redusere våre utslipp. Vi tenker globalt, men handler lokalt.

Bærekraft og samfunnsansvar i leverandørkjeden

Våre leverandører er viktige bidragsyttere til vår verdiskaping. Målet vårt innen dette området er å ha oversikt over risiko knyttet til bærekraft og samfunnsansvar i leverandørkjeden,

og å sørge for at risikoen er håndterbar gjennom en rekke kontroller og tiltak.

Våre medarbeidere

I år har vi valgt å legge omtale av medarbeidere, helse og sikkerhet som et fokusområde i rapporten. Dette har alltid vært et av områdene med størst oppmerksomhet, og vi ønsker med dette å synliggjøre det i sammenheng med bærekraft og samfunnsansvar.

Siktelse, korrupsjonssak i Romania

I februar 2014 ble det tatt ut siktelse mot Kongsberg Gruppen ASA og Kongsberg Defence & Aerospace AS og en ansatt i Kongsberg Defence & Aerospace med påstand om grov korrupsjon i tilknytning til leveranser av kommunikasjonsutstyr til Romania i perioden 2003–2008.

KONGSBERG samarbeider med Økokrim for å få klarhet i de faktiske forholdene, men det må forventes at det vil ta ytterligere tid før etterforskningen er ferdig og saken kan bringes til en avslutning.

KONGSBERG har nulltoleranse for korrupsjon og høye etiske standarder er en integrert del av forretningsvirksomheten. Vi har over flere år bygget opp og videreutviklet compliance-regler og funksjoner på konsernivå og i forretningsområdene. Dagens anti-korrupsjonssystem vurderes å være på et godt internasjonalt nivå, og har også blitt vurdert av eksterne parter til å utgjøre et grundig og solid system.

Mål for 2015

I 2015 vil vi utarbeide en ny strategi for klima og miljø. Et helt sentralt punkt i denne strategien vil være utnyttelse av vår unike teknologiske kompetanse til å utvikle produkter som vil redusere utslipp av klimagasser. Ut over dette vil vi i hovedsak videreføre de samme fokusområder vi arbeidet med i 2014.

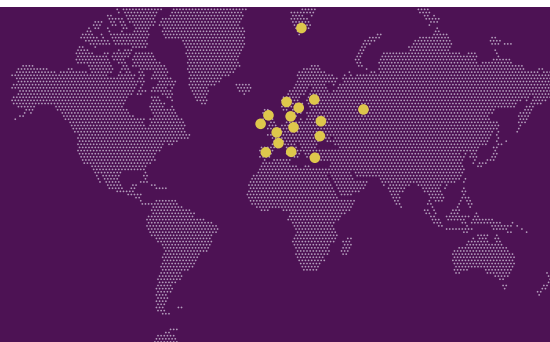
2015 blir et år preget av både muligheter og utfordringer for KONGSBERG. Konsernet har gjennom 2014 ytterligere styrket sine markedsmessige, teknologiske og finansielle posisjoner og vi har det beste utgangspunkt for å i møte utviklingen i våre hovedmarkeder. Vi vil aktivt fortsette vårt arbeid med videreutvikling av teknologi, produkter og systemer som møter de meget høye krav våre kunder stiller. Som en integrert del av dette arbeidet vil vi videreføre vår satsing innen bærekraft og samfunnsansvar.

Walter Qvam,
konsernsjef

KONGSBERG I VERDEN

Europa

Norge

Medarbeidere 4.770 (4.741)

Antall leverandører¹⁾ 3.117 (3.023)Verdiskaping²⁾ NOK 9.237 (10.062) mill.

Investeringer NOK 164 (254) mill.

Konsernets hovedkontor ligger i Kongsberg. **Kongsberg Maritime** har virksomheter for utvikling, produksjon, test, salg og service i Kongsberg, Horten, Ulsteinvik, Sandefjord og Trondheim.

Kongsberg Oil & Gas Technologies holder til i Asker, Drammen, Horten, Kristiansand, Stavanger og Bergen. Her drives det salg, produktutvikling, prosjektleveranser, service og produksjon.

Kongsberg Defence Systems og **Kongsberg Protech Systems** utgjør hoveddelen av forsvarsvirksomheten vår, og har sine hovedaktiviteter på Kongsberg. I tillegg har vi virksomheter i Horten, Asker, Kjeller og Stjørdal. Her drives det utvikling, produksjon, test, salg og service.

Kongsberg Spacotec og Kongsberg Satellite Services (som vi eier 50 prosent av) i Tromsø hører begge inn under Kongsberg Defence Systems. Spacotec er en ledende produsent av mottakerstasjoner av data fra meteorologiske og jordobservasjonssatellitter. Satellite Services har bakkestasjoner for mottak av satellittdata på Svalbard.

Storbritannia

Medarbeidere 272 (268)

Antall leverandører¹⁾ 312 (229)Verdiskaping²⁾ NOK 639 (495) mill.

Investeringer NOK 17 (23) mill.

Kongsberg Maritime sitt hovedkontor for offshorevirksomhet i Storbritannia ligger i Aberdeen, Skottland. Vi har også mindre kontorer i Wick, Skottland, Waterlooville og Great Yarmouth, England. Her drives det produktutvikling, produksjon, salg og support.

Kongsberg Oil & Gas Technologies har virksomhet for salg og prosjektoppfølgning i Guildford, England og Aberdeen, Skottland. **Kongsberg Defence Systems** ved datterselskapet Kongsberg Norcontrol har et salgs- og servicekontor i Bristol. **Kongsberg Protech Systems** ved datterselskapet Kongsberg Integrated Tactical Systems har et salgskontor i Hereford.

Polen

Medarbeidere 144 (112)

Antall leverandører¹⁾ 18Verdiskaping²⁾ NOK 81 (61) mill.

Investeringer NOK 5 (6) mill.

Kongsberg Maritime har et selskap som driver service og prosjektsupport i Szczecin.

Kongsberg Defence Systems ved datterselskapet Kongsberg Defence Sp. Zo.o har et markedskontor i Warszawa.

Øvrige Europa

Medarbeidere 206 (280)

Antall leverandører¹⁾ 688 (659)Verdiskaping²⁾ NOK 711 (656) mill.

Investeringer NOK 5 (3) mill.

Konsernet har også kontorer for salg, service og prosjektsupport i Danmark, Finland, Frankrike, Hellas, Italia, Irland, Nederland, Russland, Spania, Sverige, Tyskland og Ungarn.

1. Antall leverandører hvor KONGSBERG er fakturert for over NOK 50.000 i 2014. Enkelte leverandører er talt to eller flere ganger da de er leverandører til to eller flere av våre forretningsområder. Tallene omfatter ikke alle leverandører som blir håndtert direkte fra våre internasjonale lokasjoner.
2. Verdiskaping viser driftsinntekter generert i de juridiske enheter i de enkelte land.

Asia

Kina

Medarbeidere **683 (578)**

Antall leverandører¹⁾ **135 (158)**

Verdiskaping²⁾ **NOK 456 (281) mill.**

Investeringer **NOK 20 (3) mill.**

Kongsberg Maritime har bygget opp en betydelig virksomhet i Kina. Forretningsområdet er lokal leverandør til den kinesiske verftsindustrien, og har nå kontorer i Shanghai, Dalian, Guangzhou og Zhenjiang. I Zhenjiang har vi en produksjonsenhet som blant annet består av en elektromekanisk montasjelinje der vi produserer konsoller, kabinetter og sensorer. Vi har også et senter med CNC-maskiner der vi produserer mekaniske komponenter og finmekanikk.

India

Medarbeidere **223 (235)**

Antall leverandører¹⁾ **27 (42)**

Verdiskaping²⁾ **NOK 117 (60) mill.**

Investeringer **NOK 4 (8) mill.**

Kongsberg Maritime har salgs- og servicekontorer, software-support og utviklingsvirksomhet i Mumbai. Virksomheten har vokst de siste årene. Det legges stadig større vekt på maritim sikkerhet og kyst- og havneovervåking i India.

Kongsberg Oil & Gas Technologies har virksomhet både i Mumbai og Bangalore. Virksomheten i Mumbai utfører salgssupport og prosjektsupport og i Bangalore er hovedoppgaven softwareutvikling.

Singapore

Medarbeidere **213 (204)**

Antall leverandører¹⁾ **131 (154)**

Verdiskaping²⁾ **NOK 1.007 (862) mill.**

Investeringer **NOK 6 (3) mill.**

Kongsberg Maritime i Singapore har salg, installasjon, engineering, igangkjøring og service/support som sine hovedoppgaver. Singapore har en av verdens største havner og er en betydelig reder- og verftsnaasjon.

Kongsberg Defence Systems har gjennom selskapet Kongsberg Norcontrol IT betydelige leveranser til Singapores havneovervåking, og er også representert her.

Sør-Korea

Medarbeidere **231 (222)**

Antall leverandører¹⁾ **118 (63)**

Verdiskaping²⁾ **NOK 1.814 (1.558) mill.**

Investeringer **NOK 8 (5) mill.**

Kongsberg Maritime sin hovedvirksomhet i Sør-Korea ligger i Jungkwan utenfor Busan. Hovedoppgaver er salg, engineering, installasjon, igangkjøring og service/support samt lokal produksjon. Vi har i en årrekke bygget opp lokal tilstedeværelse i verdens største skipsbyggeri.

Kongsberg Defence Systems har et salgskontor i Seoul.

Forente arabiske emirater

Medarbeidere **42 (44)**

Antall leverandører¹⁾ **35**

Verdiskaping²⁾ **NOK 93 (73) mill.**

Investeringer **NOK 1 (1) mill.**

Kongsberg Maritime har servicekontor i Dubai.

Øvrige Asia

Medarbeidere **4**

Leverandører¹⁾ **52**

Verdiskaping²⁾ **NOK 17 (13) mill.**

Investeringer **NOK 0 (0) mill.**

Kongsberg Maritime har et salgs- og servicekontor for fiskeriaktivitet i Malaysia.

Kongsberg Defence Systems har aktiviteter i Forente arabiske emirater, Kuwait og Saudi-Arabia. Hovedoppgavene er drift og leveranse av prosjekter innen taktiske radio- og kommunikasjonssystemer.

Kongsberg Oil & Gas Technologies har salgs- og prosjektkontor i Malaysia.

Nord-Amerika

USA

Medarbeidere **637 (626)**

Antall leverandører¹⁾ **515 (705)**

Verdiskaping²⁾ **NOK 1.863 (1.664) mill.**

Investeringer **NOK 94 (26) mill.**

Kongsberg Maritime har virksomheter i Seattle (Washington), Houston (Texas), New Orleans (Louisiana), Pocasset (Massachusetts), Salt Lake City (Utah) og West Mystic (Connecticut). I Pocasset drives utvikling, salg og support av autonome undervannsfarkoster (AUV). De øvrige enhetene driver hovedsakelig med salg og kundestøtte. Virksomheten i Seattle driver også med teknologiutvikling og tilpassing av eksisterende produkter til markedet i USA.

Kongsberg Oil & Gas Technologies har virksomhet i Houston (Texas) innen salg, support og prosjektgjennomføring.

Kongsberg Defence Systems har markedskontor i Alexandria i Virginia.

Kongsberg Protech Systems har markedskontor i Alexandria (Virginia). I Johnstown, Pennsylvania produseres og vedlikeholdes våpenstyringssystemet PROTECTOR for det amerikanske markedet. I Mount Arlington, New Jersey, har forretningsområdet et prosjektkontor. I Bellport, Long Island, utvikler og produserer datterselskapet Kongsberg Integrated Tactical Systems (KITS) komponenter og systemer for infrastruktur til militærkjøretøy.

Canada

Medarbeidere **136 (135)**

Antall leverandører¹⁾ **134 (195)**

Verdiskaping²⁾ **NOK 319 (261) mill.**

Investeringer **NOK 2 (5) mill.**

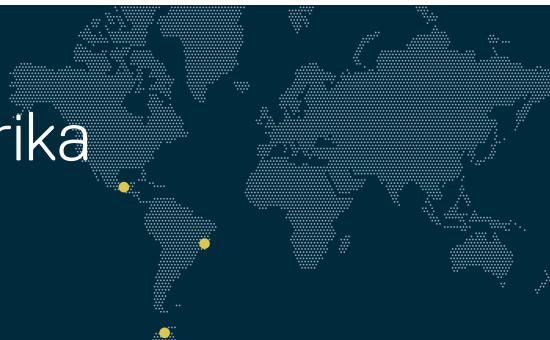
Kongsberg Maritime sin største virksomhet i Canada ligger i Vancouver. Her har selskapet egen produktutvikling og produksjon. Aktiviteten i Vancouver er basert på hydroakustikk-relatert teknologi, og er koordinert med øvrig undervannsvirksomhet i Kongsberg Maritime. Forretningsområdet har også to salgs- og kundestøttekontorer på østkysten, i Nova Scotia og Newfoundland.

Kongsberg Defence Systems er representert gjennom selskapet Gallium Visual Systems Inc. i Ottawa. Selskapet er kjent for sitt kartgrafikkverktøy for militære kommando- og kontrollsystemer.

Kongsberg Protech Systems er lokalisert i London, Ontario. Fabrikken er etablert for å vedlikeholde og produsere våpensystemer for det canadiske markedet.

Mellom- og Sør-Amerika og Antarktis

Brasil

Medarbeidere 121 (118)

Antall leverandører¹⁾ 119 (33)

Verdiskaping²⁾ NOK 176 (145) mill.

Investeringer NOK 8 (17) mill.

Kongsberg Maritime sin virksomhet i Brasil omfatter salg, service, engineering, igangkjøring av systemer til handelsflåten og offshorefartøy, samt brukeropplæring. Det er stor aktivitet på oljefeltene utenfor Rio de Janeiro. Skipsindustrien har hatt en formidabel vekst i takt med den politiske og finansielle utviklingen i landet. Opplæringscenteret i Rio de Janeiro tilbyr ulike opplæringsprogram for brasiliansk mannskap, blant annet simulatorentrening. Virksomheten har også egen ankerhåndteringsimulator.

Kongsberg Oil & Gas Technologies har salgs- og prosjektkontor i Brasil.

Mexico

Medarbeidere 13 (11)

Antall leverandører¹⁾ 9 (3)

Verdiskaping²⁾ NOK 35 (34) mill.

Investeringer NOK 2 (0) mill.

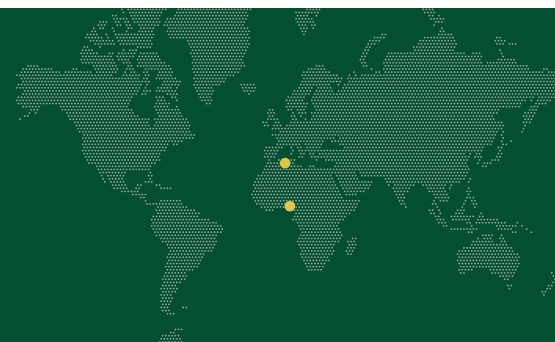
Kongsberg Maritime har opprettet et servicekontor i Mexico.

Antarktis

Kongsberg Defence Systems Det 50 prosent eide datterselskapet **Kongsberg Satellite Services** har en mottakerstasjon for satellittdata i Antarktis.

Afrika

Algerie

Medarbeidere 0 (4)

Antall leverandører¹⁾ 0 (0)

Verdiskaping²⁾ NOK 0 (0) mill.

Investeringer NOK 0 (0) mill.

Kongsberg Defence Systems har kontor for drift og leveranse av prosjekter innen taktiske radio- og kommunikasjonssystemer i Alger i Algerie.

Nigeria

Medarbeidere 0 (0)

Antall leverandører¹⁾ 0 (1)

Verdiskaping²⁾ NOK 0 (0) mill.

Investeringer NOK 0 (0) mill.

Kongsberg Maritime har et service- og supportkontor for offshorevirksomheten i havområdene utenfor Nigeria.

Totalt antall leverandører i Afrika: 13

Oseania

Australia

Medarbeidere 17 (27)

Antall leverandører¹⁾ 16 (69)

Verdiskaping²⁾ NOK 45 (95) mill.

Investeringer NOK 1 (0) mill.

Kongsberg Maritime har salgs- og servicevirksomhet i Perth.
 Kongsberg Oil & Gas Technologies har salgs- og prosjektkontor i Perth.
 Kongsberg Protech Systems har markedskontor i Adelaide.

ANSVARLIGHET

KONGSBERG har 200 års tradisjon og historie som forsvarsprodusent og teknologibedrift. Vi er i dag en viktig samarbeidspartner for kunder innenfor forsvar, romfart, maritim industri og olje og gass.

Forsvarsindustrien

Det norske forsvaret skal ivareta viktige samfunnsoppgaver både i fredstid, krise, væpnet konflikt og i krig. Et moderne totalforsvar krever moderne forsvarssystemer, og KONGSBERGs systemer og produkter for forsvarsformål er en viktig del av dette. I 2014 sto forsvarsvirksomheten for 33 prosent av vår omsetning. KONGSBERGs rolle som leverandør av forsvarsprodukter må ses i sammenheng med Norges sikkerhetspolitikk, og Norges internasjonale forpliktelser som medlem av FN og NATO. Forsvaret og KONGSBERG samarbeider i stor grad om å utvikle tilpassede systemer for Norges spesifikke behov. KONGSBERG har utviklet høyteknologiske forsvarssystemer som også er viktige i internasjonal sammenheng. Våre leveranser er underlagt strenge eksportregler. Vi er bevisst det spesielle ansvar som hviler på oss som forsvarsprodusent.

Eksport av forsvarsmateriell

Norske regler for eksport av forsvarsmateriell er blant de strengeste i verden. Stortinget har vedtatt at forsvarsprodukter kun kan selges til forhåndsgodkjente land. Åpenhet om eksport av forsvarsmateriell er et viktig prinsipp i Norge. Vi forholder oss løpende til de krav Utenriksdepartementet stiller til søknadsprosess, rapportering og statistikk.

Eksportkontroll innebærer at forsvarsmateriell, -teknologi og -tjenester kun kan eksporteres med utførselslisens utstedt av Utenriksdepartementet. Eksportkontrollen har to formål:

1. å sikre at eksporten av forsvarsmateriell fra Norge skjer i tråd med norsk sikkerhets- og forsvarspolitik
2. at eksporten av flerbruksvarer ikke bidrar til spredning av masseødeleggelsesvåpen (kjernefysiske, kjemiske og biologiske våpen)

Norges eksport går i hovedsak til allierte. I 2013 gikk 88 prosent av Norges eksport av A-materiell og 93 prosent av eksporten av B-materiell til NATO-land, Finland og Sverige. KONGSBERG har et åpent samarbeid med Utenriksdepartementet i forbindelse med lisenssøknader og en omfattende intern kontroll i forbindelse med vår eksportvirksomhet. KONGSBERG har samarbeidspartnere, leverandører og kunder i mange land. Vi må derfor også overholde andre lands eksportkontrollregelverk både i forbindelse med re-eksport fra Norge og ved eksport fra land vi opererer i.

Olje, gass og handelsflåten

Over halvparten av vårt konsern er engasjert i olje-, gass- og shippingbransjene, som har utfordringer knyttet til utslipp av klimagasser. Verdens energibehov så vel som transportbehov øker, og selv om alternative energibærere er på full fart inn i markedet, vil olje og gass være viktigst i mange år fremover. KONGSBERGs systemer og produkter er i betydelig grad relatert til optimalisering, sikkerhet, styring og kontroll av maskiner, produksjonsprosesser og utstyr. Vi leverer systemer og tjenester som bidrar til bedre utnyttelse av ressursene, mer effektive seilingsruter og sikrere drift av kompliserte fartøy og installasjoner. På denne måten bidrar vi til forbedringer i bransjer som spiller en meget viktig rolle i verdens videre utvikling.

Hvilke typer forsvarsprodukter selger KONGSBERG?

KONGSBERG produserer ikke våpentyper som er svartelistet av noen etiske fond, det vil si klasevåpen, landminer, atomvåpen, biologiske våpen eller håndvåpen. Hoveddelen av vår forsvarsvirksomhet leverer missiler, systemer innen styring og kontroll av våpen, beslutningsstøtte og kommunikasjon.

A-materiell er våpen og ammunisjon. B-materiell er annet militært materiell. Flerbruksvarer er sivile varer, teknologi og tjenester med potensiell militær anvendelse.

VI STØTTER BARN OG UNGE TIL ØKT REALFAGKOMPETANSE

I KONGSBERG tror vi realfag er nøkkelen til å løse fremtidige utfordringer. Derfor ønsker vi å motivere barn og unge til å se nytteverdien i fysikk, matematikk og naturvitenskap.

Interessen for realfag begynner allerede mens barna er små. Derfor støtter vi Kongsberg Vitensenter som er et gratis tilbud til barnehager og skoler. Her blir barna introdusert til realfag gjennom lek og eksperiment. Tilbudet omfatter også videregående skoler og tilbyr undervisningsmoduler i fagområder som energi, mekanikk, matematikk, teknologi og animasjon med mer.

KONGSBERG samarbeider med en rekke ungdomsskoler og videregående skoler, og vi inviterer skoleklasser på bedriftsbesøk og tar imot elever på utplassering i arbeidslivet. Vi har også egne ansatte som jobber særlig opp mot undervisning av elever i grunnskole og videregående skole.

KONGSBERG samarbeider med en rekke høyskoler og universiteter i Norge. Vi deltar på karrieredager, holder bedriftspresentasjoner, inviterer studenter på bedriftsbesøk, sponser professorater og utvalgte studentprosjekter der studentene ønsker å skrive sin hovedoppgave i samarbeid med konsernet.

Konsernet har i samarbeid med andre bedrifter på Kongsberg, Høgskolen i Buskerud/Vestfold og Norwegian Centre of Expertise utviklet en masterutdannelse i Systems Engineering. Gjennom dette programmet arbeider studentene i en lønnet deltidsstilling i en av bedriftene. Vi tilbyr, sammen med andre selskaper i Kongsberg, et unikt opplæringsprogram for lærlinger. Ved komposittfabrikken på Kongsberg er det også etablert et eget fagbrev polymerkomposittfaget.

Høyt frafall er en utfordring for realfagsutdanningen i Norge. KONGSBERG har i den sammenheng tatt til orde for en nasjonal teknologidugnad hvor målet er å styrke realfagene og hindre frafall ved ingeniørstudiene. Sommerprosjektet er en del av denne satsingen. Hvert år tar KONGSBERG inn rundt 150 studenter fordelt på prosjekter i hele konsernet.

Sommerjobbene er en viktig del av KONGSBERG sitt samfunnsansvar, samtidig som det styrker rekruttering og produktutvikling. Vi ønsker å bidra til at flere ingeniørstudenter får oppleve hvordan teori anvendes i praksis. For mange er sommerjobb første skritt på veien mot fast jobb i KONGSBERG.

Ett annet sentralt virkemiddel i den nasjonale teknologidugnden er studentkonkurransen "Your Extreme". Her inviterer KONGSBERG i samarbeid med NTNU, studentene ved NTNU til å komme med teknologiske løsninger på fremtidige utfordringer. Dette er et tiltak for å motivere 1. og 2. års studenter til å gjennomføre de to første årene, med bakgrunn i at de to første årene i snitt har et høyt frafall fra studiet.

Venstre: Kongsberg Vitensenter

Høyre: NTNU

BIDRAG TIL IDRETT, KULTUR OG SOSIALE FORMÅL

KONGSBERG bidrar til verdiskaping og økonomisk utvikling i lokalsamfunn hvor vi har vår virksomhet. Konsernet er en integrert del av disse miljøene. Det betyr at vi engasjerer oss både i våre medarbeidere og ved å støtte idrett, kultur og sosiale formål. Nedenfor følger noen eksempler.

Barn og unge

Zambia og Filippinene

KONGSBERG har gjennom en årrekke støttet SOS-barnebyer i Zambia og på Filippinene. SOS-barnebyer gir de mest sårbare barna en familie og et trygt hjem, og hjelper dem å forme sin egen fremtid og å ta del i utviklingen av deres lokalsamfunn.

Brasil

Vi støtter instituttet Bola pra Frente, som tilbyr fattige barn skoleundervisning og fotballtrening. Instituttet ble startet i år 2000 og har siden den gang hjulpet hundrevis av barn og unge til et bedre liv. Vi er også en del av prosjektet "Dream Learn Work" som tilbyr unge fra fattige strøk opplæring og utdanning som kan gjøre dem kvalifisert til arbeid i de selskapene som deltar i prosjektet.

Det gis også støtte til det sosiale prosjektet Karanba i Rio de Janeiro. Med fotball som virkemiddel hjelpes vanskeligstilte barn og unge fra slumområdene med utdanning, utvikling og utfoldelse. Karanba organiserer i dag over 1.000 barn og ungdommer, både gutter og jenter, fra ulike områder av Rio de Janeiro.

India

I India støtter vi AARAMBH, som er en veldedighetsorganisasjon som jobber i Navi Mumbai. Organisasjonen er et servicesenter for de mest vanskeligstilte familiene i byens slumområder. I Bangalore sponser vi en engelsklærer ved skolen Kanaka Vidya Mandir, samt utstyret elevene med skoleuniformer og materiell.

Norge

I Norge har vi konsentrert støtten rundt lag og foreninger i lokalmiljøene hvor vi er representert. Idrett og kultur vektlegges.

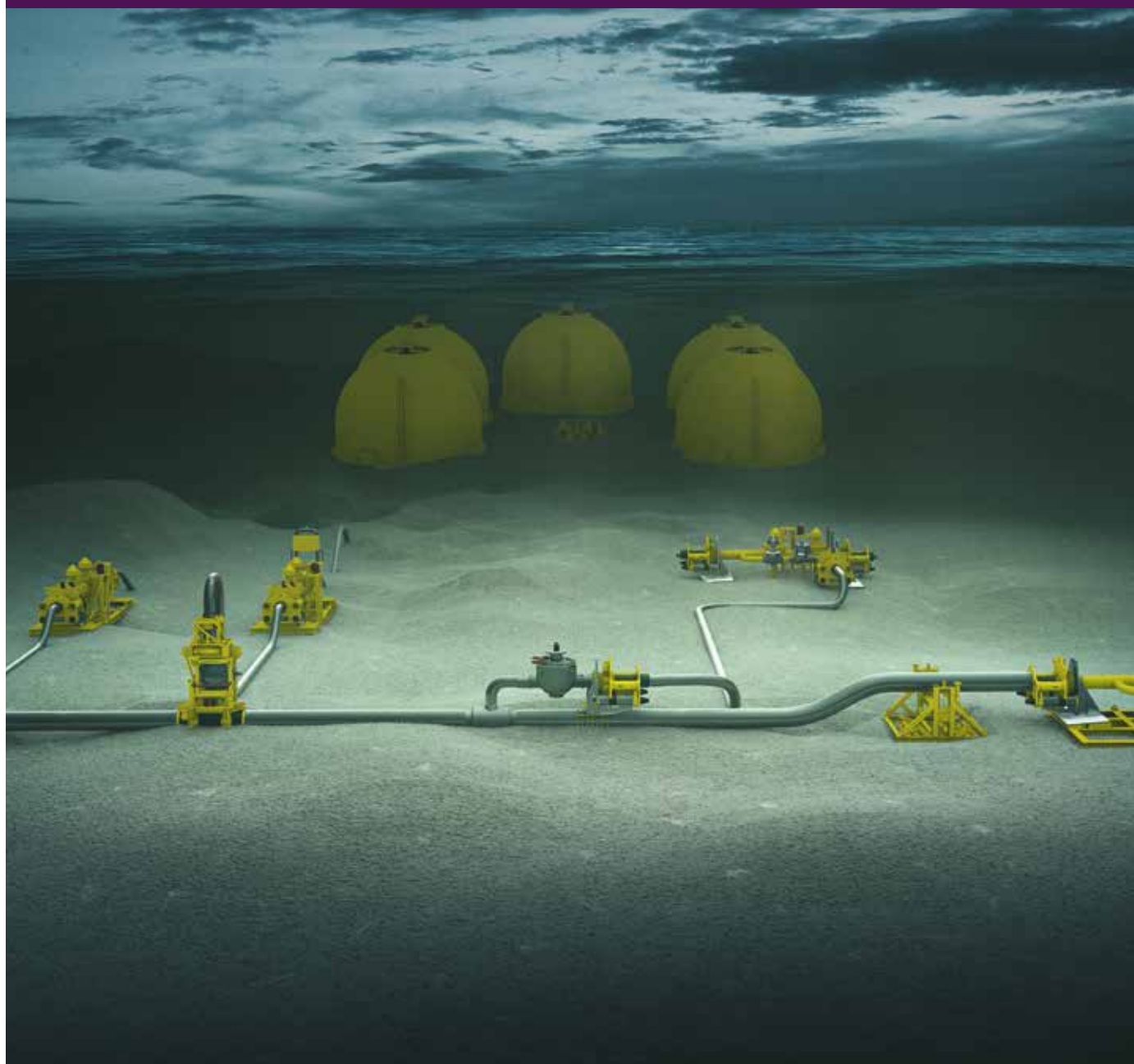
Venstre:
Fra NTNU

Høyre:
Glogerfestivalen
2014

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

BÆREKRAFTIG INNOVASJON

Miljøovervåking • Green shipping • Subsea Storage Unit • Maritime simulatorer • Vindkraft

BÆREKRAFTIG INNOVASJON

KONGSBERG's 200-årig historie er en fortelling om innovasjon og vekst. En fortelling om et industrielt eventyr, vokst ut av arven etter Kongsberg Våpenfabrikk innen så forskjellige områder som undervannsteknologi, automasjon, jet-motorer og teknologi knyttet til forsvar-, maritim- og offshoremarkedene. Historien har bare så vidt startet.

I grensesnittet mellom KONGSBERG's kompetanse og et fremvoksende "grønt marked" ligger det enorme forretningsmessige muligheter. Tilsvarende muligheter ser vi ved å utnytte kompetanse på tvers i vår globale organisasjon. Det ligger store muligheter i å utnytte våre totale ressurser bedre, noe som vil kunne medføre betydelig merverdi både i og mellom etablerte forretningsområder og i forhold til å utforske nye markeder.

Vi har satt ambisiøse vekstmål for de nærmeste årene. Store deler av veksten vil måtte realiseres som et tillegg til summen av de enkelte forretningsområders planer og oppkjøp.

For å møte de vekstambisjoner som er satt vil det kreve at KONGSBERG tar steget opp til et nytt nivå når det gjelder innovasjon – både innen, mellom og utenfor våre eksisterende forretningsområder.

Med dette som bakgrunn har konsernledelsen definert to hovedområder med betydelig potensial for bærekraftig vekst; "Ocean Space" og "Smart Communities". Dette vil medføre fokus og energi på to spesifiserte områder for vekst, ut fra et vidt spekter av muligheter basert på KONGSBERG's kompetanse.

I en verden med økende fokus på begrensede vitale ressurser må våre løsninger søke å minimalisere ressursbruken, samtidig som vi skal gjøre våre kunder i stand til å redusere sine globale fotavtrykk. Bærekraftig tilnærming er derfor en forutsetning når vi ser etter innovative løsninger på våre utfordringer, enten utfordringene er eksternt definert eller fremkommer som en del av vår interne virksomhet.

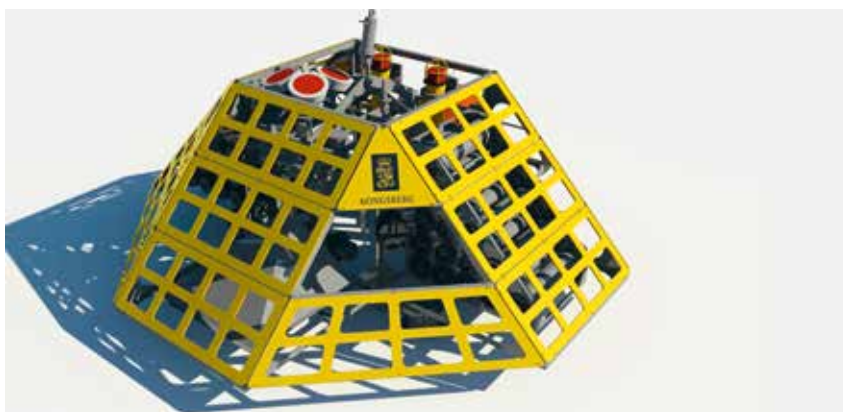
MILJØOVERVÅKING

Bygger fremtidens havobservatorier

Kongsberg Maritime bygger to havobservatorier som skal plasseres utenfor kysten av Svalbard. Observatoriene skal overvåke metanutslipp fra havbunnen. Oppdragsgiver er Senter for arktisk gasshydrat, miljø og klima (CAGE) ved Universitetet i Tromsø.

Det er første gangen det forskes på utslipp av metan i sin helhet, fra havbunn til atmosfære. For å kunne måle disse utslippene trengs instrumenter som er i forkant av utviklingen. Observatoriene vil være selvforsynt og trådløst tilkoblet slik at de jevnlig kan sende data til forskere. Instrumentene vil overvåke metanutslipp, CO₂ i vannsøylen samt havforsuring. Dataene fra observatoriene skal bidra med vesentlig informasjon for å forstå prosesser knyttet til klimaendringer.

KONGSBERG har i senere år gjennomført flere store forsknings- og utviklingsprogrammer med miljøovervåking, og utvikling av

undersjøiske sensornettverk. Observatoriene som skal leveres til CAGE, passer godt inn i KONGSBERGs merittliste som praktisk utvikler av miljøovervåking.

MILJØOVERVÅKING

Skal overvåke nordområdene

KONGSBERG inngikk i 2014 en kontrakt med den europeiske romfartsorganisasjonen European Space Agency. Avtalen innebærer at Kongsberg Satellite Services (KSAT) skal levere

bakkestasjonstjenester for Sentinel-satellittene i romfartsorganisasjonens Copernicus-program. KSAT vil være ansvarlig for at data fra de seks Sentinel-satellittene blir lastet ned og sendt til

relevante europeiske organisasjoner. Den første radarsatellitten, Sentinel-1a, er spesielt viktig for Norge i og med at den brukes for marin overvåking i blant annet nordområdene. Data fra denne satellitten brukes i operative tjenester for oljesøl, is og skipsdeteksjon og er en effektiv måte for Norge å overvåke nordområdene på. Tjenestene skal KONGSBERG levere fra selskapets stasjon på Svalbard, noe som forsterker selskapets posisjon som leverandør av tjenester knyttet til mottak av data og kontroll av satellitter i polare baner.

GREEN SHIPPING

Hybridløsning for maritim industri

Kongsberg Maritime satser nå på nye løsninger for å svare på behovet for miljøvennlig drift av handels- og offshorefartøy. I desember 2014 gikk Kongsberg Maritime inn på eiersiden av Grenland Energy, som utvikler batterisystemer til maritim og offshore industri. Dermed henter Kongsberg Maritime kompetanse som kan bidra til utviklingen av hybridløsninger, det vil si systemer som benytter flere energikilder.

Grenland Energy produserer batterier som kan yte stor elektrisk effekt i kortere tidsperioder, og er tenkt brukt for å fylle ut topper i effektbehovet så vel som å ta imot energi i tilsvarende perioder med lavt kraftbehov. Batteriene tillater dermed en mer optimal drift og reduksjon i forbruk av drivstoff, noe som er både kostnadsbesparende og miljøvennlig.

En lang rekke anvendelser både på offshore-installasjoner og på skip trenger høy effekt i et begrenset tidsrom. For eksempel benytter

dynamisk posisjonering flere store dieselgeneratorer som mesteparten av tiden går ineffektivt på ganske lav belastning. Dersom det settes inn et batteri som tar lasttoppene, kan man klare seg med færre dieselgeneratorer som kjører effektivt.

Det antas at markedet for slike systemer vil øke raskt fremover, og hybridløsninger er en bevisst satsning fra Kongsberg Maritime.

SUBSEA STORAGE UNIT

Reduserer energibehovet

Subsea Storage Unit er et konsept for lagring av olje på havbunnen utviklet av KONGSBERG. Tradisjonelt lagres oljen ombord i et fartøy som

ligger ved siden av offshore oljeinstallasjoner. Det medfører utslipp av klimagasser fra skip, samt behov for personell og helikoptertransport.

Subsea Storage Unit består av en fleksibel bag som er omgitt av en beskyttelsesstruktur som kan fange opp hele oljevolumet ved en eventuell lekkasje. Sensorer vil oppdage eventuelle lekkasjer under fylling og tømning. Dette gjør løsningen vel så sikker som et tradisjonelt fartøy med dobbelt skrog.

Den fleksible bagen er ikke noe nytt materiale. Materialet brukes blant annet til å lagre drivstoff i militær sammenheng. Å bruke det på havbunnen er slik sett en ny anvendelse, men det er ikke noe mer komplekst enn å lagre drivstoff. Hver bag rommer inntil 25.000 m³ olje og inntil seks enheter kan kobles sammen.

Bildet viser en SSU skalamodel.
 (Modellen er i størrelsen 1:10)

MARITIME SIMULATORER

Det ypperste av simulorteknologi

Sjøforsvarets nye Skjold-simulator er svært viktig i utdanningen av offiserer ombord på Norges nye kystkorvetter.

I simulatoren skal Sjøforsvarets offiserer trene navigasjon, manøvrering, beslutningstaking og

rutiner. Opprinnelig var planen å trene omtrent 2/3 på fartøy og 1/3 i simulator. Etter at simulatoren kom på plass, viste treningen seg å være så realistisk at brorparten av navigasjonstreningen kunne gjøres i simulator.

I simulatoren kan mannskapet trene på situasjoner som ikke lar seg gjøre på havet. Det kan være fartøy som plutselig kommer tilsyne foran baugen, tap av GPS, feil på gyro eller andre ting mannskapet behøver å øve på.

Simulatoren er nesten identisk med broen på en ekte kystkorvett i Skjold-klassen. Alt av instrumenter og kommunikasjonsutstyr er ekte vare. En dyp basshøytaler under gulvet simulerer fartøyets fire gassturbinmotorer. Avansert programvare lar Sjøforsvaret nøyaktig gjengi fartøyets kompliserte bevegelser i sjøen.

Den nye simulatoren gir også mange økonomiske fordeler. Her kan offiserene trene på navigasjon og taktisk manøvrering, uten at det forurenser, koster mye penger, opptar et helt mannskap eller påfører slitasje på fartøyene.

VINDKRAFT

Lanserer ny vindmølleteknologi

I løpet av 2015 lanserer KONGSBERG sitt Wind Management System for markedet. Systemet er ment å redusere kostnader knyttet til vindkraft med opptil åtte prosent.

Wind Management System gir status for hver enkelt vindmølle, tilstand og vedlikeholdsbehov. Systemet integrerer alle nødvendige parametere for å forbedre driften av en vindpark ved å optimalisere energiproduksjon samt å minimere slitasje på utstyret.

Systemet kombinerer flere interne og eksterne kilder, samt statistikk og historie for å gi bedre værprognoser for hver vindpark. Dermed blir det lettere å forutsi hvor mye energi vindparken kan produsere til enhver tid.

I løpet av 2014 har KONGSBERG testet systemet med gode resultater. Et testsenter er satt opp i Trondheim, hvor data fra to ulike vindparker blir samlet inn. Dataene gjør det mulig å utføre avanserte analyser av drifts-

parametere i vindparkene.

Samtidig etablerer KONGSBERG et nytt selskap under navnet Kongsberg Renewables Technology. Dette er en ytterligere spissing av KONGSBERGs ambisjoner innen fornybarsegmentet. Fokuset på fornybar energi betyr også at KONGSBERG har ambisjoner om å utvikle satsningen også innenfor andre fornybare energikilder som sol og vannkraft.

HVA HAR VI OPPNÅDD?

Policy for bærekraft og samfunnsansvar · Anti-korrupsjon · Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter ·
Klimautfordringen · Bærekraft og samfunnsansvar i leverandørkjeden · Våre medarbeidere

FOKUSOMRÅDE 2014–2015

Policy for bærekraft og samfunnsansvar

Konsernets policy for bærekraft og samfunnsansvar bygger i hovedsak på et mulighets- og risikoperspektiv, hvor globale megatrender er viktige strategiske drivere.

Vår posisjon	Teknologisk innovasjon er et sentralt element for å løse de store globale utfordringer jorden står overfor, og for KONGSBERG byr dette på forretningsmuligheter i flere markeder, sett i lys av vår brede teknologi- og kompetanseplattform.
Våre utfordringer	<p>Konsernets arbeid med bærekraft og samfunnsansvar er en integrert del av konsernets øvrige strategiprosesser. Arbeidet tar utgangspunkt i de utfordringer jorden står overfor i forhold til klimaendringer og knapphet på sentrale ressurser som energi, mat, tilgang på rent vann og mineraler. I tillegg kommer problemstillinger knyttet til urbanisering, tap av biologisk mangfold etc.</p> <p><i>Mulighetsperspektivet</i> – De forventede utfordringer fremtiden vil by på vil kreve bruk av avansert teknologi. I vårt arbeid med innovasjon og videreutvikling av våre teknologier er de muligheter denne utviklingen vil gi, viktige drivere.</p> <p><i>Risikoperspektivet</i> – Den forventede utviklingen vil også gi oss utfordringer i vår egen drift. Dette søker vi å være i forkant av ved energieffektivisering og andre konkrete tiltak. I tillegg utgjør "license to operate" – retten til å utøve vår virksomhet i forhold til de tradisjonelle temaer innen samfunnsansvar – en løpende risiko som det tas hensyn til i vårt strategiarbeid.</p>
Hva har vi oppnådd?	<p><i>Mulighetsperspektivet</i> – Konsernet definerte i 2014 to hovedområder hvor vi ser for oss store vekstmuligheter innenfor området bærekraftig produktutvikling; det vi har kalt "Ocean Space" og "Smart Communities".</p> <p><i>Risikoperspektivet</i> – I 2014 startet vi arbeidet med å vurdere de globale megatrendene opp mot vår egen drift i et risikoperspektiv. Det arbeidet vil bli videreført i 2015.</p>
Våre ambisjoner	<p>Vår policy peker ut retningen både innen mulighetsperspektivet og risikoperspektivet. Vi har ambisjoner om å utnytte vår teknologiske kompetanse innenfor et voksende "grønt" marked, og vi skal opptre på en samfunnsansvarlig måte. Risiko og muligheter knyttet til globale megatrender skal analyseres og tas hensyn til i de strategiske valg vi tar. Dette vil være en kontinuerlig prosess i årene som kommer.</p> <p>For full oversikt over konsernets policy for bærekraft og samfunnsansvar, se www.kongsberg.com</p>

FOKUSOMRÅDE 2014–2015

Anti-korrupsjon

“KONGSBERG tar forebygging av korrupsjon svært alvorlig. Vi har nulltoleranse for korrupsjon blant våre medarbeidere, konsulenter og forretningsforbindelser. Som et selskap med betydelige internasjonale aktiviteter har KONGSBERG implementert et omfattende anti-korrupsjonsprogram, og høy etisk standard er en integrert del av vår virksomhet.”

Walter Qvam, konsernsjef

Vår posisjon	KONGSBERG har nulltoleranse for korrupsjon. Vår holdning uttrykkes klart gjennom våre etiske retningslinjer som ble vedtatt i 2003, tilslutningen til FNs Global Compact, OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper og medlemskapet i Transparency International. Konsernets styre og ledelse vier dette arbeidet stor oppmerksomhet.
Våre utfordringer	KONGSBERG har virksomhet blant annet innen forsvarsindustri og olje- og gassindustri, som ifølge Transparency International er to av de sektorene som er mest eksponert for korrupsjon. Vår virksomhet omfatter bruk av agenter og markedsrepresentanter. Bruk av tredjeparter er generelt kjent for å innebære høy korrupsjonsrisiko, og vi legger derfor spesielt stor vekt på denne delen av vårt anti-korrupsjonsprogram. Vi har utviklet og implementert et internt regelverk for inngåelse og oppfølging av avtaler med markedsrepresentanter. Regelverket omfatter vurderinger av markedsrepresentantens etiske standard og omdømme. Videre vurderes risiko i forhold til bransje, land og selskap, og det er innarbeidet godkjenningprosedyre for og bruk av standardkontrakter, kontroll med betalinger, samt oppfølging i avtaleperioden, inklusive opplæring og mulighet for revisjoner.
Hva har vi oppnådd?	Vi har fokusert spesielt på anti-korrupsjonsregler for gaver og representasjon, sponing, inngåelse og oppfølging av avtaler med markedsrepresentanter (agenter) og leverandøratferd. Gjennom de siste årene har vi videreutviklet etterlevelse (“compliance”-systemet) i konsernet, med stor vekt på at dette er et linjeansvar og en del av den daglige driften. Viktige tiltak er opplæring og varslingsrutiner. Vi gjennomfører jevnlig interne kontroller for å sikre at vi etterlever våre retningslinjer i forbindelse med bruk av markedsrepresentanter, herunder kontroll med betalinger. Anti-korrupsjon er et område hvor vi har kontinuerlig fokus på forebygging, risikoreduserende tiltak og avdekking av eventuelle avvik. I 2014 gjennomført vi en evaluering av vårt anti-korrupsjonsprogram ved hjelp av et eksternt advokatfirma. Evalueringen viste at vi har et tilfredsstillende program sett opp mot internasjonalt anerkjente lover og rammeverk. I forhold til tilsvarende norske selskaper av samme størrelse og internasjonale aktivitet evalueres vårt program til å være blant de beste. Det ble identifisert noen områder hvor vi kan styrke vårt program, og tilpassede tiltak blir gjennomført.
Våre ambisjoner	Vi bygger vårt arbeid på systematiske risikovurderinger, interne kontroller og rapportering. Vi vil fortsette å videreutvikle vårt opplæringsprogram, revidere våre etiske retningslinjer samt videreutvikle interne retningslinjer for undersøkelser (due diligence) overfor våre forretningspartnere.

Siktelse – korrupsjonssak i Romania

Forebygging av korrupsjon er en sak som KONGSBERG tar svært alvorlig. Den omtalte virksomheten i Romania ble avsluttet i 2008. Vi jobber systematisk og kontinuerlig med videreutvikling av vårt anti-korrupsjonsprogram. Regler, rutiner og praksis som vil fange opp hendelser som kan tyde på korrupsjon, er implementert. Vår anti-korrupsjons guide kan lastes ned på www.kongsberg.com

FOKUSOMRÅDE 2014–2015

Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter

Konsernets internasjonale aktivitet eksponerer oss for problemstillinger knyttet til menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter, enten direkte gjennom egen virksomhet eller indirekte gjennom verdikjeden vår.

Vår posisjon	KONGSBERG støtter og respekterer internasjonale menneske- og arbeidstakerrettigheter som FNs menneskerettighetserklæring, FNs konvensjon om barns rettigheter, ILO-konvensjonene (International Labour Organization) og FN-initiativet Global Compact. Respekt og kontinuerlig forbedring er vesentlige elementer i vår tilnærming til menneske- og arbeidstakerrettigheter.
Våre utfordringer	KONGSBERGs internasjonalisering, både i form av etableringer av egen virksomhet og bruk av leverandører, øker år for år. Det betyr at vi også må øke oppmerksomhet og kunnskap knyttet til håndtering av menneske- og arbeidstakerrettigheter.
Hva har vi oppnådd?	<p>I løpet av året har vi utviklet interne styringsdokumenter med utgangspunkt i "UN Guiding Principles on Business and Human Rights". Med dette som bakgrunn ble det gjennomført kurs i menneskerettigheter for ca. 60 personer, herav mange toppledere. Vi gjennomførte også en revisjon knyttet til samfunnsansvar i våre indiske virksomheter. Etterlevelse av menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter var en del av revisjonen. Det ble ikke funnet avvik av betydning knyttet til disse temaene.</p> <p><i>Diskriminering</i> – I 2014 er det mottatt én varslings sak med påstand om blant annet trakassering. Saken er behandlet i henhold til våre retningslinjer.</p> <p><i>Barnearbeid og tvangsarbeid</i> – Konsernets egen virksomhet er av en slik art at problemstillinger knyttet til barnearbeid og tvangsarbeid antas å være mindre relevant. Vi arbeider for å kartlegge situasjonen i verdikjeden. Det er ikke rapportert noen tilfeller knyttet til disse temaene.</p> <p><i>Bruk av sikkerhetspersonell internasjonalt</i> – Vi benytter sikkerhetspersonell i de områder vi anser det nødvendig. Så langt har dette vært av beskjeden omfang.</p> <p><i>Urfolks rettigheter</i> – Konsernet har ikke vært involvert i overtredelser som gjelder urfolks rettigheter.</p> <p><i>Leverandører</i> – Oppfølging av menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter i leverandørkjeden følger gjeldende interne prosedyrer. Egenerklæringer og revisjoner er viktige verktøy i dette arbeidet.</p>
Våre ambisjoner	<p>Vi skal følge internasjonale standarder for menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter slik det er uttrykt i våre etiske retningslinjer og i vår policy for bærekraft og samfunnsansvar.</p> <p>I 2015 vil vi for første gang gjennomføre en systematisk evaluering av egne virksomheter knyttet opp mot menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter. Dette er i henhold til anbefalingene i "UN Guiding Principles on Business and Human Rights".</p>

FOKUSOMRÅDE 2014–2015

Klimautfordringen

Global oppvarming er en av de største truslene jorden står overfor. Temperaturen kan i følge FNs klimapanel stige med mer enn fire grader frem mot år 2100 dersom utslippene fortsetter i samme takt. Klimapanelets femte hovedrapport som ble lagt frem i 2014 tegner et dystert bilde. Det påpekes imidlertid at det fortsatt er tid til å unngå de mest drastiske virkningene, men det må handles raskt.

Vår posisjon	<p>KONGSBERG er et selskap med moderat utslipp av klimagasser, likevel må vi ta vår del av den nødvendige reduksjon som må til.</p> <p>Vårt absolutt største bidrag vil likevel være utvikling av bærekraftige løsninger, systemer og produkter som gjør at kundene våre kan redusere sine utslipp. Her ligger også betydelige forretningsmuligheter for oss.</p>
Våre utfordringer	<p>Klimaregnskapet viser at våre utslipp av CO₂ øker år for år. Over 50 prosent av utslippene er knyttet til flyreiser. Reiser er sentralt i vår virksomhet og vi har en utfordring knyttet til reduksjon av denne type utslipp.</p> <p>Våre målsettinger om utslippsreduksjon er relative, det vil si at dersom vi vokser kan de faktiske utslippene øke selv om vi oppnår våre mål på relativ utslippsreduksjon. Det er et dilemma sett i forhold til at den globale utfordringen er faktisk reduksjon i utslipp av klimagasser.</p>
Hva har vi oppnådd?	<p>Konsernet har flere produktområder som på forskjellige måter bidrar positivt i forhold til klimautfordringene, i tillegg er det definert to nye hovedområder for innovasjon med betydelig potensiale for bærekraftig vekst. Se omtale under kapittelet "Bærekraftig Innovasjon".</p>
Våre ambisjoner	<p>KONGSBERG skal realisere sine langsiktige forretningsmål på en måte som i minst mulig grad bidrar til global oppvarming. Dette skal vi oppnå ved å:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeide for å finne produktløsninger som kan redusere våre kunders klimautslipp • Arbeide for å redusere direkte og indirekte klimautslipp fra egen virksomhet • Bruke miljøprofil som et av flere vurderingskriterier ved valg av leverandører <p>Vi skal jobbe systematisk med å redusere energiforbruk og utslipp av klimagasser med særskilt fokus på produkter, infrastruktur og transport.</p> <p>I løpet av 2015 vil vi utarbeide en ny klima- og miljøstrategi.</p>

FOKUSOMRÅDE 2014–2015

Bærekraft og samfunnsansvar i leverandørkjeden

Bærekraft og samfunnsansvar i leverandørkjeden omfatter leverandørenes forhold til etiske retningslinjer, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, anti-korrupsjon og klima og miljø. Vi mener systematisk og godt arbeid med samfunnsansvar er et moralsk ansvar. Samtidig gir dette redusert risiko, og kvaliteten på produktene vi kjøper blir bedre.

Vår posisjon	KONGSBERG benytter ca. 5.500 leverandører verden over, hvorav 3.000 i Norge. Det betyr at vi er med på å sikre arbeidsplasser og bygge kompetanse, ikke bare der vi har egne aktiviteter men også i betydelig grad der vi benytter underleverandører. Leverandørene er en viktig del av vår verdiskaping, samtidig som vi er viktige og i mange tilfelle helt avgjørende for deres verdiskaping. Dette forplikter. Vi tar i utgangspunktet ansvaret for at hele verdikjeden knyttet til våre produkter tilfredsstillende våre krav knyttet til bærekraft og samfunnsansvar.
Våre utfordringer	Det gjenstår fortsatt arbeid før vi har en tilfredsstillende oversikt over vurdert risiko i leverandørkjeden. Arbeidet er tidkrevende, men har stor oppmerksomhet.
Hva har vi oppnådd?	Vi har utarbeidet prinsipper og styringssystemer for hvordan vi ønsker at våre leverandører skal forholde seg til bærekraft og samfunnsansvar, og hvordan vi skal følge opp dette. I 2014 har vi videreført opplæringsprogrammer for revisorer fra tidligere år. I tillegg er det gjennomført et omfattende opplæringsprogram knyttet til direktiver og bruk av dataverktøy for oppfølging av leverandørkjeden for store deler av vår internasjonale maritime virksomhet.
Våre ambisjoner	Et hovedprinsipp er at vi skal samarbeide med leverandørene for å søke kontinuerlig forbedring. Målet er at forhold som ikke holder de standarder vi ønsker, skal bearbejdes og forbedres gjennom dialog. Videre skal vi sikre at vi har kontroll på risikoen. Vi ønsker også samarbeid med andre selskaper, for på den måten å øke kompetansen og kvaliteten på arbeidet og å gjøre det så rasjonelt og effektivt som mulig.

Konfliktmineraler (Conflict minerals)

er mineraler som er utvunnet i og selges fra land med konflikter. Salg av mineralene brukes i stor grad til å finansiere væpnede konflikter, undertrykkelse og voldsbruk overfor sivilbefolkningen. Dette er særlig et problem i Den demokratiske republikken Kongo og de omkringliggende land (Angola, Burundi, Den sentralafrikanske republikk, Rwanda, Sør-Sudan, Tanzania, Uganda og Zambia). De viktigste konfliktmineralene er: Tantal, gull, tinn og tungsten (wolfram). Som en følge av Dodd-Frank-loven som ble vedtatt i USA i 2010 og OECDs retningslinjer, forventes det at selskaper må kunne rapportere hvilke "conflict minerals" som eventuelt benyttes i deres produkter, i hvilke produkter, hvor mineralene stammer fra og i hvilken del av verdikjeden mineralene kommer inn. KONGSBERG har utarbeidet rutiner for å møte forventningene beskrevet over.

FOKUSOMRÅDE 2014–2015

Våre medarbeidere

KONGSBERG lever av den kunnskap og kompetanse våre medarbeidere besitter. Vi arbeider derfor systematisk for å gjøre KONGSBERG til en spennende, attraktiv og utviklende arbeidsplass. Det er viktig for oss å tiltrekke oss riktig kompetanse og å sørge for at vi kontinuerlig utvikler våre medarbeidere.

Ledelse i KONGSBERG

Ledelse i KONGSBERG handler om å skape verdier. Nøkkelen til suksess ligger i kombinasjonen av godt lederskap og dedikerte medarbeidere. Lederen skal utøve sitt lederskap basert på våre verdier, etiske retningslinjer og ledelsesprinsipper.

Leadership@KONGSBERG er vår ledelsesplattform og er bygget opp rundt lederutvikling, talenthåndtering og målstyring. Denne plattformen omfatter samtlige av selskapets ledere og sikrer en enhetlig prosess for lederoppfølging og utvikling. Våre ledere har tydelige mål og målavstemming med sin leder, inklusive evaluering av lederen. Vi har et bredt tilbud av lederutviklingsprogrammer både internt og eksternt. Vår ledelsesplattform omfatter også strukturerte prosesser for etterfølgerplanlegging og talentutvikling. Leadership@KONGSBERG skal bidra til å skape en kontinuerlig tilførsel av ledertalenter.

KONGSBERG har en global HR-policy som er en del av selskapets styrende dokumenter for menneskelig ressursforvaltning rundt om i verden.

Rekruttering og utvikling

En vesentlig forutsetning for å nå konsernets mål om vekst er vår evne til å tiltrekke oss og beholde kvalifiserte medarbeidere. Derfor jobber vi med å styrke vår posisjon i arbeidsmarkedet, og å være i forkant i konkurransen om de beste hodene.

Hver enkelt virksomhet gjør ansettelser lokalt ved hjelp av lokale ledere. Utenfor Norge ansettes vanligvis lokal arbeidskraft, med unntak av enkelte lederstillinger og stillinger som krever spesiell kompetanse.

Konsernet har et omfattende tilbud innenfor kompetanseutvikling gjennom en kombinasjon av interne og eksterne programmer og kurs. Disse omfatter både faglig og personlig utvikling, og lederutvikling. Våre medarbeidere skal kunne bevege seg både horisontalt og vertikalt karrieremessig i konsernet.

Forholdet til medarbeidere

Vi har tro på å involvere våre medarbeidere og deres representanter i utviklingen av selskapet.

KONGSBERG anerkjenner medarbeideres rett til organisasjonsfrihet og til å føre kollektive forhandlinger i tråd med ILO-konvensjonene. Skulle det være i konflikt med lokal lovgivning, vil lokal lovgivning ha forrang. Dersom lovgivning forbyr retten til organisering, vil det bli lagt til rette for alternative måter å sikre god dialog mellom ledelse og medarbeidere.

Hvert annet år gjennomføres en global medarbeidertilfredshetsundersøkelse som gir selskapet en tilbakemelding på hvordan ansatte opplever arbeidsforhold og arbeidsmiljø.

Mangfold

I takt med økt internasjonalisering og en global forretningsmodell etterstreber vi en rik og mangfoldig sammensatt organisasjon. Våre 7.700 medarbeidere verden over har en stor bredde som er viktig for å ivareta vår markedsposisjon. Vi jobber systematisk og målrettet med å bygge opp ved å rekruttere, utvikle og beholde personer av begge kjønn, forskjellige nasjonaliteter og medarbeidere i alle aldersgrupper på tvers av stillingstyper. Det er et mål å få flere kvinner inn i lederstillinger, og dette gjøres blant annet ved å fokusere på kvinnelige talenter gjennom lederutviklingsprogrammene våre.

<p>Helse, miljø og sikkerhet</p>	<p>Gjennom vår globale HR-policy krever vi at alle selskaper skal arbeide systematisk med HMS for å sikre et godt arbeidsmiljø, hindre skader og ulykker og arbeide for et lavt sykefravær.</p> <p>HMS-arbeidet er organisert gjennom formelle organer med representanter fra ledelse og ansatte. Hvert av forretningsområdene, samt konsernets øvrige virksomheter, har en samarbeidsstruktur som ivaretar kravene i lov- og avtaleverket, samt det operative behov.</p> <p>I våre norske virksomheter har vi godt utbygde HMS-rutiner. Alle medarbeidere i Norge har tilgang til bedriftshelsetjeneste. I våre utenlandske virksomheter varierer dette i tråd med lokal praksis og lovgivning. I Norge er de formelle organene konsernutvalg, samarbeidsutvalg, avdelingsutvalg og arbeidsmiljøutvalg.</p> <p>I tillegg opprettes det midlertidige utvalg i forbindelse med spesielle prosjekter. I disse utvalgene er ledelsen og de ansatte representert.</p> <p>HMS-arbeid internasjonalt bygger på vår globale HR-policy og på lover og forskrifter i det aktuelle landet. I de fleste land stilles det krav til at det utnevnes en HMS-ansvarlig som har ansvaret for at virksomheten følger lokale og nasjonale lover og forskrifter.</p> <p>KONGSBERG tilpasser seg nasjonalt helsevesen og supplerer med egne bedriftsavtaler der det er nødvendig. Utestasjonerte medarbeidere, deres familier og reisende personell er spesielt tatt hånd om gjennom bedriftshelsetjenesten, seminarer om kulturforskjeller, samt utvidede forsikringsordninger.</p> <p>KONGSBERG har foreløpig ikke fast stasjonerte i land som krever spesielle sikkerhetstiltak for ansatte og deres familier. I forbindelse med etableringer og oppbygging av virksomhet i blant annet Nigeria gjøres det nødvendige sikkerhetstiltak.</p> <p>Konsernet har egne fora som vurderer hvordan ansatte kan reise så sikkert som mulig verden over. Reise kan bli frarådet eller forbudt av politiske, økonomiske, miljømessige, sikkerhetsmessige eller helserelaterede årsaker. I tillegg har vi rutiner for hvordan medarbeidere skal forholde seg når de er på forretningsreiser.</p> <p>HMS-data samles inn fra alle selskaper i konsernet og rapporteres til konsernledelsen og deretter styret en gang i kvartalet. I tillegg rapporteres dataene til ansvarlige myndigheter i samsvar med lovkrav i ulike land.</p>
<p>Sykefravær</p>	<p>Det arbeides systematisk med sykefraværsoppfølging, og vi ser at et godt arbeidsmiljø, interessante arbeidsoppgaver og gode utviklingsmuligheter har positiv effekt på sykefraværet. Se detaljer side 141.</p>
<p>Skader</p>	<p>Skader og nestenulykker registreres i den enkelte enhet og rapporteres til konsernet hvert kvartal. Se detaljer side 141.</p>
<p>Lønn</p>	<p>KONGSBERG skal lønne sine ansatte både etter oppnådde resultater og etter ønsket atferd. Vi skal være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende. Begynnerlønn skal gjenspeile dette.</p> <p>Med unntak av særskilte stillinger så er alle ansatte i Norge, direkte eller indirekte dekket av tariffavtaler. Lønn skal være tilpasset lokale markedsforhold i de områdene vi opererer i.</p>
<p>Pensjonsalder</p>	<p>Pensjonsalderen for medarbeidere i Norge er 67 år.</p>

Venstra: Fra Zhenjiang

Høyre: Fra Rio de Janeiro

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

STYRINGSSYSTEMER OG NØKKELTALL

Vår etiske retningslinjer • Organisasjon og styringssystemer • Ansvarlig skatt •
Klima- og miljøregnskap 2014 • Mål og aktiviteter for bærekraft og samfunnsansvar • Bærekraftig nøkkeltall
• Ekstern rapportering • Global Compact • Global Reporting Initiative Index • Revisors beretning 2014

VÅRE ETISKE RETNINGSLINJER

KONGSBERGs etiske retningslinjer uttrykker våre grunnholdninger og forteller hvordan vi skal opptre og forholde oss til kolleger, kunder og samfunnet generelt. De utgjør ryggraden i hvordan vi utøver vår virksomhet, og gjelder uansett hvor, når og hvem av våre ansatte som utøver virksomheten. De er kommunisert til og skal være forstått av alle ansatte, og slik bidra til en sterk bedriftskultur som skal virke forebyggende for at feil og misligheter kan oppstå. Godt innarbeidede verdier og etiske retningslinjer er et viktig element i vår risikostyring.

Våre etiske retningslinjer gjelder for konsernets styremedlemmer, ledere, medarbeidere, innleid personell, konsulenter, markedsrepresentanter (agenter), lobbyister og andre som opptrer på vegne av KONGSBERG. Vi legger vekt på at samtlige medarbeidere og konsernets styre skal ha en høy etisk standard i sitt arbeid. Konsernet har utviklet egne etiske retningslinjer for sine leverandører.

Oppdatering av våre etiske retningslinjer

Retningslinjene oppdateres i tråd med nasjonal og internasjonal utvikling og ble sist oppdatert i 2014.

Intern opplæring

Alle våre medarbeidere gjennomfører et opplæringsprogram knyttet til konsernets etiske retningslinjer. Programmet oppdateres jevnlig, og består av e-læringskurs, klasseromskurs for nye medarbeidere og linjeledere. I tillegg er det videreutviklet et sammensatt opplæringsprogram i etikk, forretningsmessig atferd og spesialtemaer for eksponerte målgrupper.

Varsling av kritikkverdige forhold

Konsernet har rutiner for varsling av brudd på de etiske retningslinjene. Medarbeidere har alltid rett til å varsle om kritikkverdige forhold, og plikt hvis det dreier seg om brudd på lover, regler og våre etiske retningslinjer. KONGSBERG tolererer ikke at vedkommende som varsler blir utsatt for negative reaksjoner. Se nærmere omtale på www.kongsberg.com

Konsernet har to ombudsmenn som kan gi råd og motta varsler fra medarbeidere. Interne og eksterne henvendelser om etikk, varsling etc, kan rettes til konsernets compliance officer ved mail til: ethics@kongsberg.com.

I 2014 har vi mottatt og behandlet til sammen 9 henvendelser.

Det er en web-basert varslingskanal for våre ansatte i USA og Canada. Web-adressen er <https://kongsberg.alertline.com/>

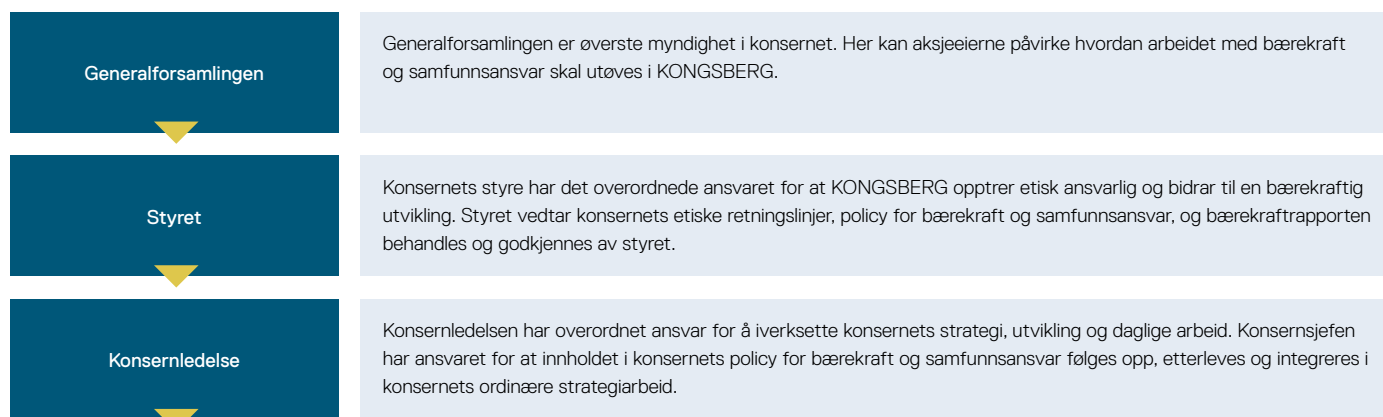
Sanksjoner

Konsernet er ikke ilagt bøter eller andre typer sanksjoner i 2014 som følge av konkurransehennende atferd eller manglende overholdelse av lover og forskrifter.

ORGANISASJON OG STYRINGSSYSTEMER

KONGSBERGs overordnede styringssystem er nært knyttet til “Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse”. Nedenfor følger en oversikt over styringssystemer og organisering knyttet til bærekraft og samfunnsansvar.

Forretningsområder	Etisk råd	Business Conduct Review Board	Forum for bærekraft og samfunnsansvar
Forretningsområdene har ansvaret for å følge opp og etterleve policy, mål og styringsdokumenter knyttet til bærekraft og samfunnsansvar. Det praktiske arbeidet blir i hovedsak utført i de fire forretningsområdene, støttet av konsernsenteret.	Konsernets etiske råd skal bidra til å sikre høy etisk bevissthet, god atferd og et godt omdømme i og for KONGSBERG. Rådet skal i første rekke behandle saker av prinsipiell art og spørsmål knyttet til policyer og bestemmelser. Styret godkjenner sammensetningen av Etisk råd.	KONGSBERG har omfattende retningslinjer for hvordan vi skal oppføre oss i forretnings-sammenheng. Retningslinjene er vedtatt av styret og Business Conduct Review Board, som er konsernets complianceforum, og har hovedansvaret for å følge opp etterlevelse av disse.	<p>Forumet er et bindeledd mellom forretningsområdene, konsernsenteret og konsernledelsen i spørsmål knyttet til bærekraft og samfunnsansvar. Hovedoppgaven er å bidra til å fremme, videreutvikle og koordinere konsernets arbeid innen dette området.</p> <p><i>Råd for klima og miljø</i> Rådet er et bindeledd mellom forretningsområdene, konsernsenteret og konsernledelsen i spørsmål knyttet til klima og miljø. Hovedoppgaven er å bidra til å fremme, videreutvikle og koordinere konsernets arbeid innen dette området.</p> <p><i>Råd for oppfølging av samfunnsansvar i leverandørkjeden</i> Rådet har ansvaret for å fremme og videreutvikle konsernets arbeid med samfunnsansvar i leverandørkjeden, sørge for koordinert kompetanseheving, risikovurdering og koordinering av revisjoner.</p>

ANSVARLIG SKATT

KONGSBERG's internasjonale tilstedeværelse og utviklingen av nye markeder innebærer at vi må etterleve omfattende skattelovgivning i mange land. Det er vår oppfatning at en ansvarlig tilnærming til skatt er avgjørende for den langsiktige bærekraften i vår virksomhet i de landene hvor vi er til stede.

I dette ligger blant annet å identifisere og etterleve gjeldende skattelovgivning, gi all nødvendig informasjon til relevante myndigheter og innta en forsvarlig skatteposisjon der hvor skattelovgivningen åpner for ulike tolkninger eller valg. De forretningsmessige sidene ved KONGSBERG's virksomhet er overordnet, og all skatteplanlegging skal gjennomføres i henhold til dette. En disposisjon skal bare gjennomføres dersom den oppfyller kravene til både form og innhold etter skattelovgivningen i de aktuelle land. KONGSBERG benytter ikke "kunstige" strukturer i skatteparadiser for å unngå skatt.

Samtidig har KONGSBERG et ansvar overfor våre eiere til å optimalisere og styre skattekostnadene. Skattelovgivningen kan ofte være utformet for å stimulere en viss atferd, som for eksempel å øke visse investeringer eller skape lokale arbeidsplasser. I slike situasjoner vil KONGSBERG kunne benytte mulighetene som regelverket gir for å redusere sin skattekostnad.

Vi er åpne om vår tilnærming til skatt og våre skatteposisjoner. Rapportering av skatt gjøres i samsvar med relevant lokal skattelovgivning, samt gjeldende rapporteringskrav og regnskapsstandarder som IFRS.

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftsrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

KLIMA- OG MILJØREGNSKAP 2014

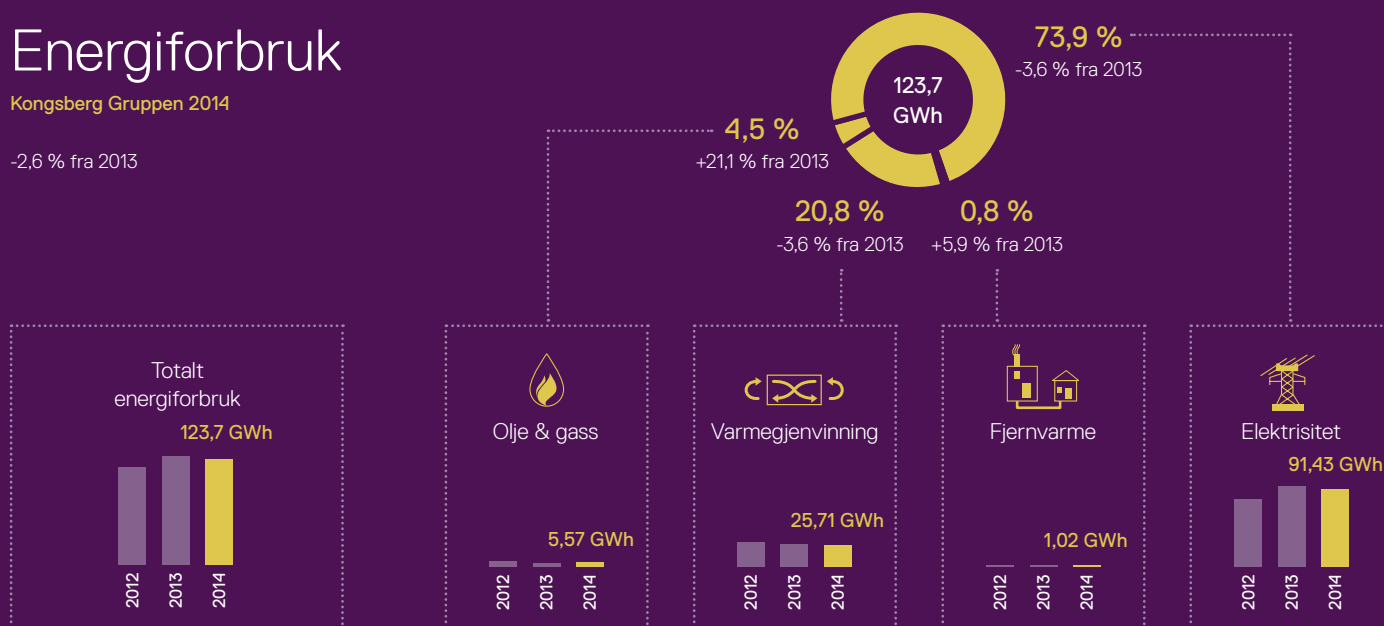
Klima- og miljøregnskapet gir en oversikt over KONGSBERGs forbruk av energi og vann, utslipp av CO₂ og avfallsproduksjon. Regnskapet omfatter alle norske enheter, alle produksjonsenheter og større kontorer i utlandet.

Regnskapet for 2014 viser små endringer i forhold til 2013 når det gjelder samlet energibruk og avfall. CO₂-utslippet for 2014 har en liten økning i forhold til 2013. Registrert vannforbruk har økt betydelig, grunnet forbedret rapportering. Tre nye enheter fra Kongsberg Maritime (KM Middle East, KM Holland og Simrad SI, Spain) er inkludert i rapportering for 2014.

Energiforbruk

Kongsberg Gruppen 2014

-2,6 % fra 2013

KONGSBERG benytter energi i form av elektrisitet, fjernvarme, gass og fyringsolje i sin virksomhet. Kongsberg Teknologipark produserer fjernvarme, fjernkjøling og trykkluft til bedrifter lokalisert i teknologiparkene i Kongsberg. Om lag halvparten leveres til andre bedrifter i teknologiparken. Fjernvarme og fjernkjøling produseres

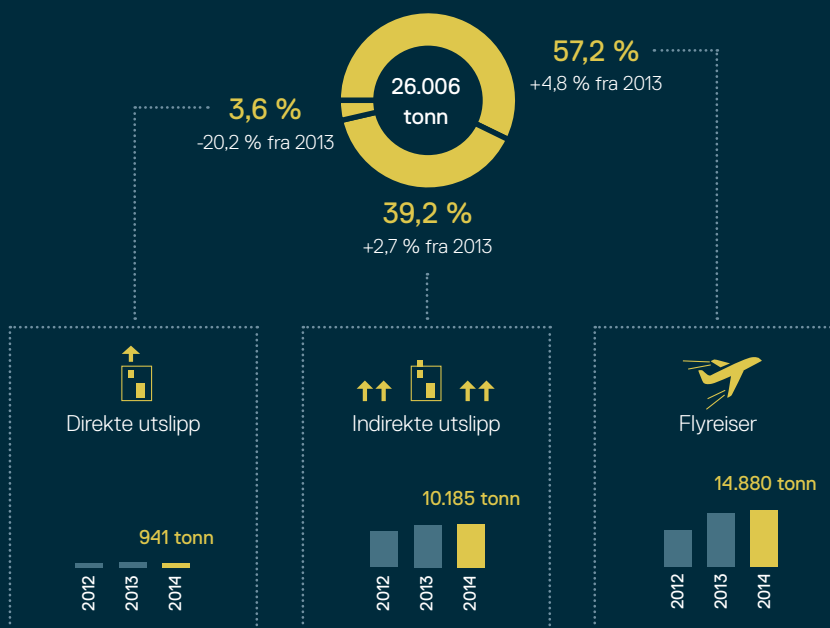
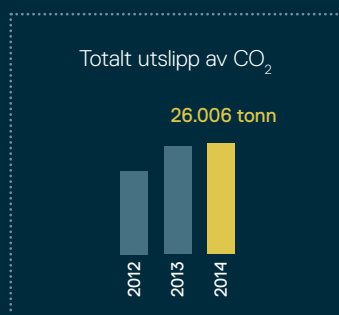
ved bruk av elektrisitet, fyringsolje, gass og varmegjenvinning. Effektiv teknologi gjør at det årlig tas ut i overkant av 25 GWh i form av varmegjenvinning ved anlegget til Kongsberg Teknologipark.

Grafer: Totalt energiforbruk (GWh) for KONGSBERG. Fjernvarme som er produsert i Kongsberg Teknologipark er inkludert i mengden elektrisitet, olje og gass, samt varmegjenvinning. Fjernvarme (ekstern) er fjernvarme levert til KONGSBERG fra eksterne leverandører.

Utslipp av CO₂

Kongsberg Gruppen 2014

+2,8 % fra 2013

Utslipet av CO₂ fra KONGSBERG har blitt beregnet i henhold til anbefalingene i "Greenhouse Gas Protocol" som utgis av World Business Council for Sustainable Development (WBCSD) og World Resources Institute (WRI). Miljøregnskapet omfatter følgende kilder til utslipp av CO₂:

- **Direkte utslipp (Scope 1):** Utslipp fra bruk av fyringsolje og gass til oppvarming av bygg, samt fra produksjon av fjernvarme ved Kongsberg Teknologipark.
- **Indirekte utslipp fra elektrisitet (Scope 2):** Utslipp fra forbruk av elektrisitet, fjernvarme eller fjernkjøling fra eksterne leverandører. CO₂ utslippsfaktorer benyttet for elektrisitet er lokasjonsbasert og i henhold til GHG Protocol Scope 2 Guidance^{*)}.
- **Utslipp fra flyreiser (Scope 3):** Utslipp fra nasjonale og internasjonale flyreiser bestilt i Norge og i utlandet.

*) **Kilde:** 2014 data fra Department for Environment Food & Rural Affairs, UK. <http://www.ukconversionfactorscarbonsmart.co.uk/>. For Norge er det benyttet en lokasjonsbasert faktor på 50t CO₂/GWh (denne utslippsfaktoren for Norge er benyttet også i tidligere rapporteringsår).

Utslippene av CO₂ har økt med 2,8 prosent i 2014 sammenliknet med 2013. Konsernets vekst de siste årene med etablering av mange nye kontorer medfører større aktivitet, blant annet i form av flere flyreiser. Økningen i CO₂ utslipp skyldes i stor grad økt antall flyreiser.

Fra 2010 har utslipp fra nasjonale og internasjonale flyreiser bestilt i Norge blitt inkludert i utslippene. For flyreiser bestilt utenfor Norge er det fortsatt noe mangelfull rapportering. Utslipp fra flyreiser representerer 57 prosent av totalt CO₂ utslipp og har økt med nesten 5 prosent i 2014 sammenliknet med 2013.

CO₂-utslipp

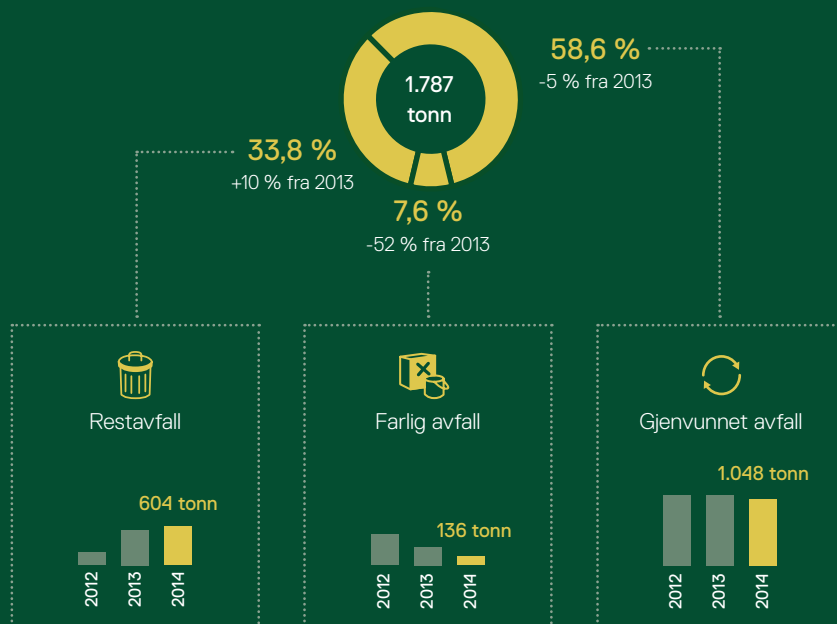
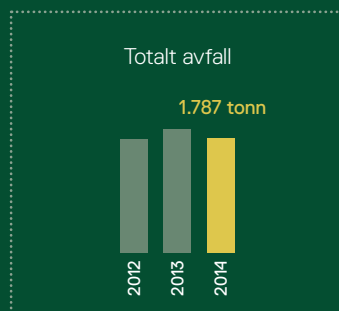
Tonn ¹⁾	Endring siste år	2014	2013	2012
Scope 1 (Direkte utslipp)	-20,2 %	941	1 179	1 004
Olje og gass (forretningsområde)		723	585	512
Olje og gass (Kongsberg Teknologipark)		218	594	492
Scope 2 (Indirekte utslipp)	2,7 %	10 185	9 921	8 393
Elektrisitet (forretningsområde)		8 071	8 244	7 371
Elektrisitet (Kongsberg Teknologipark)		1 523	1 486	865
Fjernvarme fra ekstern leverandør		470	191	157
Fjernkjøling fra ekstern leverandør		121		
Scope 3 (Andre utslipp)	4,8 %	14 879	14 194	10 182
Flyreiser kjøpt i Norge		11 144	10 588	10 182
Flyreiser kjøpt i utlandet		3 735	3 606	
Sum	2,8 %	26 006	25 294	19 579

Grafer: Utslipp av CO₂ (tonn) for KONGSBERG. Utslipp fra forbruk av fossile brensel til produksjon av fjernvarme levert av Kongsberg Teknologipark vises som direkte utslipp. Indirekte utslipp inkluderer forbruk av elektrisitet, fjernvarme og fjernkjøling fra ekstern leverandør i forretningsområdene, samt forbruk av elektrisitet til produksjon av fjernvarme og fjernkjøling i Kongsberg Teknologipark.

Avfall

Kongsberg Gruppen 2014

-8 % fra 2013

KONGSBERG genererer avfall fra produksjon og fra kontorvirksomhet. Avfallsmengder inngår i KONGSBERGs interne miljørapportering der det rapporteres på generert avfall fordelt på avfallskategorier og avfall til gjenvinning fordelt på gjenvinningsfraksjoner.

Den totale avfallsmengden for KONGSBERG har i 2014 blitt redusert med 8 prosent fra foregående år. Kongsberg Maritimes andel

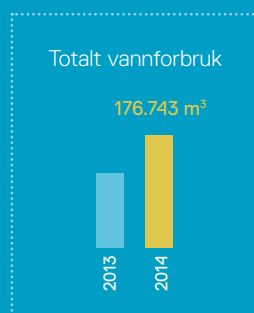
utgjør 70 prosent av totalt avfall, og har i 2014 redusert avfallsmengden med 9 prosent sammenlignet med 2013. Mengde farlig avfall er halvert sammenlignet med 2013.

Grafer: Total avfallsproduksjon (tonn) i KONGSBERG.

Vannforbruk

Kongsberg Gruppen 2014

+52 % fra 2013

Vann er livsnerven for alt liv på jorden. Det er helt avgjørende for at økosystemene skal kunne opprettholdes og jordens miljø holdes i balanse. Samtidig er tilgang på rent vann en knapphet mange steder på jorden. Å skaffe rent vann er og vil i økende grad bli en av hovedutfordringene for en bærekraftig verdiskaping. I tillegg er vann i form av flom og mangel på vann i form av tørke et økende globalt problem. FNs World Water Development Report 3 peker på at det haster med å sette i verk tiltak dersom man skal unngå en global vannkrise. Befolkningsvekst, økt forbruk og klimaendringer er tre hovedårsaker til den alvorlige situasjonen.

For 2014 har KONGSBERG forbedret sin rapportering. 40 enheter har rapportert sitt vannforbruk i 2014, sammenlignet med 31 i 2013. Samlet rapportert vannforbruk er 176.743 kubikkmeter vann, som er en økning på 52 prosent i forhold til 2013. Fortsatt er det stor usikkerhet knyttet til rapporteringen.

MÅL OG AKTIVITETER FOR BÆREKRAFT OG SAMFUNNSANSVAR

Konsernet prioriterer arbeidet med bærekraft og samfunnsansvar, med økt oppmerksomhet fra ledelsen og styret. De aktiviteter som har fått 😊 eller 😐 står fortsatt fast som mål, men endelig gjennomføring er skjøvet noe ut i tid. Aktiviteter med 😊 er gjennomført i henhold til plan. Samtlige aktiviteter vil være prioriterte områder også i 2015.

Hva sa vi – aktiviteter	Mål for 2014	Hva gjorde vi – status	
Policy			
Iverksette aktiviteter i tilknytning til policy for bærekraft og samfunnsansvar, blant annet vurdere risiko og muligheter knyttet til globale megatrender	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere forretningsmessige muligheter knyttet til bærekraftig produktutvikling Analyse av globale megatrender sett opp mot "license to operate" 	<ul style="list-style-type: none"> Pekt ut to strategiske hovedområder for bærekraftig produktutvikling Startet analyse av risiko knyttet til globale megatrender sett opp mot "license to operate". 	😊
Anti-korrupsjon			
Videreutvikle policyer og rutiner	<ul style="list-style-type: none"> Pågående aktivitet i henhold til handlingsplaner Ekstern vurdering av anti-korrupsjonsprogram, sett i lys av siktelse/korrupsjonssak, Romania 	<ul style="list-style-type: none"> Våre rutiner for "integrity due diligence" for bruk av markedsrepresentanter er oppdatert, og vi har gitt ut en "Anti-Corruption Guide". EY (Ernst&Young) har i 2014 evaluert vårt anti-korrupsjonsprogram opp mot norske og internasjonale lover og rammeverk, og vurdert det som tilfredsstillende (Adequate). 	😊
Gjennomføre risikoanalyser, relevante handlingsplaner og revisjoner for å redusere risiko	<ul style="list-style-type: none"> Pågående aktivitet i henhold til handlingsplaner 	<ul style="list-style-type: none"> Handlingsplaner gjennomført både i forretningsområdene og på konsernnivå. 	😊
Videreutvikle og gjennomføre kontinuerlig opplæring	<ul style="list-style-type: none"> Pågående aktivitet i henhold til opplæringsprogrammer 	<ul style="list-style-type: none"> Opplæringsprogrammet gjennomført både i forretningsområdene og på konsernnivå. 	😊
Rutiner for bærekraft og samfunnsansvar			
Gjenstående arbeid knyttet til utarbeidelse og implementering av rutiner og kompetansebygging i forbindelse med oppkjøp, nyetableringer, produktutvikling, nye bygg, øvrige egne aktiviteter etc	<ul style="list-style-type: none"> Implementere rutiner knyttet til oppkjøp. Utarbeide øvrige rutiner 	<ul style="list-style-type: none"> Rutiner knyttet til oppkjøp er implementert. Utarbeidelse av øvrige rutiner er utsatt til 2015. 	😊
Menneske- og arbeidstakerrettigheter			
Utarbeide rutiner for analyse, kontroll og rapportering av mulige brudd på menneskerettigheter	<ul style="list-style-type: none"> Implementere i henhold til handlingsplaner 	<ul style="list-style-type: none"> Rutiner er utarbeidet, implementert i henhold til fremdriftsplan 	😊
Leverandører			
Implementere rutiner og prosesser for oppfølging av leverandører i forhold til samfunnsansvar	<ul style="list-style-type: none"> Pågående aktiviteter i henhold til handlingsplaner 	<ul style="list-style-type: none"> Rutiner og prosesser er innarbeidet hos de fleste enheter – ligger noe etter på implementering 	😊
Følge opp gjennomføring av samfunnsansvar, revisjoner og dialog med leverandører	<ul style="list-style-type: none"> Pågående aktiviteter i henhold til handlingsplaner 	<ul style="list-style-type: none"> Gjennomført noen flere revisjoner enn foregående år 	😊
Klimastrategi			
Følge opp identifiserte tiltak	<ul style="list-style-type: none"> Pågående aktivitet og starte arbeidet med nye mål 	<ul style="list-style-type: none"> Prosjekt ny klimastrategi definert, oppstart februar 2015 	😊
Identifisere nye tiltak knyttet til klimastrategien og policy for bærekraft og samfunnsansvar	<ul style="list-style-type: none"> Arbeidet gjøres gjennom 2014 og 2015 Bedre kvalitet på rapportering Kartlegge vesentlige kilder til klimapåvirkning Sette inn tiltak for å redusere klimapåvirkning Starte arbeidet med å kartlegge våre produkters positive påvirkning i forhold til å redusere klimautslipp 	<ul style="list-style-type: none"> Kommer som en følge av ny klimastrategi Byttet til nytt rapporteringsverktøy Utsatt til 2015 i forbindelse med utarbeidelse av ny klimastrategi Mange mindre tiltak iverksatt Utsatt til 2015 i forbindelse med utarbeidelse av ny klimastrategi 	😊
Interessentdialog			
Gjennomføre systematisk interessentdialog knyttet til samfunnsansvar	<ul style="list-style-type: none"> Større fokus på dette arbeidet i 2014 	<ul style="list-style-type: none"> Dialogmøter gjennomført 	😊

Målene for 2015 vil være en videreføring av de fokusområder vi har hatt i 2014

Aktiviteter	Mål for 2015 – 1 år	Mål for 2017 – 3 år	Mål for 2019 – 5 år
Policy			
Følge opp intensjonene i policy for bærekraft og samfunnsansvar, blant annet vurdering av risiko og muligheter knyttet til globale megatrender	<ul style="list-style-type: none"> Videreføre innovasjonsarbeidet knyttet til de to strategiske hovedområdene for bærekraftig produktutvikling Vurdere risiko knyttet til globale megatrender sett opp mot "license to operate" 	<ul style="list-style-type: none"> Evaluere og videreutvikle innovasjonsarbeidet knyttet opp mot "det grønne skiftet" Gjennomføre tiltak for å avdempe risiko 	<ul style="list-style-type: none"> Evaluere og videreutvikle Gjennomføre tiltak for tilpasning og avdempe risiko
Anti-korrupsjon			
Videreføre kommunikasjon om en klar holdning mot korrupsjon i alle former.	<ul style="list-style-type: none"> Videreutvikle rutiner og verktøy for risikovurdering, godkjenning og oppfølging av forretningspartnere. 	<ul style="list-style-type: none"> Videreutvikle og vedlikeholde: <ul style="list-style-type: none"> Kommunikasjon internt og eksternt av holdning mot korrupsjon Policyer og rutiner Risikoanalyser Handlingsplaner Rapportering Opplæring Samarbeid med eksterne parter 	<ul style="list-style-type: none"> Videreutvikle og vedlikeholde: <ul style="list-style-type: none"> Kommunikasjon internt og eksternt av holdning mot korrupsjon Policyer og rutiner Risikoanalyser Handlingsplaner Rapportering Opplæring Samarbeid med eksterne parter
Videreutvikle og vedlikeholde interne policyer og rutiner.	<ul style="list-style-type: none"> Videreutvikle interne rutiner for undersøkelser og oppfølging av enkelt-saker. 		
Gjennomføre risikoanalyser, interne kontroller og revisjoner for å bekrefte etterlevelse av lover, regler og interne rutiner. Implementere risiko-reducerende tiltak ved behov.	<ul style="list-style-type: none"> Revidere og distribuere e-læringsprogram for etikk og compliance for alle ansatte. 		
Videreutvikle og gjennomføre kontinuerlig opplæring.	<ul style="list-style-type: none"> Gjennomføre opplæringsprogrammer for nyansatte, nye linjeledere, ledelse og eksponerte ansatte innenfor salg og marked, innkjøp mv. 	<ul style="list-style-type: none"> Ekstern evaluering av compliance og anti-korrupsjonsprogrammet. 	
Videreutvikle gode samarbeidsformer med forretningspartnere og andre eksterne parter.			
Rutiner for bærekraft og samfunnsansvar			
Utarbeidelse og implementering av rutiner i forbindelse med, nyetableringer, nye bygg og produktutvikling.	<ul style="list-style-type: none"> Utarbeide og implementere rutiner for etablering i nye geografiske områder og rutiner for oppføring av nye bygg. 	<ul style="list-style-type: none"> Implementere rutiner for bærekraftig produktutvikling. 	<ul style="list-style-type: none"> Vedlikeholde, evaluere og videreutvikle rutiner for bærekraft og samfunnsansvar.
Menneske- og arbeidstakerrettigheter			
Implementere rutiner for analyse, kontroll og rapportering av mulige brudd på menneskerettigheter.	<ul style="list-style-type: none"> Gjennomføre due dill av alle større enheter og vurdere samlet konsernrisiko. 	<ul style="list-style-type: none"> Vedlikeholde, evaluere og videreutvikle rutinene – gjennomføre nødvendige due dill. 	<ul style="list-style-type: none"> Vedlikeholde, evaluere og videreutvikle rutinene – gjennomføre nødvendige due dill.
Leverandører			
Implementere rutiner og prosesser for oppfølging av leverandører i forhold til bærekraft og samfunnsansvar.	<ul style="list-style-type: none"> Implementere rutiner og prosesser for alle enheter i konsernet Oppfølging av utarbeidede handlingsplaner for hvert forretningsområde 	<ul style="list-style-type: none"> Vedlikeholde, evaluere og videreutvikle rutiner, prosesser og gjennomføring. 	<ul style="list-style-type: none"> Vedlikeholde, evaluere og videreutvikle rutiner, prosesser og gjennomføring.
Klimastrategi			
Utarbeide nye klima- og miljøstrategi.	<ul style="list-style-type: none"> Utarbeide ny klima- og miljøstrategi 	<ul style="list-style-type: none"> Følge opp tiltak og aktiviteter beskrevet i klima- og miljøstrategi 	<ul style="list-style-type: none"> Følge opp tiltak og aktiviteter beskrevet i klima- og miljøstrategi
Klima og miljøregnskap.	<ul style="list-style-type: none"> Bedre kvalitet på rapporterte data til klima- og miljøregnskapet 		
Interessentdialog			
Gjennomføre systematisk interessentdialog knyttet til bærekraft og samfunnsansvar	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere ny tilnærming – utarbeide strategi-policy for dialog 	<ul style="list-style-type: none"> Gjennomføre i henhold til strategi-policy 	<ul style="list-style-type: none"> Gjennomføre i henhold til strategi-policy

BÆREKRAFTIGE NØKKELTALL

Økonomisk verdiskaping

NOK millioner	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
► Verdiskaping							
Lønninger til ansatte	4 537	4 304	3 894	3 515	3 172	3 003	2 561
Aksjeutbytte	1 110	630	450	450	450	240	165
Renter til lånegivere	30	43	37	35	41	115	93
Tilbakehold overskudd	(230)	595	854	980	1 050	558	422
► Øvrige økonomiske nøkkeltall							
Kjøpte varer og tjenester	8 817	7 918	8 300	8 300	9 500		
Økonomisk støtte mottatt fra myndigheter	21	14	16	17	29		
► Skattekostnad							
Norge	291	332	416	513	528	270	210
Øvrige Europa	27	11	14	17	18	23	21
Nord- og Sør-Amerika	50	55	32	24	26	19	26
Asia	37	21	43	24	25	29	17
Totalt	405	419	505	578	597	341	274

Styret foreslår overfor generalforsamlingen et utbytte for 2014 på NOK 9,25 (5,25) per aksje. Utbyttet består av NOK 4,25 per aksje som ordinært utbytte og NOK 5,00 per aksje som ekstraordinært utbytte. Dersom forslaget blir vedtatt på generalforsamlingen 7.5.15, vil utbytte utbetales som følger, forutsatt samme aksjeeierstruktur som per 28.2.15:

NOK millioner	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
► Utbytte							
Den norske stat	555,0	315,0	225,0	225,0	225,0	120,0	82,5
Organisasjoner/bedrifter	191,0	111,8	90,6	97,4	97,6	56,4	40,4
Verdipapirfond	107,1	63,7	47,1	45,2	48,4	27,6	16,9
Forsikring/Pensjonskasser	59,1	34,0	25,0	25,0	24,4	12,5	9,5
Privatpersoner	52,8	29,2	20,9	19,9	20,2	12,0	7,3
Utenlandske eiere	145,0	76,3	41,4	37,5	32,6	11,5	8,4
Sum	1 110	630,0	450,0	450,0	450,0	240,0	165,0

Sosiale investeringer

NOK millioner	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Økonomisk støtte til organisasjoner og liknende	8,8 ¹⁾	7,3	6,7	3,0	3,0	2,9	2,0

1) Inklusiv sponning av tre professorater på NTNU og Høgskolen i Buskerd/Vestfold.

Medarbeidere

	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
► Utdannelsesnivå							
Master %	28	29	28	26	28	29	
– herav doktorgrader (PhD)	1	1	2				
Bachelor %	36	34	36	35	35	33	
Teknikere %	14	14	14	14	11	12	
Produksjonsarbeidere %	11	11	10	12	13	13	
Øvrige %	11	11	12	12	13	13	
► Antall ansatte							
Antall ansatte totalt	7 726	7 493	7 259	6 681	5 681	5 423	5 243
Antall heltidsansatte	7 470	7 171	7 003	6 393	5 442	5 195	5 015
Antall deltidsansatte	256	322	256	286	239	228	228
► Alder							
Gjennomsnittsalder	41	41	40	42	42	42	42
Andel ansatte under 30 år i %	21	21	22	21	19	19	17
Andel ansatte mellom 30 og 50 år i %	55	56	55	55	57	55	56
Andel ansatte over 50 år i %	24	23	23	23	24	26	27
► Kvinneandel							
Kvinner i % av antall ansatte	20,9	21,4	21,2	20,9	19,5	18,8	19,5
Kvinner i ledende stillinger i % av totale lederstillinger	18	21	19	14	13	15	13
Aksjeeiervalgte kvinner i styret i %	40	40	40	40	40	40	40
► Turnover							
Turnover (ansatte som har sluttet)	516	587	459	424	346	250	222
Turnover i %	6,7	7,8	6,3	6,4	6,1	4,6	4,2
– Menn	5,5	5,9	5,2	4,4	4,9	3,4	3,0
– Turnover menn av totalt antall menn	6,9	-	-	-	-	-	-
– Kvinner	1,2	1,9	1,1	2,0	1,2	1,2	1,2
– Turnover kvinner av totalt antall kvinner	5,8	-	-	-	-	-	-

Helse og sikkerhet

	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Sykefravær i % av antall disponible timer	2,6	2,5	2,4	2,2	2,5	2,6	2,4
Sykefravær for de norske selskapene	3,0	3,1	2,8	2,8			
Antall rapporterte skader/millioner timer (H2-verdi)	4,7	3,7	1,5	1,7	6,3	5,5	3,5
Antall fraværsdager/millioner timer (F-verdi)	45,3	15,6	13,6	1,1	22,3	58,2	5,6
Totalt antall skader hos medarbeidere	240	86	54				
Totalt antall nestenulykker hos medarbeidere	140	158	78				
Registrerte yrkessykdommer	0	0	0				
Registrerte arbeidsrelaterte dødsfall	0	0	0				

Klima og miljø

	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
► CO₂-utslipp							
CO ₂ -utslipp (tusen tonn) ^{2) 3)}	26 006	25 294	19 579	22 747	20 005	12 980	7 801
► Energibruk							
Elektrisk kraft (MWh) ¹⁾	91 428	94 802	79 218	77 625	66 256	57 053	46 895
Gass/olje (MWh)	5 572	4 601	6 092	13 257	12 968	21 324	14 464
Fjernvarme (MWh) ¹⁾	16 575	20 342	20 844	20 041	23 903	1 739	1 208
Energiforbruk (MWh) per ansatt	16,0	16,0	14,6	16,6	18,2	15	12
Energiforbruk (MWh / NOK millioner)	7,5	7,4	7,4	7,2	6,7	5,8	5,8
► Avfall (tonn)							
Avfall til gjenvinning	1 048	1 100	1 100	1 191	1 330	827	717
Restavfall	604	550	200	131	265	594	511
Farlig avfall	136	285	484	300	177	52	28
► Vann (m³)							
Vannforbruk (prosess og sanitærvann)	176 743	115 968					

1) Fra 2010 er rapportert fordeling av kraft mellom KTP og forretningsområdene endret slik at tallene ikke er direkte sammenliknbare med tidligere år.

2) Fra 2010 ble flyreiser inkludert i konsernets klimaregnskap.

3) Store deler av flyreiser bestilt fra våre internasjonale lokasjoner er med i CO₂ regnskapet for 2013, det utgjør en vesentlig del av økningen fra 2012 til 2013.

Venstre: Nytt miljøvennlig anlegg på 40.000 m² i Pocasset, Massachusetts.

Høyre: Fra energisentralen for fjernvarme, fjernkjøling og varmegjenvinning i Kongsberg Teknologipark.

EKSTERN RAPPORTERING

KONGSBERG rapporterer også til forskjellige eksterne organisasjoner. Dette gjør vi for å sikre at informasjonen vi gir er strukturert, åpen og relevant i forhold til internasjonale retningslinjer for bærekraftig rapportering.

Global Reporting Initiative (GRI)

GRI er et frivillig internasjonalt rammeverk for hvordan selskaper skal rapportere om sitt arbeid med samfunnsansvar og sin visjon og strategi for en bærekraftig utvikling. KONGSBERG har rapportert i henhold til GRIs retningslinjer siden 2004.

FNs Global Compact

Global Compact er FNs initiativ for samarbeid med næringslivet om en bærekraftig utvikling. Initiativet ble i sin tid tatt av daværende generalsekretær Kofi Annan i 1999. Prinsippene omfatter ti punkter knyttet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø og anti-korrupsjon. KONGSBERG sluttet seg til initiativet i 2006.

Carbon Disclosure Project (CDP)

CDP er et internasjonalt rammeverk som oppfordrer selskaper til å måle og rapportere eksternt om selskapets strategi knyttet til klimaendringer og å offentliggjøre selskapets utslippsnivå av klimagasser. KONGSBERG har rapportert til CDP siden 2011.

GLOBAL COMPACT

Tema	GC Prinsipper	Relevante GRI Indikatorer*	Referanser 2014, side
▶ Menneskerettigheter	Prinsipp 1 Støtte og respektere internasjonalt anerkjente menneskerettigheter	EC5, LA4, LA6–9; LA13–14, HR1–9, SO5, PR1–2, PR8	108–109, 124, 126, 128, 133, 138–139
	Prinsipp 2 Sikre at selskapet ikke medvirker til brudd på menneskerettigheter	HR1–9, SO5	126, 128, 133, 138–139
▶ Arbeidstakerrettigheter	Prinsipp 3 Anerkjennelse organisasjonsfrihet og retten til å føre kollektive forhandlinger	LA4–5, HR1–3, HR5, SO5	108–109, 124, 126, 128–130
	Prinsipp 4 Avskaffe alle former for tvangsarbeid	HR1–3, HR7, SO5	126, 128
	Prinsipp 5 Avskaffe barnearbeid	HR1–3, HR6, SO5	126, 128
	Prinsipp 6 Avskaffe diskriminering i arbeids- og yrkesliv	EC7, LA2, LA13–14, HR1–4, SO5	21–22, 126, 128–130
▶ Miljø	Prinsipp 7 Bruke føre-var-prinsippet i miljøspørsmål	EC2, EN18, EN26, EN30, SO5	108–109, 124, 127, 138–139
	Prinsipp 8 Ta initiativ til å fremme større miljøansvar	EN1–30, SO5, PR3–4	108–109, 124, 127, 138–139
	Prinsipp 9 Oppfordre til utvikling og bruk av miljøvennlig teknologi	EN2, EN5–7, EN 10, EN 18, EN 26–27, EN30, SO5	119–122, 124, 127
▶ Anti-korrupsjon	Prinsipp 10 Bekjempe alle former for korrupsjon, inkludert utpressing og bestikkelser	SO2–6	18, 108–109, 124–125, 128, 132–133, 138–139

* UN Global Compact (2007), "Making The Connection – The GRI Guidelines and the UNGC Communication on Progress", page 15. For mer informasjon om Global Compact, se www.globalcompact.org

GLOBAL REPORTING INITIATIVE INDEX (GRI)

På de neste sidene gjengir vi GRI-indikatorene med henvisning til hvor i rapporten temaene omtales, enten disse er helt eller delvis besvart i forhold til GRI. For full beskrivelse av de enkelte indikatorene, henvises til GRIs hjemmesider, www.globalreporting.org.

Deloitte har verifisert at vår rapportering om samfunnsansvar i all hovedsak er i samsvar med GRIs rapporteringsprinsipper og at rapporteringen tilfredsstillende nivå B+ i henhold til retningslinjene, jfr. revisors uttalelse, side 147.

IR = Ikke relevant

U = Utelatt

D = Delvis rapportert

Tilleggsindikatorer er merket med (*)

Indikator	Omtales på side
Profil	
1 Strategi og analyse	
1.1 Uttalelse fra konsernsjef om betydningen av å ha en bærekraftig strategi	108-109
1.2 Hovedpåvirkning, risiko og muligheter i forhold til bærekraftig utvikling	108-109, 115, 118-122, 124-128
2 Organisasjonsprofil	
2.1 Navn på selskapet	1, 89
2.2 Hovedprodukter og aktiviteter	1-2, 6-7
2.3 Organisasjon	6-7
2.4 Lokalisering av hovedkontor	89, 110
2.5 Land hvor selskapet opererer	6-7, 110-114
2.6 Selskapsform og eierstruktur	89
2.7 Markeder, sektorer og geografiske områder	6-7, 110-114
2.8 Nøkkeltall	Omslag, 1, 6-7, 9, 140-142
2.9 Betydelige endringer i størrelse, struktur og eierskap	106
2.10 Priser mottatt i rapporteringsperioden	Ingen
3 Rapportering	
Rapportprofil	
3.1 Rapporteringsperiode	106
3.2 Dato for siste rapport	2013
3.3 Rapporteringsintervall for rapporten	Årlig
3.4 Kontaktperson for spørsmål relatert til rapporten	148
Rapportens omfang og begrensninger	
3.5 Prosess for å komme frem til omfang og begrensninger	106
3.6 Rapportens avgrensninger (organisatorisk)	106
3.7 Spesielle begrensninger i forhold til omfang (tema)	106, 124-128, 135-137
3.8 Grunnlaget for rapportering av sameide selskaper, datterselskaper, etc	106, 135-137
3.9 Måleteknikker	106, 135-137
3.10 Effekten av endringer i forhold til tidligere rapportert informasjon	106, 135-137
3.11 Betydelige endringer mht rapporteringskriterier siden forrige rapport	106, 135-137
3.12 Tabell for GRI-indikatorene	144-146

Indikator	Omtales på side
Ekstern verifisering	
3.13 Ekstern verifisering av rapporten	147
4 Styring, forpliktelse og engasjement	
4.1 Styringsstruktur, inkl. styrekomiteer	90-99, 133
4.2 Styreleders uavhengighet	90-99
4.3 Styrets uavhengighet	90-99
4.4 Rutiner for innspill fra aksjeeiere og ansatte til styret	90-99, 133
4.5 Resultatavhengig godtgjørelse til ledende ansatte og styret knyttet til organisasjonens resultater (inkl. miljø og samfunnsansvar)	66-69, 90-99
4.6 Rutiner for å unngå interessekonflikt for styremedlemmer	90-99
4.7 Kartlegging av styrets kompetanse i forhold til strategi for økonomi, miljø og sosialt ansvar	90-99
4.8 Policyer for miljø, samfunnsansvar, etiske retningslinjer og status implementering	126-130, 132
4.9 Styrets kvalitetssikring av organisasjonens arbeid med økonomi, miljø og samfunnsansvar, inkl. risiko og muligheter	20-22, 90-99, 106, 133
4.10 Styrets evaluering av egne prestasjoner	90-99
Tilslutning til eksterne initiativ	
4.11 Tilnærming til føre-var-prinsippet	124, 127
4.12 Tilslutning til eksterne initiativ for samfunnsansvar	106-107, 125-130, 143
4.13 Medlemskap i organisasjoner hvor konsernet har styreplass, yter økonomiske bidrag eller anser medlemskapet som strategisk	107, 116, 125, 143
Interessent-engasjement	
4.14 Interessent-grupper KONGSBERG har dialog med	106-107, 115-117, 128-130
4.15 Begrunnelse for hvorfor man har valgt å ha dialog med disse	106-107, 115-117, 128-130 (D)
4.16 Beskrivelse av dialogen med interessentene	115-119, 128-130, 138 (D)
4.17 Hovedtemaer i interessent-dialogen	115-117, 128-130 (D)

1	Innledning
8	Årsberetning, årsregnskap og noter
86	Virksomhetsstyring
100	Aksjonærinformasjon
104	Bærekraftsrapport
148	Finanskalender og kontaktinformasjon

Indikator	Omtales på side
Økonomiske indikatorer	
Ledelsespraksis	108-109, 124-125, 132-134
Økonomisk ytelse	
EC1	Økonomisk verdiskaping og fordeling 110-114, 140
EC2	Økonomiske konsekvenser, risiko grunnet klimaendringer 119-122, 127
EC3	Inndekning av organisasjonens trygdeforpliktelser 42-46
EC4	Økonomisk støtte fra myndighetene 140
Lokal tilstedeværelse	
EC5	Forhold mellom standard begynnerlønn og lokal minstelønn* 130 (D)
EC6	Retningslinjer, praksis og innkjøp fra lokale leverandører* 110-114, 128 (D)
EC7	Rutiner for lokal ansettelse og andel lokalt ansatte i ledelsen 129 (D)
Indirekte økonomisk påvirkning	
EC8	Infrastrukturinvesteringer og tjenester primært rettet mot fellesskapet U
EC9	Omfang av betydelig indirekte økonomisk påvirkning* 110-114, 119-122, 128 (D)
Miljøindikatorer	
Ledelsespraksis	20-21, 108-109, 124, 127, 133, 138-139
Materialer	
EN1	Forbruk av materialer, etter vekt eller volum U
EN2	Andel bruk av resirkulert materiale U
Energi	
EN3	Direkte energiforbruk etter primær energikilde 135, 142
EN4	Indirekte energiforbruk etter primærkilde 135 (D)
EN5	Energibesparelser grunnet ENØK-tiltak* 135 (D)
EN6	Produkter og tjenester som er energieffektive eller basert på fornybar energi. Reduksjon i energibehovet som resultat 121-122, 135
EN7	Tiltak for å redusere indirekte energiforbruk og oppnådde reduksjoner* 127, 138-139 (D)
Vann	
EN8	Totalt vannforbruk etter kilde 137
EN9	Vannkilder som påvirkes betydelig av vannforbruket* U
EN10	Vann som gjenvinnes og gjenbrukes* U
Biologisk mangfold	
EN11	Landområder som eies, leies eller forvaltes i eller ved beskyttede områder med stort biologisk mangfold U
EN12	Produkters påvirkning på områder med stort biologisk mangfold IR
EN13	Habitater som er beskyttet eller tilbakeført* IR
EN14	Strategier, tiltak og planer for å håndtere virksomhetens påvirkning av det biologiske mangfoldet* IR
EN15	Utrydningstruede arter på IUCNs røde liste og nasjonale lister som påvirkes av virksomheten* IR
Forurensning, utslipp og avfall	
EN16	Direkte og indirekte utslipp av klimagasser etter vekt 136, 142
EN17	Andre relevante indirekte utslipp av klimagasser etter vekt U

Indikator	Omtales på side
EN18	Tiltak for å redusere utslipp av klimagasser og oppnådde reduksjoner* 127, 136, 138-139
EN19	Utslipp av ozon-ødeleggende stoffer etter vekt U
EN20	NOx, SOx og andre betydelige utslipp til luft U
EN21	Utslipp til vann U
EN22	Vekt av avfall etter type og avhendingsmetode 137, 142
EN23	Antall og volum av betydelige utslipp 21
EN24	Vekt av transportert, importert, eksportert *eller behandlet avfall betegnet som farlig avfall i henhold til Baselkonvensjonens vedlegg I, II, III og VIII, og andelen av transportert avfall som eksporteres* U
EN25	Vannområder og relaterte habitater som er betydelig påvirket av virksomhetens utslipp av vann og avrenning* IR
Produkter og tjenester	
EN26	Tiltak for å redusere miljøpåvirkninger fra produkter. Oppnådd reduksjon U
EN27	Andel av solgte produkter inkludert emballasje som gjenvinnes per avfallsfraksjon U
Overholdelse av lover og regler	
EN28	Bøter og totalt antall ikke-økonomiske sanksjoner for brudd på miljølover og -forskrifter Ingen reg. saker
Transport	
EN29	Miljøpåvirkning fra transport av produkter, varer og materialer som brukes i virksomheten, og ansattes reisevirksomhet* 136 (D)
Totalt	
EN30	Totalt utgifter og investeringer til miljøtiltak etter type* U
Indikatorer for arbeidsforhold	
Ledelsespraksis	21-22, 108-109, 124, 129-130, 133
Syssetting	
LA1	Ansatte etter engasjementstype, ansettelseskontrakt og region 21, 110-114, 141
LA2	Ansatte som har sluttet (turnover) etter aldersgruppe, kjønn og region 141
LA3	Ytelser for heltidsansatte som ikke gis til midlertidig ansatte eller deltidsansatte, etter virksomhetsområder* U
LA4	Andel ansatte som omfattes av tariffavtaler 130 (D)
LA5	Korteste varslingsperiode(r) overfor de ansatte i forkant av endringer som berører dem U
Helse og sikkerhet	
LA6	Andel ansatte representert i ulike former for helse- og sikkerhetsutvalg* 130 (D)
LA7	Skader, yrkesrelaterte sykdommer, tapte arbeidsdager og fravær, og antall arbeidsrelaterte dødsfall 130, 141
LA8	Programmer iverksatt for å assistere ansatte, deres familier eller medlemmer av lokalsamfunnet når det gjelder alvorlige sykdommer 129-130 (D)
LA9	Helse- og sikkerhetsforhold som dekkes av avtaler med fagbevegelsen* 129-130 (D)

Indikator	Omtales på side
Opplæring og utdanning	
LA10	Gjennomsnittlig antall timer opplæring per år per ansatt etter ansattekategori U
LA11	Programmer for livslang læring og forberedelse for pensjonsalderen* 129-130
LA12	Andel ansatte som regelmessig får tilbakemelding om innsats og utviklingsmuligheter (medarbeidersamtale)* U
Mangfold og likestilling	
LA13	Styre, ledelse og ansatte etter kjønn, alder, minoriteter og andre indikatorer for mangfold 21-22, 141
LA14	Forhold mellom menn og kvinners grunnlønn etter stillingskategori U
Indikatorer for menneskerettigheter	
	Ledelsespraksis 20, 108-109, 124, 126, 128, 133, 138-139
Praksis for investeringer og anskaffelser	
HR1	Investeringsavtaler som inkluderer vurdering av menneskerettigheter U
HR2	Prosent av viktige leverandører evaluert i forhold til menneskerettigheter 128 (D)
HR3	Opplæring av ansatte, i menneskerettighetsspørsmål* 126, 128 (D)
Ikke-diskriminering	
HR4	Registrerte episoder av diskriminering og tiltak gjennomført 126
Organisasjonsfrihet og kollektive	
HR5	Situasjoner der rettigheten til å utøve organisasjonsfrihet og tariffhandlinger har vært i fare, og tiltak gjennomført for å støtte rettighetene 129 (D)
Barnearbeid	
HR6	Situasjoner hvor det har vært risiko for brudd på regler om barnearbeid, og tiltak gjennomført for å eliminere barnearbeid 126
Tvangsarbeid	
HR7	Situasjoner hvor det har vært risiko for episoder med tvangsarbeid, og tiltak for å eliminere tvangsarbeid 126
Sikkerhetspraksis	
HR8	Sikkerhetspersonell som har fått opplæring i menneskerettighetsspørsmål som er relevante for driften* 126 (D)
Urfolks rettigheter	
HR9	Overtredelser som gjelder urfolks rettigheter, og tiltak som er gjennomført* 126
Samfunnsmessige indikatorer	
	Ledelsespraksis 20, 108-109, 115, 124-125, 132-133
Lokalsamfunn	
SO1	Programmer som vurderer driftens påvirkning på lokalsamfunnet U
Korrupsjon	
SO2	Antall forretningsenheter som er analysert med tanke på risiko for korrupsjon 125, 138-139
SO3	Ansatte som har fått opplæring i organisasjonens retningslinjer for anti-korrupsjon 132, 138-139
SO4	Tiltak gjennomført som svar på korrupsjonsepisoder 18, 109, 125, 132

Indikator	Omtales på side
Politisk aktivitet og bidrag	
SO5	Deltakelse i lobbyvirksomhet for politiske vedtak U
SO6	Økonomiske bidrag til politiske partier, politikere og relaterte institusjoner etter land* U
Konkurranseshemmende atferd	
SO7	Tiltaler for konkurranseshemmende atferd, antitrust- og monopolpraksis og utfallet av disse* 132
Overholdelse av lover og regler	
SO8	Bøter og ikke-monetære sanksjoner for manglende overholdelse av lover og forskrifter 18, 125, 132
Indikatorer for produktansvar	
	Ledelsespraksis 108-109, 119, 124, 127
Kundenes helse og sikkerhet	
PR1	Innvirkning på helse og sikkerhet fra produkter og tjenester U
PR2	Episoder med manglende overholdelse av forskrifter/ regler som berører helse- og miljøpåvirkning fra produkter i deres livssyklus* U
Merking av produkter og tjenester	
PR3	Retningslinjer som krever produktinformasjon og prosent av produkter som er underlagt slike informasjonskrav U
PR4	Antall brudd på forskrifter og regler som omhandler produkt- og merkeinformasjon* U
PR5	Måling av kundetilfredshet U
Markedsføring	
PR6	Retningslinjer for overholdelse av lover, standarder og regler relatert til markedsføring, inkludert reklame og sponsoravtaler U
PR7	Antall episoder med brudd på forskrifter og frivillige regler som omhandler markedsføring* Ingen reg. saker
Personvern	
PR8	Antall dokumenterte klager som omhandler brudd på personvernet og tap av kunde-data* Ingen reg. saker
Overholdelse av lover og regler	
PR9	Bøter for manglende overholdelse av lover og regler som gjelder fremstilling og bruk av produkter Ingen reg. saker

REVISORS BERETNING

Deloitte.

Deloitte AS
 Dronning Eufemias gate 14
 Postboks 221 Sentrum
 NO-0103 Oslo
 Norway

Tel: +47 23 27 90 00
 Fax: +47 23 27 90 01
 www.deloitte.no

Til ledelsen i Kongsberg Gruppen

REVISORS UTTALELSE TIL KONGSBERG BÆREKRAFTRAPPORT 2014

Vi har på oppdrag fra ledelsen i Kongsberg Gruppen utført kontroller knyttet til informasjon presentert i KONGSBERG – Bærekraftrapport 2014 ("Rapporten"), presentert på sidene 104 – 147 i KONGSBERG – Årsrapport og Bærekraftrapport 2014. Rapporten er avgitt av selskapets ledelse. Vår oppgave er å uttrykke våre konklusjoner basert på vårt arbeid.

Vi har basert vårt arbeid på revisjonsstandard ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", utgitt av International Auditing and Assurance Standards Board. Formål og omfang av vårt arbeid er avtalt med selskapets ledelse og omfatter de forhold som vi har konkludert på nedenfor.

Basert på vurdering av vesentlighet og risiko, har vårt arbeid omfattet analyser og stikkprøvemessig gjennomgang av underliggende dokumentasjon. Vi har utført intervjuer med ansvarlige for oppfølging av bærekraftrelaterte forhold på konsernnivå og ved enheten Kongsberg Maritime Strandpromenaden Horten (Norge). I tillegg er det gjennomført kontroll av underlag for data rapportert fra samme enhet samt enhetene Kongsberg Maritime China Jungsu (Kina) og Kongsberg Gallium (Canada).

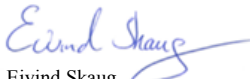
Vi har utført det arbeid vi mener har vært nødvendig for å avgi vår uttalelse med moderat grad av sikkerhet. Ved slik kontroll oppnås lavere sikkerhet enn om vi hadde utført arbeid av samme omfang som ved en revisjon.

Konklusjon

Vi har gjennom vårt arbeid ikke fått kjennskap til forhold som gir grunn til ikke å anta at:

- Kongsberg Gruppen har etablert rutiner for innsamling, sammenstilling og kvalitetskontroll av informasjon for 2014 til bruk i Rapporten, som beskrevet på sidene 106 – 107. Informasjon presentert for 2014 er i samsvar med data fremkommet som et resultat av disse rutinene og er tilfredsstillende presentert i Rapporten.
- Rapportering av data for 2014 fra de enhetene som er nevnt ovenfor, er gjort i henhold til rutinene referert ovenfor og data rapportert er i samsvar med underliggende dokumentasjon forelagt oss.
- Presentasjon om måloppnåelse, presentert på side 138, reflekterer på en tilfredsstillende måte i hvilken grad Kongsberg Gruppen har nådd de mål som var satt for 2014.
- Rapporten tilfredsstiller kravene til innhold i redegjørelse om samfunnsansvar gitt i Regnskapslovens § 3-3c, første ledd.
- Kongsberg Gruppens praksis for rapportering om samfunnsansvar samsvarer i all hovedsak med Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines (versjon 3.1) sine rapporteringsprinsipper og rapporteringen tilfredsstiller nivå B+ i henhold til GRIs retningslinjer. GRI-tabellen presentert på sidene 144 – 146, reflekterer på en hensiktsmessig måte hvor informasjon relevant for elementer og indikatorer i GRI er presentert. Kongsberg Gruppens rapportering i forhold til UN Global Compact er i samsvar med beskrivelsen på side 107 og tabellen med UN Global Compact prinsippene, presentert på side 143, reflekterer på en hensiktsmessig måte hvor relevant informasjon for de enkelte prinsippene finnes i Rapporten.

Oslo, 20. mars 2015
 Deloitte AS

 Eivind Skaug
 statsautorisert revisor

 Frank Dahl
 Deloitte Sustainability

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.com/no/oross for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

Registrert i Foretaksregisteret
 Medlemmer av Den Norske Revisorforening
 org.nr: 980 211 282

FINANSKALENDER

Offentliggjøring av kvartalsresultater

1. kvartal 2015 – 30. april
2. kvartal 2015 – 21. august
3. kvartal 2015 – 30. oktober

Ordinær generalforsamling – 7. mai

Ticker kode: KOG (Oslo Børs)

INVESTOR RELATIONS KONTAKTER

Jan Erik Hoff

Vice President Investor Relations and Reporting

Telefon: (+47) 32 28 83 30

Mobil: (+47) 991 11 916

E-mail: jan.erik.hoff@kog.kongsberg.com

Tor Egil Kili

Manager Investor Relations

Telefon (+47) 32 28 90 29

Mobil: (+47) 982 14 019

E-mail: tor.egil.kili@kog.kongsberg.com

ADRESSER

Hovedkontoret er lokalisert på Kongsberg.

Kongsberg Gruppen ASA

Besøksadresse

Kirkegårdsveien 45

3616 Kongsberg

Postadresse

Postboks 1000

3601 Kongsberg

Telefon: (+47) 32 28 82 00

Telefaks: (+47) 32 28 82 01

E-post: office@kongsberg.com

Org. no. 943 753 709

www.kongsberg.com

Kongsberg Maritime AS

Besøksadresse

Kirkegårdsveien 45

3616 Kongsberg

Postadresse

Postboks 483

3601 Kongsberg

Telefon: (+47) 32 28 50 00

Telefaks: (+47) 32 28 50 10

E-post: km.office@kongsberg.com

Kongsberg Protech Systems

Besøksadresse

Kirkegårdsveien 45

3616 Kongsberg

Postadresse

Postboks 1003

3601 Kongsberg

Telefon: (+47) 32 28 82 00

Telefaks: (+47) 32 28 86 20

E-post: kps.marketing@kongsberg.com

Kongsberg Defence Systems

Besøksadresse

Kirkegårdsveien 45

3616 Kongsberg

Postadresse

Postboks 1003

3601 Kongsberg

Telefon: (+47) 32 28 82 00

Telefaks: (+47) 32 28 86 20

E-post: kda.office@kongsberg.com

Kongsberg Oil & Gas Technologies

Besøksadresse

Drengsrudbekken 12

1383 Asker

Postadresse

Postboks 451

1373 Asker

Telefon: (+47) 67 80 48 00

Telefaks: (+47) 67 80 48 30

E-post: kogt.sales@kongsberg.com

BÆREKRAFT OG SAMFUNNSANSVAR KONTAKT

Nils Molin

Group Vice President Sustainability & CSR

Telefon: (+47) 32 28 64 01

Mobil: (+47) 920 60 113

E-mail: nils.molin@kog.kongsberg.com

Design: Bakeman AS, Trykk: RK Grafisk

Bilder: KONGSBERG, Einar Asbjørnsen, Forsvarets mediesenter (Simen Rudi, Torbjørn Kjosvold), Kilian Munch, Tom Reynolds, Globetfestivalen, Fred Jonny, Staroil (Anne-Mette Fjærli, Alan O'Neill), ESA, P-Carril, Gettyimages, Djeanstrime (Rald), Dan Ourrona

.....

Kongsberg Gruppen ASA

Kirkegårdsveien 45

Postboks 1000

3601 Kongsberg

Telefon: (+47) 32 28 82 00

E-post: office@kongsberg.com

www.kongsberg.com

WORLD CLASS – through people, technology and dedication

